ARKA PENCERE

APM

MECMUA

BENİ ADINLA ÇAĞIR / THE POST / SOFRA SIRLARI / COCO
!F İSTANBUL / OSCAR ADAYLARI / MÜNİR ÖZKUL

AYLIK FİLM KÜLTÜRÜ DERGİSİ
ŞUBAT 2018 // SAYI 3 // 12 TL

2017'NİN EN İYİLERİ
BEN, TONYA
SUYUN SESİ
ALİ ATAY
ÜMİT ÜNAL

ÜÇ BILLBOARD
SERRA YILMAZ
EN KARANLIK SAAT
DÜNYANIN BÜTÜN PARASI

Fatih Akın'la Paramparça
DIANE KRUGER

ÖLÜM GEMİSİ NEŞELİ GÜNLER MEŞUM KADIN BLACK MIRROR

DEMET EVGAR

FATİH AL   ALİCAN YÜCESOY   ELİT ANDAÇ ÇAM   FIRAT ALTUNMEŞE

BİR ÜMİT ÜNAL FİLMİ

SOFRA SIRLARI

MÜKEMMEL BİR EV HANIMI,
MÜKEMMEL BİR AŞÇI.
VE BİR SERİ KATİL...

RTNT FİLM sunar DEMET EVGAR, FATİH AL, ALİCAN YÜCESOY, FIRAT ALTUNMEŞE, ELİT ANDAÇ ÇAM, FERİT AKTUĞ, EMRAH KOLUKISA, BURCU YASEMİN ŞEYBEN, BURCU HALAÇOĞLU makyaj ESMA KESKİN kostüm KEZBAN BOZAN oyuncu seçimi SELİM BAHAR ışık şefi KADİR YAZICI set amiri TAMER GENDE yapım amiri OZAN SAPAZ yardımcı yönetmen ÖZGÜR SEVİMLİ uygulayıcı yapımcı BİLAL BAĞCI görsel efekt SERKAN SEMİZ renk düzeltme HALUK KORKUT müzik ERDEM HELVACIOĞLU ses OĞUZHAN AKALIN, POSTBIYIK kurgu OSMAN BAYRAKTAROĞLU sanat yönetmeni ATİLLA ÇELİK görüntü yönetmeni TÜRKSOY GÖLEBEYİ genel koordinatör İZLEM GENÇ yapımcı METİN ANTER, ERHAN ÖZOĞUL, NEDİM ANTER yapımcı SİNAN YABGU ÜNAL, SERVAN GÜNEY yazan yöneten ÜMİT ÜNAL

16 ŞUBAT'TA SiNEMALARDA

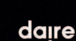

/sofrasirlari

BİZ BİZE

‘Röntgenleme’ Sevdamız

Sinemanın anlatacağı ‘özgün’ hikayeler bitiyor klişesini artık ‘bitti’ diye yenileyebiliriz herhalde. ‘Yaratma’ eylemini daha çok ‘yaşanmış’ üzerinden bedenlendiren sinema, uyarlamalara da hiç olmadığı kadar ağırlık veriyor son dönemlerde. Bunun açıklaması, seyircinin izleme alışkanlığının ‘gerçek bir hikayeden uyarlanmıştır’lara meyletmesi olarak yapılıyor bazılarınca (hak veriyoruz). “Sıfır kilometre hikayeler neden ilgi çekmiyor ya da çekmez?” diye sorduğumuzda, biz de ‘duygusal’ sebepler dışında tatmin edici bir cevap bulamıyoruz zira.

Bu yılın Oscar adaylarına baktığımızda, durumun ulaştığı boyut daha da netleşiyor nazarımızda. Evet, 13 dalda aday olan “Suyun Sesi” (The Shape Of Water) özgün bir eser, ama genel resmi yansıtmıyor onun özgünlüğü. Hangi filme dönüp baksak, ya bir biyografi/otobiyografi görüyoruz, ya da bir edebiyat uyarlaması. Tabii ki tekil özgün örnekler de var bu toplamda...

Bu duruma kendimizce bazı cevaplar vermeye kalktığımızda, hayatları ‘röntgenleme’ alışkanlığımızın zirve yaptığı bir çağın içinden geçtiğimiz sonucuna varıyoruz. Özellikle sosyal medya üzerinden gelişip palazlanan bu alışkanlığımız, özgün hikaye arayışından ziyade var olanın ‘yeniden canlandırılması’na yöneltiyor ilgimizi. Bir sporcunun (Ben, Tonya), bir siyasetçinin (En Karanlık Saat), bir savaşın (Dunkirk), bir gazete patronunun (The Post), dünyanın en zengin adamının (Dünyanın Bütün Parası), kötü bir yönetmenin (The Disaster Artist), bir poker oyuncusunun (Molly’s Game), bir kraliçenin (Victoria & Abdul), siyahi bir avukatın (Marshall), gösteri dünyasının önemli bir simasının (Muhteşem Showman), bir ressamın (Loving Vincent), bir stand-up’çının (The Big Sick) hikayeleri, Oscar yarışından röntgen cihazımıza takılanlar sadece. Çerçeveyi ödül sezonunun geneline yaydığımızda çok daha fazlasıyla karşılaşıyoruz kuşkusuz. Uyarlamalarla birlikte ortaya çıkan resmi siz düşünün artık!

‘Başkalarının hayatı’na bakarken kendi hayatlarımızı mı aklıyoruz, yoksa ‘masum’ bir gerekçeyle mi o hikayeleri radarımıza alıyoruz? Tavuk-yumurta problemi gibi bu, neresinden tutarsak o bakışı ‘haklı’ bulacağımız. Ama şu bir gerçek: Sinemanın ticari kanadından şimdilerde “Gerçekler satıyor!” nidaları yükseliyor...

Not: Kapağımızı süsleyen Diane Kruger fotoğrafı, Alman sanatçı Markus Jans imzası taşıyor.

Arka Pencere

APM ARKA PENCERE MECMUA

ISSN 2602-2583

Yeşilce Mahallesi, Dalgıç Sokak, No: 3 Kat: 1 - 34418
4. Levent - Kağıthane - İSTANBUL Tel: +90 (0212) 963 06 13

GENEL YAYIN YÖNETMENİ Murat ÖZER
cinemozer@gmail.com
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ Burçin S. YALÇIN
burcyalc@gmail.com
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ Okan ARPAÇ
oarpac@gmail.com
ART DİREKTÖR Bilgehan ARAS (Sorumlu Müdür)
bilgehanaras@barasmedya.com.tr
FOTOĞRAF EDİTÖRÜ Muhsin AKGÜN
studyo@muhsinakgun.com

YAYIN DANIŞMANLARI
Mehmet AÇAR, Cem ALTINSARAY, İbrahim ALTINSAY, Tunca ARSLAN, Alkan AVCIOĞLU, Şenay AYDEMİR, Burcu AYKAR, Cumhur CANBAZOĞLU, Ali ERCİVAN, Senem ERDİNE, Murat ERŞAHİN, Engin ERTAN, Burak GÖRAL, Yekta KOPAN, Nil KURAL, Esin KÜÇÜKTEPEPINAR, Sevin OKYAY, Olkan ÖZYURT, Uygar ŞİRİN, Uğur VARDAN

KATKIDA BULUNANLAR
Mehmet AÇAR, Serkan AĞBABA, Tolga AKINCI, Cem ALTINSARAY, Tunca ARSLAN, Fırat ATAÇ, Alkan AVCIOĞLU, Şenay AYDEMİR, Burcu AYKAR, Senem AYTAÇ, Janet BARIŞ, Müzeyyen BEDEL YALÇIN, Melis BEHLİL, Hakan BIÇAKCI, Abbas BOZKURT, Yeşim BURUL, Cumhur CANBAZOĞLU, Hasan CÖMERT, Ebru ÇELİKTUĞ, Feride ÇETİN, Suzan DEMİR, Ali ERCİVAN, Senem ERDİNE, Murat Emir EREN, Murat ERŞAHİN, Engin ERTAN, Talip ERTÜRK, Burak GÖRAL, Emre GÖRAL, Gözde HATUNOĞLU, Mustafa HEPGÜR, Aslı ILDIR, Müjde IŞIL, Markus JANS, Kaan KARSAN, Evrim KAYA, Serdar KÖKÇEOĞLU, Esin KÜÇÜKTEPEPINAR, Sevin OKYAY, Utku ÖGETÜRK, Fatih ÖZGÜVEN, Kaya ÖZKARACALAR, Olkan ÖZYURT, Sezen SAYINALP, Ecem ŞEN, Erman Ata UNCU, Ali Ulvi UYANIK, Burak ÜLGEN, Uğur VARDAN, Emine YILDIRIM, İlhan YURTSEVER

REKLAM REZERVASYON
Nalan YÜKSEL - Burçin S. YALÇIN +90 (532) 365 97 09

ABONELİK arkapenceremecmua@gmail.com

BASILDIĞI YER GD Ofset - Atatürk Bulvarı,Deposite İş Merkezi, A5 Blok, 4.Kat, No:405 İkitelli OSB, Başakşehir/İstanbul/Türkiye
Tel: +90 (0212) 671 91 00 Fax: +90 (0212) 671 91 90

DAĞITIM Doğan Dağıtım ve Satış Pazarlama A.Ş. www.dpp.com.tr

İMTİYAZ SAHİBİ Bilgehan ARAS

APM Arka Pencere Mecmua, ayda bir yayımlanan yerel süreli yayındır. Bu dergi, basın meslek ilkelerine uymayı taahhüt eder. Dergide yayımlanan tüm yazıların sorumluluğu yazarlarına, ilanların sorumluluğu ilan veren firmalara aittir.

E-Posta: arkapenceremecmua@gmail.com
İnternet Sitesi: www.arkapencere.com
Facebook: facebook.com/ArkaPencereMecmua
Twitter: twitter.com/ArkaPencere
Instagram: instagram.com/arkapencere_dergi

BARAS MEDYA

SAYFA SAYFA

71 COCO
Oscar'ın favori animasyonu piksel piksel Pixar kokuyor!

80 AKIN VE KRUGER
"Paramparça"nın yaratıcıları...

85 2017'NİN EN İYİ 50 FİLMİ
Arka Pencere yazarlarından geçen yılın en iyi filmleri listelerini istedik..

116 SUYUN SESİ
13 dalda Oscar adayı bir Guillermo del Toro filmi...

126 EN KARANLIK SAAT
Gary Oldman'a Oscar getirmesi beklenen Churchill performansı.

144 BLACK MIRROR
Bilimkurgu-fantastik dizi tutkunlarının en yeni gözdesi.

EN İYİ FİLM

DAHİL
13 AKADEMİ ÖDÜLÜ® ADAYI

EN İYİ YÖNETMEN GUILLERMO DEL TORO
EN İYİ KADIN OYUNCU SALLY HAWKINS • **EN İYİ SENARYO**
EN İYİ YARDIMCI ERKEK OYUNCU RICHARD JENKINS • **EN İYİ YARDIMCI KADIN OYUNCU** OCTAVIA SPENCER

BİR GUILLERMO DEL TORO FİLMİ

SUYUN SESİ

YÖNETMEN	SENARYO	HİKAYE
GUILLERMO DEL TORO	GUILLERMO DEL TORO & VANESSA TAYLOR	GUILLERMO DEL TORO

FOX SEARCH LIGHT PICTURES SUNAR BİR DOUBLE DARE YOU YAPIMI BİR GUILLERMO DEL TORO FİLMİ "THE SHAPE OF WATER" SALLY HAWKINS MICHAEL SHANNON RICHARD JENKINS DOUG JONES MICHAEL STUHLBARG VE OCTAVIA SPENCER KOSTÜM TASARIM LUIS SEQUEIRA MÜZİK ALEXANDRE DESPLAT FİLM EDİTÖRÜ SIDNEY WOLINSKY, ACE YAPIM TASARIM PAUL AUSTERBERRY GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ DAN LAUSTSEN, DFF YAPIM GUILLERMO DEL TORO, p.g.a. J. MILES DALE, p.g.a. HİKAYE GUILLERMO DEL TORO SENARYO GUILLERMO DEL TORO & VANESSA TAYLOR YÖNETMEN GUILLERMO DEL TORO

TheShapeofWaterTheMovie.com

16 ŞUBAT 2018

SHOW RADYO

YILLIK ABONE OL
13 SAYI OKU!
arkapenceremecmua@gmail.com

13 SAYI
144 TL

MUTFAK

Arka Pencere Mecmua'nın bu ayki mutfağından akseden kareler...

İlk toplantı yine Okan'da. Yaşanan tüm zorluklara rağmen ekibin keyfi hâlâ gıcır!

Serra Yılmaz'la söyleşiyi Feride Çetin gerçekleştirdi.

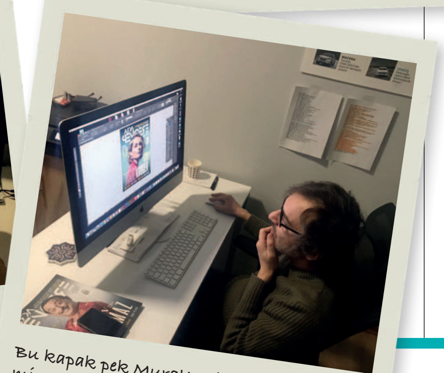

Ali Atay'ın ciddiyetini Senem Erdine'nin gülümsemesi de yumuşatamamış.

İlk sayıyı kaçıran genç okurumuz Cüneyt'e Luke'lu kapağı ulaştırdık.

Ebru Çeliktuğ, Ümit Ünal'dan 'sofra sırları'nı öğrendi!

Kapağı seçerken Diane Kruger'ın iki fotoğrafı arasında epeyce gittik geldik.

Bir çeşit 'mutfakception'. Bilgehan, Mutfak sayfasını çiziyor!

Bu kapak pek Murat'ın içine sinmemiş mi ne?!

ŞUBAT 2018 VİZYONU

OSCAR EFEKTİ

*Oscar sezonu gelince, haliyle Türkiye vizyonu da bu takvime kilitleniyor. Bu ay bol miktarda **Oscar adayı** izleyeceğiz...*

2 ŞUBAT

BABASININ KIZI
(Isän Tyttö / Daddy's Girl)
YÖN: Melisa Üneri
OYN: Melisa Üneri, Cengiz Üneri, Edibe Üneri
Finlandiya'dan İstanbul'daki babaannesinin yanına taşınan Melisa Üneri'nin hikayesi, bu orta metrajlı belgeselde ete kemiğe bürünüyor.

CEBİMDEKİ YABANCI
YÖN: Serra Yılmaz
OYN: Belçim Bilgin, Buğra Gülsoy, Çağlar Çorumlu
Serra Yılmaz, ilk yönetmenlik denemesinde bir İtalyan filminin yeniden çevrimine fokuslanıyor. Kadro da ağız sulandırmıyor değil!
(“Cebimdeki Yabancı”ya dair Feride Çetin imzalı Serra Yılmaz söyleşisini 100-101. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

CİN ÇEŞMESİ
YÖN: Tuncer Gürbüz
OYN: Mustafa Kaya, İlayda Özdoğa, Yavuz Çetin
Lanetlenen bir köyde yaşanan dehşetengiz bir hikaye izlemek üzere koltuğa kurulacağız. Bakalım başımıza neler gelecek!

EN KARANLIK SAAT
(Darkest Hour)
YÖN: Joe Wright
OYN: Gary Oldman, Kristin Scott Thomas, Ben Mendelsohn
Oscar'larda Gary Oldman'ı en güçlü aday yapan bu Joe Wright çalışması, ‘en iyi Churchill filmi’ olmaya da aday.
(“En Karanlık Saat”e dair Ebru Çeliktuğ imzalı dosyayı 126-127. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

FOXTROT
YÖN: Samuel Maoz
OYN: Lior Ashkenazi, Sarah Adler, Yonatan Shiray
İsrail'den çıkıp gelen “Foxtrot”, ‘yabancı dilde en iyi film’ dalında 9'luk ‘kısa liste'ye girmişti ama ana tabloya giremedi ne yazık ki.
(“Foxtrot”a dair Burak Ülgen imzalı eleştiriyi 64. sayfamızda bulabilirsiniz.)

PARAMPARÇA
(Aus Dem Nichts / In The Fade)
YÖN: Fatih Akın
OYN: Diane Kruger, Denis Moschitto, Numan Acar
Fatih Akın, ‘intikam’ temalı son filmiyle Oscar adaylığının kıyısından döndü. Diane Kruger ise Cannes'dan aldığı ödülle yetinmek zorunda kalacak.
(“Paramparça”ya dair Ecem Şen imzalı eleştiriyi 50-51. sayfalarımızda, Esin Küçüktepepınar imzalı yönetmen ve oyuncu söyleşilerini ise 80-84. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

ÜÇ BILLBOARD EBBING ÇIKIŞI, MISSOURI
(Three Billboards Outside Ebbing, Missouri)
YÖN: Martin McDonagh
OYN: Frances McDormand, Sam Rockwell, Woody Harrelson
Ödül sezonunun en çok konuşulan filmlerinden. Özellikle senaryo ve oyunculuk konusunda ‘ders’ niteliğinde bir çalışma.
(“Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri”ye dair Ali Ercivan imzalı eleştiriyi 56-57. sayfalarımızda, Melis Behlil imzalı dosyayı ise 106-108. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

WINCHESTER
YÖN: Michael & Peter Spierig
OYN: Helen Mirren, Sarah Snook, Jason Clarke
Spierig Kardeşler, silah denince ilk akla gelen markalardan Winchester'ın varisi Sarah Winchester'ın irkiltici hikayesini anlatıyorlar.

9 ŞUBAT

GÜZEL ADAM SÜREYYA
YÖN: Gökçe Kaan Demirkıran
Bu belgesel, Beşiktaş'ın simge isimlerinden birine dönüşen emektar malzemeci Süreyya Soner'in hikayesini anlatıyor.

İYİ GÜNLER
(Hao Ji Le / Have A Nice Day)
YÖN: Liu Jian
Çin'den gelen bu çarpıcı animasyon, hem üretim süreci ve sonrasında yaşadıklarıyla hem de stiliyle dikkat çekiyor.
(“İyi Günler”e dair Fırat Ataç imzalı dosyayı 122-123. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

KAYHAN
YÖN: Togan Gökbakar
OYN: Şahan Gökbakar
Şahan Gökbakar, lise arkadaşlarından intikam almaya yemin etmiş Kayhan'ın serüvenlerini anlatırken, bir kez daha gişeyi sallamaya hazırlanıyor.

LEO DA VINCI: MISSION MONA LISA
YÖN: Sergio Manfio
Bu İtalyan animasyonu, adından da anlaşılacağı üzere, Leonardo Da Vinci'nin icatlarını merkeze koyarak kendine bir yol bulmaya çalışıyor.

ÖZGÜRLÜĞÜN ELLİ TONU
(Fifty Shades Freed)
YÖN: James Foley
OYN: Dakota Johnson, Jamie Dornan, Luke Grimes
Üçlemenin son halkasında, kahramanlarımız nasıl bir finale doğru yelken açacaklar, merak etmiyor değiliz!

PULOİ: ASLA YALNIZ UÇMAYACAKSIN
(Ploey: You Never Fly Alone)
YÖN: Árni Ásgeirsson
SES: Jamie Oram, Harriet Perring, Iain Stuart Robertson
İzlanda semalarından uçup gelen bu sevimli çalışma, bu ayki animasyon kotamızı dolduran filmler arasındaki yerini alıyor.

16 ŞUBAT

BEN, TONYA (I, Tonya)
YÖN: Craig Gillespie
OYN: Margot Robbie, Sebastian Stan, Allison Janney
Margot Robbie'nin aynı zamanda yapımcı olarak da katkı sunduğu film, gerçek bir hikayenin ‘sert’ doğası içinde slalom yaparken, Oscar'larda da iddialı bir konuma yerleşiyor.
(“Ben, Tonya”ya dair Erman Ata Uncu imzalı eleştiriyi 66-67. sayfalarımızda, Janet Barış imzalı dosyayı ise 102-104. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

ŞUBAT 2018 VİZYONU

BLACK PANTHER
YÖN: Ryan Coogler
OYN: Chadwick Boseman, Michael B. Jordan, Lupita Nyong'o
Çizgi roman uyarlamalarındaki 'beyaz' hakimiyetini kırmaya yönelik bir çalışma.

HADİ BE OĞLUM
YÖN: Bora Egemen
OYN: Kıvanç Tatlıtuğ, Büşra Develi, Alihan Türkdemir
Kıvanç Tatlıtuğ hayranlarını memnun eder mi bu film bilemeyiz, ama aktörün 'Balıkçı Ali' performansına bir göz atmakta fayda var.

KAPIDAKİ SIR
YÖN: Mehmet Ali Zaim
OYN: Şiar Zaim, Natali Kayova, Melek Orhanoğlu
Bizden bir korku filmi daha ve bir 'lanet' daha. Ve bu lanetin sonuçlarıyla yüzleşmek zorunda kalan bir kadının hikayesi.

MUTLU CANAVAR AİLESİ (Happy Family)
YÖN: Holger Tappe
SES: Emily Watson, Jason Isaacs, Nick Frost
Geçen ay da listedeydi bu "Addams Ailesi"vari animasyon; bu ay seyirci karşısına çıkmasını umuyoruz.

SOFRA SIRLARI
YÖN: Ümit Ünal
OYN: Demet Evgar, Fatih Al, Alican Yücesoy
Ümit Ünal'ın iyi eleştiriler alan komedisi, bir kez daha Demet Evgar'la buluşturuyor bizi. Şikayetçi değiliz! *("Sofra Sırları"na dair Ebru Çeliktuğ imzalı Ümit Ünal söyleşisini 112-114. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)*

SUYUN SESİ (The Shape Of Water)
YÖN: Guillermo del Toro
OYN: Sally Hawkins, Michael Shannon, Richard Jenkins
13 dalda Oscar adaylığıyla Akademi'nin gözdesi olduğunu kanıtlayan "Suyun Sesi", Guillermo del Toro'nun düş gücünün yansımalarıyla hayat bulan fantastik bir dram. *("Suyun Sesi"ne dair Gözde Hatunoğlu imzalı eleştiriyi 62-63. sayfalarımızda, Müjde Işıl imzalı dosyayı ise 116-117. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)*

23 ŞUBAT

ALEM-İ CİN
YÖN: Özgür Bakar
OYN: Ayçın Tuyun, Kadriye Çetinkaya, Zeynep Turpcu
25. yaş gününden sonra görmeye başladığı kabusların izini süren genç bir kadının hikayesi, tabii ki 'cin' motifi üzerinden yürüyen bir yapı kuruyor!

BENİ ADINLA ÇAĞIR (Call Me By Your Name)
YÖN: Luca Guadagnino
OYN: Armie Hammer, Timothée Chalamet, Michael Stuhlbarg
"Gösterime girmeyecek" dendiğinde karalar bağladığımız bu Luca Guadagnino harikası, Oscar adaylıklarında da yabana atılmayacak bir başarı elde etti. *("Beni Adınla Çağır"a dair Burcu Aykar imzalı eleştiriyi ve Esin Küçüktepepınar imzalı söyleşileri 44-47. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)*

DÜNYANIN BÜTÜN PARASI (All The Money In The World)
YÖN: Ridley Scott
OYN: Michelle Williams, Christopher Plummer, Mark Wahlberg
Kevin Spacey yerine kadroya dahil olan Christopher Plummer'a Oscar adaylığı getiren film, gerçek bir 'kaçırılan çocuk' vakasıyla baş başa bırakıyor bizi. *("Dünyanın Bütün Parası"na dair Müjde Işıl imzalı dosyayı 96-99. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)*

THE FLORIDA PROJECT
YÖN: Sean Baker
OYN: Willem Dafoe, Brooklynn Kimberly Prince, Bria Vinaite, Christopher Rivera
Gerçekliğiyle canımızı acıtan, sert bir Sean Baker filmi. Willem Dafoe, her ödüle olduğu gibi Oscar'lara da aday gösterildi. *("The Florida Project"e dair Sezen Sayınalp imzalı eleştiriyi 72-73. sayfalarımızda, İlhan Yurtsever imzalı dosyayı ise 120-121. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)*

GÖREVİMİZ TATİL
YÖN: Murat Şeker
OYN: Demet Akbağ, Zafer Algöz
Oyuncular Sendikası'nın yeni başkanı Demet Akbağ, bu Murat Şeker komedisinin de başkanlığına soyunuyor.

SAMSON
YÖN: Bruce Macdonald
OYN: Taylor James, Rutger Hauer, Billy Zane
İncil temelli hikayelerin yeni bir örneğiyle daha karşı karşıyayız.

TAVŞAN PETER (Peter Rabbit)
YÖN: Will Gluck
SES: James Corden, Daisy Ridley, Margot Robbie
Beatrix Potter'ın klasik masalı beyazperdede. Bol yıldızlı seslendirme kadrosu da dikkatleri çekiyor.

VAHŞİLER (Hostiles)
YÖN: Scott Cooper
OYN: Christian Bale, Rosamund Pike, Wes Studi, T. Chalamet
Scott Cooper, dördüncü filminde de ilginç bir mevzuya fokuslanmış gibi. Western temaları her zaman çekicidir...

JENNIFER LAWRENCE

KIZIL SERÇE

2 MART 2018

FRAGMAN:

#RedSparrow
RedSparrowMovie.com

Evrim **KAYA**
evrimrkaya@gmail.com

Masumiyet **Huzmesi**

Siyasi ittifaklar kurulur bozulur, ideolojik semboller ***anlam değiştirir***, her zaman nerede duracağını bilmek hiç de kolay değildir ve böyle olunca ***kendinden eminlik*** bir meziyet olmaktan çıkar; öğle vakti bir ışık huzmesini sabah düştüğü yerde aramaya benzer.

Bir hanın içinde koşuşturan, polis kıyafeti içindeki genç, karşısına çıkan yaşlı adama "Buralarda bir ışık huzmesi gördünüz mü?" diye sorar. Elindeki çiçeği bir ışık huzmesinin içinde unutmuştur çünkü. Işık huzmesi durduğu yerde duran bir şey değildir ama gençler bunu henüz öğrenmemiş olabilirler. Ayıplamamalı, gençlik zaten bu demektir: Zamanın şeyler üzerindeki etkisini bilmemek; ışığın ve saksıdaki çiçeklerin durdukları yerde duracaklarına ve hep aynı anlamlara geleceklerine inanmak.

1996 yapımı "Bir Masumiyet Anı".

Mohsen Makhmalbaf'ın -belki İran sinemasının da- en çarpıcı filmi "Bir Masumiyet Anı"nın (Nun Va Goldoon, 1996) sonlarına doğru yaşanan bu sahne, hayat ve anlamlar üzerine düşünürken kullanışlı olacak bir analoji hediye eder izleyicisine. Dünyayı ışık nasıl vuruyorsa öyle görür, öyle hatırlarız. Oysa ışık hep değişir, değil mevsimler dakikalar bile önemlidir. Filmin geri kalanını anlatmaksa çok zor. Makhmalbaf her parçası mücevherden bir yapbozmuş gibi adım adım kurduğu hikayeyi küçük ve dev bir şeyi inşa etmek için anlattığını ancak filmin sonunda açık eder: Bir masumiyet anını. 17 yaşındayken işbirlikçisi güzel kuzeniyle kurduğu tuzağın kurbanı olan polis memurunu yaralamak suçundan hapse girmiştir Makhmalbaf. 20 yıl sonra köprünün altından çok sular akmıştır: Polisler artık Şah'ın değil İslam devriminin polisleridir, Makhmalbaf ünlü bir yönetmen olmuş, âşık olduğu kuzeni başkasıyla evlenmiş bir de kızı olmuştur. Yaralanan polis Makhmalbaf'ın kapısını çalar. Hayat yüzüne gülmemiş, bıçaklandığı o gün çiçek vermeyi umduğu genç kızdan sonra kimseyi de sevememiştir. Şimdi oyuncu olmak istemektedir. O genç kızın Makhmalbaf'a yardım eden ve onunla beraber insanlığı kurtarıp, evlenme hayalleri kuran kuzeni olduğunu, hayatını var olmayan bir aşkı düşünerek harcadığını ise henüz bilmemektedir. Ya da bunun gibi bir şey. Çünkü İran sinemasından öğrendiğimiz bir şey varsa o da gerçeğin tam olarak yakalanması mümkün olmayan bir şey olduğudur. Ama en az dünyadaki insan sayısı kadar çeşitli gerçek parçasının peşinde nefessiz kalmak zaten bir hikaye anlatıcısının başına gelebilecek en güzel şeydir.

Makhmalbaf'ın peşine düştüğü masumiyetler çeşitli: Hoşlandığı çocuktan ödünç aldığı kitaplarda doğru yerlerin altını çizmeye çalışan genç kızların, sistemin neferi polislerin, her şeyi o kadar iyi bilmeyenlerin masumiyeti. Ama en çok da 'ileride insanlığı kurtarmak isteyenlerin', yani devrimcilerinki. Gözü pek ve külyutmaz olanların değil; dizleri çözülmüş, ağlayarak "Bu silahı kullanmadan da insanlığı kurtaramaz mıyım?" diye soran birinin. Ekmeğin altına sakladığı silahı kullanacak, sokakları dolduracak, emperyalistlerin uşağı Şah'ı devirip devranı döndürecek ama insanlığı kurtarmanın öyle kolay olmadığını görecek, işin aslı insanlığın ancak kendini kurtarabileceğini öğrenecek, esas kavgayı ekmek ve çiçekler için verdiğini hiç unutmadığından içindeki huzursuzluk hiç geçmeyecek. O devrimciyi "Dünya üstünde mutlu olmak istiyoruz" diyen Heinrich Heine de yıllar önce en özüne inip anlatmıştı: "İnsanların bütün çocuklarına yetecek/ekmek yetişir aşağıda/güller ve mersin, güzellik ve keyif/bezelye de az değildir./Evet, herkes için bezelye/kabukları patlar patlamaz!/Göğü ise bırakırız gitsin/melekler ve serçelere."

Siyasi ittifaklar kurulur bozulur, ideolojik semboller anlam değiştirir, her zaman nerede duracağını bilmek kolay değildir ve kendinden eminlik bir meziyet olmaktan çıkar; öğle vakti bir ışık huzmesini sabah düştüğü yerde aramaya benzer. Bugünlerde İran sokaklarını cesaret ve acıya boyayan ışığın nereden düştüğünü, ne kadar parlayacağını görmek zaman alacak. Şimdilik umut ve kalp çarpıntısıyla izliyoruz. Makhmalbaf'ın, Panahi'nin filmlerinden tanıdığımız 'büyük resmi görenlerin' göremediği küçük devrimcilerin, ekmek ve çiçekler için kavga eden, dizleri titreyen ama devam eden, ışığı düştüğü yerde arayanların tarafını tutarak... Onların dertlerini siyasetin büyük resmi içinde kaybetmekten korkanlar için en iyi rehber masumiyettir, onu takip etmeli. **APM**

> **"Bugünlerde İran sokaklarını cesaret ve acıya boyayan ışığın nereden düştüğünü, ne kadar parlayacağını görmek zaman alacak."**

Mohsen Makhmalbaf'ın filmografisinden nefis bir parça.

4 DALDA OSCAR® ADAYI

EN İYİ YARDIMCI KADIN OYUNCU - EN İYİ UYARLAMA SENARYO - EN İYİ GÖRÜNTÜ YÖNETİMİ - EN İYİ ÖZGÜN ŞARKI

CAREY MULLIGAN · JASON CLARKE · JASON MITCHELL · MARY J. BLIGE · ROB MORGAN · JONATHAN BANKS · VE GARRETT HEDLUND

2 DALDA ALTIN KÜRE® ADAYI
EN İYİ YARDIMCI KADIN OYUNCU
EN İYİ ÖZGÜN ŞARKI

4 DALDA ELEŞTİRMENLERİN SEÇİMİ ADAYI
EN İYİ OYUNCU KADROSU - EN İYİ YARDIMCI KADIN OYUNCU
EN İYİ UYARLAMA SENARYO - EN İYİ GÖRÜNTÜ YÖNETMENLİĞİ

BİR DEE REES FİLMİ

MUDBOUND

96% · 85 · 7.5 IMDb

fabula · MACRO · ARMORY · BLACK BEAR PICTURES

2 MART'TA SİNEMALARDA

ELEVATED · JOULE FILMS · BAŞKA SİNEMA

ETKİNLİK TAKVİMİ

Şubat 2018

Pazartesi | Salı | Çarşamba | Perşembe | Cuma | Cumartesi | Pazar

1
Sakıp Sabancı Müzesi'nde "Prof. Dr. Cevat Çapan İle Dünya Edebiyatı" başlıklı bir eğitim programı başlıyor. Şubat'ta "Antik Çağ Edebiyatı" okumaları gerçekleştirilecek.

2
"Altered Carbon", 300 yıl sonraki bir gelecekte geçen, cinayet, aşk, cinsellik ve ihanetlerle dolu bir hikayeyi konu alıyor. Dizi, 2 Şubat'ta dünyayla aynı anda Netflix'te.

3
Turgut Uyar'ın "Dünyanın En Güzel Arabistanı" sahnede! Mirza Metin'in yönettiği, Cem Uslu'nun oynadığı oyun, 3 ve 27 Şubat'ta Kumbaracı50'de.

4
Sebastião Salgado'nun serüvenini anlatan "Toprağın Tuzu" (The Salt Of The Earth), bomontiada ALT'ta bir kez daha seyircisini arıyor.

5

6
Pera Müzesi, 6 Şubat-1 Mart arasında "İz Takibi" isimli çağdaş bir dans eserine sahne oluyor. Tuğçe Tuna'nın hazırladığı eser, "Bana Bak!" sergisine atıfta bulunuyor.

7
Fotoğraf sanatçısı Naz Köktentürk'ün kişisel proje sergisi "Bana Onu Geri Ver, Voodoo", 7 Şubat-10 Mart tarihleri arasında BLOK art space Çukurcuma'da gezilebilir.

8
İstanbul Modern Sinema, "Yönetmenlerle Buluşma" programının beşincisinde Ümit Ünal'ı konuk ediyor. Ümit Ünal ve Demet Evgar'ın katıldığı söyleşi ise 8 Şubat saat 19.00'da gerçekleşecek.

9
SANATORIUM, 9 Şubat-10 Mart arasında Mehmet Dere'nin kavramsal çerçevesini ürettiği ve sanatçı olarak dahil olduğu "Umutsuz Boşluk" adlı sergiye ev sahipliği yapıyor.

10
Galeri Diani, Hemad Javadzade'nin yeni yılın ilk sergisi olan "Yersiz Zaman"ı sanatseverlerle buluşturuyor. Genç bir İranlı sanatçı olan Hemad Javadzade'nin Türkiye'deki ilk kişisel sergisi...

11

12
30. Yıl ENKA Kültür Sanat Buluşmaları'na, 12 Şubat'ta George Orwell'in ölümsüz eseri "Hayvan Çiftliği"ni sahneye taşıyan Altıdan Sonra Tiyatro & D22 konuk olacak.

13
Blue Man Group, Zorlu PSM ve BKM işbirliğiyle İstanbul'da olacak. 20'den fazla ülkede sahnelenen şov, 13-25 Şubat tarihleri arasında Zorlu PSM'de sahnelenecek.

14

15
Hailey Tuck, İstanbullu hayranları ile ilk kez İş Sanat'ta buluşacak. Bu akşamki konserde Tuck'a, davulda Eric Harland, bas gitarda Joe Sanders, piyanoda Rick Simpson eşlik edecek.

16
Müzeyyen Senar'ın iz bırakan şarkıları Şevval Sam'ın yorumu ile sahnede. "Müzeyyen" müzikali, 8 Şubat'taki gala gösteriminin ardından 16 Şubat'ta biletli ilk gösterimi ile UNIQ'te.

17
"Animals Musical", Gate Sahne Sanatları'nın 88 kişilik dev kadrosuyla MOİ Sahne'de sanatseverlerle buluşuyor.

18

19
SALT tarafından başlatıldığı 2013'ten bugüne 36 araştırma projesini destekleyen SALT Araştırma Fonları'nın 2018 başvuruları açıldı. 2018'de altı araştırma projesine toplam 60.000 TL'lik fon verilecek.

20
Goya ödüllü İspanyol şarkıcı Silvia Pérez Cruz, son albümü "Vestida De Nit"in dünya turnesi kapsamında 20 Şubat akşamı İş Sanat'ta olacak.

21

22

23
29. Ankara Uluslararası Film Festivali, Türkiye sinema endüstrisinin gelişimine katkıda bulunmaya devam ediyor. Seçici Kurul, en iyi iki projeye geçen yıl olduğu gibi bu yıl da 60.000 TL maddi destek verecek.

24
Hollandalı Harm Coolen ve Merijn Scholte Albers'ın elektronik müzik projesi Weval, 24 Şubat Cumartesi gecesi Babylon'da.

25

26
İstanbul'un Anadolu Yakası'nın tek opera salonu olan Süreyya Operası'nın 2018 Fuaye Konserleri programı açıklandı. 26 Şubat'ta "Çağdaş Türk Bestecileri Fuaye Konseri" gerçekleşecek.

27

28

DÜNYA KİTLE İLETİŞİMİ ARAŞTIRMA VAKFI
29. ANKARA ULUSLARARASI FİLM FESTİVALİ
29th ANKARA INTERNATIONAL FILM FESTIVAL
19 - 29 NİSAN / APRIL 2018

ÜMİT ÜNAL VE DEMET EVGAR

Rekin Teksoy'a ithafen

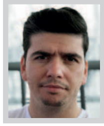
Havadis

13 Şubat 1950
İsveçli sinema artisti Ingrid Bergman'ın film meraklıları arasında baş mevkiden üçüncülüğe düştüğü bildirilmektedir. Bu husus, Hollywood'dan gelen bir haberde açıklanmaktadır. Diğer taraftan Bergman'ın sevgilisi Rossellini'den olan oğlu bugün nüfus kütüğüne kaydedilmiştir.

HAYAT VAR, İYİ Kİ DE VAR!

Bu yıl 17. kez sinemaseverlerin bam teline basmaya hazırlanan *!f İstanbul Bağımsız Filmler Festivali*, 111 filmlik zengin ve 'çılgın' programıyla *15-25 Şubat* tarihleri arasında İstanbul'da, *1-4 Mart* tarihleri arasında ise Ankara ve İzmir'de seyirciyi yedinci sanata doyuracak...

Utku **ÖGETÜRK**
utku@filmloverss.com

17. !f İstanbul Bağımsız Filmler Festivali, bu yıl "Hayat Var!" temasıyla yola çıkıyor. Her yıl olduğu gibi bu yıl da yılın en çok konuşulan filmlerinin yanı sıra, yeni keşiflere yelken açacağımız bağımsızları sinemaseverlerle buluşturmaya hazırlanan festival, 36 ülkeden toplamda 111 filmi programında barındırıyor. 15-25 Şubat 2018 tarihlerinde İstanbul'da, 1-4 Mart 2018 tarihlerinde ise Ankara ve İzmir'de gerçekleşecek !f İstanbul, dijital yayın ağı "Yeni !f²" ile de 33 farklı şehre !f filmlerini götürecek.

GALALAR

Ödül sezonunun en heyecanlı döneminde, yılın en çok konuşulan filmlerini seyirciyle buluşturmaya hazırlanan festivalin en iddialı bölümü olan "Galalar"da bu yıl 20 film yer alıyor. Daniel Day-Lewis'in, oyunculuk kariyerinin son filmi olduğunu açıkladığı, Paul Thomas Anderson harikası "Phantom Thread", bölümün en heyecan verici filmi. Kraliyet ailesini, film yıldızlarını, mirasyedi kadınları ve sosyeteyi giydiren ünlü terzi Reynolds Woodcock'un (Daniel Day-Lewis) hikayesini konu alan film, büyüleyici bir atmosfer vadediyor.

UĞUR BÖCEĞİ

PHANTOM THREAD

Festivalin açılış filmi olacağı açıklanan "Uğur Böceği" (Lady Bird) ise, sadece festivalin değil hem yılın hem de ödül sezonunun en önemli filmlerinden. Greta Gerwig, tek başına yönetmen koltuğuna oturduğu (daha önce Joe Swanberg ile birlikte çektiği "Nights And Weekends" isimli bir filmi daha bulunuyor) bu ilk uzun metrajlı kurmacasında bir nevi "Frances Ha" prequel'i çekiyor. Filmde, hayatının en önemli kararlarından birini almak üzere üniversite araştıran Christine'in ailesi ve arkadaşlarıyla yaşadıkları üzerinden bir neslin ortak paydada birleşen büyüme sorunsalı masaya yatırılıyor.

James Franco'nun, "The Room"un (2003) çekim aşamasını beyazperdeye aktardığı "The Disaster Artist"; Oscar'larda adından söz ettirmesini beklediğimiz "The Florida Project"; yine seneler önce !f'te seyretme şansı bulduğumuz "Bencil Dev"in (The Selfish Giant; 2013) yönetmeni Clio Barnard'ın son uzun metrajlı kurmacası "Dark River"; son yılların çok konuşulan çizgi romanı "Wonder Woman"ın yaratıcıları William Moulton Marston, Elizabeth Marston ile Olive Byrne'ün gerçek hikayesini etkileyici bir anlatıyla işleyen "Professor Marston And The Wonder Women" bölümün gözden kaçırılmaması gereken diğer filmleri.

> **"Phantom Thread"in yarattığı heyecan hepimize yeter!**

HAVADİS

23 Şubat 1985
İstanbul Üniversitesi Sinema Kulübü tarafından Hukuk Fakültesi yeni anfisinde gösterilen “Ateş Altında” (Under Fire) adlı film yarısında kesildi. Gösterimin rektörlük tarafından yasaklandığını belirten öğrenciler, filmin daha önce İstanbul sinemalarında haftalarca oynadığını söylediler. Film bir gazetecinin Nikaragua’daki iç savaş sırasında başından geçenleri anlatıyor.

SEVMEK ZAMANI

LES GARÇONS SAUVAGES

KAR

AVA

ŞİMDİ “SEVMEK ZAMANI”
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Prof. Sami Şekeroğlu Sinema Televizyon Merkezi öğrencileri tarafından restore edilen “Sevmek Zamanı”, 50. yılı nedeniyle Merkez’de kısıtlı bir seyirciye gösterilmişti. Metin Erksan imzalı kült film, yenilenmiş kopyasıyla daha geniş kitleler ile ilk kez !f İstanbul Bağımsız Filmler Festivali’nde buluşacak.

KEŞ!F
Festivalin, 11 yıldır düzenlediği Uluslararası Keş!f Yarışması’nda bu yıl toplam sekiz film yarışacak. İranlı yönetmen Sadaf Foroughi’nin Toronto’dan FIPRESCI Ödülü ve Onur Mansiyonu kazanan ilk uzun metraj kurmacası “Ava”, adını filme veren Ava’nın ailesi ve arkadaşlarıyla ilişkisini Orta Doğu’da kadın olmak üzerinden irdeleyen bir büyüme hikayesi olarak tanımlanabilir.

Bertrand Mandico’nun metaforlarla dolu kurmacası “Les Garçons Sauvages”, Portekizli yönetmen Pedro Pinho’nun Cannes’ın Yönetmenlerin 15 Günü bölümünden FIPRESCI Ödülü dahil pek çok festivalden ödüllerle dönen ikinci uzun metrajlı kurmacası “A Fábrica De Nada” ve Rojda Şekersöz’ün İsveç’te geçen büyüme hikayesi “Dröm Vidare” bölümün öne çıkan diğer filmleri.

> ***“Sevmek Zamanı” yeniden ve restore edilmiş haliyle.***

!F YENİ
!f İstanbul Bağımsız Filmler Festivali’nin bu yılki yeniliklerinden biri de “!f Yeni” adlı bölümü olacak. Son bir yıl içerisinde Türkiye sinemasında üretilmiş ya da Türkiye ile ilgili filmleri buluşturacak olan bu bölüm; yeni sözler ve hikayelerin derdine düşmüş, genç, yetenekli ve umut vadeden, yenilikçi yönetmenlerin buluşma alanı olmayı amaçlıyor. Bu yıl yedi filmin yarışacağı bölümün en iddialı filmi Emre Erdoğdu’nun “Kar” isimli filmi. İki

MR. GAY SYRIA

BRAWL IN CELL BLOCK 99

> *Derek Jarman'ın "Jübile"si de !f'te karşımıza çıkacak.*

kardeşin, yıllar sonra yollarının kesişmesi sonrası yaşananları konu alan film, özellikle gençlerin esrar kullandığı sahnelerde tercih edilen ışık kullanımı ve sanat yönetimi ile Gaspar Noé filmlerinden esintiler taşıyor diyebiliriz.

Diyarbakır merkezli bağımsız sinema ekolünün son örneği "Cano"; amatör bir rock grubunun 2014 yılında çıktıkları Anadolu yolculuklarının hikayesini konu alan "Anadolu Turnesi"; İtalyan yönetmen Giulia Frati'nin 2010'da Sulukule'den başlayarak İstanbul'daki kentsel dönüşümün izini sürdüğü müzikli belgeseli "İstanbul Yankıları"; Nejla Demirci'nin TRT Belgesel Ödüllü filmi "Yüzleşme"; Volkan Üce'nin Hollanda ve Belçika'da büyümüş dört gencin köklerini izleyip, İstanbul'a dönme hikayelerini takip eden belgeseli "Arafta" ve Mu Tunç'un yönettiği "Arada" !f Yeni'de yarışacak ilk filmler olacak.

AŞK VE BAŞKA Bİ' DÜNYA

Yılın en iyi aktivist belgesellerinin buluştuğu "Aşk Ve Başka Bi' Dünya"da bu sene sekiz belgesel yarışacak. Ayşe Toprak'ın büyük ses getiren belgeseli "Mr. Gay Syria"; Amsterdam Uluslararası Belgesel Filmler Festivali'nde 'İlk Belgesel' ödülü alan ve savaşın çocuklar üzerindeki etkisini çarpıcı bir dille beyazperdeye aktaran "The Distant Barking Of Dogs";

➔ 24 Şubat 1962
Marilyn Monroe bu hafta sonunda Avusturyalı fotoğrafçı Ingeborg Morath ile evlenen sabık kocası Arthur Miller'a iyi şanslar ve saadetler dilemektedir. Bir basın konferansında konuşan sinema yıldızı, Arthur Miller'dan çok seyler öğrendiğini ve kendisinin mesut olmasını temenni ettiğini söylemiştir. Bayan Monroe yine eski kocası olan Joe DiMaggio ile yeniden evleneceğine dair şayiaları da yalanlamıştır.

DAVID BOWIE: THE LAST FIVE YEARS

THE DISTANT BARKING OF DOGS

yılın en çok konuşulan belgesellerinden biri olma özelliği taşıyan "The Work"; Paz Encina'nın, 1954-1989 yılları arasında Paraguay'ı yöneten diktatör Alfredo Stroessner Matiauda'nın sebep olduğu yıkımları konu alan denemesi "Memory Exercises" ve Larua Bari'nin sarsıcı belgeseli "Primas" bölümün öne çıkan filmleri.

KARANLIK VE KÖŞELİ

Festivalin, tamamen kişisel beğenilerle ilişkili olarak, en sevdiğim bölümü "Karanlık & Köşeli"de bu yıl altı film yer alıyor. Başarılı yönetmenler Hélène Cattet ve Bruno Forzani'nin (Amer; 2009) son filmi "Laissez Bronzer Les Cadavres", içerisinde barındırdığı şiddet ve şehvet ile ikilinin filmlerini sevenler için leziz detaylar barındırıyor. Bu kez, Tarantinovari aksiyon sahneleriyle seyirciye farklı bir haz yaşatmayı hedefleyen yönetmenlerin bu son filmi, beyazperdede deneyimleyebilmek adına festivalin kaçırılmaması gereken filmleri arasında yer almalı.

Bölümün bir diğer öne çıkan filmi, dünya prömiyerini Toronto Uluslararası Film Festivali'nde gerçekleştiren Robin Aubert imzalı zombi filmi "Les Affamés". Programın tamamına göz attığımda, kişisel favorilerim arasında yer alan filmi izlerken hem korkacak hem de çılgınlar gibi eğleneceksiniz.

Coralie Fargeat'ın intikam temalı filmi "Revenge"; S. Craig Zahler'in prömiyerini Venedik'te yapan son filmi "Brawl In Cell Block 99"; Nicolas Cage'in oyuncu kadrosunda bulunması sebebiyle çokça konuşulan "Mom & Dad" ve Jean-Stéphane Sauvaire'nin son filmi "A Prayer Before Dawn" bölümde yer alacak diğer filmler.

!F KÜLT

"!f Kült"ün bu yılki hazineleri bilimkurgu sinemasının üç klasiğinden oluşacak. Wolf Gremm'in Fassbinder'li cyberpunk gerilimi "Kamikaze '89" (1982), bir Derek Jarman klasiği olarak adlandırabileceğimiz "Jübile" (Jubilee; 1978) ve Lizzie Borden'ın çığır açan feminist bilimkurgusu "Born In Flames" (1983), yenilenmiş kopyalarıyla Türkiye'de ilk kez festivalde gösterilecek.

KISA KISA DİĞER BÖLÜMLER...

Toplamda 111 filmin yer alacağı !f İstanbul programında yer alan diğer bölümlere göz attığımızda "Oyun" bölümünde yer alan "I Am Not A Witch" ve "I Kill Giants"; "Müzik" bölümünde yer alan "David Bowie: The Last Five Years" ile "American Valhalla"; "Sanat Hayat İçindir" bölümünden "Susanne Bartsch: On Top" öne çıkan diğer filmler olarak göze çarpıyor. **APM**

JÜBİLE

17. !F İSTANBUL BAĞIMSIZ FİLMLER FESTİVALİ'NDEN KAÇIRILMAMASI GEREKEN BİR DÜZİNE FİLM

Phantom Thread (Yön: Paul Thomas Anderson)
Ava (Yön: Sadaf Foroughi)
I Kill Giants (Yön: Anders Walter)
Mr. Gay Syria (Yön: Ayşe Toprak)
Milla (Yön: Valérie Massadian)
Les Garçons Sauvages (Yön: Bertrand Mandico)
Dark River (Yön: Clio Barnard)
Les Affamés (Yön: Robin Aubert)
The Distant Barking Of Dogs (Yön: Simon Lereng Wilmont)
Kamikaze '89 (Yön: Wolf Gremm)
Born In Flames (Yön: Lizzie Borden)
Jubilee (Yön: Derek Jarman)

I KILL GIANTS

Fatih **ÖZGÜVEN**
fozguven57@gmail.com

Gene de Tercihlerimizi **Ummana Dökmeli miyiz?**

Ingmar Bergman'a saygılar sunarken kendi tercihlerimizi de dile getirmenin sınırları, imkanları, tatminleri nedir ve dünya sinemasına ölçüsünü veren genel bir sanat sineması kültürü buna ne kadar izin verir?

İstanbul Film Festivali, bu sene Türk yönetmenlere en çok sevdikleri Ingmar Bergman filmini seçtirerek bir Ingmar Bergman'ı anma programı yapacak. Listeye bakınca tabii insan bazı şeyler düşünüyor. Kazım Öz'ün, koyu sembolizmi, akrep ve yelkovansız saatleri, geçmişine yolculuk yapan saygın profesör rolündeki Victor Sjöström'ü ile "Yaban Çilekleri"ni (Smultronstället, 1957) niye seçtiğine bir anlam veremedim. Gerçekten bir sır. Bu filmin genel çerçevesiyle dalga geçmek için Bergman'la uzun yıllar bir sevgi-nefret ilişkisi yaşayan Woody Allen "Sevimli Fahişe" (Mighty Aphrodite, 1995) diye bir komedi bile çekmişti. Woody, her zaman her şeyin kıvamını tutturamadığı için, "Yaban Çilekleri"nin kendisinin artık hafiften komik sayılabilecek ciddiyetine hiç de komik olmayan sulu bir komediyle cevap vermiş, böylece maksat hasıl olmamıştı. (Profesöre yolculuğunda eşlik eden gelini değil sevimli bir fahişe idi, vb. vb.) Maçı kazanan Woody olmadığı gibi "Yaban Çilekleri" de Woody'nin bu hezimetinden yeni bir pırıltı kazanmamıştı diyelim. Woody-Bergman maçı berabere bitmişti, en iyimser bakışla.

Emin Alper'in "Yedinci Mühür"ü (Det Sjunde Inseglet, 1957) seçmesinde ise sinematek müdavimi entelektüel bir yönetmenin (Emin'in güzel film yazıları vardır) 'ustaya saygılar' sunması kabilinden bir şeyler var. Alaturka şarkıdaki gibi 'vesvese bunlar vesvese,' denilebilir tabii. Ama gene Woody Allen'ın filmin sonundaki Azrail ve arkadaşları dansının bir parodisini yaptığını, satranç oynayan ölümle şövalye sahnesinin filmlerde çabuk kana karışan derin manalar arayan seyircinin vazgeçilmezlerinden olduğunu, 60'larda çekilen filmlerdeki kadın oyuncuların makyajlarının inatla dönemi yansıttığını, dolayısıyla şövalyenin karısı rolündeki Bibi Andersson'un Ortaçağlı bir kadından çok bir İsveç yaz kampından bize bakan sağlıklı bir modern kız görünümünde olduğunu hatırlamadan edemiyorum.

Reha Erdem'in "Sessizlik" (Tystnaden, 1963) tercihini anlıyorsam da nedenine pek parmak basamıyorum. Yoğun ve kapalı mizansen, karabasan atmosferi, barok cinsel esrimeler, 'olaylar bilinmedik bir ülkede geçer' havası, stilize ve şık auteur tavırları vb. devreye girmiş olmalı. Küçük çocuk ve cüceler karşılaşması gibi çabuk kana karışan sahneleri de unutmamış olabilir.

Can Evrenol'un "Persona" (1966) tercihine ise ilk bakışta şaşmakla beraber, bu meşhur psikolojik filmin zaman içinde, özellikle tür filmi tiryakileri nezdinde, kişilik bölünmesi temalarıyla vb. zenginleşmiş lezbiyen 'horror flick' edası kazanmış olabileceğine yorma eğilimindeyim. Korku filmleriyle haşır neşir birinin Bergman söz konusu olunca "Kurtların Saati" (Vargtimmen, 1968) gibi bir filmi seçmesi çok daha yerinde olurdu ama tabii gene sinematek zaviyesinden bakıyorum. Kendi sinemasında sanat sineması barok'una ve bundan üreyecek pastiş ve parodiye vakıf; Tarantinovari bir kuşak böyle düşünmeyebilir. Can Evrenol'un parodi ve pastiş'in labirentlerinde sık sık kaybolmaya eğilimli olduğunu, bence aslında gönlünde gizliden bir toplumsal eleştirel gore yönetmenliği yattığını da söylemek lazım. (Bkz. "Baskın: Karabasan" filmindeki polis sahneleri.)

Ümit Ünal'ın "Utanç" (Skammen, 1968) tercihi konusunda bir fikrim var; film Amerika'da geçtiğinden ağır Kuzey temalarına bir hafifleme, nisbi olarak kullanıcı dostu, daha mainstream bir ferahlık geldiğini düşünmüş olsa gerek. Sinematek sonrası film festivali kuşağı yönetmenlerinden biridir. Aynı kuşaktan

Woody Allen'ın "Sevimli Fahişe"si.

"Yedinci Mühür"ün ünlü sahnesi.

Ingmar Bergman filmleri bu yılki İstanbul Film Festivali'nde.

1966 yapımı "Persona".

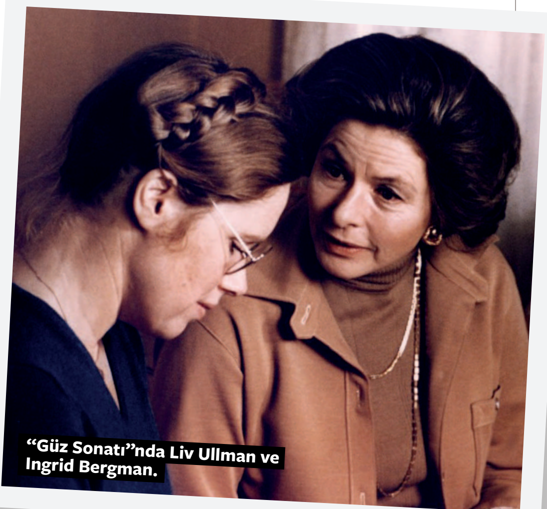
> Korkarım sade ve *iyi hikayeleri* içten içe 'sıkıcı' bulmak gibi bir sorunumuz var. Alternatifimiz ise iğreti bir bezemecilik.

-ama biraz sonrası- Saraçoğlu ve Kurtuluş ikilisinin, tatlı ve hafif, Nanni Moretti'vari "Gözümün Nûru" yönetmenlerinin "Bir Evlilikten Manzaralar"ı (Scener Ur Ett Äktenskap, 1973) niye seçtiklerine dair de en ufak bir fikrim yok. Aslı Özge'nin önemli ve iddialı bir yönetmen filmi olması dışında "Çığlıklar Ve Fısıltılar"ı (Viskningar Och Rop, 1972) niye seçtiğine dair bir fikrim de olmadığı gibi.

Listede bana oldukça anlamlı gelen seçimlerden Semih Kaplanoğlu'nun tercihi "Kış Işığı" (Nattvardsgästerna, 1963), Bergman'ın inanç üzerine düşünen en belli başlı filmlerinden biridir, orada bir örtüşme var. Yeşim Ustaoğlu'nun "Güz Sonatı" (Höstsonaten, 1978) seçimi de öyle. Filmlerinde, anne ve kız olması gerekmiyor, kadın karakterler arasındaki gerilimlere açık ya da örtük biçimde en çok eğilen yönetmenimiz odur ve Liv Ullman'ın sakil bir piyanist ama sevgiye aç bir kız çocuğunu, Ingrid Bergman'ın ise mükemmel bir piyanist ve mükemmelen bencil bir anneyi canlandırdığı bu filmi onun seçmiş olması ilginç. Keşke filmlerinde de günün birinde bu kadar ince işlenmiş bir kadın karakterler arası gerilim hikayesi görsek.

İşin genelinde yabancı sinemalara bakarken, hele Bergman gibi bir yönetmen söz konusu ise, elbette kendi içinde bulunduğumuz kültürden bakıyoruz ve bu kültürün kendisi de çeşitli katmanlardan oluşuyor. İçinde bulunduğumuz medeniyetin kültüründen ("Kış Işığı" seçimi gibi) ya da sanat sinemasının şaşaalı dönemi modernizmin kültürel katmanlarından birinden biri ("Güz Sonatı"ndaki gibi aile eleştirisi ve yabancılaşma ekseninden) oluyor bu. Elbette bunun daha altında sanat sinemasının oluşturduğu kültürün istekleri ve dayatmaları da var. Bergman'a saygılar sunarken kendi tercihlerimizi de dile getirmenin sınırları, imkanları, tatminleri nedir ve dünya sinemasına ölçüsünü veren genel bir sanat sineması kültürü buna ne kadar izin verir? Bazıları festival ortamında belli başarılar kazanmış da olsalar periferideki yönetmenlerin boşluğa doğru "Ben Bergman'ın ..... 'sını seviyorum!" diye seslenmesine karşılık gelir mi ve bu kimin umurundadır, ne kadar? Böyle bir seslenmenin herhangi bir film festivalinde nispeten bir yankısının olacağı iki yönetmen varsa biri Nuri Bilge Ceylan olmalı bugünlerde, diğeri de Türk-Alman bir yönetmen olan Fatih Akın. Bu genel bir kültürel sorundur ve dünya kültürü dediğimiz ve -hâlâ, özellikle sinemada- eksenini Batı'nın oluşturduğu bu kültürel bağlama doğru 'tercihlerini seslemek' ne kadar yankı getirir gerisin geriye? Yoksa gene de, ne olursa olsun, oraya doğru seslenmek de bir fayda var mı? Hatta evrendeki bir 'Bergman vibe'ının bizi duyacağı yolunda metafizik, neredeyse kurgubilimsel bir hayali beslemek de mümkün mü?. **APM**

1963 yapımı "Sessizlik".

"Güz Sonatı"nda Liv Ullman ve Ingrid Bergman.

HAVADİS

5 Şubat 1968
"Boston Canavarı" (The Boston Strangler) filminde başrolü alan Tony Curtis'in bir sahnenin hazırlığı sırasında meydana gelen kaza sonucu burnu kırılmıştır. Kaza, sete yerleştirilen bir çitin sağlamlık derecesinin ölçüldüğü sırada meydana gelmiş, yerinden fırlayan bir tahta parçası doğruca aktörün yüzüne çarpmış ve Curtis hastaneye kaldırılmıştır.

AZ SÜRPRİZ, BOL İHTİMAL

'Merakla beklenen' *90. Akademi Ödülleri* adayları, 23 Ocak'ta belli oldu ama sürprizlerden bahsetmek zor. "Suyun Sesi"nin (*The Shape Of Water*) 13 adaylığından kaçını kazanacağınıysa *4 Mart*'ta öğreneceğiz.

Ali **ERCİVAN**
ali.ercivan@gmail.com

Oscar adayları 23 Ocak'ta açıklandı, muhabbet yeni evresine girdi. Artık yarıştaki isimleri biliyoruz ve gevezeliği adaylar üzerinden sürdürebiliriz.

FİLM VE YÖNETMEN
Ödül sezonunu takip etmeye kaptırınca, eleştirmen ve sektör ödülleriydi, kampanyalardı derken hemen her yarış üç aşağı beş yukarı şekilleniyor; adayların birçoğu önceden netleşiyor. Hal böyleyken, bu yılki 9 Film adayının 8'ine şaşırmak mümkün değil. "The Florida Project" yokluğuyla gafil avlayan tek isim. Adaylığı sallantıda görülen "En Karanlık Saat" (Darkest Hour) liste dışı kalmadı, şaşıran belki buna şaşırır. Asıl sürpriz ise bu filmle birlikte "Phantom Thread"i de ana kategorilere sokan Focus Features firmasının başarısı. Paul Thomas Anderson senenin genel resimde en/tek beklenmedik sonucuna imza attı. Yönetmen dalında yeri sağlam görünen Martin McDonagh'ı da liste dışına itti. Bu, Anderson'ın yönetmen olarak ikinci adaylığı. Nolan, Gerwig, Peele ve Del Toro'nunsa ilk. Gerwig, Akademi tarihinde aday gösterilen sadece beşinci kadın yönetmen.

PHANTOM THREAD

BENİ ADINLA ÇAĞIR

OYUNCULAR
Erkek Oyuncu'da tek sürpriz, beklenen James Franco yerine aktör olarak sekizinci adaylığını kapan Denzel Washington. Oylamanın bitmesine sadece üç gün kala Franco hakkında ortaya atılan taciz suçlamaları belli ki son dakikada bile olsa yeterli etkiyi göstermiş. 22 yaşındaki Timothée Chalamet ise tüm zamanların en genç Erkek Oyuncu adayı!

Kadın Oyuncu için herhangi bir sürprizden bahsedemeyiz. Ödül sezonu zaten yarışı bu beş isme indirgemişti. Margot Robbie'ye kariyerinin şu aşamasında aktör olarak ciddiye alınıp aday gösterilmek yeterli görülecektir. Meryl Streep ise 21. kez yarışta ve 1985 tarihli "Benim Afrikam"dan (Out Of Africa) bu yana ilk kez aday gösterildiği proje aynı zamanda En İyi Film adayı. Fakat toplam 2 adaylığından belli ki "The Post" kimseyi heyecanlandırmamış. O halde yarış artık diğer üç isim arasında. Ve bu dalda kimin kazanacağı, esas büyük ödülün hangi filme gideceğinin de belirleyicisi olabilir.

Senenin en şaşırtıcı gelişmesi, Kevin Spacey skandalının "Dünyanın Bütün Parası" (All The Money In The World) filmine etkileri. Ridley Scott, gösterimine bir ay kalmış filmde Spacey'nin oynadığı rol için başka bir aktörle anlaştı, sadece onun sahnelerini yeniden çekti ve filmi vizyona yetiştirdi. O aktör, yani Christopher Plummer, Altın Küre ve BAFTA'nın ardından, Yardımcı Erkek Oyuncu kategorisinde Oscar'dan da adaylık kopardı. Hem de 88 yaşında, aday gösterilen en yaşlı aktör ünvanını alarak. Eşi benzeri görülmemiş bu durumun sonucunda şu an kimse Plummer asla kazanamaz, Sam Rockwell'e rakip olamaz diyemez herhalde.

Yardımcı Kadın Oyuncu'da iki siyah oyuncu görmekle kalmadık; Octavia Spencer üçüncü adaylığını elde ederek Viola Davis'le birlikte en çok Oscar adaylığına sahip siyah aktris haline geldi; Mary J. Blige ise hem Özgün Şarkı hem de oyuncu adaylığıyla bir ilki gerçekleştirdi. Ancak yarış yine de televizyon ve tiyatronun iki dev ismi arasında. Janney ve Metcalf, sonucunu kestirmenin zor olduğu bir rekabeti son güne kadar sürdürecekler. Janney yoğun kampanya yapıyor. Bu ödülü istiyor. Metcalf'in avantajıysa En İyi Film ödülünün favorilerinden birinde yer alması.

> ***Erkek Oyuncu'da tek sürpriz Denzel Washington.***

SUYUN SESİ

7 DALDA AKADEMİ ÖDÜLÜ® ADAYI

EN İYİ FİLM

DAHİL

EN İYİ KADIN OYUNCU FRANCES McDORMAND

EN İYİ YARDIMCI ERKEK OYUNCU SAM ROCKWELL

EN İYİ YARDIMCI ERKEK OYUNCU WOODY HARRELSON

EN İYİ ÖZGÜN SENARYO MARTIN McDONAGH

FRANCES McDORMAND

WOODY HARRELSON

SAM ROCKWELL

ÜÇ BILLBOARD Ebbing ÇIKIŞI, MISSOURI

FOX SEARCHLIGHT PICTURES VE FILM 4 SUNAR A BLUEPRINT PICTURES YAPIMI BİR MARTI McDONAGH FİLM FRANCES McDORMAND WOODY HARRELSON SAM ROCKWELL "THE BILLBOARDS OUTSIDE EBBING, MISSORI" ABBIE CORNISH İLE JOHN HAWKES VE PETER DINLAGE KAST SARAH HALLEY FINN, CSA YARDIMCI YAPIMCI BEN KNIGHT MÜZİK CARTER BURWELL KOSTÜM TASARIM MELISSA TOTH FİLM EDİTÖR JON GREGORY YAPIM TASARIM INBAL WEINBERG GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ BEN DAVIS BSC YAPIM SORUMLULARI ROSE GARNETT DAVID KOSSE DANIEL BATISEK BERGEN SWANSON DIARMUID McKEOWN YAPIM GRAHAM BROADBENT PETE CZERNIN MARTI McDONAGH YAZAN VE YÖNETEN MARTIN McDONAGH

FILM4 TME FILMS www.tmefilm.com R SOUNDTRACK ON VARÈSE SARABANDE FOX SEARCHLIGHT

2 ŞUBAT 2018

HAVADİS

5 Şubat 1974
Yetmiş yaşındaki ünlü Amerikalı yönetmen John Huston, Türkiye'de çevrilmesi planlanan "Kral Olacak Adam" filminin hazırlıklarını yürütmek üzere yurdumuza geldi. Ankara'da Turizm ve Tanıtma Bakanlığı yetkilileri, İstanbul'da Vali Namık Kemal Şentürk ve Türk filmcileriyle görüşen ve gerekli izinleri alan Huston, yer bakmak için Nevşehir'e gitti. Yüz milyon liraya çıkacağı söylenen film, önümüzdeki aylarda Göreme'de Peribacaları'nda, Pamukkale yöresinde çevrilecek.

SENARYO
Uyarlama Senaryo dalında ilk kez bir süper kahraman filmi "Logan: Wolverine" (Logan) ciddiye alınmış oldu. "Beni Adınla Çağır" (Call Me By Your Name) ile kariyerinin dördüncü adaylığını kazanan James Ivory, aslında senarist olarak ilk kez görüldü. Yaşına ve Oscar'ı hiç kazanmamış olmasına rağmen, büyük ustanın karşısında Amerika'nın güncel hassasiyetlerine cuk oturan başka bir isim var. "Mudbound"un aynı zamanda yönetmeni olan Dee Rees'in bu ödülü kucaklayan ilk siyah kadın olması tercih edilebilir son kertede. 1973'ten bu yana ilk kez bir siyah kadına senaryo adaylığı geldi.

TEKNİK KATEGORİLER
Ana dallarda üç beş sürprizden bahsetmek mümkün ama teknik kategorilere doğru indiğimizde, neredeyse hiç şaşırtıcı bir şey yok. "Mudbound"daki çabasıyla Rachel Morrison, Oscar'a aday gösterilen ilk kadın görüntü yönetmeni. Yılın en iyi beş görüntü çalışmasından biri mi onunkisi, tartışılır ama ödüllerin sektörde bir şeyleri olumlu yönde değiştirmekten başka neye faydası var ki bu hayatta? O halde bunların hepsi birer kazançtır. Adına Oscar denen bu koca oyun ancak böyle bir işe yaramış olur.

Kurgu adaylığı, En İyi Film yolunda elzem kabul edilir. Akademi tarihinde bu adaylığı elde edemeden Oscar'a ulaşmış hepi topu on film var. Yakın tarihli tek örnek "Birdman". Dolayısıyla "Uğur Böceği" (Lady Bird) ve "Kapan" (Get Out) bu adaylığı kaçırarak büyük darbe yediler görünürde. Fakat "Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri" (Three Billboards Outside Ebbing, Missouri) aday oldu diye ille güçlendi mi? Cebinde sürpriz sayılabilecek bir Özgün Müzik adaylığı ve olmazsa olmaz görülen Oyuncular Birliği (SAG) En İyi Kadro ödülü de var. Ama gelin görün ki McDonagh, Yönetmen adaylığını kaçırdı.

Belki de önümüzde iki seçenek var: Ya "Suyun Sesi" (The Shape Of Water) bu işi komple götürür diyeceğiz ya da "Uğur Böceği"nin En İyi Film seçilmek için Kurgu adaylığına ihtiyacı olmadığını kabul edeceğiz.

UĞUR BÖCEĞİ

ÜÇ BILLBOARD

ANİMASYON
Animasyon kategorisinde Akademi kendi sektörünü kollamaya yönelik bir adım attı bu yıl. Sadece bu alanda çalışanların değil, filmleri izlemiş (ya da izlediğini beyan etmiş) herkesin oy kullanmasına izin verildi. Bunun Amerikan animasyonlarının önünü açması kaçınılmazdı. Son senelerde yabancı yapımların bu dalda sıkça kendilerine yer bulması belli ki rahatsızlık yaratmış. Fakat sonuç, bu kesat yılda nur topu gibi bir "Patron Bebek" (The Boss Baby) adaylığı! Akademi kendini gülünç bir pozisyona düşürmüş oldu. Adaylar arasındaki iki yabancı animasyondan "The Breadwinner", yapımcıları arasında Angelina Jolie olduğu için; "Loving Vincent" ise çekim sürecinde Saoirse Ronan gibi uluslararası aktörlerin varlığından dolayı dikkate alındı, şüphe yok. Peki, Akademi yeni oy verme sisteminde ısrarcı olacak mı? Seneye göreceğiz.

LOVING VINCENT

YABANCI DİLDE EN İYİ FİLM
Türkiye finalistler arasına kalamadı belki ama Almanya adına Fatih Akın'ın yarışması, hatta Altın Küre'yi kazanması, ülkemizde bir teselli umudu doğurmuştu. O da olmadı. "Paramparça", Akademi'nin bu dalda oy kullanan, daha kapalı ve kendi beğenilerinde katı grubunun tercih etmesi için fazla popülist, fazla hafif sıklet bir filmdi belki. Ayrıca bu oy verme sürecinde de yeniliklere gidilmişti. Amerika dışından filmleri izleyip oy kullanmak isteyen üyelere online bir süreç sayesinde fırsat tanınmıştı. "Paramparça" Amerika dışında neredeyse hiçbir yerde beğenilmiyor, kabul edelim. Yeni oylama düzeni doğal olarak aleyhine işledi.

Ödül töreni 4 Mart'ta! Yani hayırlısıyla 5 Mart sabahı bu gevezelik de nihayet son bulacak, az kaldı... **APM**

> ***"Rachel Morrison, aday olan ilk kadın görüntü yönetmeni."***

4 DALDA OSCAR® ADAYI

EN İYİ FİLM | EN İYİ ERKEK OYUNCU | EN İYİ UYARLAMA SENARYO | EN İYİ ŞARKI

"SARSICI! KALP ATIŞLARINIZI YÜKSELTECEK DUYGUSAL BİR SİHİR YAYIYOR."
Chris Nashawaty, ENTERTAINMENT WEEKLY

ALTIN KÜRE ADAYI
EN İYİ FİLM • EN İYİ ERKEK OYUNCU
EN İYİ YARDIMCI ERKEK OYUNCU

"★★★★★! MÜKEMMEL VE KALP KIRICI."
Joshua Rothkopf, TIME OUT NEW YORK

BAFTA
EN İYİ FİLM • EN İYİ ERKEK OYUNCU
EN İYİ UYARLAMA SENARYO

BENİ ADINLA ÇAĞIR

CALL ME BY YOUR NAME

BİR **LUCA GUADAGNINO** FİLMİ

ARMIE HAMMER | TIMOTHÉE CHALAMET | MICHAEL STUHLBARG | AMIRA CASAR

23 ŞUBAT'TA SİNEMALARDA

13 Şubat 1956
Washington büyükelçiliği memurlarından Mirza İbrahim'in evinde bir-iki kere nargile içtiğinden beri tanınmış sinema artisti Gary Cooper bu işin tiryakisi olmuştur. Gary Cooper, İran'dan hususi surette çeşitli murassa nargileler getirtmiştir.

SIEMPRE **HABANA!**

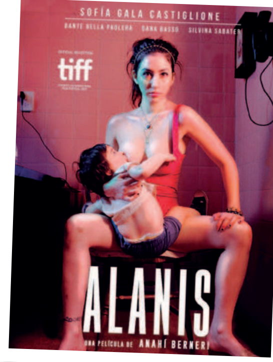
***39. Uluslararası Yeni Latin Amerika Sineması Festivali*'nin FIPRESCI Jürisi'nde görev yapmak için '*vahşi kapitalizm*'in karşı kıyısı Havana'ya attık kendimizi... Ve...**

Esin ***KÜÇÜKTEPEPINAR***
esin.sinema@gmail.com

Yandakilerin seyyar kasetçalarından gelen titrek saksafon nağmelerinin nasıl da tanıdık, hüzünlü ve mutlak bir kayba tekabül ettiği hissiyatıyla oyalanarak, okyanustan gelen ılık esintiye nazır ucuz bira keyfiyle bu kadarlık bir hayatın şahaneliğine ikna olabilirsiniz. Ne de olsa 'dünyanın en uzun kanepesi' olarak da bilinen meşhur Malecón civarındaki setin üzerinde gece gündüz oturmak da bedava, gelen gidenin selamını almak da. Bedelinin elbette -hele ki şu günlerde- hayli ağır olduğunu bildiğimiz bu romantizm yüklü klişelere ikna olmadıysanız eğer, şahane Arjantinli Lucrecia Martel'in benzersiz yeni filmine adını veren 17. yüzyılın dertli sömürge memuru "Zama" Bey misali şan şöhret para beklentisiyle gözünüzü ufuklara dikebilirsiniz. Arkamızda bakımsızlıktan sıvaları dökülse de ihtişamından bir şey kaybetmemiş İspanyol koloni mimarisi, karşı kıyıda ise malum, ABD var. Latin Amerika tarihini de şiddetle şekillendirmiş olan dünyanın bu en devasa emperyalist gücünden sadece kilometrelerce uzakta, geçtiğimiz aralık ayında Havana Film Festivali adıyla da bilinen 39. Uluslararası Yeni Latin Amerika Sineması Festivali'ndeydik. Trump yönetiminin yeniden sıkıştırdığı ambargo koşullarının dayanılmaz ağırlığına rağmen "Büyümek İçin Gör" sloganıyla kente gelen belgeseli-uzunu-kısası, 400'e yakın film vardı. Fatih Akın'dan "Paramparça"nın da yer aldığı dünyanın filmini izlemek için sokaklarca kuyruk oluşturan izleyici kalabalıklarının efsane olmadığını bizzat görmüş olduk. Çoğunun büfesi ve frigo-gazozu olmasa da tam 5500 kişilik Karl Marx Sineması ve diğer 10 ayrı salonda gösterilen filmlere 20'lik deste biletler iki simit parasına satılıyordu. 1930'lar Miami mafyasının kara para akladığı dönemin art-deco esintili binalarının arasındaki şahane Acapulco sinemasının önünde satılan büyük paket popcorn'un yarım avroya denk gelen fiyatını pahalı bulan İspanyol meslektaşıma nasıl esefle bakmışım ki, "İçimdeki sömürgeci ölmemiş" mealinde şaka yapmak zorunda kaldı.

Biz FIPRESCI Jürisi olarak ödülümüzü "Zama"ya verdik. Yalakalıklarına rağmen iktidara bir türlü yaranamayan günümüz bürokratını simgeleyen bir adamın deliliğe uzanan iç sıkıntılarında tabii ki sömürgeci kıyımlarından daha fazlası var. Bir türlü gerçekleşmeyen refah vaatleriyle 'bekleyen adam' pozisyonunda hiçbir şeye müdahil olamamanın zavallı hallerindeki dini göndermeler ve sonuçta elin kolun bir şeye yetememesi bunlardan birkaçı. Meksikalı üstad Felipe Cazals'ın başkanlığındaki jüri de Lucrecia Martel'e 'en iyi yönetmen' ödülünü verdi. Küresel ekonominin yeni bir sömürü anlayışı olarak üzerimize daha bir çöktüğü şimdilerde geçmişle yüzleşen filmler hiç az değildi elbette. Nitekim Brezilyalı Daniela Thomas'ın geçmişteki Portekiz sömürüsünü hatırlarken ataerkil anlayışın kadınlar üzerindeki tahribatını da unutmadığı "Vazante" gibi muhtelif filmler yarışmadaydı. 'En iyi film' Mercan Ödülü ise Arjantin'in içinde debelendiği mevcut ekonomik kriz ortamında sistemin dışladığı, fahişelik yaparak küçük çocuğuna bakmaya çalışan genç bir kadının sokaklardaki yaşamını anlatan "Alanis"e verildi. Yani festivalin iki büyük ödülünü Arjantinli kadınlar almış oldu. Yönetmeni Anahí Berneri'yle sohbetimiz, geçen yılki Küba-ABD ilişkilerinin yumuşama döneminde çekildiği belli olan eğlenceli Küba taşlaması "Sergio Y Serguei"nin iyimserliğiyle gelişti, Karşı Devrim'in şimdilerde daha da acımasızca sıkıştırmasına ve elbette ki yönetimdeki aksaklıklara rağmen Kübalalıların hâlâ layıkıyla sağlık, eğitim, ev misali sosyal devletin desteğini görebildikleri tesellisiyle uzadı. Ne de olsa Papa Francis'in de itinayla lanetlediği 'vahşi kapitalizm'in karşı kıyısındaydık. Bu vahşeti neredeyse 60 yıl önce dizginlemeyi başaran Castro ve Che Guevara'nın ruhuna hürmet şarttı. Paquito D'Rivera'nın titrek saksafon nağmeleriyle bildik marş havasından çıkartıp, tesellisi mümkün olmayan mahrem bir yas hissiyatıyla başladığı, derken elinin kolunun bağlı olmadığını hatırlatan bir coşku ve mücadele ruhuna yükseldiği şahane "Hasta Siempre" yorumunun plağını da buldum, dinlemeye beklerim!. **APM**

15 Şubat 1960
Bir Türk filmi çevrildi, biliyorsunuz adı "Ayşecik". Yurdumuzun muhtelif şehirlerinde hasılat rekorlarını kırıyor, sinemaların gişelerinde biriken kuyruklar sokaklara taşıyor, trafiği aksatıyor. Velhasıl sansasyonel bir Hint filmi olan "Avare"den sonra büyük izdihama sebebiyet vermiş film galiba bu olacak!

BİR KADIN NEDEN TÜRKİYE'YE TAŞINMAK İSTER Kİ?

***Melisa Üneri*'nin derinlikli ve sinir bozucu (iyi anlamda) belgeseli "*Babasının Kızı*" (Isän Tyttö), belki bizim de çoğu zaman yapmak istediklerimizi ama yapamadıklarımızı bize hatırlattığı için sinirlere dokunuyor.**

Emine **YILDIRIM**
empousa@gmail.com

Babası Türk, annesi ise Finlandiyalı olan Melisa Üneri'nin ilk belgeseli "Babasının Kızı", Helsinki'nin tahayyül edilemeyecek kadar huzurlu bir banliyösünde başlayıp kendini İstanbul cangılının göbeğinde bulan genç bir kadının kültürler ve kuşaklar arası çatışmasıyla hayat bulan otobiyografik bir trajikomedi. Belki de "Toni Erdmann"ın İskandinav-Türk kırması kuzeni olan "Babasının Kızı", özellikle Türkiye'de hayatını sürdüren kadınların izlemesinin farz olduğu, sade ama bir o kadar da derinlikli ve sinir bozucu (iyi anlamda) bir belgesel.

Melisa Üneri 26 yaşında, Helsinki'de, yıllar önce annesinden boşanmış babası ile yaşayan bir genç kadın. Baba genç yaşta Finlandiya'ya taşınmış bir doktor. Melisa'yı tek başına yetiştirmiş. Türkiye'den 'kaçmasının' sebebi, annesinin gelenekselciliğine ve kontrolcülüğüne mesafe koyma arzusu. Hem Türkçe hem Fince konuşulan bu evde, baba, tanıdığımız kadarıyla sevecen, esprili, kızına gözü gibi bakan ama baskın bir karakter. Baskın tavrı ise tanışık olduğumuz muhafazakar bir duruştan ziyade, kızının fazla iyi ve yeteri kadar yırtık olmadığını düşünen bir ebeveynin serzenişleri. Melisa ise kararını vermiş, babasının gençliğindeki gibi, ama bu sefer babasının kontrolcülüğünden uzaklaşabilmek için İstanbul'a yerleşecek. Gelin görün ki, bu özgürleşme arzusunun getireceği bedel ise babaanne ile verilen apayrı mücadeleler ve kara mizah dolu bir çaresizlik. Günümüz Türkiye'sinde yaşayan bir kadın olarak, "Bir kadın neden Türkiye'ye taşınmak ister ki?" sorusu kafamı kurcalamadı değil. 'Birinci dünya problemi' olarak nitelendirebileceğim bu karara ilk başta önyargılı baktığımı itiraf etmem gerekir. Ama gelin görün ki, yarı Türk yarı Finlandiyalı bir kadının yaşadığı kültürel çatışmanın da ötesinde "Babasının Kızı"nda izlediğimiz Melisa'nın duruşu tuhaf bir şekilde izleyiciye ilham veriyor.

Üneri'nin de kendi sözleriyle aktardığı gibi, "Belgeselin çıkış noktası tam da bu kültürel çatışmadan doğmuştu. Finlandiya'da iyi bir Türk kızıyken Türkiye'de 'kötü kız' pozisyonuna düşen bir kızın hikayesi, fikir olarak çok hoşuma gitmişti. Bunun da nedeni tamamen kişisel deneyim; ben Finlandiya'da büyüdüğüm için bu konuları kafaya takıp sorular sormaya başladım. Kabul etmek istemediğim kültürel kodlarla bu şekilde başa çıkmayı denedim." Ve gelelim bu kültürel kodlara... Melisa'nın İstanbul'daki babaannesiyle güllük gülistanlık geçen ilk günlerden sonra, genç kadının babaannesine 'kendi erkek arkadaşı ile eve çıkma' fikrini sunmasıyla yaşlı kadının adeta kalp krizi geçirmesine yol açan dürüst, geri adım atmayan sorgulamaları nefis bir seyir. Üneri'nin sert ama melodik Fin aksanlı Türkçesi ile babaannesini muhafazakarlığı konusunda bir gazeteci edasıyla sıkıştırması, filmin samimi ruhunu ayrı bir boyuta taşıyor. Aile büyüklerinin üzülmemesi için yaşanılan gizli kapaklı hayatı, sineye çekilen ezici cümleleri, mütemadiyen loop'a bağlanan geçiştirmeleri reddeden ve otosansüre teslim olmayan dürüst bir yönetmenin bize sunduğu "Babasının Kızı", belki bizim de çoğu zaman yapmak istediklerimizi ama yapamadıklarımızı bize hatırlattığı için sinirlere dokunuyor. Kimi izleyici Üneri'nin iç açıcı dandunluğunu, istediği zaman Finlandiya'ya geri dönme seçeneği olması ile açıklayabilir, ama bu filmde Türkiye coğrafyasının karmaşık ve katmanlı hassasiyetlerini, Batı önyargısından arınmış olarak kavramaya çalışan bir yönetmen var. Hem stil hem de içerik olarak, Üneri'nin filmi her iki ülkeye hem ait hem değil, işte bu can alıcı denge de 'baskın çıkmaya çalışma' teması üzerine kazanılmış küçümsenmeyecek bir zafer. **APM**

> ***Melisa Üneri'nin duruşu, izleyiciye ilham veriyor.***

Hakan **BIÇAKCI**
bicakcihakan@gmail.com

Başkasının **Evi**

Bir hikayede evin yüceltilmesi, çoğunlukla muhafazakar ve milliyetçi bir yaklaşımdır. 'Ev gibisi yok' güzellemesiyle sona eren "Billur Köşk" (***The Wizard Of Oz, 1939***) mesela, buhran döneminde ülkeyi terk etmek yerine mücadeleyi telkin eder Amerikalılara. Mekansal ve toplumsal olarak kendimizi ait hissettiğimiz evin ***simgesel çağrışımı*** da vatandır zaten. Eleştirel anlatılarsa evi bir sorun olarak ele alır. Sınır ihlalleri hikayenin merkezindedir. Serbest bir çeviriyle 'tekinsiz', kendini evinde hissedememe halidir.

"Boş Ev" (***Bin-Jip, Kim Ki-Duk, 2004***)
"Başkalarının Hayatı" (Das Leben Der Anderen, Florian Henckel Von Donnersmarck, 2006)
"Evde" (***Dans La Maison, François Ozon, 2012***)

BOŞ EV

"Boş Ev", içinde hayalet olmayan bir hayalet filmi. Alternatif bir perili ev hikayesi. Ait olmadığı mekanlara musallat olan hayaletin kanlı canlı bir insan olduğu, düşsel bir anlatı.

Filmin sessiz kahramanı Tae-suk, bu iş için epey lüks bir motosikletle kapı kapı gezip restoran broşürü dağıtır. Kapılara iliştirdiklerini kontrol etmek için döndüğündeyse asıl amacını anlarız. Broşürlerin alınmamış olduğu evlerin boş olduğunu tespit ederek tornavida yardımıyla ustaca içeri sızar. Ancak içerde seyircinin bilinçsizce şekillenmiş beklentilerinden hiçbiri gerçekleşmez. Amacı ne hırsızlıktır, ne psikopatlık, ne ajanlık. Menfaatten bağımsız bu zincirleme suçlar karakterle özdeşlik kurmamızı güçleştirse de, zamanla onu anlamaya başlarız.

Sınırların adını koyan dilin sembolik düzenini reddeden Tae-suk, mülkiyet ve aidiyet kavramına da başka yerden bakar. Sanki kendine ait bir hayatı yoktur. Başkalarının dairelerine girip onların hayatlarını, onların kaldığı yerden sürdürür. Kapıdan girince ilk iş telefon mesajlarını dinler. Evin gerçek sahibinin yapacağı gibi. Sonra yıkanır, bir şeyler yer, başkalarının fırçalarıyla dişlerini fırçalar, televizyona bakar, yatıp uyur. Aynı zamanda içerdeki bozuk eşyayı tamir eder, çamaşırları yıkayıp asar. Karşılık verme mantığıyla değil, bulunduğu mekanı sahiplenme duygusuyla. Henüz selfie kavramı yokken, fotoğraf makinesini ters tutup duvardaki aile fotoğraflarının önünde kendini çekerek bu mutlu tablolara dahil olur.

Bir gün boş sandığı bir evde yalnız olmadığını fark eder. Kocasından dayak yiyen eski fotomodel Sun-hwa ile karşılaşır ve o anda birbirlerinden etkilenirler. Tae-suk, aklının kaldığı bu eve dönüp karısını döven adamı hastanelik eder ve Sun-hwa ile birlikte oradan kaçarlar. Hikayedeki bu gelişme, kahramanın rutininde değişikliğe neden olmaz. İlk bölümde yalnız yaptıklarını, hayatına girdiği gibi sessizliğine ayak uyduran kadınla sürdürür. Bir tür evlilik hayatı yaşarlar. Başkalarının evlerinde.

Gizlice girdikleri dairelerden birinde buldukları ölü adamı gömdükten sonra ev sahiplerine yakalanmalarıyla bu akış kesintiye uğrar. Tae-suk hapse atılır, Sun-hwa gönülsüzce kocasının yanına döner. Başından beri amacı görünmez olmak olan Tae-suk, tek kişilik hücresindeyken bu konuda kendini geliştirmeye başlar. Maddesel varlığından sıyrılmaya odaklanır. Ve mucizevi bir biçimde bunu başarıp hapisten kaçar.

Finalde gerçekle gerçeküstü masalsı bir biçimde iç içe geçer. Tae-suk âşık olduğu kadının evine dönmüştür. Sadece sevgilisinin gördüğü, kocasının ruhunun bile duymadığı bir ruh olarak başkalarının evine yerleşir. Yaşayan bir hayalet olan kahramanın, 'kendine ait bir oda'sı vardır artık.

BAŞKALARININ HAYATI

Bu defa başkasının evine giriş yasal yollarla, hükümetin gizli arama operasyonları kapsamında gerçekleşir. Doğu Almanya'da geçen film, manidar bir biçimde 1984'te başlar. Devlet gözetiminin, fişlemenin ve paranoyanın dorukta olduğu dönemde. Devlet Güvenlik Örgütü'ne bağlı yüzbaşı Gerd Wiesler, kendini iktidar partisine ve dolayısıyla sisteme adamış, soğukkanlı bir robottur.

Wiesler, yazar Georg Dreyman'ı dinleme görevini üstlenir. Tiyatrocu sevgilisiyle yaşayan yazarın evinin üzerinde yer alan tavan arasına dinleme üssünü kurar. Evin planını zemine çizip orada yaşamaya, takibe aldığı yazarın her anını yazılı bir rapora dönüştürmeye başlar. Wieser'in evle kurduğu ilişki son derece mesafeli ve profesyoneldir. Ta ki bu dinleme operasyonunun asıl nedenini anlayıncaya kadar. Konu ulus güvenliği değildir. Bir bakan, sevgilisine göz koyduğu için Dreyman'ın açığını yakalama derdine düşmüştür. Görev bilinci yara alan Wiesler, politikanın kirlenmişliği karşısında sanatçı çifte yakınlaşarak değişmeye başlar. Gizlice dinlediği evin sakinlerinden birine dönüşen Wiesler, yazarla empati sınırlarını aşan bir bağ kurar. Dreyman'ın piyanoda çaldığı sonatı dinlerken, yazarın çalışma masasından çaldığı Brecht şiirlerini okurken kendinden geçer. Pasif gözlemci konumundan sıyrılıp bir tür koruyucu melek

Kim Ki-Duk'tan "Boş Ev".

Başkalarının Hayatı

> **Bu sayfadaki filmlerin başrolündekiler de, kendilerini *başkalarının evindeyken* evinde hissedenlerdir.**

olur. "Boş Ev"deki Tae-suk gibi kimsenin görüp duymadığı bir ruha dönüşür.

Wiesler, bir noktadan sonra parti karşıtı, 'sakıncalı' bir makale kaleme alan yazarı korumak için günlük rapor yerine, Dreyman'ın hayatının kurgusal bir versiyonunu yazmaya başlar. Ve o andan itibaren o da bir tür yazar olur. François Ozon'un "Evde" filminin başkarakteri gibi önce duyduklarını yazar, ancak bir noktadan sonra uydurmaya başlar.

EVDE

"Evde"nin hikayesi, hikaye anlatmanın ve dinlemenin doğası üzerine. Fransa'da bir lisede edebiyat öğretmeni olan Germain, akıllı telefon ve pizza düşkünü yeni nesilden umudunu kesmiştir. Kompozisyon ödevlerinin hepsi çöptür. Ancak aralarından öyle bir metin çıkar ki, Germain devamını okuyabilmek için çöp karıştıracak hale gelecektir. Bu, Claude'un ödevidir.

Claude, en iyi arkadaşı kılığında ve matematik çalıştırma bahanesiyle sınıf arkadaşı Rapha'nın evine sızar. Asıl amacı bu evde gördüklerini yazmaktır. 'Normal aile' adını verdiği ve son derece sıkıcı bulduğu insanları tepeden bakarak anlatır. Arkadaşının annesini hem seksi bulur hem yüzeysel. Birlikte basket oynayan baba oğul için de "Basket attıklarında mutlu oluyorlar ve atamadıklarında mutsuz" yazar. Öğretmeni yeteneğini teslim etmekle birlikte üslubunun fazla küçümseyici olduğunu söyler. Karakterlerini yargılamaması gerektiği klişesiyle onu eleştirse de, bu üsluptan zevk aldığı bellidir. Ve bildiğini okuyan Claude, her seferinde "Devam edecek" diye bitirir yazdıklarını.

İlk bakışta, vaktiyle yazmaya heves edip başarısız olmuş bir edebiyat öğretmeni, parlak bir öğrencisine yol göstermektedir. Ancak gerçek bundan daha katmanlı ve karanlıktır. Claude'un kendisi için "Yeteneği olmadığından bu kadar katı" dediği Germain'in beğenisi kısa zamanda hayranlığa, taksit taksit eline geçen metinler de saplantıya dönüşür.

Germain, Claude'a hikaye yapısı üzerine ders verirken çatışmanın öneminden bahseder. Karakter hedefine giden yolda engellerle karşılaşır ve okurun şu soruyu sorması gerekir: "Acaba şimdi ne olacak?" Bu basmakalıp dersin hemen üzerine filmin çatışması gelir. Claude, arkadaşı matematikten düşük not alırsa eve gitmeye, dolayısıyla evi yazmaya devam edemeyeceğini söyler ve hocasından soruları çalmasını ister. 'Acaba şimdi ne olacak'tır?

Germain'in, öğrencisinin kalemine bağımlı hale geldiğinden, soruları çalmayı göze almasıyla emin oluruz. Böylece hikaye devam edebilir. Yatıya da kalmaya başlayan Claude eve iyice yerleşir. Ancak bir noktadan sonra gördüklerini mi yoksa hayal ettiklerini mi yazıyordur emin olamayız. Kurmaca ile gerçeğin sınırları gitgide muğlaklaşır. Bu belirsizlik Germain'i cinnetin eşiğine getirir ve sonunda hem okuldan atılır, hem de karısı tarafından terk edilir.

Sondaki birkaç saniyelik an dışında, film boyunca kendi evinde görmediğimiz Claude, "Boş Ev"deki Tae-suk gibi, başkasının evine dadanan bir hayalete dönüşmüştür. Duvardaki aile fotoğrafına eklenmiştir. Ve engelli babasıyla yaşayan Claude'un yoksul yuvasını görünce, onun neden içine sızmak için başka bir ev seçtiğini daha iyi anlarız. Filmin Hitchcock'un "Arka Pencere"sine (Rear Window, 1954) açık bir gönderme olan finalinde, gerçeklikle ilişkisi iyice zedelenen ve her şeyini kaybeden Germain öğrencisiyle birlikte bir banka oturur. Okuma gözlüğünü takıp karşıki binanın pencerelerindeki hayatlara bakar. Her pencere başka bir ev, başkasına ait olan her ev ayrı bir hikayedir. **APM**

François Ozon'un "Evde" filmi.

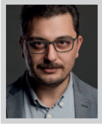
YEŞİLÇAM SANDIĞI

25 Şubat 1977
Uzun zamandır kurulması beklenen Sinema Yazarları Derneği geçtiğimiz günlerde kuruldu. Şimdilik gündelik ve haftalık sinema basınında sürekli yazan isimlerin kurduğu derneğin sinema ile her dalda (yazarlık, araştırmacılık, fotoğrafçılık, arşivcilik) uğraş veren kişilere açık olacağı belirtildi. Sinema Yazarları Derneği'nin ilk kurucuları şunlar: Turhan Aksoy, Refik Bulutçu, Atilla Dorsay, Turhan Gürkan, Onat Kutlar, Kâmi Suveren, Erman Şener.

MÜNİR ÖZKUL'UN DARBECİLERE POSTASI

5 Ocak'ta kaybettiğimiz büyük usta *Münir Özkul*, filmlerde olduğu gibi gerçek hayatında da otoriteye, zorbalara kafa tutan bir sanatçıydı. 12 Eylül Türkiye'sinde darbeci askerlere kafa tutmak bir yana kişisel protestosuyla onlarla kafa bile bulmuştu.

Olkan **ÖZYURT**
olkanozyurt@gmail.com

Münir Özkul'un "Gülen Gözler" filminde Yaşar Usta olarak sinema tarihimize geçen o muhteşem tiradını bilmeyen var mı? Hani çalıştığı fabrikanın sahibine kafa tutar ya "Sen mi büyüksün yoksa ben mi?" diye, işte o tirat.

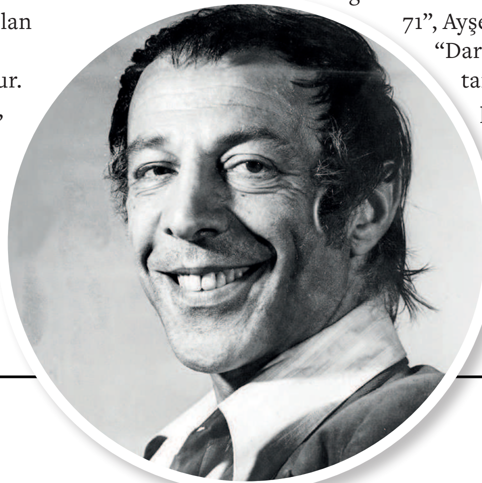
Kendini her şeyi yapmaya muktedir gören bir sermayedar vardır karşısında ama Yaşar Usta aldırış etmez ve koyar postasını... Lakin Münir Usta gerçek hayatta da öyle bir insandır aslında. Otoriteyle, muktedirle hayatı boyunca arası iyi olmamıştır... Özellikle onun tiyatro serüveninde iki olay var ki, bunlar onun zorbalığa, baskıya, diktaya karşı çıkışını çok iyi anlatır bize...

1977-78 sezonunda İstanbul Şehir Tiyatroları'nın Genel Sanat Yönetmenliği'ne Hayati Asılyazıcı getirilir. İlk işi de daha önce Şehir Tiyatroları'ndan biraz kırgın bir şekilde ayrılan Özkul'u tiyatronun kadrosuna katmak olur.

Özkul bir yandan, o "Aktör dediğin nedir ki?" tiradıyla hepimizin hafızasına kazınan "Sersem Kocanın Kurnaz Karısı" oyununda başrol oynamaya hazırlanırken, bir yandan da 'yerinden yönetim' prensibini uygulayan Asılyazıcı'nın isteğiyle, Fatih Sahnesi'nin sorumluluğunu üstlenir.

O günlerde Cengiz Gündoğdu'nun yazdığı "Karar 71" oyununun Burçin Oraloğlu tarafından sahnelenmesine karar verilir. Oyun, 12 Mart 1971 muhtırasına giden süreci anlatmaktadır. "Karar 71", Ayşe Mesci'ye göre "Darülbedayi'nin tarihinde gördüğü en politik oyunlardan biridir."

Politik içeriğinin de etkisiyle oyun kısa zamanda büyük ilgi görür. Bir aylık biletleri önceden

satılır. Tabii 70'lerin sonlarında Türkiye'deki politik atmosfer içinde oyunun söylemi ve gördüğü ilgi, kimi çevreleri de rahatsız eder. Tiyatroya tehditler gelmeye başlar.

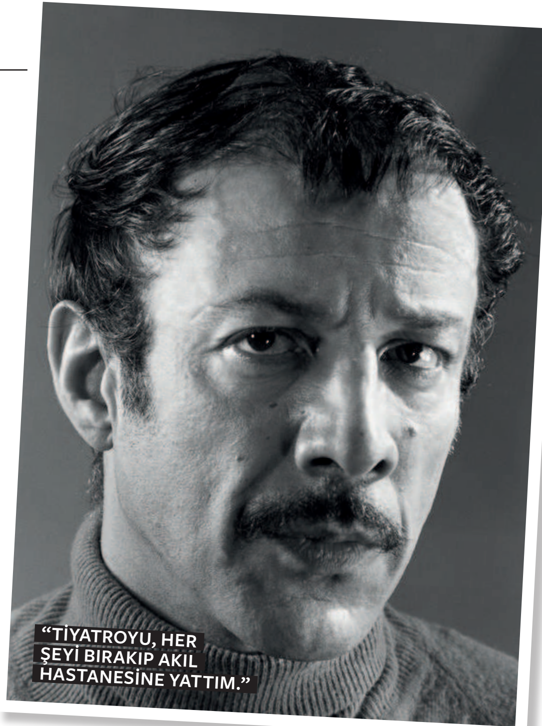
Özkul tehditlere pek aldırış etmez ama oyuncular, yönetmen de tehditlere maruz kalınca işin rengi değişir. Artarak devam eden tehditler karşısında oyuncular bir bir oyunu bırakır. Ama Özkul yerlerine hemen yenilerini bulur, oyun sahnelenmeye devam eder. Tehditler yoğunlaşınca yönetmen de oyunu bırakmak zorunda kalır. Özkul yine direnir, oyun sahnelenir. Altı oyuncunun birden oyunu bıraktığı bir gün, Özkul oyunun başlamasına dakikalar kala tiyatronun yöneticisi olarak sahneye çıkar ve seyirciye "Altı arkadaşımız oyundan ayrıldı. Ölüm tehditleri devam ediyor. Onların yerlerini alan yeni oyuncularımız ellerinde tekstleriyle çıkıp oynamak zorundalar. Bu durumu kabul ederseniz oyun devam edecek. Etmezseniz oyunu durdurmak zorunda kalacağız. Karar sizin" der. Alkışlar karşısında oyuna devam edilir.

Bu aslında Özkul'un baskılara, zorbalığa, tehditlere karşı verdiği imtihanda ilk raunttur. Bir de ikinci raunt var ki o daha sert geçer...

12 Eylül 1980 askeri darbesinin hemen öncesinde İstanbul Şehir Tiyatroları, "Kanlı Nigar"ı sahnelemeye karar verir. Münir Özkul da kadrodadır. Oyun ilk olarak Temmuz ayında Uluslararası İstanbul Festivali'nde sahnelenir ve büyük ilgi görür. Oyunun Şehir Tiyatroları'nda sahneleceği zamansa darbe gerçekleşir.

Darbeciler, İstanbul Belediye Başkanı olarak Korgeneral İsmail Hakkı Akansel'i atar. Akansel'in Şehir Tiyatroları'na karşı özel bir 'ilgisi' vardır. Sırtını cuntaya dayayan Akansel, elindeki gücü her fırsatta Şehir Tiyatroları'na karşı kullanmakta bir sakınca görmez. Aslında amacı tiyatroyu tarumar etmektir... Ki sıkıyönetim kanunu ile de tarumar eder ve birçok tiyatrocunun işine son verilir.

Böylesi bir atmosferde bir gün Özkul oyun ekibiyle birlikte, Harbiye Muhsin Ertuğrul Tiyatrosu'nda "Kanlı Nigar"ın provasını alırken üniformalı birkaç subay gelir tiyatroya. Provaları izlemek istediklerini söylerler. Özkul sinirlenir. Sonra subaylar provaya müdahale eder, "Paşam da paşam" repliğinin oyundan çıkarılmasını ister. Güya bu repliğin

"TİYATROYU, HER ŞEYİ BIRAKIP AKIL HASTANESİNE YATTIM."

askerleri kötü gösterdiğine kaanat getirilmiştir...

Bu çıkış bardağı taşıran son damladır. Özkul hiddetlenir, subaylara "Siz izin almadan benim yatak odama (çalışma odası) hangi cüretle giriyorsunuz? Ben provayı kesiyorum ve bu oyunu oynamayacağım!" der ve çıkar gider tiyatrodan.

İstifa etmiştir. Ki istifa etmek bir anlamda darbecilere ciddi anlamda kafa tutmak demektir o dönem. Ama istifası kabul edilmez. Hiç düşünmeden tekrar bir istifa dilekçesi daha yazar. Sonra da Bakırköy Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne gidip yatar.

Genel olarak alkol bağımlılığı nedeniyle hastaneye yattığı düşünülse de Hayati Asılyazıcı'ya göre "Alkol ile alakası yoktur bu yatışın." Münir Özkul darbecileri kişisel olarak protesto etmektedir...

Zaten bir söyleşisinde de "Askerler bir tiyatroya neden burnunu sokar ki? Doğrusu çok sıkıldım bu olaydan. Tiyatroyu, her şeyi bırakıp akıl hastanesine yattım" diyecektir.

Özkul'un darbecilere karşı bu tutumu tarihe geçer. Ama onun kişisel tarihi düşünülünce bu tavrı daha anlamlıdır.

Münir Özkul, annesi Hayriye Hanım tarafından paşa torunudur. Üstelik babası İbrahim Özkul da bir subaydır, emekli bir binbaşıdır.

Öyle ki Özkul çocukluğundan itibaren hem annesi hem de babası tarafından asker olması telkiniyle büyütülür. Özellikle annesi "Paşa oğlum" diye sever kendisini. 14-15 yaşına kadar Münir Özkul da asker olmayı ister. Ama tiyatro hayatına girince bu hayalinden vazgeçer.

İşte, dedesi ve babası asker olan bir adam darbe sonrası, sıkıyönetim günlerinde darbeci askerlere kafa tutar. Kafa tutmakla kalmaz, darbecilerle kafa da bulur akıl hastanesine yatarak. Tam da Münir Usta'dan beklenen, zekice bir protestodur bu. Mesaj açıktır: "Siz normalseniz ben anormalim." Velhasıl zaman kimin normal kimin anormal olduğunu ortaya koyar... Sahi bugün İsmail Hakkı Akansel'i hatırlayan var mı? **APM**

**** Yazıdaki anekdotlar, Ankara Sinema Derneği'nin (Gezici Festival), Dost Kitabevi Yayınları ile işbirliği ile Kurtuluş Özyazıcı'nın yayına hazırladığı "Aktör Dediğin Nedir Ki?" kitabından alınmıştır.***

YAŞAR USTA, "GÜLEN GÖZLER"DE GENİŞ AİLESİYLE BİRLİKTE.

"Askerler bir tiyatroya neden burnunu sokar ki? Doğrusu çok sıkıldım bu olaydan."

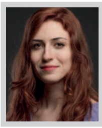
7 Şubat 1973
Yılmaz Güney'in "Baba" filmi, Strasbourg İnsan Hakları Enstitüsü tarafından düzenlenen sinema şenliğine katılmak üzere çağrılmıştır. Birkaç yıldır yapılmakta olan bu şenlik, her yıl belli bir konuya ayrılmaktadır. Güney'in "Baba" filminin şenliğe çağrılmasına neden bildirildiğine göre filmin Almanya'ya çalışmak üzere gitmek isteyen ancak formaliteler ve sağlık nedenleri ile gidiş izni alamayan bir işçinin öyküsünü işlemesidir.

İSTEMEM BABACIM!

Geçen ay Başka Sinema salonlarında gösterime giren filmi "*Aman Doktor*" (Djam) için İstanbul'a gelen *Tony Gatlif* ve başrol oyuncusu *Daphne Patakia*, filme ve karaktere dair kulak verilesi fikirleriyle huzurlarınızda!

Sezen ***SAYINALP***
sezensayinalp@gmail.com

İlk gösterimini 70. Cannes Film Festivali'nde gerçekleştiren "Aman Doktor" (Djam), Tony Gatlif'in Rebetiko'yla iç içe geçen son filmi. Gatlif ve filmin başrol oyuncusu Daphne Patakia, "Djam"in Başka Sinema'yla gerçekleştirilen özel gösterimi için Türkiye'delerdi. Biz de bu vesileyle "Djam"in yolculuğu, göçmenlik, Rebetiko, toprakların hikayeleri ve acıları hakkında bir söyleşi gerçekleştirdik.

"Gadjo Dilo"da, "Vengo"da, "Transilvanya"da ve çoğu filminizde müziğin ve arayışın önemli bir yerde olduğunu görüyoruz. Müzik de aslında ikinci bir başrol filmlerinizde. "Djam" de köklere dair ve müziğin ön planda olduğu bir arayış filmi aslında. Yönetmen olarak hikayeleri oluştururken bu arayış meselesini nasıl yorumluyorsunuz?
Benim için asıl mesele müzik. Bunların hepsini birleştiren şey o olduğu için müziği tercih ediyorum. Çünkü Yunan bir sürgünle Türk sürgünün ya da bir Afgan sürgünün arasında pek bir fark yok. Hepsi sürgün edilmiş insanlar. Onları bir araya getiren şey müzik ve dolayısıyla bu bir arayış. O yüzden müzik ana roldedir filmlerimde. Dediğine katılıyorum. Müzik insanlığın sesi aslında. Bugünün dünyasında, yaşadığımız krizler içinde sürgünlerin arkasında ya bir savaş ya da bir çatışma var.

"Djam", birbirine komşu iki ülkenin ortak geçmişlerine dair önemli sözler sarf ediyor. Özellikle göçmenliğe dair oldukça etkili sahneler var filmde. Bu coğrafyaya dair böyle bir film yapmaya nasıl karar verdiniz?
Bu aslında sadece bu coğrafyaya özgü değil. Her ülkenin başka ülkelerle bu şekilde ortak noktaları var. Buralara geldiğimizde de tabii

ki Yunan müziğiyle Türk müziğinin birbirlerinden etkilendiğini görüyoruz. Bu çok büyük bir zenginlik. Ama sanki böyle bir şey yokmuş gibi davranılan bir durum da var ortada. Aslında Türklerle Yunanlar arasındaki müzik bu iki halk arasındaki çimento bence. Bir yönetmen olarak bunu gördüm ve göstermek istedim. İki halk da bu müziklere bayılıyorlar. Bu durum da iki halkın birbiriyle anlaşmasına olanak yaratıyor.

Filmdeki türküler, şarkılar, sözleriyle ve geçmişten bugüne getirdiği hikayelerle çok önemli bir noktada konumlanmışlar. Demin bahsettiğimiz gibi "Djam"in yanında ikinci bir başrol gibiler. Bu şarkılara nasıl karar verdiniz? Hikayeyi yönlendirdiler mi ya da hikaye seçtiğiniz şarkılar için belirleyici oldu mu?

Şarkılar beni bu hikayeye yönlendirdi ya da hikayeler beni bu şarkılara yönlendirdi diyemem. Rebetiko'yu 35 yıl önce keşfettim ve o zamandan beri sürekli dinlediğim bir müzik. Dolayısıyla hikaye ve şarkılar çok iç içe geçti benim için. Biri diğerini yönlendirmedi. Bir sentez halinde yazdım filmi. Mesela "İstemem Babacım" şarkısını çok uzun zamandır biliyordum zaten ve benim için müthiş bir şarkı; çünkü doğuyla batıyı bir araya getiren bir şarkı olarak yorumluyorum ben onu. Bir taraftan çok oryantal bir şarkı, bir taraftan da Batı'dan ögeler taşıyor. Benim istediğim şey de tam olarak buydu. Bu şarkıyı bildiğim için de özellikle bir araştırma yapmadım. Filmdeki şarkılar zaten dağarcığımda olan şarkılardı. Onlar hikayeyi yazdı, hikaye onları yazdı. Karşılıklı bir ilişki içinde yazıldı hepsi. Ben de aslında müzisyen ve sinemacı olarak yaşadığım gerçekliği, hayatı doğuyla batı arasına konumlandığımda hissediyorum. Çünkü ben ne tam olarak oryantal ne tam olarak Batılı bir insanım; tam ikisinin karıştığı yerdeyim.

Bu bahsettiğiniz tam ikisinin arasında olma hali farklı toprakların insanlarını anlayabilmek adına da önemli bir durum. Göçebe olmanın bu bağı güçlendirmek adına sonsuz bir yol çizdiğini de söyleyebiliriz hatta. Peki siz sinemayı ve yönetmenliği bu noktada nasıl konumlandırırsınız? Çünkü sinema da insanlarla iletişim kurmak için mesafeleri ortadan kaldıran, sınırların üstünü çizen bir araç. İnsanların birbirine temas etme aracı...

Bir tarafı Çingene bir tarafı Berberi olan 500 kişilik bir ailede açtım gözlerimi. Ben de dahil neredeyse kimse okuma yazma bilmiyordu. Dolayısıyla bizim için Fransa yoktu, Amerika yoktu. Biz sadece kendi aramızda yaşıyorduk. O kalabalık ve zenginliğin içinde dünyaya gözlerimi açtım. Hayata öyle başladım ve sanırım öyle bir ailede bulunmuş olmak beni bu yola sevketti. Ben bu ailede, herkesin çok mutlu olduğu bu insanların arasındaydım ve sonra 60'lı yıllarda, ben yaklaşık 10 yaşlarındayken Cezayir'de rıhtımda Cezayirli, işçi sınıfından, halktan insanların oradan gitmeye çalıştığını gördüm. Ne kadar mutsuz olduklarını gördüm. Yaşlı kadınlar, yaşlı adamlar o ülkedeki mutsuzluktan kaçmak için gemiye binip oradan gitmeye çalışıyorlardı. Bunu görmek benim için bir şoktu. Çünkü bizde ancak cenazede insanlar ağlar. Ama orada, bulunduğumuz yerden gitmek için ağlıyordu insanlar. Bir yandan da geride bıraktıklarına ağlıyorlardı. Benim ilk sürgün ya da 'gitmek' deneyimim oydu. Çünkü kendi ailemde, kendi dünyamızda gördüğüm bir şey değildi bu. Bir çocuk olarak çok kuvvetli duygular hissettim gördüğüm şeylere karşı. Çünkü o yaştayken insanların böyle bir sebepten ağlayabileceklerini hayal edemezdim. Çok kalabalık bir topluluktu, şu an giden Suriyeliler gibi. Sonra 1962 yılında Fransa'ya geldim ve dünyanın birçok yerinden ekonomik nedenlerle Fransa'ya göç eden insanları gördüm. İş bulmak, hayatlarını idame ettirebilmek için çektikleri sıkıntıları gördüm o insanların. Bir süre sonra ben de onun bir parçası oldum. Ve bugün diyebilirim ki, ben kendi varlığımı en iyi yoldayken hissedebiliyorum. **APM**

> ***Ben ne tam olarak oryantal ne tam olarak Batılı bir insanım; tam ikisinin karıştığı yerdeyim.***

DAPHNE PATAKIA
Djam Gibi Özgür Olmak

Djam'in yolculuğunun üç özelliği vardı benim için. Birincisi benim dedem de bir Yunan ve önce Ankara'daymış. Ardından İstanbul'a gitmiş ve oradan da yürüyerek Yunanistan'a gitmiş. Ben de neredeyse onun gittiği yolun aynısını kat etmiş oldum. Benim için kişisel olarak çok ilginç bir histi dedemle aynı şeyleri yaşamak. İkincisi, Djam zaten özgür bir kadın. Bu yolculuk boyunca da limitlerini zorlayan ve bu limitleri aşan bir kadın aynı zamanda. Bir kadın olarak bu yolculuğu yaşamak da benim için çok ilginç bir deneyimdi. Ben o kadar özgür değilim, aslında biz Djam kadar özgür değiliz belki de. Çünkü Djam gerçekten kendine sadık. Kendi düşüncelerine, kendi yapmak istediklerine sadık. Bu rolü oynamak ve o limitleri görmek benim için çok etkileyiciydi. Düşündüğüm şey şuydu: "Umarım biz kadınlar Djam gibi özgür olabiliriz." Üçüncüsü de şu, ben daha önce tiyatro yapmıştım. Birkaç ufak tefek sinema deneyimim olmuştu, ama uzun soluklu bir sinema deneyimim olmamıştı. Bu kadar özgür ve limit tanımayan bir rolle de karşılaşmamıştım daha önce. Orada da aslında Tony bana bungee jumping yapıyormuş gibi gözlerimi kapayıp atlamayı ve o limitleri tanımamayı öğretti. Bir oyuncu olarak, limitleri zorlamayı ve aşmayı öğrendim.

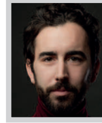

3 Şubat 1958
Dünya Futbol Kupası kur'ası 8 Şubat Cumartesi günü Stockholm'de meşhur sinema yıldızı Anita Ekberg tarafından çekilecektir.

Florence **Pugh**

***William Oldroyd*'un ilk filmi "*Lady Macbeth*"teki mükemmel performansıyla yediden yetmişe herkesin kadrajına giren Florence Pugh, *Park Chan-Wook*'un yöneteceği John le Carré uyarlaması mini dizi "*The Little Drummer Girl*"de de aklımızı alacak muhtemelen!**

Fırat *ATAÇ*
firat_atac@hotmail.com

Oyuncu olmaya çalışan ağabeyini dikkatle gözlemleyen bir genç kız. Geçmişten bahsedildiğinde, 'hiçbir şeyin göründüğü kadar kolay olmadığını' hatırlıyor: "Onu izlerken seçmelere katılma sürecinin ne denli yıpratıcı olduğunu gördüm. Sıfırdan başlayıp yolunu çizmeye çalışıyorsun ve aldığın her 'Hayır' cevabından sonra düşsen de ayağa kalkmak zorundasın" diyerek özetliyor durumu.

Annesinden gelen dansçılık geni, kendi parçalarını bestelemek/söylemek, gitar ve piyano çalmak Florence'a yetmiyor. "Game Of Thrones"tan hatırlayabileceğiniz ağabeyi Toby Sebastian gibi acı çekmek istiyor belki de. İşin ilginci, zamanı geldiğinde "Hayır" cevabıyla -bir kez dahi- karşılaşmayacak olması. Oxford'daki drama okulunun çimlerinde uçuşan ve üzerinde "Öğrenci rolünde oynayacak genç kızlar aranıyor" yazan ilanın peşinden gidiyor. Kaderin garip bir cilvesi, ağabeyiyle aynı dizide oynayan Maisie Williams'a eşlik edeceği "The Falling"de (2014) kilit bir rol kapıyor.

"Hanging Rock'ta Piknik" (Picnic At Hanging Rock) ve "Cennet Yaratıkları" (Heavenly Creatures) kırması filmin yönetmeni Carol Morley'nin başlangıca dair hatırladığı ilk şey, Florence seçmelerden ayrıldıktan sonra oldukça coşkulu bir şekilde "Vay be!" diye bağırması. Odadaki herkes sessiz. Onlara dönüyor ve "Sizce de inanılmaz değil miydi?" diye soruyor. Herkesin tüylerinin diken diken olduğu bu an, Florence Pugh'un üzerine yapıştırılan 'genç Kate Winslet' benzetmesinin de kaynağını teşkil ediyor. Hiç kuşkusuz, "Cennet Yaratıkları"nın filme esin kaynağı olmasının da bunda payı büyük.

O yıl İngiltere'de ne kadar 'en iyi çıkış yapan' ödülü varsa hepsini silip süpüren Florence Pugh, bir dizi ve bir televizyon filmiyle aktif dinlenme yaptığı 2015'te "Lady Macbeth" olmayı bekliyordu belki de. İlk uzun metrajını çeken William Oldroyd'un yönetmenliğindeki film, geçtiğimiz yılın en çok konuşulan bağımsızlarından biri oldu. Perdedeki filmin bizlere gösterdiği, iyi bir oyuncunun bir filme ne denli katkı sağlayabileceğinin tezahürüydü. İçeriği kimi zaman anlamsızlaştıran bu tek kişilik şov, ileriki yıllarda aşılması zor bir çıta olarak hafızalara kazınabilir.

Birçok film festivalinde Isabelle Huppert'e karşı aday olmasını sağlayan roldeki başarısını Katherine karakterini çok sevmesine borçlu. Her ne kadar korseler içinde olsa da 'gerçek bir modern feminist kahraman' olarak gördüğü Katherine'i öve öve bitiremiyor. Kendinden yaşça büyük kocası tarafından sürekli cinsel ve psikolojik şiddete maruz kalan karakterin, kadın düşmanlığı ve sınıf hiyerarşisiyle ayakta duran sistemi paramparça etmesi, Pugh'un hissettiği 'içine sinmişlik' haline hak vermemizi sağlıyor. Senaryoyu okuduğunda ilk hissettiği şeyin 'her yeni sayfada daha da büyüyen bir kadına hayat verecek olmanın heyecanı' olduğunu söylüyor.

Bağımsız filmleri tutku ve özen, büyük bütçeli yapımları ise sağladıkları alan ve ihtiva ettiği fırsatlar açısından önemli gören aktris, Hollywood'a ilk adımını "Yolcu" (The Commuter) ile attı. Ülkemizde geçen ay vizyona giren filmde Pugh bu sefer bir punkçı olarak sahne çalıyordu. Kendisine film hakkında fikirleri sunulduğunda klasik "X oyuncusuyla çalışmak harika bir deneyimdi" cevabını vermeyip, görüşlerini "Bol zıplamalı ve patlamalı bir film" cümlesiyle özetleyerek filme karşı hislerini de açık etti.

Bizim de asıl derdimiz bu değildi zaten. Gelişini gözlediğimiz yeni

FLORENCE'IN, "TITANIC"TEN BERİ ÂŞIK OLDUĞU LEONARDO DICAPRIO'YLA HAYALİ EVLİLİKLER YAPTIĞI BİR INSTAGRAM HESABI VAR.

> **"Park Chan-Wook, 'Son zamanlarda gördüğüm en enerjik ve etkileyici genç aktris' diyor onun için."**

projelerinin çekiciliği hafife alınmayacak cinsten. David Mackenzie'nin yeni filmi "Outlaw King" ve tüm fertleri güreşçilerden oluşan bir ailenin gerçek hikayesini anlatacak olan "Fighting With My Family"yi bunlar arasında sayabiliriz. WWE dövüşçüsü Paige'i oynayacağı role hazırlanırken, filmde hem oyuncu hem yapımcı olarak yer alan Dwayne Johnson'dan ders alan Pugh, 'henüz 21 yaşında Staples Centre'da dövüşmüş olmayı' da CV'sine kattığını düşünüyor.

Televizyonu da görmezden gelmeyen aktrisin iddialı TV filmi "Kral Lear"da (King Lear) Emma Thompson ve Anthony Hopkins'le karşılıklı döktürdüğü şimdiden kulağımıza çalındı. Şahsımı en çok alakadar eden kariyer halkası ise kuşkusuz ki "The Little Drummer Girl". "Hizmetçi" (Ah-Ga-Ssi) ile bir uyarlamayı nasıl eğip bükebileceğini destansı şekilde kanıtlayan Park Chan-Wook'un yöneteceği mini dizi, John le Carré'nin romanından uyarlanıyor. Park Chan-Wook'un, "Anlatacağım bir casusluk hikayesi olmasına rağmen temelinde aşırı derecede acı verici ve gerilimli bir romantizm var. Bu durum diziyi evrensel ve diller ötesi kılacak" açıklaması "Hizmetçi"yi hatırlatırken, yönetmenin Pugh hakkında söylediği "Kendisi son zamanlarda gördüğüm en enerjik ve etkileyici genç aktris. Neler yapabileceğini görmek için sabırsızlanıyorum" sözü de bu ortaklık konusundaki beklentileri arşa erdiriyor.

Canlandırdığı ve canlandırmaya devam edeceği karanlık yanı ağır basan karakterlerin aksine sosyal medyada tam bir romantik komedi kadını olan Pugh, "Titanic"ten beri âşık olduğu Leonardo DiCaprio'yla hayali evlilikler yaptığı ve şarkılarını söylediği Instagram hesabında kendini mütevazı bir şekilde tanımlıyor: "Garip bir şekilde alçak sesli ve kafa karıştırıcı kahkahalar atan aktris/şarkıcı ve besteci. İnsanlar erkek sesine sahip olduğumu söylüyor. Bunla ilgili bir problemim yok." **APM**

Sevin **OKYAY**
sevino@gmail.com

Bir Gecede **Oldu**

Bundan 9 yıl önce yorgan döşek yatarken, o kısacık sürede pek çok sanatçı bu dünyayı terk etti. Önce, genç ***Anthony Minghella***; ardından bilimkurgu öncüsü Arthur C. Clarke. Derken, İngiliz sahnelerindeki Olivier, Gielgud, Richardson triumvirat'ının mirasçısı Paul Scofield... Ve, "***Nürenberg Duruşması***"nın Oscar'lı senaristi Abby Mann... Beni asıl üzen, ondan önce ölen Richard Widmark'tı.

Bir okurum, bir Madigan yazısı döktüreceğimi düşünerek bana bir e-mail atmıştı. Eh, ne de olsa, bizden genç olanlar onu 1970'lerin sonunda TRT'de gösterilen "Madigan" dizisine adını veren komiser olarak ezberine almıştı. Ama ben onu Komiser Madigan olarak tanımıyordum ki! İlk kez, yaşlı bir kadını (Mildred Dunnock) bir lambanın kordonuyla tekerlekli sandalyesine bağlayıp merdivenden aşağı atarken insanın içini donduracak şekilde sırıtan, hatta kıkırdayan kötünün kötüsü biri olarak tanıdım: 1947 yapımı "Öldüren Buse"nin (Kiss Of Death) Tommy Udo'su. Herkes de öyle tanıdı. Uzun süre, ağırlık merkezini sinemadan televizyona kaydırana kadar, arada 'iyi adam'ları oynamak için yapımcılarla mücadele etti.

Henry Hathaway'in siyah-beyaz gangster filminin yıldızları Victor Mature ile Brian Donlevy'ydi ama bu filmle bir gecede yıldız olup hafızalara yazılan kişi, bir radyo yıldızıyken 'beyazperdenin en korkutucu adamı' unvanına erişen Richard Widmark oldu. Yedi yıl boyunca da hep böyle karakterleri oynadı. Oysa Hathaway başlangıçta çok efendi ve entelektüel bir tipi var diye onu geri çevirmişti.

Yeni yetme denen yaştaydık. Herkes Kirk Douglas, Robert Mitchum ve Burt Lancaster'ın peşinde koşarken (ki, üçünü de severim), Richard Widmark'ı hepsinden fazla sevmekle iftihar ediyordum. İtinayla aldığım sinema dergilerinden birinde nihayet tam sayfa, renkli bir resmini bulup odamın duvarına asmıştım. Gri-mavi bir takım elbise giymişti, saçları şakaklardan açılmıştı. Zaten saçlarının öyle olmadığı bir dönemi hatırlamıyorum. Mucizeler mucizesi, hafiften de gülümsemiş. Ama onun gülümsemelerine de güven olmaz. Hele "Öldüren Buse"deki sırıtışlarını ürpertiler içinde seyredenler için... Sarışınlığı ise, melez bir sarışınlıktı. Babası, İsveç asıllıydı; annesi İskoç, İngiliz, İrlandalı melezi, yani İngiltere Adaları'na has bir çiçek...

Richard Widmark'ı, sinemadan da, oyunculuktan da anlayan annem de severdi, ama bir tanecik James Dean'imden sonra en çok onu seviyorum diye biraz sapık olduğumu düşünürdü herhalde. Oysa, ticari artist dergileri bu karakter oyuncusunu daha fazla ilgiye değer bulmuş olsaydı, resmini belki Jimmy'ninkinden bile önce duvara asmış olurdum, kim bilir? Buna karşılık, adını yanlış telaffuz ederdim. Fransızca konuşulan bir evin çocuğu olarak, koleje gittikten sonra bile, onlar benim için yıllar boyu Rişar Vidmark, Kirk Duglas, Rober Miçum olarak kaldı. Riçırd Vidmırk diye telaffuz etmenin düpedüz görgüsüzlük olduğunu düşünürdüm.

Uzun yaşadı, doksan üç yaşındaydı. İkinci eşi Susan Blanchard, uzun bir hastalığın ardından evinde öldüğünü açıkladı. 'Hollywood'un Centilmeni' diye bilinen, sakin, mazbut bir adamdı. Bir liberal demokrat olarak, Joseph L. Mankiewicz'in "Can Düşmanı"nda (No Way Out, 1950) karaderili bir doktoru döven bağnaz Ray Biddle'ı oynamaktan öyle utanmış ki, her çekimin ardından genç aktör Sidney Poitier'den özür dilermiş. Okul aşkı olan ilk karısı Jean Hazlewood ile onun 1997'deki ölümüne kadar elli beş yıl evli kalmıştı. Hiç kimseye bakmadığını, başkalarıyla flört etmediğini, çünkü karısını sevdiğini söylerdi. 1999'da Blanchard ile evlendi, dokuz yılı birlikte geçirdiler. Doğrusu, o kadar yaşlı olduğunun farkında değildim. Hatta, belki son yirmi yıldır, yaşadığından bile emin değildim. Hiç kontrol etmemişim demek. Gençlikte bu kadar sevilen, sonradan da muhabbetle hatırlanan birine karşı ne ilgisizlik!

Film noir'larda, çocukluğumuzun eşsiz kovboy filmlerinde, tarihi filmlerde oynadı. Aslında o kadar fazla film de çevirmemiş. "Öldüren Buse"den sonra (tek Oscar adaylığı ve Altın Küre'si) yetmiş küsur filmde oynamış, en son 1991'de "Gerçeği Arayış"ta (True Colors) Senatör James Stiles olarak karşımıza çıkmıştı. Ertesi yıl TV seyircileri "Lincoln"de, yetmiş sekiz yaşındaki aktörün sesini, Ward Hill Lamon olarak duydular. Son yıllarda daha çok subayları ve politikacıları oynuyordu. 1971'de ilk televizyon rolünde, "Vanished" mini dizisinin Başkan Paul Roudebush'ı ile Emmy adayı oldu. Senaryoyu, yönetmeni, oyuncuları seçip yapımcıların kontrolünü kırmak için de bir şirket kurmuştu.

Zaten en parlak döneminde bile bir

> **"Meslek hayatı 1940'ların ikinci yarısında başlamış ve *altmış yıldan* fazla sürmüş bir sinema, televizyon ve sahne aktörü."**

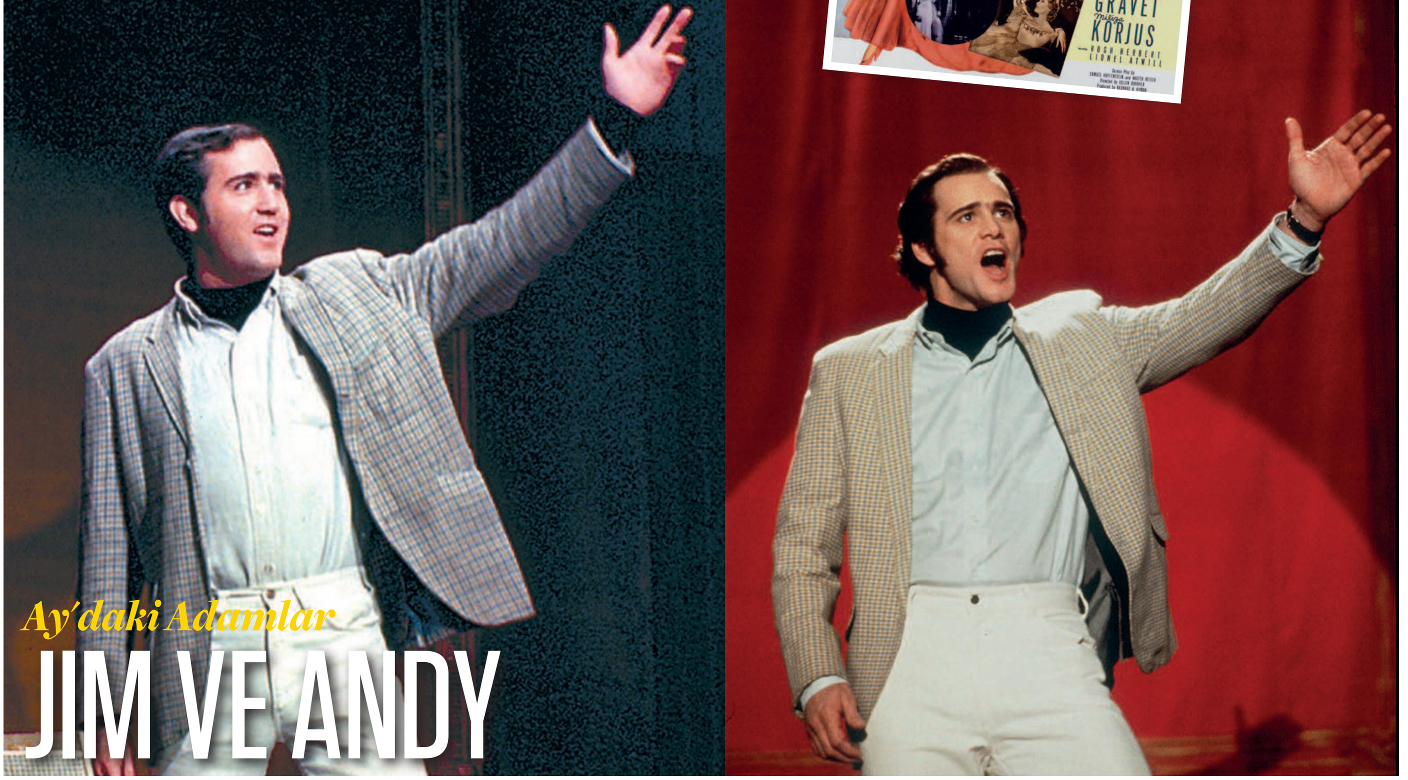
"Sarışınlığı ise, melez bir sarışınlıktı. Babası, İsveç asıllıydı; annesi İskoç, İngiliz, İrlandalı melezi, yani İngiltere Adaları'na has bir çiçek..."

Hollywood insanı olmamıştı. Hollywood yıllarını bir çiftlikte geçirdi. Mesleğe tiyatroda başladı. İkinci Dünya Savaşı'nda delinmiş kulak zarı yüzünden askere alınmayınca, 1943'te Broadway'de sahneye çıktı. Oyunculuk hevesi için, "Herhalde," dermiş, "küçük kasabalı biri olarak, spot ışıkları altında olmak istedim." Ama veda etmesini de bilmişti. Vaktini ailesiyle geçirmek istiyordu, treylerde oturup iki dakika çekim için bir gün beklemeye meraklı değildi. Oyunculuk 'kız işi' derler diye kendini spora veren, sonunda gene oyunculuk okuyup, kendi okulunda ders veren kendi halinde Richard Widmark, radyo oyunları ile başlayan meslek hayatını çoktan sona erdirmişti. 2008'de fiziki varlığından da yoksun kaldık. Evet, kesin olarak biliyoruz: Richard Widmark artık yok, ama vaktiyle genç yüreklerimize vurduğu ölümcül izler hep kalacak. **APM**

HAVADİS

26 Şubat 1939
Amerika'da yapılan "Büyük Vals" ve Paris'te vücuda getirilen "Üç Vals" filmleri, sade beyazperdede değil, galiba bütün dünyada dedelerimizin oynadığı valsi moda yapacak ve hepimiz fokstrot, tango, konga yerine, vals havalarile fır döneceğiz.

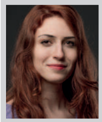

Ay'daki Adamlar

JIM VE ANDY

Jim Carrey'nin oynadığı 1999 yapımı "Ay'daki Adam" (Man On The Moon), Andy Kaufman'ın hikayesiydi. 2017 yapımı Netflix belgeseli "Jim & Andy: The Great Beyond" ise birbirini daha önce tanımamış Kaufman ve Carrey'nin nasıl tek kişiye dönüşebileceklerine dair üçüncü bir göz sanki seyirci nezdinde...

Sezen **SAYINALP**
sezensayinalp@gmail.com

Süt ve kurabiyeler, güreş şampiyonaları, Elvis, Latka, "Taxi"... Bir tarafta bunlar dursun. Çünkü tüm bunlar kendi hayatını tümüyle bir gösteri olayına dönüştüren, alışılmadık türden bir zihnin ürünü. 'Ay'daki Adam'ın hikayesi, kendi varoluşunu olduğu kadar temas ettiği diğer bağımsız ruhları da etkiliyor hatta. Bu bağımsızlığın kaynağı ise belirli kurallar üzerinde yeniden aynı cümleleri kurup, aynı şakaların esiri olmamaktan geliyor. Ve işte diğer tarafta de beş yıl sonrası için kendine çek yazan, bedenin sınırlarını komedinin yollarında keşfeden, metot oyunculuğunun içinde yeni bir metot yaratan bir başkası duruyor. Jim ve Andy bu yolculukta tanışıyorlar.

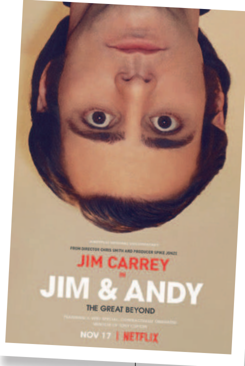
Andy Kaufman'ı nasıl tanımlamak gerekir diye düşününce, böyle bir hisse kapılmanın bile onu sinirlendirebileceği geliyor akla ilk olarak. Kendini komedyen olarak görmeyen, herhangi bir kalıba sokulmayı reddeden, kendi tabiriyle dans edip şarkı söyleyen bir adam o. Onun hayat hikayesini filme almak da bu doğrultudan bakılınca kendi anlamını doğuruyor. Kronolojik olarak bir hayatı anlatmak ve bir dizi olay çerçevesinde gerçeği 'oynamak' ne kadar doğru bir bakış olursa bu anlam da bu bakışın güvenilirliğine paralel bir yol çiziyor. Milos Forman, Andy Kaufman'ın yaşamını ve "Ay'daki Adam"ı (Man On The Moon, 1999) ele alırken tüm gerçekliği, görünen ve görünemeyen halleriyle ele almanın yaratacağı türlü faktörlerle birlikte tasarlamış. Bu tasarının devasa bir bölümünü ise Jim Carrey oluşturuyor. Andy'ye hayat verecek olan Jim, o güne kadar sergilediği rollerin ötesinde bir performansa ihtiyaç duyuyor bu noktada. Bahsedilen gerçeklik de burada kendi şeklini yaratmaya başlıyor. Jim'den de Andy'den de oyuncu, komedyen ya da akla gelen sıfat ya da sınıflandırma neyse sadece onunla bahsetmek iki boyutlu bir karton oyuncak çıkaracaktır önümüze. Kendi hayatlarının yönünü attıkları

her adımda başka bir noktaya taşıyan ve ucu bucağı kaybedebilme sihrine sahip iki kişinin, bir performans peşinde giderlerken tesadüfi bir çarpışması gibi çünkü onların hikayesi. Çocukluğunda duvardaki hayali seyircilerine kendi şovunu sergileyen Andy'nin sahneye çıkış öyküsü, Jim'in de oyunculuk anlayışını tümüyle değiştiriyor. O güne kadar güldürme ve karaktere girebilme becerisini seyircilerle paylaşmış olan Jim Carrey, bu sefer 'olmak' eyleminin içinde buluyor kendini. Hem de bu kelimenin anlamını sarsacak kadar içinde buluyor. Filmin çekimlerinin başlamasından itibaren Andy olan Jim, özel hayatı da dahil bu 'rolden' çıkmıyor. Ta ki çekimler bitene ve Andy'yle vedalaşana kadar. 1999'daki "Ay'daki Adam" bu tanışmanın ve varoluşun sınırlarının hikayesi olurken, 2017 yapımı bir belgesel olan "Jim & Andy: The Great Beyond"da da birbirini hiç tanımamış iki arkadaşın nasıl tek kişiye dönüşebileceklerine dair üçüncü bir göz oluyor bu yolculuk seyirciler nezdinde.

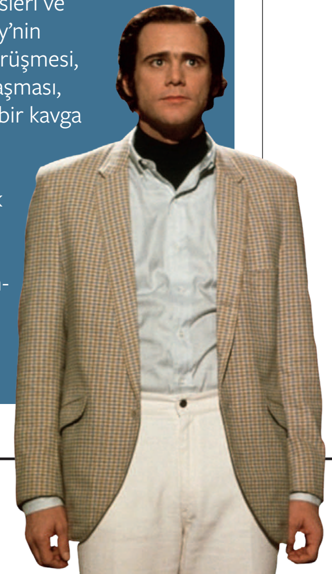

Bu tek kişiye dönüşme meselesi, birkaç farklı açıdan ele alınabilir. Jim Carrey'nin de Andy Kaufman olma tercihi bunun bir oyunculuk seçiminden çok öte olduğunu kanıtlıyor zira. Başından beri Andy'nin kafasının içinde neler kurabildiğinin peşine düşmüş olan Jim için "Ay'daki Adam" daha çok bir yapbozu tamamlamak gibi. Andy'nin tamamlamadığı cümleleri tamamlayabilmek, yarım bıraktığı işleri devam ettirip belki tekrar yarım bırakabilmek, bir alter egoya dönüşen Tony Clifton olup iki farklı Tony Clifton'dan birçok kopya yaratmak bu yapbozun parçalarından bazıları. Andy'nin Latka karakterine bürünmesi, Tony Clifton'ı sürekli kendi benliğinde yaşatması, her konuştuğu insanda bir başka Andy portresinin izini yaratması ve tüm bu insanları tek bir kişiye dönüştürmesi bahsettiğim bu farklı açıların uçlarını oluşturuyor. Belgeselin altını çizdiği konu da bu uçların durduğu noktalarla ve yapbozun parçalarının nasıl oluştuğu, nasıl dağıldığı ve tekrar nasıl bir araya gelebildiğiyle ilgili. İdolünü canlandıran Jim Carrey, bu yolculuğun kendi içinde bir performans sanatı olacağından da haberdar olarak çıkıyor aslında yola. Çünkü çok iyi tanıdığı idolünün yaptığı her şov, bağımsız performanslar olarak seyircilerin gülme alışkanlıklarını değiştiriyor. Planlı ve kurallı yola çıkmanın saçma olduğunu çekimlerden önce kavramış Jim Carrey. O yüzden kamera arkasında olan biten her şeyin kayda alınmasına izin vermiş. Akli yetilerinin sorgulanacağını bile bile üstelik. "Jim & Andy"de ise bu kayıtlar gün yüzüne çıkıyor. Jim'in o günleri yeniden anlatmasıyla pekişen arşiv görüntüleri, aynada ikinci bir Andy Kaufman'ı görüyormuş izlenimi yaratıyor. Çünkü onun gösterileri gerçeğin değiştirilerek sahneye konması gibi. Her şey birbirine o kadar bağlı ve amacına o kadar uygun ilerliyor ki, film ve Jim'in oyunculuğu 'Tam bir Kaufman olayı' olarak nitelendirilebiliyor. Bir oyuncu için bunu başarabiliyor olmak, hem bir idolün anısına hem de filmin ortaya koyacağı sanatsal değerin niteliğine dair bir saygıya dönüşüyor. Bu saygı duruşundan bize kalan da Kaufman'ın ağzından dökülen klasik cümle "Thank you very much" oluyor. **APM**

> *Çekimlerin başlamasıyla Andy olan Jim, özel hayatı da dahil bu 'rolden' çıkmıyor.*

Belgeselin Gerçeği Yeniden Yaratması

Hayranlığın ya da ünlü olmak kavramının spot ışıklarıyla aydınlatılmadığı bir kariyer Andy Kaufman'ın tercihi. Hayatı başlı başına deneysel bir süreç olarak görüp kendi benliğinin tatminine ulaşmanın verdiği hissiyatla yola çıkıyor bu yüzden. Karar merciinin kendisi olduğu kendine ait bir şov dünyasının hayalini kuruyor. Hollywood'dan, klişelerden, patronlardan ve içi boşaltılmış ezbere şakalardan uzak bir dünya. Böyle olunca da her gösterisi bir sanat performansına dönüşüyor. Seyircilere "Muhteşem Gatsby"yi okumak, kendi yarattığı dilde konuşmak, durmaksızın dans etmek, kendi güreş şampiyonasını kurup orada kendini şampiyon ilan etmek ve hayatta her şeyden çok sevdiği Elvis Presley'in taklidini yapmak onun oluşturduğu dünyanın ipuçları. Taklit yapmanın en temel halini esas alıp birisi olmanın basitliğini de böylece dışa vuruyor. Kendi yarattığı Latka karakterinin ses tonuyla sahneye çıkıp "Sizlere Ronald Reagan taklidi yapacağım" demesinin ardından yine aynı ses ve jestlerle "Merhaba ben Ronald Reagan. ABD Başkanı'yım" demesi de şov dünyasının sahteliği her halinden okunan yapısının küçük bir şakası aslında. "Jim & Andy", bu serüvenin taklidini aynı yapıda hazırlayan "Ay'daki Adam"ın perde arkasını sunuyor tam da bu yüzden. Jim Carrey ve Milos Forman, Andy Kaufman ve Bob Zmuda'nın taklitlerini yapmaya başlıyorlar bir yandan. Kendi sesleri ve anlatımlarıyla. Carrey'nin Andy'nin ailesiyle görüşmesi, kızıyla ilk defa karşılaşması, Jerry Lawler'la yeni bir kavga başlatması, Andy'nin dünyası içinde kurulan yeni bir gerçeklik gibi. Bu gerçeklikte Andy Kaufman'ın öldüğü de bir muamma. Jim Carrey'nin bu yolculukta nasıl değiştiği de bir sır.

Onat Kutlar'a ithafen

Tenkit

4 DALDA OSCAR ADAYI

BENİ ADINLA ÇAĞIR

Luca Guadagnino'nun filmi, aşka, duyumsamaya, iştaha dokunaklı bir övgü. Bir yaz aşkının ne denli derin ve dönüştürücü olabileceğini anlatan büyüme hikayesi, yılın en iyilerinden.

BİÇİM ★★★★★ İÇERİK ★★★★★ OYUNCULUK ★★★★★

Call Me By Your Name

ÇIKIŞ 23 Şubat **YÖNETMEN** Luca Guadagnino
SENARYO James Ivory (André Aciman'ın romanından)
OYUNCULAR Armie Hammer, Timothée Chalamet, Michael Stuhlbarg, Amira Casar, Esther Garrel **YAPIM** 2017 İtalya-Fransa-Brezilya-ABD
SÜRE 132 dk. **DAĞITIM** Bir Film

*Burcu **AYKAR** - aykarburcu@hotmail.com*

Luca Guadagnino son üç filmine, "Benim Adım Aşk" (Io Sono L'Amore), "Sen Benimsin" (A Bigger Splash) ve "Beni Adınla Çağır"a (Call Me By Your Name) bugünden baktığında, bunları "Tutku Üçlemesi" olarak isimlendiriyor. 'İştah üçlemesi' de diyebilirdik rahatlıkla; hayata, aşka, yiyip içmeye, yaratmaya, sevmeye duyulan iştah üç filmden de taşıyor zira! Hepsinin mekanı olan İtalya, türlü doğa güzellikleri, tarihi meydan ve binaları, adaları, kasabalarıyla tutkunun emrinde bir tuval gibi arka planda. Sadece görme değil, dokunma, koklama ve tat alma duyularına da kuvvetle hitap eden filmler bunlar.

Ülkemizde 2017'de Filmekimi kapsamında gösterilen "Beni Adınla Çağır", 1983'te geçen bir büyüme hikayesi. İlk aşkı, ilk kayıp acısını ve ancak bir başkasıyla yaşanan bu denli bir yakınlıkla mümkün olabilecek bir dönüşümü anlatıyor. 17 yaşındaki Elio, çok kimlikli (İtalyan, Amerikan, Fransız karışımı, Musevilik ve Hristiyanlık geleneklerini bir arada sürdüren) ve akademisyen olan anne-babası ile Kuzey İtalya'daki bir kasabada yaz tatilinde. Annesine miras kalan bu tarihi villaya her yaz geliyor ve her sene evlerinde başka bir ülkeden bir akademisyeni ağırlıyorlar. Bu yılın misafiri Amerikalı Oliver ile Elio arasında çekingen flörtlerle başlayan ilişki hayat boyu unutamayacakları, tutkulu ve derin bir aşka dönüşüyor.

Ortam, her manasıyla cennetten farksız: Bir yanda cırcır böcekleri korosu, doğurgan doğa, buz gibi göl suları, sulu

ARMIE HAMMER GİBİ BİR 'ARZU NESNESİ' LAZIMMIŞ BU FİLME!

TIMOTHÉE!

Yeni neslin seçimi Timothée Chalamet, küçük bir rolle de olsa, Greta Gerwig'in filminde de etki yaratmayı başarıyor.

UĞUR BÖCEĞİ / LADY BIRD (2017)

Timothée Chalamet, Scott Cooper'ın filminde Er Philippe DeJardin karakteriyle karşımıza çıkıyor.
VAHŞİLER / HOSTILES (2017)

şeftaliler, yüksek tavanlı, tahta panjurlu ve zevkle döşenmiş bir ev... Öte yandan etimoloji tartışmaları, sanat tarihi slaytları, Elio'nun verdiği mini piyano ve gitar konserleriyle geçen günler, geceler... Üzerine bir de, vizyonları tüm dünyayı kucaklayacak kadar geniş, sevgi ve şefkat dolu, anlayışlı bir aile... İki erkeğin aşkı karşısındaki engeller tamamen kendi kişisel korkularından, deneyimsizliklerinden, kibirli içe kapanışlarından ibaret. Bu cennetvari ortam ve çatışmasızlık ütopik gibi görünse de, yönetmenin tüm dikkatini anlatmak istediği şeye odaklayabilmesini sağlıyor aslında: Aşk üzerinden, şeylerin geçiciliğini, bunun önlenemezliğini ve bu geçicilikteki güzelliği anlatıyor "Beni Adınla Çağır".

André Aciman'ın aynı adlı romanı, imgelere dökmesi hayli zor bir metin. Elio'nun otuzlu yaşlarından geriye bakıp 'o yaza' dair hatırladıklarından, hafızasına o anki ruh halinin etkisinde kazınanlardan oluşuyor. Sayısız izlenim, derin duygu ve ayrıntılı gözlemle, o an, orada Elio olmanın kusursuz bir tarifini veriyor roman. Uyarlama senaryoyu kaleme alan ise bastırılmış hisleri anlatma ustası James Ivory. İtalya'da yabancı olmak, cinsellik üzerinden kendini keşfetmek, ilk aşk sakarlıkları, Ivory'nin senaristlik ve yönetmenliğini yaptığı sayısız filmde karşımıza çıkan temalardı zaten. Yıllar sonra iki karakterin karşılaştıkları son bölümü dahil etmeme tercihi dışında, film sadık bir uyarlama ve romanın özünü hakkıyla yakalıyor.

Kitabın tamamen Elio'nun bakış açısından olması gibi, filmde de kamera daha ilk sahneden Elio'nun penceresinden dışarı yöneliyor. Hikayenin kalanında da Elio'nun gözlüklerinin arkasından, kapı aralığından, suyun içinden Oliver'ı izlemesini, gözlemlerine anlam

TIMOTHÉE CHALAMET, YENİ NESLİN GÖZDE AKTÖRLERİ ARASINDA.

vermeye çalışmasını göreceğiz. Guadagnino, büyük bir çatışma üzerinden, klasik yapıda bir anlatı kurmak yerine, o yaz orada olmanın nasıl bir tecrübe olabileceğine dair verebileceği en yakın izlenimi vermek peşinde. Tek tek 'an'lardan atmosferi kurarken, kimi zaman beklenmedik yerde kesilen kısa sahnelerden yararlanıyor. Bazen de, Elio'nun Oliver'a ilk kez açıldığı savaş anıtı sahnesinde olduğu gibi, oyuncuların sadece yüzleri ve sesleriyle değil tüm bedenleriyle oynama imkanı buldukları, geniş açılı, uzun tek planları kullanıyor. Böylece o an, tüm duraksamaları, çekingenlikleri, erotik tansiyonu, fırtınalı duygularıyla geçiyor izleyiciye. Ekonomik şekilde, sadece gerektiği yerde kullandığı yakın planları bazı eşyalara da yöneltiyor Guadagnino. Sevgilinin eşyaları işlevlerinin ötesinde anlamlar kazanıyor, fetiş objeleri haline geliyorlar: Yüzme sonrası kurumaya bırakılmış bir şort mayo arzuyu, Oliver'ın kokusu sinmiş bir gömlek şehveti, dijital bir saat sabırsızlığı anlatıveriyor durduğu yerden.

Başrollerdeki Timothée Chalamet ve Armie Hammer, adeta kameraya 'ruhlarını çaldırdıkları' performanslarıyla, kırılganlığı ve giderek baştan çıkmayı yürek burkan bir mahremiyetle aktarıyorlar. Elio'nun babasının acıdan kaçmamayı, aksine duyguları sonuna dek yaşamayı yücelttiği konuşmasında da altını çizdiği üzere, Elio ve Oliver arasında yaşanan, nadir rastlanan türden, insanın karşısındakiyle bir olmayı arzuladığı, arada sınır göremediği türden bir aşk. Bu iç içe geçme hissiyatıyla birbirlerini kendi isimleriyle çağırıyorlar. "Her şeyi hatırlıyorum" diyor Oliver telefonda. Onlarınki tüketilmemiş, sanki zamanda donup kalmış, hafıza müzesinde olduğu gibi korunacak bir aşk. İlk aşkın naifliği, dönemin 1980'ler olmasıyla birleşince, filmden yayılan nostalji duygusu iyice güçleniyor. Cep telefonsuz aşk yaşanabilen, kapı altından notlar atılan, flörte kitap hediye edilen bir zaman bu hâlâ. 1980'lerin hitleri, Sufjan Stevens'ın filmin duygusunu güçlendiren besteleri ve Sayombhu Mukdeeprom'un güneşin yakıcılığını buram buram hissettirirken bir uçuculuk da taşıyan görüntü yönetmenliği ile birleşince yılın en iyi kuir filmlerinden biri çıkıyor ortaya.

"HER ŞEYİ HATIRLIYORUM" DİYOR OLIVER TELEFONDA. ONLARINKİ TÜKETİLMEMİŞ, SANKİ **ZAMANDA DONUP KALMIŞ**, HAFIZA MÜZESİNDE OLDUĞU GİBİ KORUNACAK BİR AŞK.

Elio'nun, Oliver'ın nereye gittiğini bilmediği ve yolunu gözlerken güneşi batırdığı sahnede, bazı kareler laboratuvarda fazla pozlandığı için, görüntünün üzerinden beyaz hareler geçiyor. Sanki görüntü silinmekle silinmemek arasında gidip geliyor -tam da Elio, sahip olduğu en değerli şey acaba ellerinin arasından gidiyor mu diye şüpheyle kıvranırken. Bir laboratuvar hatası, şeylerin uçuculuğuna dair lirik ve mükemmel bir hatırlatmaya dönüyor böylece. Aşklar uçucu ama anılar (ve filmler) baki... **APM**

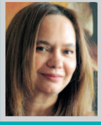
➔ **11 Şubat 1936**
İtalya, sessiz film zamanında sinema aleminde çok faaliyetli bir memleketti. Sesli film çıkınca bu faaliyeti kaybetti. Fakat Mussolini onu tekrar ayni mevkie getirmek için büyük bir stüdyo kurmaya karar verdi. Burası Avrupa'nın en büyük bir sinema atölyesi olacakmış.

İLK AŞKIM **İLK HEYECAN**

Oscar'ların güçlü adaylarından "*Beni Adınla Çağır*"ın başrolündeki *Armie Hammer* ve senaristi *James Ivory*'den bu şahane esere dair üç beş cümle alalım!

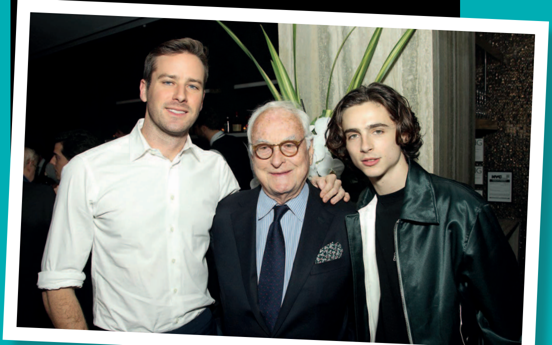

Esin ***KÜÇÜKTEPEPINAR***
esin.sinema@gmail.com

Armie Hammer, dünya yüzüyle hiç değilse bir görmek isteyeceğiniz, gördüğünüzde ise elbette yakışıklılığına rağmen perdedeki göz kamaştıran parlaklığından eser bulamayacağınız ama konuştukça daha bir güzelleştiğini keşfettiklerinizden. Kendisi ise "Sohbetime doyum olmaz" diyerek çok konuştuğu için nazikçe özür dilemeye çalışıyor, neyse ki durmuyor. Giacometti'ye modellik yapan James Lord'u canlandırdığı "Son Portre" (Final Portrait) vesilesiyle geçen yılın başındaki Berlinale'de bir yuvarlak masa sohbetinde buluşuyoruz, kaçınılmaz olarak festivaldeki ikinci filmi "Beni Adınla Çağır" (Call Me By Your Name) konuşuluyor. Filmin başarısına hâlâ şaşkın gibi, gülerek "Beni hep vurdulu kırdılı eğlencelik filmlerden tanıyorsunuz, ben de kendimi tanıyamıyorum" diyor. "Kariyerimde değişim zamanıydı ama kendi yeteneklerimden şüpheliydim açıkçası. Bu filmin övgü alması beni çok mutlu etti çünkü hepimiz risk aldık." Çuvaldızı kendine batıranlardan: "Senaryonun samimiyetine ve 'cüretine' hayran kaldım. Ama aynı zamanda korktuğum için vazgeçtim. Karakterler öylesine samimi, açık ve kırılgan yazılmıştı ki, bir oyuncu olarak bu kadarını becerebileceğim, içimi açabileceğim konusunda hiç emin olamadım. İyi ki Luca (yönetmen Guadagnino) beni ikna etti. Gerçi beceremeseydim 30 yaşında kariyerim bitmiş olurdu ama ne gam!" Genç Timothée Chalamet ile aralarındaki gerilimi yok etmek adına ilk günden öpüşmüşler, "Gerisi kolayca açıldı, aramızdaki çekingenlik ortadan kalkınca şahane bir dostluk kurduk, karımla da müthiş anlaştılar, ikinci çocuğumuz oldu" diyor ve ekliyor: "Film cinsiyetten bağımsız iki gencin arasındaki bir aşk ilişkisini anlatıyor, gerisi hepimizin yaşadığı heyecan ve kalp kırıklığı." Kimselere rahatça açılamadığı tutkusu ise yönetmenlik, "Her filmde yönetmeni ve görüntü yönetmenini dikizliyorum, sorularımla bıktırıyorum, sette olup biteni anlamaya çalışıyorum" diyerek kısa filmden uzuna geçmek için işi öğrenmeye çalıştığını söylüyor. James Ivory sinemasına hayran, "Senaryosu müthişti, keşke yönetmen olarak da izleyebilseydim, birlikte biraz vakit geçirebilseydim" diyor. **APM**

JAMES IVORY
Püf Noktası Sadeleştirmek

Kısmet, yılın sonunda 89 yaşındaki üstat James Ivory ile takılmak bana düşüyor. Gelgelelim hürmetten el ayak dolanması adettendir sanki. Neyse ki "Bizi hep bu güzel havalar mahvetti" mealinde filme atfen kurduğum cümleyi önce boş bakışlarla karşılasa da fazla eziyet çektirmiyor ve Havana'nın aralık ortasındaki şahane yaz havasında bahçeye çıkarken gülerek sırtımı sıvazlıyor. "Senaryo tamamen benim" diyor Ivory ve anlatıyor: "Çekimlerde ufak tefek bir şeyler değişmiş ama yazma sürecinde kimse karışmadı çünkü başlangıçta ortak yönetmen olacağım için ilk koşulum buydu, yöneteceksem senaryo bana ait olmalıydı. Sonrasında iki yönetmenle çalışmanın işleri yavaşlatma ihtimali nedeniyle vazgeçtik çünkü büyük bir bütçemiz yoktu. Zaten ilk aşkın heyezanlarını anlatmak esastı, dünyaları kucaklatan, kalp kıran, sonunda derin boşluk bıraksa da devam ettiğiniz hayata dair. Gerisi detay." Yaz rehaveti ortamının dingin ritmini iyice yavaşlatarak iki genç insanın yatıştırmaya çalıştığı arzu ve heyecan dalgalarını katmerleyerek büyütmüş üstat, "Galiba işin püf noktası sadeleştirmek" sözleriyle senaryosunun prensibini açıklıyor. Armie Hammer'ın dileklerini iletiyorum ama dikkati yeni projesi "Richard II"de. Hayat ve iş ortağı Ismail Merchant'ı kaybettikten sonra epeydir yalnız ama işte hayat akıyor.

Mehmet **AÇAR**
mehmeta777@gmail.com

90'lardan Bugüne Bakmak

YouTuber filmlerinin yükselişini ***görmezden gelmek***, böyle filmler çekilmiyormuş gibi davranmak ya da her şeyin gelip ***geçici bir moda*** olduğunu öngörmek mümkün. Ancak ben daha şimdiden "Eşkıya", "Vizontele", "Babam Ve Oğlum" gibi filmlerin ***daha çok iş*** yaptığı bir ortamı özlediğimi söyleyebilirim.

Günümüz Türk sineması üzerine düşünürken, 1990'lı yılları bir dönüm noktası olarak görmek mümkün. Reha Erdem, Kutluğ Ataman, Derviş Zaim, Zeki Demirkubuz ve Nuri Bilge Ceylan'ın ikibinli yıllarda ilk filmlerini çeken birçok genç yönetmene esin kaynağı olduğu kesin. Onlar Ulusal Sinemacılar'ın filmlerinden, Yılmaz Güney etkisiyle ilerleyen toplumcu gerçekçi ekolden ve 1980'lerin Avrupa sinemasından esinlenen 'sanat filmleri'nden pek etkilenmediler. Kendi hikayelerini, kendi sinemalarını aradılar. Kimseye yol göstermek gibi bir dertleri yoktu; ama günümüz Türkiye sineması üstünde derin bir etki bıraktılar...

Peki, ya popüler Türk sineması? Daha ayrıntılı bir tanımla 'geniş kitleye seslenen ve yüzbin seyirciyi başarısızlık olarak gören yeni Türkiye'nin yeni ticari sineması'nın temellerinin 90'larda atıldığı söylenebilir mi?

Soruyu yanıtlamadan önce, 90'larda çok az yerli filmin seyirciyle buluştuğunu belirtelim. Sözgelimi, 1993'te 11 yerli film gösterime girmiş; Şerif Gören'in başrolünde Şener Şen'in oynadığı "Amerikalı" adlı komedisinin 386 bin, Sinan Çetin'in bir göç dramı olarak nitelenebilecek "Berlin In Berlin" adlı filminin 254 bin seyirciye ulaşması büyük başarılar olarak kayda geçmişti. Yavuz Turgul'un "Eşkıya"sı ise birkaç yıl sonra 2.5 milyon seyirciyle beklenmedik bir başarıya imza atacaktı. Mustafa Altıoklar'ın yönettiği "İstanbul Kanatlarımın Altında" (1996) ve "Ağır Roman"ın (1997) yanı sıra "Her Şey Çok Güzel Olacak" (1998) da komedinin gişedeki potansiyelini göstermesi açısından önemli filmlerdi. Birbirinden çok farklı bu 6 filmin bazı ortak yanları vardı. Yerli filmlerin ortalamasının üstünde prodüksiyon kalitelerine sahiptiler. Sinema anlayışı, hikayeyi ele alış ve senaryo teknikleri açısından eski Yeşilçam'dan ziyade Amerikan sinemasına yakın duruyorlardı. Kurguları hızlı, kameraları hareketliydi. Sonuçta, Hollywood filmlerine giden seyircileri hedefleyen filmlerdi. 1980'lerin alternatif Türk sineması, belki de bu filmlerle rekabet edemediği için yolun sonuna geliyordu. O yıllarda gösterime giren Erden Kıral'ın "Mavi Sürgün"ü (1993) ve usta yönetmenlerin bir araya gelip çektiği "Yerçekimli Aşklar" (1995) gibi filmlerin gişede başarılı olamaması önemli verilerdi.

1990'ların gişe rekortmenlerinden "Amerikalı"...

1970 ve 80'lerdeki yerli film izleyicisi artık yoktu. Yeni seyirciler, yeni bir sinema istiyordu. Bu arada, bazı eleştirmen ve aydınların "Eşkıya", "İstanbul Kanatlarımın Altında" gibi filmleri hikayeleri, senaryoları, tarihe ya da toplumsal olaylara sığ yaklaşımları nedeniyle yerden yere vurduklarını not düşelim. Kimileri bütün yerli filmlerin daha rafine ve aydın işi olması konusunda ısrar ederken, ikibinlerin popüler Türk sineması onları hiç dikkate almadan hızla şekilleniyordu.

Sözgelimi "Vizontele" (2001) ile "G.O.R.A." (2004), hikayeleri, görsel dünyaları ve anlatımlarıyla Türk sinemasında benzerleri pek görülmemiş filmlerdi. "Vizontele", Hakkari'ye sıcak Akdeniz renklerini, oynak bir müziği, hızlı kurguyu, hava çekimlerini, hareketli kamerayı getiriyordu. "G.O.R.A." ise inandırıcı ve özenli bir bilimkurgu dekoru önünde türün parodisini yapıyordu. Bu filmlerin ilki 3 milyon, diğeri ise 4 milyonu aşkın seyirci sayısıyla artık yeni bir dönemin içinde olduğumuzun açık birer kanıtıydılar.

Sonuç olarak, 90'lardaki o bir avuç filmin ikibinli yılların sinemasına belirli ölçülerde yol gösterdiğini söylemek mümkün... Bugün "Eşkıya"dan "Yol Ayrımı"na, "Vizontele"den "Ekşi Elmalar"a, "G.O.R.A."dan "Arif V 216"ya uzanan ve eski Yeşilçam'dan çok da kopuk olmayan bir Türk sineması geleneğinden söz edebiliriz.

Ne var ki, ikibinli yılların popüler Türk sinemasını sadece bu gelenekle açıklamak

> **"Kabul edin ya da etmeyin 'Recep İvedik'in *popüler Türk sineması* üzerindeki etkisi azımsanamaz..."**

Hülya Avşar'ın "Berlin In Berlin"deki unutulmaz sahnesi.

Müzikleri, dramatik yapısı, oyuncu kadrosu ve öyküsüyle efsane “Eşkıya”.

“Ağır Roman”, 90’ların simge filmlerinden ve Okan Bayülgen.

> 1970 ve 80’lerdeki yerli film izleyicisi artık yoktu. *Yeni seyirciler, yeni bir sinema* istiyordu.

mümkün değil. Ekol diyemeyeceğim ve 90'larla ilgisi olmayan başka baskın eğilimler de var.

Sözgelimi şöyle bir deney yapsak; 90'lı yılların sinemacılarını, eleştirmenlerini 1999'un son günü itibarıyla bir salona doldursak ve onlara peş peşe “Fetih 1453”, “New York'ta Beş Minare”, “Nefes: Vatan Sağolsun” gibi filmleri seyrettirsek, gişede gösterdikleri başarılara pek şaşırmazlardı. Çünkü o filmlerin gelişini 90'ların sonlarından bakarak öngörebilmek mümkündür. Daha sonra, onlara Ata Demirer filmlerinden birini ve “Kocan Kadar Konuş”u seyrettirseydik, Yeşilçam usulü komedinin moda olmasına şaşırsalar dahi anlatımdaki yenilikçi tavır ve yüksek prodüksiyon kalitesi nedeniyle her şeyi yerli yerine oturtabilirlerdi.

Peki ya, onlara “Cumali Ceber”i, “Sümela'nın Şifresi: Temel”i seyrettirsek, bu filmlerin seyirci sayılarından söz etsek...

İşte o zaman şaşırmak bir yana, kendileriyle dalga geçtiğimizi düşünebilirlerdi... 70'lerin erotik filmleri hariç Türk sinema tarihinde karşılığı olmayan bir kaba mizah anlayışına sahip, prodüksiyon kalitesi açısından 1970'lerin dahi gerisinde kalan, sinemasal anlamda inanılmaz derecede iddiasız bir alay komedi filminin bırakın gişede büyük başarılara imza atmasını; gösterime girebilmesini anlamakta bile güçlük çekebilirlerdi.

Tüm bu gelişmeler, “Recep İvedik” (2008) olayına şahit olanlar için kuşkusuz şaşırtıcı değil. Kabul edin ya da etmeyin “Recep İvedik”in popüler Türk sineması üzerindeki etkisi azımsanamaz... Çağdaş Türk popüler sinemasına yol gösteren başka ‘öncü filmler’ de var kuşkusuz. Sözgelimi, ortaokul seviyesindeki milliyetçiliğin yükselişine ilham veren film için “Kurtlar Vadisi”nin adı anılabilir. Yeni Türk korku sinemasının da “D@bbe”den doğduğu söylenebilir. Son yıllarda bu üç filmin türevlerinin sayısı giderek artıyor. YouTuber filmlerinin yükselişi dahil tüm bunları görmezden gelmek, böyle filmler çekilmiyormuş gibi davranmak ya da her şeyin gelip geçici bir moda olduğunu öngörmek mümkün. Ancak ben daha şimdiden “Eşkıya”, “Vizontele”, “Babam Ve Oğlum” gibi filmlerin daha çok iş yaptığı bir ortamı özlediğimi söyleyebilirim...

Her şey bir yana, bir ülkenin popüler sineması estetik anlamda sürekli geriye giderek pazar payını artırıyorsa, nitelikli filmler her geçen yıl daha az ilgi görüyorsa ve bu eğilim istikrarlı bir şekilde devam ediyorsa, orada sadece film eleştirmenlerinin değil, toplumbilimcilerin de anlaması, araştırması gereken ilgiye değer şeyler vardır... **APM**

Türk sinemasının en çok iş yapan serisi “Recep İvedik”.

TENKİT

PARAMPARÇA

Altın Küre'lerde 'yabancı dilde en iyi film' ödülüne uzanan Fatih Akın'ın son çalışması "Paramparça", bir trajedinin yan etkileriyle ete kemiğe bürünüyor.

★★★

Aus Dem Nichts (In The Fade)
ÇIKIŞ 2 Şubat **YÖNETMEN** Fatih Akın
SENARYO Fatih Akın, Hark Bohm **OYUNCULAR** Diane Kruger, Denis Moschitto, Numan Acar, Samia Muriel Chancrin, Johannes Krisch, Ulrich Tukur
YAPIM 2017 Almanya-Fransa **SÜRE** 106 dk. **DAĞITIM** Bir Film (Fabula Films)

*Ecem **ŞEN** - ecem@filmloverss.com*

Önceki yıllarda "Duvara Karşı", "Yaşamın Kıyısında", "Temmuz'da" gibi yapımlarla filmografisinde kendine has bir tarzla ilerleyen ve dünya çapında kitlesini oluşturan Fatih Akın, "Kesik" ile ne yazık ki, yönetmenin filmografisini yakından takip eden izleyiciyi hayal kırıklığına uğratmış, sonrasında gelen "Elveda Berlin" ile, gelecek filmleriyle anlatısını toparlayabileceğinin sinyallerini vermişti. Bu bağlamda "Paramparça", Fatih Akın'ın filmografisinde son dönem işleri arasında öne çıkan ancak yine de kendisinden beklenen dönüşü ortaya koyamayan bir film olarak değerlendirilebilir.

70. Cannes Film Festivali'nde 'en iyi kadın oyuncu' ödülüne layık görülen Diane Kruger'ın ardından Altın Küre ödüllerinde 'yabancı dilde en iyi film' dalında da ödül "Paramparça"nın oldu. Öyleyse hem aldığı ödüller hem de yönetmenin filmografisini göz önünde bulundurarak filmi ayrıldığı üç bölüm üzerinden inceleyelim.

1. Bölüm: Aile ya da Dual Kültür Harmonisi

İlk bölümde mutlu bir evliliğe sahip olan Katja Şekerci (Diane Kruger) ile Nuri Şekerci'nin (Numan Acar) evlilik görüntüleri ve ardından oğulları Rocco ile keyifli anları izleyiciye yansır. Eskiden uyuşturucu tacirliği yapan ancak hayatının daha düzenli yeni döneminde bu tür işlerden uzaklaşan Nuri Şekerci, sevgi dolu bir eş ve baba modeli olarak karşımıza çıkar. Farklı kültürlerden gelen ikili, kültürel ikiliğin pozitif yanlarını gündelik hayat pratiklerine eklemleyerek uyumlu bir harmoni yaratmayı başarır. İki farklı kültürden gelen Katja ve Nuri, bu harmoninin bir temsili olarak Rocco'yu dikkatli bir biçimde yetiştirirken, hayatları, Katja'nın oğulları Rocco'yu, Nuri'nin ofisine bıraktığı gün gerçekleşen patlamayla altüst olur.

Patlamanın ardından Fatih Akın'ın anlatısında, izleyiciyi duygusal anlamda en çok zorlayacak sahneler başlar. Eşini ve çocuğunu patlamada kaybetmiş ve o an ikisinin de ne hissettiğini, acı çekip çekmediğini tahayyül etmeye çalışan bir kadının içine düştüğü kederle baş başa kalışının hikayesini izleriz. Etrafında herkesin yaşanan sarsıcı olayla ilgili kendince teorilerinin ve çözümlerinin olduğu bir durumda acının gerçek sahibi için teoriler ve çözümler, oğluna en güzel tabutu seçme göreviyle değerini yitirir.

Filmin ilk bölümünde, eşini ve çocuğunu kaybeden karakterin yaşadığı büyük çöküntü izleyeni bir hayli daraltacak kadar yoğun ve gerçekçi. Filmin en önemli eksilerinden biri ise kaybın kederinin yaşandığı her anın gerçeklikle ağdalı bir dram arasında çok ince bir çizgide gidip geliyor oluşu. Filmin genellikle çizginin gerçekçi tarafında durmasını sağlayan en önemli unsur ise Diane Kruger'ın oyunculuğu. Klişelerle fazlasıyla iç içe olan bu bölümde Diane Kruger'ın oyunculuğunun göze batacağı her an aslında filmin inandırıcılığına da balta vurabilecek konumda.

2. Bölüm: Adalet ya da Doğuştan Gelen Yargılar

Adalet, adil olma kavramları çocukken oynanan oyunlardan cezai hukuk sistemine kadar hayatımızın

tümüne sirayet etmiş durumda. Herkesin eşit olduğu ama bazılarının ‘daha da eşit’ olduğu kapitalist düzende, sınırları belli bütün devletler, sınırlarının sürdürülebilirliğini, ortak bir mantaliteyle eğittiği bireyler üzerinden sağlar. Bu noktada dışarıdan gelen/yabancı, zaten orada olanla eşit olamayacaktır. Başlangıçta uyuşturucu tacirliğiyle ilişkilendirilen patlama, sonrasında Neo-Nazilerin çeşitli kanıtlarla davaya dahil olmasıyla farklı bir boyuta taşınır. Mahkeme sahnelerinin, filmin tansiyonu en yüksek ve yetkin çekilmiş sekansı olduğunu söylemek mümkün. İzleyicisini ağır bir dramdan ani bir yüzleşmenin içine atan Fatih Akın, adımlarını bir hayli sağlam ve bilerek atıyor.

3. Bölüm: Deniz ya da İntikamın Etiği

Bu bölümde yer alan plot-twist’le izleyicisini nispeten beklenmedik bir sona yönlendiren Fatih Akın, intikam ve intikamın yöntemiyle, adalet arayışını sonlandırarak izleyicisine katarsisi bahşediyor. Ancak bu katarsiste sorgulanması gereken bir yan olduğunu da unutmamak gerek. Film boyunca Katja karakteriyle özdeşleşip, acılarını içselleştirdikten sonra alınan intikamla rahatlama hissini yaşamak doğal gelse de, adaletin yerini bulmadığı durumlarda kendi adaletimizi sağlamak ne derece etik ya da bizi nefret ettiklerimizle ne derece aynılaştırıyor? Fatih Akın’ın filminin kurgusunu bu gelgitleri sorgulamak üzerine gerçekleştirdiğini söylemek çok mümkün değil. İzleyiciyi bu etik sorgulamaya itecek bir sonla katarsisten uzak bir anlatı kurgulamak “Paramparça”yı bu yılın en iyi filmlerinin arasına rahatlıkla yerleştirebilirdi. Bu haliyle “Paramparça”, oyunculuğu, müzikleri ve yönetmenliğiyle ön plana çıksa da klasik anlatı yapısından uzaklaşamayan, klişeler eşliğinde izleyicisine bilindik bir hikaye vadeden bir film olmaktan öteye gidemiyor. **APM**

FİLMİN İLK BÖLÜMÜNDE, **EŞİNİ VE ÇOCUĞUNU KAYBEDEN** KARAKTERİN YAŞADIĞI **BÜYÜK ÇÖKÜNTÜ** İZLEYENİ BİR HAYLİ DARALTACAK KADAR YOĞUN VE GERÇEKÇİ.

İNTİKAM GELİNLERİ

Jeanne Moreau, düğün gününde kocasını ‘yanlışlıkla’ öldürenlerin peşine düşüyor Truffaut’nun filminde.
SİYAH GELİNLİK
La Mariée Était En Noi (1968)

Uma Thurman, tıpkı Jeanne Moreau gibi, ‘düğün günü’ katliamcılarını teker teker ortadan kaldırıyor.
KILL BILL: VOLUME 1 & 2 (2003-2004)

Jodie Foster, nişanlısının ölümüne, kendisinin de komaya girmesine yol açanlardan intikamını alıyor.
İÇİNDEKİ YABANCI
The Brave One (2007)

TENKİT

ARİF V 216

Yeşilçam filmlerindeki 'karton' karakterleri kullanarak onlardan 'çok boyutlu' bir netice çıkarmak zor; bu zorluğun üstesinden geliyor "Arif V 216".

BİÇİM ★★★ **İÇERİK** ★★★★ **OYUNCULUK** ★★★

ÇIKIŞ 5 Ocak **YÖNETMEN** Kıvanç Baruönü **SENARYO** Cem Yılmaz **OYUNCULAR** Cem Yılmaz, Ozan Güven, Seda Bakan, Zafer Algöz, Özkan Uğur, Çağlar Çorumlu, Ahu Yağtu, Özge Özberk, Farah Zeynep Abdullah, Mert Fırat, Can Yılmaz **YAPIM** 2018 Türkiye **SÜRE** 125 dk. **DAĞITIM** CGV Mars Dağıtım (CMYLMZ Fikirsanat, NuLook)

Murat ÖZER *- cinemozer@gmail.com*

Filmin can alıcı sorusuyla başlayalım: "İyi insanlar yalnızca filmlerde mi olur?" Ya da soruyu şöyle ifade edelim: "İyi insanlar yalnızca kötü komedi mi izler?" Doğrusunu söylemek gerekirse, Cem Yılmaz'ın "Arif V 216"sının gişe rakamlarını görene kadar, "Evet, iyi (ya da kötü) insanlar yalnızca kötü komedi izler" cevabı vardı aklımızda. Hoyratlığı zirveye taşımış günümüz sosyo-politik ikliminden de başka bir cevap çıkmayacağını düşünüyorduk. Aslında, "Ayla" ve "Aile Arasında"yla 'seyirci alışkanlıkları değişimi' özelinde bazı sinyaller almıştık. Belli ki seyircinin 'iyi' bir şeyler görmeye ihtiyacı vardı beyazperdede, 'olduğunu düşündüğü' ya da 'olmak istediği' insan profilleri görmeye. "Arif V 216"nın gişe rakamları da bu tezi güçlendirdi doğrusu, ama Şahan Gökbakar'ın "Kayhan"ının gidişatını görmeden karar vermek de 'iyilik' değil 'saflık' olur sanki!

Gelelim "Arif V 216"nın şifrelerine... Cem Yılmaz, yönetmen koltuğunu Kıvanç Baruönü'ne bırakmakla gayet doğru bir tercihte bulunmuş, öncelikle bu konuda hakkını teslim edelim. Daha çok skeçler üzerinden yürüyen Cem Yılmaz komedisi de bir miktar törpülenmiş bu tercihle. Karakter yaratmadan güldürmenin bir yolu belki skeçler, ama iki saatlik bir 'hikaye'nin içinde slalom yapabilmek için yetersiz oldukları da bir gerçek. Hikaye demişken, "Arif V 216"nın derli toplu, başından sonuna kadar tutarlılığını koruyan, karakter oluşumu konusunda acele etmeyen bir hikayesi de var. Ve bu hikaye, öyle 'kof' bir hikaye de değil. Geçmişe bugünden bakan ve bugününün hoyratlığını 'mesele' edinmiş bir hikaye bu.

Arif Işık'la robot 216'nın, yani Cem Yılmaz'la Ozan Güven'in dostluklarının yıllar içinde demlenmesiyle vücut buluyor bu hikaye. 'İnsan' olmak için yeryüzüne gelen 216'nın karşısına hep olumsuz örnekleri koyan Arif'in yaşadığı dönüşümse filmin temel fikrini oluşturuyor. 1969'a gitmek, bu dönüşüm için en doğru zamanlamayı işaret ediyor bize. Bugün bile 'imrenerek' izlenen Yeşilçam filmlerindeki 'iyilik' atmosferi, belki fazlasıyla 'idealize' ediliyor, ama günümüzün kirli dünyasındaki 'saf kötülük'ün karşısına en az onun kadar saf bir iyilik koymak gerek, ki en azından 'orantısız güç' kullanımından kaçınılsın. Böylesi bir 'denge' kurulduğunda, ayna marifetiyle kendine bakmak daha kolaylaşıyor, kötülüğe meyletmeye hazır karakterlerin geri adım atmasının da önü açılmış oluyor.

Filmde hem zamanda hem de karakterlerin ruh hallerinde bol miktarda gelgit çıkıyor karşımıza. Doğal olarak bu bir 'çatışma' doğuruyor ve hikayenin ayakta kalmasını sağlıyor. Arif'in ya da 216'nın gelgitleri (buna dönüşüm de diyebiliriz), diğer karakterlerin gelgitleriyle buluştuğunda ortaya çıkan sonuç, filmin

cümlesinin altını doldurmak için yeterli doneyi sunuyor bize. Yeşilçam filmlerindeki 'karton' karakterleri kullanarak onlardan 'çok boyutlu' bir neticeye ulaşmanın zorluğu malum, ancak bu zorluğun üstesinden geliyor "Arif V 216". Birçok Yeşilçam karakterini standardından çıkarmıyor film, ama bazıları üzerinde yaptığı ufak rötuşlarla 'ters köşe' yapmayı başarıyor. Özellikle Seda Bakan'ın canlandırdığı 'kör kız' karakterinin değişimi üzerinden yapıyor bunu, 'masumiyet'i kendince tarif (ve tahrif) ediyor.

Seda Bakan demişken oyunculara da küçük bir paragraf açalım. Her bir oyuncunun filmin duygusuna hizmet eden performanslar sergilediklerini söyleyebiliriz, ama Çağlar Çorumlu'nun Zeki Müren'de gösterdiği başarının bir adım önde olduğunu kabul etmek lazım. Aktör, göründüğü her anı domine ederken, bunu son derece 'ölçülü' bir şekilde yapıyor ve filmin 'duygu'sunu şahlandıran bir karakter çalışması sergiliyor. Bu noktada, Mert Fırat'ın canlandırdığı Sadri Alışık'la Kerem Alışık'ın kısa ama müthiş 'veda' sahnesinde gözyaşı dökme garantisi olduğunu da belirtelim.

Mutsuzluktan sıtkı sıyrılmış, kötülüğün 'istikrarlı' galibiyetinden bıkmış, 'hazır tepkiler' dışında yaratıcı hiçbir hamleleri olmayanların artışından rahatsız olan, savaşı televizyondan naklen seyretmek istemeyen, ötekileştirilmiş, yeryüzünde 'uzaylı' muamelesi gören, mütemadiyen karanlığın içine doğru itilen, 'bağımsızlık'la ilişkisini içine kapanarak yaşamak zorunda kalan, özgürce ifade edemediklerini dolabında arşivleyen 'iyi insan' için de bir 'rahatlama' imkanı sunuyor "Arif V 216". Evet, belki Cem Yılmaz da 'taşı gediğine oturtan' cümleler kurmuyor, 'genel izleyici kitlesi' hedefi olduğu için. Ama söylemeden hissettirdikleriyle sağlıyor bu rahatlamayı, usul usul. Olması gereken de bu bize sorarsanız... **APM**

'İNSAN' OLMAK İÇİN YERYÜZÜNE GELEN 216'NIN KARŞISINA HEP **OLUMSUZ ÖRNEKLERİ** KOYAN ARİF'İN YAŞADIĞI DÖNÜŞÜM, FİLMİN **TEMEL FİKRİNİ** OLUŞTURUYOR.

ANLI ŞANLI SİMALAR

Sadri Alışık, Cem Yılmaz'ın idollerinden biri. Aktör, özellikle Turist Ömer tiplemesiyle seriye damgasını vuruyor. ARİF V 216'da Sadri Alışık'ı Mert Fırat canlandırıyor.

Ajda Pekkan, Cem Yılmaz'ın hikayeyi oluştururken başvurduğu en önemli kaynaklardan biri. ARİF V 216'da Ajda Pekkan'ı Farah Zeynep Abdullah canlandırıyor.

Ayhan Işık, hikayenin 'dostluk' boyutunu şahlandıran unsurların başında geliyor. ARİF V 216'da Ayhan Işık'ı Şükrü Özyıldız canlandırıyor.

1 DALDA OSCAR ADAYI ★★★★

MUHTEŞEM SHOWMAN

Film, "Seçkinlerin alanında kalınca sanat, sanat olur" gibi kalıplara "Boş versene, gül geç" diyor kısaca.

★★★

BİÇİM ★★★★ **İÇERİK** ★★★ **OYUNCULUK** ★★★

The Greatest Showman

ÇIKIŞ 29 Aralık **YÖNETMEN** Michael Gracey **SENARYO** Jenny Bicks, Bill Condon **OYUNCULAR** Hugh Jackman, Michelle Williams, Zac Efron, Zendaya, Rebecca Ferguson **YAPIM** 2017 ABD **SÜRE** 105 dk. **DAĞITIM** The Moments Entertainment

Müjde ***IŞIL*** *- mujde.isil@superonline.com*

Müzikaller sadece efektle ya da doğru oyunculukla ucundan kıyısından kurtaracak bir tür değil; üst düzeyde zarafet ve estetik gerektiriyor. Bir de buna aç, duygu eşiği yüksek seyirci... Artık perdeye nadiren uğrayan bu tür, 'pozitif ayrımcılık' ile değerlendirmeyi de hak ediyor doğrusu. "La La Land" rüzgarı dindikten sonra vizyona giren "Muhteşem Showman"in ise pozitif ayrımcılığa ihtiyacı yok açıkçası. Aksine, ötekileştirmeye yönelik mesajlarıyla bizatihi kendisi pozitif ayrımcılık yapıyor.

Film, PR'ın babası denen ve çoğunlukla sahtekar olarak tanımlanmış P.T. Barnum'u odağına alıyor. Ama derdi biyografik bir hikaye değil. Barnum'un hayatındaki belli başlı dönemeçlere değiniyor o kadar. Filmin asıl derdi, siyasi açıdan da cüretkarlaşan ötekileştirmeyi, kendinden olmayanı yok etme psikolojisini yermek. Her ne kadar Barnum asli duygularla değil ticari kurtuluş için 'ötekiler'e kol kanat gerse ve onları sadece bu alan içinde yarı hapis şekilde izlesek de filmin politik doğrucu söylemi kendini hissettiriyor. Bunun için, bir zamanlar Tod Browning'in başını yakan "Freaks"vari bir yol tercih etmesi de ironik. Filmin başlangıcında "Artist", Barnum'un çocukluk yıllarında da Dickens etkisi görmek mümkün. Bütün bunları müzikal estetiğiyle buluşturabilmesi, "Muhteşem Showman"in başlıca başarısı. "La La Land" ekibinin elinden çıkan müzikler, hem sözleriyle hem de melodisiyle akılda kalıcı.

Filmin can damarlarından biri de sanat-eleştirmen-halk ilişkisi. Tiyatro eleştirmeni Bennett karakteri ile Barnum arasındaki diyaloglar, sanatın sadece elitleri değil, insanlığı kapsadığında ve ruhları neşelendirdiğinde 'yüksek sanat' olabileceğinin altını çiziyor. Asık yüzlü eleştirmen, "Sudaki Kız"daki kötücül meslektaşı akla getirirken, gerçekçi ve duyarlı bir karakter olarak resmediliyor onun aksine. Film, "Sanat eğlence içerince zayıflar" ve "Seçkinlerin alanında kalınca sanat, sanat olur" gibi kalıplara "Boş versene, gül geç" diyor kısaca.

Klasik hikaye anlatımını müzikalin zarif estetiği ve kurgunun baş döndürücü hızıyla birleştiren film, gerçek hayatta da oyunculuğundan çok daha iyi bir şovmen olan Hugh Jackman'a tam istediği gibi bir enerji alanı yaratıyor. Ancak karakterinin olgunlukla yazılmış olduğu söylenemez. Mütevazı kahramanımızın birden zenginlik ve prestij kazanma hırsına bürünmesi, Jenny Lind'e olan yakınlığının nedeninin platonik bir aşk mı, çıkar ilişkisi mi olduğunun havada bırakılması, Jackman'ın oyunculuğunu da etkiliyor. Özellikle dans sahnelerinde muhteşem ama ikinci yarıdaki yakın çekimlerde doğallığını kaybediyor Jackman. Michael Gracey ise daha ilk filminde standardını yüksek tutacağının sinyallerini veriyor. Sözün özü, "La La Land" ne kadar övüldüyse "Muhteşem Showman" de bunu fazlasıyla hak ediyor. **APM**

➔ 27 Şubat 1954
Sinema yıldızı Susan Hayward dün mahkemeye müracaat ederek kocası Jess Barker'ın kendisini dövdüğünü ve bundan sonra bir yüzme havuzuna attığını bildirerek şikayette bulunmuştur. Artist anadan doğma bir şekilde yattığı için kocasının kendisini dövdüğünü ve havuza attığını söylemiş ve ilkinde sudan çıktığı vakit tekrar itilerek havuza düşürüldüğünü ve kocasının kendisini öldürmek istediğini zannettiğini söylemiştir.

YOLCU

Trende geçen aksiyon sahneleri, adeta bitmeyen bir fantezi gibi...

★★ BİÇİM ★★ İÇERİK ★ OYUNCULUK ★★
The Commuter ÇIKIŞ 12 Ocak
YÖNETMEN Jaume Collet-Serra **SENARYO** Byron Willinger, Philip de Blasi, Ryan Engle
OYUNCULAR Liam Neeson, Vera Farmiga, Patrick Wilson, Jonathan Banks, Sam Neill
YAPIM 2018 İngiltere-ABD **SÜRE** 105 dk. **DAĞITIM** Chantier Films

Ebru ***ÇELİKTUĞ***
ebruceliktug@gmail.com

➔ Jaume Collet-Serra, kariyerinin en başından beri Hollywood sinemasının kodlarıyla hareket etmeyi seviyor. En son iki yıl önce Blake Lively'yi başrole taşıyan "Karanlık Sular" (The Shallows) ile Steven Spielberg'ün "Jaws"ına selam gönderdi ve cennetten bir köşeyi andıran Meksika'daki minicik bir koyu, obsesifçe kurbanına dadanan bir köpekbalığıyla cehenneme çevirmeyi başardı. "Yolcu" ise bir yandan hızlı bir aksiyon çekme bir yandan da 'trenlerdeki yabancıları çok seven' Alfred Hitchcock'a öykünme sevdasını yansıtıyor yönetmenin. Trenlerde geçen aksiyonlara alışık olmakla birlikte Hitchcock'yen dokunuşlara da merakımız var tabii: Yabancı biri gelip de 10 yıldır her iş günü kullandığınız banliyö treninde, o hattın yolcusu olmayan bir yabancıyı aramanızı, bulursanız 100 bin dolarınız olacağını söylerse ne yaparsınız? Üstelik o gün tam da işinizden kovulduğunuz, tek oğlunuzun son derece pahalı eğitimine kaynak aradığınız, üstelik bu berbat durumu eşinize bile söyleyemediğiniz bir haldeyseniz? Collet-Serra, bu soruların cevabını aramaya başlıyor ve favori oyuncusu Liam Neeson'ı 60 yaşında, eski polis-yeni -işinden olmuş- sigortacı Michael rolüne yerleştiriyor.

Trende geçen bir aksiyon ve gerilim çekmek için zorlama bir girizgah bu tabii, Hitchcock'un kemikleri bolca sızlamıştır. New York gibi dünyanın en kozmopolit kentinde on binlerce insanı taşıyan bir trende yabancı (?) birini aramayı hemen kabul eden bir eski polis, akla yatkın bir karakter olmanın dışına çıkıyor hemen. Kahramanımız, aradığı kişinin aslında FBI'ın koruma altına almaya çalıştığı bir tanık olduğunu anlayınca kimlere hizmet ettiğini sorgulamaya ancak başlıyor. Bu öyle bir organizasyon ki tren yol aldıkça neredeyse Michael'ın aklından ne geçtiğini bilecek kadar bir bilgi ağına sahipler ve istedikleri kişiyi istedikleri anda öldürebiliyorlar! Trende geçen aksiyon sahneleriyse adeta bitmeyen bir fantezi gibi -hele yakın dövüş sahnelerinde Michael'ın aldığı darbelere rağmen hayatına devam etmesi gerçeküstü bir dayanıklılık göstergesi.

Michael gibi orta sınıfın dürüst temsilcisi üzerinden sistem eleştirisi yapmaktan da geri kalmayan yönetmen, kapitalizmin dünyadaki en sağlam kalesi Amerika'nın son yıllardaki sosyo-ekonomik şartlarının bir fotoğrafını çekmeyi deniyor -bir nebze de olsa.

AMAN DOKTOR

"Para onların olsun, biz şarkılar söyleyeceğiz!"

★★★ BİÇİM ★★★ İÇERİK ★★★ OYUNCULUK ★★★
Djam ÇIKIŞ 19 Ocak **YÖNETMEN** Tony Gatlif **SENARYO** Tony Gatlif **OYUNCULAR** Daphne Patakia, Simon Abkarian, Maryne Cayon, Kimon Kouris, Solon Lekkas, Yannis Bostantzoglou, Eleftheria Komi
YAPIM 2017 Fransa **SÜRE** 97 dk. **DAĞITIM** Başka Sinema (Güverte Film)

Cumhur ***CANBAZOĞLU***
ccanbazoglu@gmail.com

➔ İlginç insanlar Çingeneler; eğlence, tutku deyince de onlar, kuralsızlıkla suçlanıp iyi gözle bakılmayan da. Dünyanın dört bir yanında sadece 'kendini' yaşayarak ayakta kalan Çingeneler, sinemanın da hep gündeminde; hem de 1905'ten beri. 1905, Alice Guy Blaché'nin Victor Hugo'nun ünlü Esmeralda'sını beyazperdeye aktardığı tarih. İşte o gün bugündür beyazperdede ya insan güzeli, ya da kötü işlere meyleden, maceracı ve avare onlar. Bir de müzisyen tabii hepsi; dansla çalgıcılık en önemli geçim kaynakları.

Genelde varoşta yaşamayı seçerek kültürünü koruyabilmiş bu insanları anlatan filmlerde başyapıt yok; göçebeliğin getirdiği dağınıklıkla derli toplu Çingene sinemasından söz etmek de zor; ne ülke belli, ne yapımcı istikrarlı, ne de yönetmen...

Bu sıkıntılı tabloda biri var ki, kötü dağıtılan ya da hiç dağıtılamayan Çingene filmleri deyince akla ilk gelen isim şimdilerde. Cezayir asıllı yönetmen Tony Gatlif, sürekli film çekip festivallerde dolaştırarak önemli bir misyon üstlenmiş durumda.

Gatlif'in başrolleri emektar Simon Abkarian ile Daphne Patakia'ya (Mélanie Laurent ile Nastassja Kinski karışımı bir güzel) verdiği yeni yapıtı "Aman Doktor", yine buruk yaşamlardan hareketle, son derece tanıdık Rebetiko şarkılarla ilerleyen, Midilli, İstanbul, Kavala üçgeninde etnik detaylarla zenginleşen masalımsı bir yol filmi.

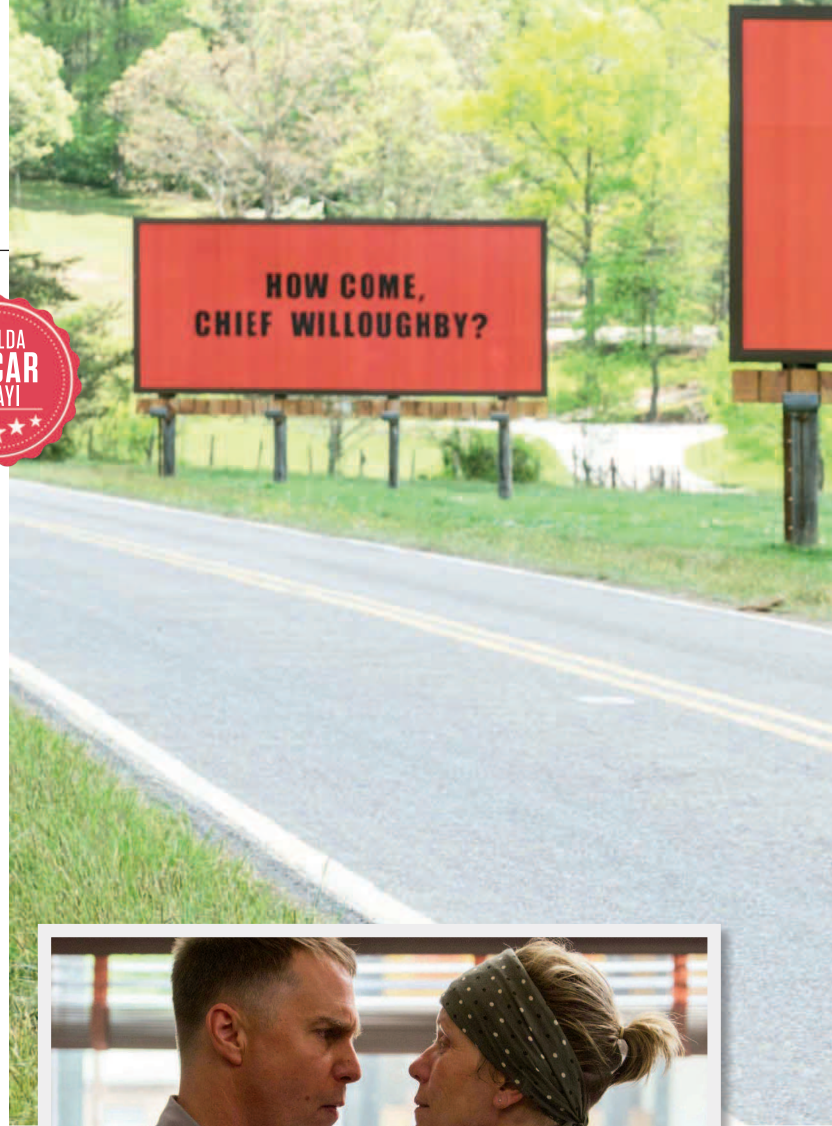
Rebetiko ile dans tutkunu, özgürlüğüne düşkün Djam, üvey babası Kakourgos'la Midilli adasında yaşıyor. Kakourgos, Aman Doktor isimli teknesinin bozulan biyel kolu için Djam'i İstanbul'a gönderiyor. Djam İstanbul'da, beş parasız, yatacak yeri olmayan, insani yardım gönüllüsü Fransız Avril'le tanışıyor ve ona kol kanat geriyor. İki kız, ıssız köylerden, grevle kapanmış istasyonlardan geçip ekonomik çıkmaza düşmüş insanların ülkesi Yunanistan'ı kat ediyor ve bu sorunlara ilaveten bir de mülteci dramına sahne olan Midilli'ye ulaşıyor. Durum iç açıcı değil ama Rebetiko demek, egemen güce, sevgisizliğe karşı durmak demek. Burası, müzikle umutsuzluğu yenmeyi beceren insanların da ülkesi.

Her şey şu sihirli lafta saklı: "Para onların olsun, biz şarkılar söyleyeceğiz!"

TENKİT

ÜÇ BILLBOARD EBBING ÇIKIŞI, MISSOURI

Venedik Film Festivali'nden senaryo ödülüyle dönen filmin, Oscar'larda da aynı başarıyı tekrarlaması muhtemel görünüyor.

★★★

BİÇİM ★★★★ **İÇERİK** ★★★ **OYUNCULUK** ★★★★

Three Billboards Outside Ebbing, Missouri

ÇIKIŞ 2 Şubat **YÖNETMEN** Martin McDonagh **SENARYO** Martin McDonagh **OYUNCULAR** Frances McDormand, Sam Rockwell, Woody Harrelson, Lucas Hedges, Abbie Cornish, Peter Dinklage **YAPIM** 2017 İngiltere-ABD **SÜRE** 115 dk. **DAĞITIM** The Moments Entertainment (20th Century Fox)

Ali ERCİVAN - *ali.ercivan@gmail.com*

Tiyatro yazarlığından sinemaya geçiş yapan Martin McDonagh'ı, ilk uzun metrajlı filmi "In Bruges"dan beri dikkatle izliyoruz. Son dönemin en sivri ve özgün sinemacılarından biri olarak kabul görmesi için o tek film yetmişti. Ardından gerçekleştirdiği "Seven Psychopaths" kendiyle biraz fazla haşır neşir, kaleminin ustalığına yine hayran bırakan ama sırf bu hayranlığa fazla oynamasıyla da ufaktan hayal kırıklığı yaratan bir projeydi. Türkçeye motomot çevrilmiş ismiyle "Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri" açıkçası o iki projenin yarattığı zıt hislerin arasında bir yerlerde duruyor.

Venedik Film Festivali'nden senaryo ödülüyle dönen ve Oscar'da da aynı başarıyı tekrarlaması muhtemel görünen film, kızı tecavüze uğrayıp öldürülmüş (daha doğrusu, öldürülürken tecavüze uğramış) acılı bir anneyi eksenine alıyor. Frances McDormand'ın (elbette müthiş bir ustalıkla) canlandırdığı Mildred Hayes, cinayetin üzerinden aylar geçmesine rağmen hiçbir zanlının yakalanmamış olmasını emniyet teşkilatının rehavetine verip kendince olayı yeniden gündeme taşımanın bir yolunu buluyor. Kentin hemen dışında atıl vaziyette durmakta olan üç reklam panosuna, doğrudan kentin polis şefine hitaben mesajlar yerleştiriyor. Kanser hastası polis şefi Willoughby (Woody Harrelson) ve onun emrinde çalışan yarım akıllı polis memuru Dixon (Sam Rockwell) olayı özellikle kişisel alıyorlar.

Trajik zeminine ve aynı ölçüde trajik bazı gelişmelere rağmen, bu bir Martin McDonagh filmi neticede, dolayısıyla kara mizah tonunu hiç elden bırakmıyor. Tüm karakterlerine karşı acımasız.

Filmin en önemli iki karakter dönüşümü, dolayısıyla filmin odağı, Mildred ile Dixon'a ait. Mildred dinmeyen öfkesiyle başka insanlara zarar vermeye başladığını görse de tükürdüğünü yalamıyor. Siyah bir mahkuma işkence ettiğini öğrendiğimiz Dixon ise cahil, ırkçı, homofobik, neresinden tutsanız elinizde kalacak bir güneyli.

Venedik'i takip eden aylarda, Mildred'ın feminist tavrı, adalet sisteminden kiliseye kadar istisnasız herkese karşı lafını sakınmazlığı sayesinde liberal demokrat Amerikan dünya görüşünün bu yılki timsali olarak kabul görmüştü film. Ancak son zamanlarda bu dalganın tersine döndüğünü görmeye başladık. Bunun başlıca sebebi, Dixon. İşkenceci 'redneck' polisin, öykünün gelişiminde sempati duyduğumuz, başına gelen talihsizliklerle ve olayları çözme girişimiyle kendini aklayan bir karaktere dönüşmesi, filmi de ırkçı olarak nitelemeye kadar varan tepkilerle karşılandı.

Evet, McDonagh başından itibaren Dixon'a belli bir sempatiyle yaklaşıyor aslında. Onun ırkçılığının kaynağı olarak annesini, yani yetiştirilme tarzını hedefe koyuyor. Öfkesine yenilmeye meyilli ama özünde iyi bir insan olarak tanımlıyor onu. McDonagh bu karakteri

yazarken bıçak sırtında yürüdüğünü biliyordu muhakkak. Fakat kanımca, derdi iyi öyküler anlatmak olan her yazar gibi, McDonagh'ın öncelikli kaygısı da daha güçlü çelişkinin, daha güçlü çatışmanın üzerine gitmek, onu işlemek. Kara mizahın en karasından çekinmediğini bildiğimiz kalemi, politik doğruculuğun dramayı sığ alanlara çekmesi kaçınılmaz tutuculuğuna yüz vermiyor. Hepsi bu.

"Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri"nin daha önemli sıkıntıları olduğu kanısındayım. McDonagh'ın kendi kalemine hayranlığı bir kez daha kendini çok belli ediyor mesela. Diyalog cambazlığı yaparak zaman zaman sahnelerin odağını kaybediyor. Çok fazla karakter, tema ve yan öykü içinde, dikiş yerlerini bazen gizleyemiyor. Dixon'ın barda kulak misafiri olarak edindiği bilgiler örneğin, aslında öykünün çözümü için fazla tesadüfi. McDonagh bunun farkında olduğundan, daha önce polis şefine bir mektupta "Belki bu olay da böyle çözülür" dedirterek bizi o tesadüfe hazırlamaya çalışıyor. Veya tek sahne içine birden fazla eksenin sıkıştığı o kadar çok durum var ki, McDonagh bunları çözmekte ne kadar kıvrak davransa da seyirci esas sorunu olmasa bile o kıvraklığı hissetmek zorunda kalıyor. Bütün bunların birleşiminde ortaya çıkan metne kusursuz demek benim için zor.

Bir de filmin derdiyle ilgili müthiş bir çelişki var. Aslında sadece Dixon değil, Mildred da öfkesine çabuk yenilen biri. Filmde tekrarlayan bir tema bu. Willoughby'nin mektuplarında, öfkeye yenilmemeyi öğrenmek, iyi bir insan olmak vurgusu var. Ve karakterler o yönde adımlar atıyorlar öykünün gelişiminde. Ne güzel. Peki, böyle bir öykünün "Silahlarımızı kuşanıp kendi adaletimizi kendimiz sağlayalım!" noktasına varması... Her ne kadar karakterler bu konuda net bir karar vermemiş olsalar da filmin böyle bir ucu açık finale bağlanması... Esas rahatsız edici olan bu değil mi? **APM**

TRAJİK ZEMİNİNE VE AYNI ÖLÇÜDE TRAJİK BAZI GELİŞMELERE RAĞMEN, BU BİR **MARTIN MCDONAGH** FİLMİ NETİCEDE, DOLAYISIYLA **KARA MİZAH** TONUNU HİÇ ELDEN BIRAKMIYOR. TÜM KARAKTERLERİNE KARŞI **ACIMASIZ.**

OSCAR ADAYLARI

Frances McDormand, bu filme gelene kadar dört kez Oscar'a aday gösterildi; "Mississippi Burning", "Almost Famous", "North Country" ile alamadı. FARGO'yla Oscar kazandı.

Woody Harrelson, "Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri" öncesinde iki kez daha Oscar'a aday gösterildi: "The People Vs. Larry Flynt" ve "The Messenger". Harrelson'ın Oscar'ı yok.

Sam Rockwell, bunca yıllık müthiş kariyerine karşılık, "Üç Billboard"la ilk kez Oscar adaylığı elde edebildi. Rockwell, bu filmdeki performansıyla ilk Altın Küre'sini de almayı başardı.

TENKİT

ARAMIZDAKİ SÖZLER

Film, yüksek dozda bir macera yaratamadığı gibi romantizmin de derinlerine inemiyor.

BİÇİM ★★★ **İÇERİK** ★★★ **OYUNCULUK** ★★★
The Mountain Between Us **ÇIKIŞ** 12 Ocak
YÖNETMEN Hany Abu-Assad **SENARYO** Chris Weitz, J. Mills Goodloe (Charles Martin'in romanından)
OYUNCULAR Kate Winslet, Idris Elba, Beau Bridges, Dermot Mulroney **YAPIM** 2017 ABD **SÜRE** 112 dk.
DAĞITIM The Moments Entertainment (Fox)

Suzan ***DEMİR*** *- suzandemir84@gmail.com*

İlk bakışta bir hayatta kalma hikayesi "Aramızdaki Sözler" (The Mountain Between Us). Charles Martin'in kitabından uyarlanan, yönetmenliğini ise Hany Abu-Assad'ın yaptığı film, aksiyondan ziyade altyapısını iki yabancının zorlu şartlarda birbirine nasıl güvendiğini ve sonrasında bunun nasıl aşka dönüştüğünü anlatıyor. Yani "Aramızdaki Sözler", hayatta kalma hikayesi soslu bir romantik film.

Idaho'da havaalanında tanışan Ben Bass (Idris Elba) ve Alex Martin (Kate Winslet), yaklaşan kar fırtınasına rağmen, ertesi gün gitmek zorunda oldukları yere varmak için çözüm bulmaya çalışırlar. İkisinin de çok önemli işleri vardır ve mutlak oradan ayrılmak zorundadırlar. Savaş muhabiri olan Alex evlenecektir. Doktor olan Ben'in de durumu kritik olan bir hastanın ameliyatına girmesi gerekmektedir. Çözüm aramaya çalışırken tanışan ikili, özel bir uçak kiralayarak yola koyulur. Ancak hava muhalefetinden ve pilotun aniden rahatsızlanmasından dolayı uçak kaza yapar. Karlı bir dağın tepesine düşen uçakta pilot ölürken Ben ve Alex ise şans eseri kurtulur. Pilotun uçak kalkışını haber vermeyişi ve sinyal verecek cihazların da bozulması üzerine yardımın gelmeyeceğini anlayan Alex ve Ben başlarının çaresine bakmaya çalışır...

Filmin hikayesi tam da bu noktada başlıyor. Başlarının çaresine bakma meselesi, iki yabancının bu şartlarda biraz daha birbirini tanımasına dönüşüyor. Filmin asıl derdi de nasıl kurtulduklarından ziyade bu süreçte yaşadıkları içsel uyanış ya da farkındalık. Fakat romantik bir ana temayı trajik bir uçak kazasıyla anlatmaya çalışan film, yüksek dozda bir macera yaratamadığı gibi romantizmin de derinlerine inemiyor. Çünkü bir yandan nasıl kurtulduklarıyla ilgilenmese de iskeletteki kemikleri yanlış çakmama çabası var. Ama bu çaba, iki tür için de yüzeysel bir görünüm vermekten başka bir işe yaramıyor. Yani kaval kemiği, omurgada sırıtıyor. Her ne kadar durumdan doğan bir romantizm ya da hayatta kalmaya çalışan iki insanın yakınlaşması üzerinden kurulsa da ana fikir, karakterleri yeterince başarılı yansıtamıyor.

"Aşk emek ister" demek için iki insanı dağın tepesine atan yönetmen, kurtulma çabasının bu karakterleri nasıl dönüştürdüğünü sadece 'karizmatikliğe' bağlayarak anlatıyor. Karizmatik bir doktor rolündeki Idris Elba (Ben) ve savaş muhabirini canlandıran Kate Winslet'ın (Alex) âşık olmasının kaçınılmazlığı işin kolayına kaçmak için yeterli. Bu ikiliyi ıssız adaya atsa da zaten bu sonucu alacağını bilen yönetmen "Bir macera değil, aşk filmi çekiyorum" diyor ama bu zıtlığın nasıl birbirini çektiğini anlatmakta tembellik ediyor. "Aramızdaki Sözler", temposu düşük, karakterleri yüzeysel kalmış, Elba ve Winslet severler için orta düzeyde bir aşk hikayesi... **APM**

22 Şubat 1965
İtalyan film yıldızı Sophia Loren'in yüzü ve vücudu, dün de Lübnan hükümetine dert olmaya devam etmiştir. Arap Birliği'nin Şam'daki İsrail'i boykot komitesi, hafta içinde Sophia Loren'in "Judith" filmindeki rolünden dolayı kara listeye alındığını bildirmişti. Komite, bu filmin İsrail propagandası yaptığını iddia etmektedir. Fakat son kararı Lübnan kabinesi verecektir.

JUMANJI: VAHŞİ ORMAN

Bu film, bir nesil için nostaljik tatlar barındırıyor...

★★★ **BİÇİM** ★★★ **İÇERİK** ★★ **OYUNCULUK** ★★★
Jumanji: Welcome To The Jungle **ÇIKIŞ** 29 Aralık
YÖNETMEN Jake Kasdan **SENARYO** Chris McKenna, Erik Sommers, Scott Rosenberg, Jeff Pinkner (Chris Van Allsburg'un kitabı ve Greg Taylor'ın senaryosundan) **OYUNCULAR** Dwayne Johnson, Kevin Hart, Jack Black, Karen Gillan **YAPIM** 2017 ABD **SÜRE** 119 dk. **DAĞITIM** Warner Bros. (Sony)

Burçin ***S. YALÇIN***
burcyalc@gmail.com

Chris Van Allsburg'un 1981'de yazdığı macera dolu çocuk romanı "Jumanji", 1995'te olabilecek en iyi şekilde beyazperdeye aktarılmıştı. Joe Johnston'ın yönettiği film, sahilde buldukları bir tahta oyununun içindeki laneti harekete geçiren minik Judy ve Pierce'ı nefes kesen bir maceranın ortasında bırakıyordu. Film küçüklerin serüvenini koca bir evin içine sığdırmak gibi muazzam bir iş yapıyor; filler, zürafalar, gergedanlar ve elbette evin bir odasında aniden peyda olan ürkütücü bir aslandan mürekkep yüzlerce vahşi hayvanı şehrin sokaklarına salıyordu. Dönemin yükselen marifeti CGI vasıtasıyla heyecanlı bir seyirliğe dönüşen film, 50 milyon dolarlık bütçesine karşılık sinema gişelerinde 262 milyon dolar toparlamıştı.

Van Allsburg'un kitabına ilkinden 22 yıl sonra yapılan bu ikinci uyarlama, aslında bir bakıma ilk uyarlamanın bittiği yerden ve nahoş bir espriyle başlıyor: İlk filmde en son plajda gördüğümüz oyunu 1996'da bir adam aynı yerde buluyor. Oyunu oğluna veriyor ama kendisini video oyunlarına kaptırmış çocuk "Kim takar tahta oyununu" diye burun kıvırıp Jumanji'yi bir kenara atıyor. Gece tuhaf gürültüler gelince çocuk uyanıyor ve kutuyu açınca içinden bir konsol oyunu çıkıyor. Böylece, 90'larda artık nostalji olmaya yeni yeni başlayan tahta oyunu, yerini 2017 yılında nostalji olmaya başlamış ilk nesil konsol oyununa bırakmış oluyor. Bu film, Sega, Nintendo gibi konsolların ilk dönemiyle büyümüş nesil için nostalji tadı barındırıyor.

Bu açıdan, Jake Kasdan'ın kitaba yaklaşımı çok daha farklı. Film bir bakıma "Kahvaltı Kulübü"ndeki gençlerin oyun konsoluna düşmüş hallerini andıran bir öyküye sahip. Okulun ineği, hoşlandığı asosyal kız, okulun kokoş güzeli ve popüler siyahi çocuğu, aldıkları ceza sonucu bir odaya kapatılıyorlar. Orada buldukları Jumanji'nin konsoluyla kendilerini bir anda balta girmemiş bir habitatın ortasında buluyorlar. Her biri ilginç avatarlara dönüşerek: İnek oğlan kaslı bir erkeğe, asosyal kız seksi bir dövüşçü kıza, kokoş efemine bir erkeğe, popüler siyah çocuk da ufak tefek bir adama... Elbette, her biri kimliklerinin eksik yanlarıyla yüzleşiyor sonunda!

Başından sonuna komedi anlamında bu dönüşümün ekmeğini yiyen film, başka bir konseptle de gençleri oyun konsolunun içine düşürebilirmiş. Bunun için 'jumanji' etiketine ihtiyacı yokmuş!

ÖLÜM ODASI

Senaryonun ilginçliği bir noktada sönüyor...

★★ **BİÇİM** ★ **İÇERİK** ★★ **OYUNCULUK** ★★
The Vault **ÇIKIŞ** 5 Ocak **YÖNETMEN** Dan Bush **SENARYO** Dan Bush, Conal Byrne
OYUNCULAR James Franco, Taryn Manning, Francesca Eastwood, Scott Haze, Q'orianka Kilcher, Jeff Gum, Clifton Collins Jr. **YAPIM** 2017 ABD **SÜRE** 91 dk. **DAĞITIM** The Moments Entertainment

Okan ***ARPAÇ***
oarpac@gmail.com

1990'ların sonlarından beri çabalayan, ilgi alanı bilimkurgu, korku, fantastik olduğu aşikar yönetmen Dan Bush, artık bu beşinci uzun metrajında belli etti ki, kendisinden matah bir rejisör çıkmayacak! Sinemalarımıza gelebilen tek eseri olmasına rağmen, pek rahat doğrudan ev sinemasına veya TV'ye gidebilirmiş "Ölüm Odası".

Banka soygunu filmlerinin en kötüsü bile belli bir ilgiyle izlenebilir, önden iyi-kötü bir heyecan vadeder. Nitekim bu da öyle. Erkek kardeşlerinin borcunu ödeyebilmek için ekip kurup banka soymaya kalkan iki kız kardeşin planı, başta zekice işliyor. Biri bankaya iş müracaatına geliyor, öbürü 'arıza müşteri'yi oynuyor, derken dışarıdan itfaiye sesi eşliğinde görevliler bankaya dalıyor ama bunların hepsi soygun planının bir parçası. Ne var ki bankanın 'üst katında' çok az miktarda nakit olması sebebiyle işler tersine dönüyor. Kimsenin burnunun kanamayacağı bu 'masum ve zorunlu' soygun, asıl paranın durduğu alt kattaki kasaya inilmeyi mecbur hale getiriyor ve...

İlk yarısı ayrı, ikinci yarısı ayrı türlere ait filmlerin en iyisi herhalde "Günbatımından Şafağa"dır. Onun yolunu izleyen "Ölüm Odası", soygun filminden korkuya evriliyor. Kasanın olduğu alt kata inenler, kameralarda gözükmeyen bazı ölüler görüyorlar, öldürülüyorlar hatta... Biz de filmin son anlarına kadar bu varlıkların ne olduğunu, neden soyguncuları öldürmeye çalıştıklarını anlamaya çalışıyoruz, doğru tahminler yürütek...

Francesca Eastwood'un iki farklı saç rengi ve güzelliğiyle öne çıktığı film, ticari garanti açısından James Franco'yu da kadrosuna dahil etmiş fakat aktörü ne kadar efektif kullanabildiği tartışılır. Altın Küre kazanan, Oscar'a aday gösterilen performanslar sergilemiş bir aktörün çok rahat 'geçiştirebileceği', sıradan bir rol bu... Ayrıca retro kıyafeti, saçı ve bıyığıyla 1970'lerin sonu 80'lerin başından fırlamış gibi duran Franco, sırf bu haliyle bile öykü hakkında 'spoiler' veriyor ama siz duymamış olun yine de...

"Soygun"la (Good Time) daha iyi bir örneğini izlediğimiz soygun filmlerini seviyorsanız sorun yok. Ama türden türe geçen ve korkuya evrilen bir filmden daha yüksek adrenalin bekliyor doğrusu insan. Oysa "Ölüm Odası" daha ziyade vakit öldürmek için birebir.

2 DALDA OSCAR ADAYI

THE POST

İnsan, "Eğer ne yazacağına hükümet karar verecekse, The Washington Post zaten ölmüş demektir" sözünün geçtiği bir filme, burun kıvıramıyor.

★★★

BİÇİM ★★ **İÇERİK** ★★★ **OYUNCULUK** ★★★

ÇIKIŞ 12 Ocak **YÖNETMEN** Steven Spielberg
SENARYO Liz Hannah, Josh Singer **OYUNCULAR** Meryl Streep, Tom Hanks, Sarah Paulson, Bob Odenkirk, Tracy Letts, Bradley Whitford, Bruce Greenwood, Matthew Rhys, Alison Brie **YAPIM** 2017 ABD **SÜRE** 116 dk.
DAĞITIM Pinema

Murat Emir ***EREN*** *- memireren@gmail.com*

18 Haziran 1971'de, o günlerde 94 yaşında olan The Washington Post, yayın hayatının en önemli manşetiyle selamlamıştı okurlarını. Sonradan Pentagon Belgeleri olarak anılacak olan 4000 sayfaya yakın belgeden damıtılmış geniş çaplı bir haberdi bu ve dönemin başkanı Nixon dahil olmak üzere, geçmiş hükümetlerin Vietnam Savaşı'na dair günahlarını ortaya seriyordu. İlk olarak dönemin tartışmasız amiral gemisi New York Times belgelerin belirli bir kısmına ulaşıp yolu açmış, ivedilikle ve ABD tarihinde o güne dek görülmemiş biçimde alınan yayın yasağıyla karşılaşmıştı. Bu ortamda The Washington Post, başta emektar muhabir Ben Bagdikian'ın büyük çabası, yayın yönetmeni Ben Bradlee'nin ısrarı ve gazetenin sahibi Katharine Graham'ın kullandığı inisiyatifle belgelerin tamamına erişti, sonra da halka duyurdu. Steven Spielberg'ün filmi "The Post", bu haberin ardındaki hikayenin peşine düşüyor, ancak başka şeyler söylemek de istiyor. Bunu iyi bildiği bir yolla yapıyor Spielberg filmde. Sırtını tarihi tutarlılığa yaslamayan Spielberg, karakterlere belirli açmazlar yaratıp, bu açmazların güçlü çatışmalara sebep olmasını sağlıyor ve bu çatışmaların sonunda karakterlerin aldığı mesafeyi geri çekilip bize göstermeyi tercih ediyor.

Spielberg'ün, gözü kapalı çektiği bir filmde dahi kurabileceğine muktedir olduğunu bildiğimiz nefis bir dönem atmosferiyle dalıyoruz TWP'un ofisine. İnternet medyası öncesinde, ucundan kıyısından da olsa bir gazetede zaman geçirmiş herkesin bir anda içinde kendisini bulabileceği türden, işin hiç bitmediği, telefonların, tuş seslerinin, kağıt işinin tükenmediği bir atmosfer. Bu atmosferde evvela TWP'un ülke basınındaki temel aktörlerden biri olmadığını ve bilhassa kendisine hedef olarak günün birinde The New York Times'a haber atlatmayı seçtiğini anlıyoruz daha en baştan. TWP'un yayın yönetmeni Ben Bradlee'nin söylediği "Haberleri okumaktan sıkılıp bir haber yazmaya ne zaman başlayacaksınız?" sözlerinin benzerini, gazetelerde görev almış çoğu kişi müdüründen işitmiştir. Haber atlatmak, mesleğin amiral gemisinin hatalarını bulmak hatta zaman geçtikçe bu 'amiral gemisine' iyiden iyiye bilenmiş olmak, hele ki matbu yayınların çok etkili olduğu ve muazzam bir denetim mekanizması olarak işlev gördüğü bir ortamda kendiliğinden gelişen, anlaşılabilir ve sonucu kamu yararına bir durum. Hatta Ben Bagdikian'ın da filmin bir yerinde söylediği gibi "Pentagon Belgeleri gibi şeyleri halka sızdırabilecek cesur, vicdanlı insanlar vardır, ama bu insanların da egosu vardır." Bu egosantrik durum, hem gazetecinin lehine hem de aleyhine çalışabilen bir tuhaf düşmanlık yaratabilir gazeteler arasında, durdurulması güç bir vaziyettir bu. Lakin Spielberg, Times ve Post arasındaki rekabeti yansıtırken, Post'a kıyak geçip, Times'a haksızlık etmiyor değil. Times çalışanlarının emeği ve aldıkları risk filmde hak ettiği düzeyde bahis edilmiyor, çünkü Spielberg TWP'u, birkaç karakterden oluşan bir büyük ana karakter olarak görüyor ve amiral gemisinin (Times) kahramanlığını geride bırakan bir hücumbot gibi anlatmayı seçiyor Post'u.

Spielberg, Pentagon Belgeleri'nin yayınlanmasında

kilit rol oynayan, gazetenin sahibi Katharine Graham üzerinden dönemin kadın algısına dair birkaç kelam da ediyor. Graham'ı bol bol, tamamı erkeklerden oluşan yönetici takımının arasında kaybolmuş, mülkiyet hakkı kendinde olan şirket hakkında bile en ufak fikrini söylemeye çekindiği geniş çerçevelerin içinde tek başına bir kadın olarak görüyoruz. Hatta bir sahnede Graham, Samuel Johnson'ın "Kadınlardan tavsiye almak, bir köpeği arka bacakları üzerinde yürürken görmek gibidir" diye devam eden berbat sözüne atıfta da bulunuyor. Buradan hareketle Graham'ın yine bir basın patronu olarak politikacılar ve iş çevreleriyle olan ilişkilerinin yayın politikalarına etkisi, hatta bir gazeteci olarak yayın yönetmeni Ben Bradlee'nin politikacılarla ilişkisi de filmin sorguladığı meseleler arasında yerini alıyor. Bunların çoğu filmin izleyicisine geçirmeyi başardığı şeyler, ancak ortada şöyle bir sıkıntı var: Film bunu olabilecek en eski anlatı yollarıyla yapıyor, vaziyeti anlaşılır kılmak için öyle çaba harcıyor ki, örneğin TWP editörlerinin sayfalarca materyal üzerinde verdikleri uğraşın, Ben Bagdikian'ın o çok önemli belgeleri getirirken yaşadıklarının içinde yatan, sinemasal anlamda hazine kıvamında olabilecek anları hep es geçiyor. Spielberg'ün eskidikçe eskiyen anlatısı nedeniyle film boyunca sinemasal anlamda tek etkileyici sekans beş kişinin telefonda paralel konuştuğu "Haberi basalım mı basmayalım mı?" sekansı olup çıkıyor. Bununla beraber Meryl Streep'in, Katharine Graham'ı canlandırırken karakteri çeşitli detaylarla canlı kılmaya çalıştığı, Tom Hanks'in standart bir performans sunduğu filmde, Ben Bagdikian'ı canlandıran Bob Odenkirk nefis bir oyun koyuyor ortaya. Tüm o Hollywood'vari anlatısına rağmen, ülkemizde insan, "Eğer ne yazacağına hükümet karar verecekse, The Washington Post zaten ölmüş demektir" sözünün geçtiği bir filme, burun kıvıramıyor. **APM**

THE POST'UN YAYIN YÖNETMENİ **BEN BRADLEE**'NİN SÖYLEDİĞİ **"HABERLERİ OKUMAKTAN SIKILIP** BİR HABER YAZMAYA NE ZAMAN BAŞLAYACAKSINIZ?" SÖZLERİNİN BENZERİNİ, GAZETELERDE GÖREV ALMIŞ ÇOĞU KİŞİ **MÜDÜRÜNDEN** İŞİTMİŞTİR.

ACAR GAZETECİ!

Robert Redford ve Dustin Hoffman, Başkan Nixon'ın kabusu oluyorlar bu 'The Washington Post' filminde.
BAŞKANIN BÜTÜN ADAMLARI
All The President's Men (1976)

Sally Field, aldığı 'yanıltıcı bilgi'den yola çıkarak Paul Newman'ın canını yakıyor. Ama dersler de alıyor sonunda.
YANLIŞ KARAR
Absence Of Malice
(1981)

Kilise'nin sayısız günaha bulanmış kirli çarşaflarını ortaya dökmek, tabii ki her zamanki gibi gazetecilere düşüyor. Başka kime düşecekti ki!
SPOTLIGHT (2015)

SUYUN SESİ

Sally Hawkins, kendi dünyasında yaşayan sessiz ama sevgisizlikten alabildiğine uzak Elisa'yı büyük bir başarıyla canlandırıyor.

BİÇİM ★★★★ **İÇERİK** ★★★ **OYUNCULUK** ★★★★

The Shape Of Water

ÇIKIŞ 16 Şubat **YÖNETMEN** Guillermo del Toro
SENARYO Guillermo del Toro, Vanessa Taylor **OYUNCULAR** Sally Hawkins, Michael Shannon, Richard Jenkins, Octavia Spencer, Michael Stuhlbarg, Doug Jones **YAPIM** 2017 ABD-Kanada **SÜRE** 123 dk.
DAĞITIM The Moments Entertainment (20th Century Fox)

Gözde ***HATUNOĞLU*** *- noradinsmore@gmail.com*

Guillermo del Toro'yu sadece "Hellboy" ve "Blade II" gibi yüksek bütçeli, popüler kültür ürünü gişe filmleriyle değil "Şeytanın Belkemiği" ve "Pan'ın Labirenti" gibi sadeliğin içinde görkem, korkunun içinde hüzün, fantastiğin içinde acı ve katı gerçekliği barındıran kalburüstü filmleriyle de tanıyor ve seviyoruz. Meksikalı yönetmen, 2017 yılına damga vuran ve 2018'in ödül sezonunda pek çok ödülü kazanmaya başlamış ve sıradakilere de aday olmuş son filmi "Suyun Sesi" (The Shape Of Water) ile bir kez daha sinema perdesini süslemeye hazırlanıyor.

"Suyun Sesi", bir yanıyla eski Hollywood canavar filmlerini hatırlatan bir masal. En çok da "Güzel Ve Çirkin" masalını andırıyor diyebiliriz. Ancak bu masal periler diyarında değil, oldukça gerçek, modern zamanların karanlık bir dönemi olarak nitelendirebileceğimiz Soğuk Savaş zamanında geçiyor. Kahramanımız Elisa dilsiz bir kadın. Filmimize kahraman olmadan önceki hayatına dair çok bir şey bilmiyoruz ama bu engelinin onu çevresi tarafından çok da kabul görmemiş, insanlarla fazlaca iletişime girememiş biri yaptığı gayet açıkça önümüze seriliyor. İçinde çeşitli deneylerin yapıldığı gizli bir askeri merkezde hademe olarak çalışıyor Elisa. Dilsizliğiyle örülü yalnız hayatı, bir sinema salonunun üst katındaki evi ve çalıştığı bu merkezde geçiyor. Elisa'nın sıradan görünen mütevazı hayatındaki yegane dostları, eşcinsel kapı komşusu Giles ve aynı iş yerinde birlikte hademelik yaptığı Afro-Amerikalı Zelda. Madem 1960'ların başından bahsediyoruz, o zaman Giles ve Zelda'nın da tıpkı dilsiz Elisa gibi toplum dışına itilimiş birer 'öteki' olduklarını söylememiz çok şaşırtıcı olmayacaktır. Giles, Elisa'yla televizyonda eski filmler izler, zaman zaman da onu çalışan garson çocukları beğendiği yerlerde zorla tatlı yemeye götürür. Zelda ise çalışırken Elisa'ya hem kol kanat gerer hem de onun sesi olup hayatını kolaylaştırır. Bu dayanışma dolu dostluklar ne kadar güzel olursa olsun Elisa hayatında gerçek aşkın eksikliğini duyar.

FİLMLERİNİN HİKAYELERİNİ ANLATIRKEN MÜTHİŞ BİR GÖRSEL DÜNYA KURAN DEL TORO, "SUYUN SESİ"NDE DE BUNU GERÇEKLEŞTİRİYOR.

Bu eksiklik, askeri merkeze getirilen bir su yaratığının ortaya çıkışı, daha doğrusu Elisa'nın onu fark edişiyle yavaş yavaş kapanmaya başlayacaktır. Dışarıdan bakıldığında canavara benzeyen ve gerçekten de bir canavar gibi saldırgan davranan bu su canlısı, bir zamanlar Amazon yerlileri tarafından tanrı olarak görülürken şimdi bir silaha dönüştürülmeye çalışılan tutsak bir deney hayvanıdır. Kendisi de hayatı boyunca tüm dünyaca farklı görülen Elisa, bedenlerin, mekanların, sözlü iletişimin bütün sınırlarını aşıp sevgili canavarını kurtarmanın peşine düşecektir. Ve atılacağı bu macerada en büyük yardımcıları elbette yine ötekiler olacaktır.

Filmlerinin hikayelerini anlatırken müthiş bir görsel dünya kuran Del Toro, "Suyun Sesi"nde de bunu büyük bir başarıyla gerçekleştiriyor. Canavarın tasarımından dönem atmosferine, askeri merkezden Giles ve Elisa'nın yaşadığı evlere, seçilen renklerin yaşattığı sualtı atmosferinden rüyaya benzeyen sekanslara kadar çok büyük bir titizlik

ve işçilik eseri olan bir yapım tasarımıyla ve sanat yönetimiyle karşı karşıyayız "Suyun Sesi"nde. Suyun altını ve üstünü bir araya getirirken sessizliğe bürünen bu göz alıcı dünya, sesle (yani alışılmış olanla) kaybettiğini dostluk, aşk ve özveriyle (ötekilerin değerleriyle) yeniden kazanıyor.

Michael Shannon, Richard Jenkins, Michael Stuhlbarg ve Octavia Spencer'dan oluşan oyuncu kadrosu, canlandırdıkları karakterlere büyük bir başarıyla hayat veriyorlar. Elisa rolündeki Sally Hawkins içinse özel bir parantez açmak gerekiyor. Hawkins, kendi dünyasında yaşayan sessiz ama sevgisizlikten alabildiğine uzak Elisa'yı öyle büyük bir başarıyla canlandırıyor ki, şimdiden Oscar da dahil olmak üzere tüm 'en iyi kadın oyuncu' ödüllerinin en büyük adayı olmayı başarmış durumda.

"Suyun Sesi", görkemli görselliğine tezat gözüken ağırbaşlı bir anlatımı olsa da yer yer ana akım sinemanın klişe tuzaklarına düşmekten kurtulamıyor. Soğuk Savaş döneminin basmakalıp 'Rus ajanı' tiplemesi ve Michael Shannon'ın etkileyici performansına rağmen karikatür olmaktan kurtulamayan gözünü hırs bürümüş, düşmanını yok etmekten başka bir şey düşünemeyen kötücül asker gibi karakterler, bu masal dünyasının ahengini bozan ögeler haline geliyorlar. Yine de karşımızda ilginç konusunu iyimserlikle ve iyi niyetle ortaya koyan, masalsılığını gerçeklik sosuna doğru miktarda bulayıp çocuksu ve inandırıcılıktan uzak olmaktan kurtaran bir film var. Guillermo del Toro'nun büyük yeteneğiyle yoğrulup izleyeni bir çırpıda içine almayı başaran "Suyun Sesi", sessizliğin içinden yükselen ötekilerin, unutulmuş ve kenara itilmişlerin, etrafını öfke ve düşmanlıkla değil sevgiyle sarmak isteyenlerin sesi olmayı başarıyor. **APM**

MICHAEL SHANNON'DAN KORKMAK İÇİN FAZLASIYLA NEDENİMİZ VAR!

FOXTROT

Zekice, muzip ve şaşırtıcı anlatımıyla, hayat ve ölüme atılan cüretkar bir bakış "Foxtrot".

★★★★

BİÇİM ★★★★ **İÇERİK** ★★★★ **OYUNCULUK** ★★★
ÇIKIŞ 2 Şubat **YÖNETMEN** Samuel Maoz
SENARYO Samuel Maoz
OYUNCULAR Lior Ashkenazi, Sarah Adler, Yonathan Shiray, Shira Haas
YAPIM 2017 İsrail-İsviçre-Almanya-Fransa
SÜRE 108 dk. **DAĞITIM** Filmartı

Burak ***ÜLGEN*** *- burak@filmloverss.com*

Foxtrot, ismini yaratıcısı olan vodvil aktörü Harry Fox'tan alan dört tempolu bir dans müziği ve dans türüdür. Bir çeşit balo dansıdır ve "Nereye gidersen git hep başladığın yere dönersin" şiarı üzerine kurulmuştur, tıpkı aynı isimdeki filmimiz "Foxtrot" gibi.

Oscar'da 'yabancı dilde en iyi film' dalında kısa aday listesine seçilen, yönetmenliğini, "Lebanon" filminden tanıdığımız savaş karşıtı İsrailli yönetmen Samuel Maoz'un yaptığı "Foxtrot", zekice, muzip ve şaşırtıcı bir anlatımı olan çekici bir aile draması olmasının yanı sıra hayat ve ölüme atılan cüretkar bir bakış.

Film, her biri stil ve ton olarak birbirinden farklı üç bölümden oluşuyor. İlk bölüm, İsrail ordusunda görevli asker Jonathan Feldmann'ın ailesinin evinde geçiyor. Çocuklarının ölüm haberini almaları üzerine kendilerini altüst olmuş bir halde bulan anne ve babadan, anne uyutuluyor, inançsız olan baba ise kendisini garip ve saçma bir bürokrasinin içinde buluyor. Birkaç saat sonra çocuklarının ölüm haberinin yanlış olduğu ortaya çıkıyor, fakat bu durum ailenin dengelerini daha da sarsıyor. Samuel Maoz, bu bölümde çocuklarının ölüm haberini yaşadıkları dairede almış bir ailenin dramını seyircinin izlemekte zorluk çektiği yoğun ve baskıcı bir anlatımla veriyor. Yönetmen, tekniğiyle adeta bir sera etkisi yaratıp seyircinin üzerindeki baskıyı giderek arttırarak onu oldukça bunaltıyor.

İkinci bölümde ise yönetmen bizleri karanlık ve baskıcı daireden, birdenbire Kuzey'de Jonathan Feldmann'ın askerlik yaptığı sınıra gönderiyor. Oldukça distopik, ıssız, zor ve zaman zaman komik gerçeküstü bir yerde dört genç askerle birlikte bir belirsizliğin içerisindeyiz. Bu bölüm, filmin bütün olarak çok başarılı olan görüntü yönetmenliğine daha da saygı duymamızı sağlıyor. Tanrının unuttuğu ve her şeyin bulanıklaştığı bu yerde askerler sürekli bir belirsizlik halindeler. Hepsi sıkılmış ve bunalmış durumdalar. Ara sıra yalnız bir devenin yoldan geçmesine izin vermek dışında neredeyse hiçbir şey yapmıyorlar. Bu belirsizlik, askerlerin ruh hallerini "Önce ateş et, sonra düşün" aşamasına getirmiş. Aslında bu kokuşmuş ve gerçeküstü yer için en güzel yorumu filmin içinde kendileri yapıyorlar: "Burada gördüğün her şey birer yanılsama."

Üçüncü ve son bölümde ise başladığımız yere, daireye geri dönüyoruz. Bu bölüm, ailenin acıyla başa çıkabilmeleri üzerine, çünkü oğulları eve dönüş yolunda bir kazada hayatını kaybediyor. Bir ailenin dramı sakin, yıkıcı ve acımasız bir yeterlilik hissiyle anlatılıyor. Son kertede "Foxtrot", yönetmen Maoz'un tüm bu aile dramının altında soykırım, işgal ve ırkçılık konularını, İsrail'in toplu acı çekişinin ve öfkesinin nasıl kanlı bir çizgide geçtiğini anlattığı etkileyici bir film. **APM**

18 Şubat 1976
Amerika'nın ünlü sinema oyuncularından Shirley MacLaine, senatör Edward Kennedy'nin katılmayacağı Başkanlık mücadelesinde hiçbir adayı desteklemeyeceğini söylemiştir. Eski California Valisi Ronald Reagan'ın Başkan seçilmesi halinde Amerika'nın çok güç durumda kalacağını ileri sürerek Reagan için 'faşist' demiştir.

HAFIZA

Geçmiş anıları bütünüyle hatırlamak gerekli midir?

★★ BİÇİM ★★ İÇERİK ★★ OYUNCULUK ★★
Rememory 26 Ocak **YÖNETMEN** Mark Palansky **SENARYO** Mike Vukadinovich, Mark Palansky
OYUNCULAR Peter Dinklage, Matt Ellis, Jordana Largy, Martin Donovan, Evelyne Brochu
YAPIM 2017 Kanada-ABD **SÜRE** 111 dk. **DAĞITIM** CGV Mars Dağıtım (Filmdom)

Şenay ***AYDEMİR***
sinesenay@gmail.com

Atalarımız, "Hafıza-i beşer nisyan ile malüldür" demiş ya, işte "Hafıza" tam da bu sözün sinema yoluyla bir kez daha kanıtlanması adeta. "Game Of Thrones" ile dünya çapında üne kavuşan Peter Dinklage'ın canlandırdığı Sam Bloom'un içkili bir eğlencenin ardından şoför koltuğuna oturduğu araç kaza yapar ve yanında oturan erkek kardeşi ölür. Aradan bir süre geçtikten sonra Sam'i hafıza üzerine konuşmaların yapıldığı bir konferansta görürüz. Konuşmacı Gordon Dunn, insan beyninin hayata devam edebilmek için bazı anılarını filtrelediğini, unuttuğunu söylemektedir. Ve bütün bunlara son verecek, insanların geçmişte yaşadıkları ve bilinçlerinin derinliklerine gömdükleri anları yeniden ortaya çıkaracak yeni icadı 'Hatırlatıcı Makine'yi takdim eder. Bu alet, insanların bilinçaltına ittikleri anılarını yeniden gün yüzüne çıkarmakta ve sorunlarının aşılmasına yardım etmektedir iddiaya göre. Elim kazanın ardından kardeşinin can çekişirken söylediği son sözleri bir türlü hatırlayamayan Sam, pek de ikna olmadığımız bir dizi gelişme sonucunda söz konusu makineyi ele geçirir. Ancak, gördükleri hoşuna gitmeyecektir. Çünkü makinede kayıtlı olan bazı insanların anıları onu bir yolculuğa çıkarır. Bu yolculuk onun için de bir hesaplaşmaya dönüşecektir.

Bir yanıyla 2004 tarihli "Sil Baştan" (Eternal Sunshine Of The Spotless Mind) filmini çağrıştıran yapım, hafıza ve anıların insan hayatı için önemi ve aslında yola devam edebilmek için beynin aldığı önlemlerin gerekliliği üzerine. Film, bu 'felsefi' anlar açısından üzerinde düşünülmeye değer birçok veri sunuyor izleyiciye. Ve sorular sorduruyor: Geçmiş anıları bütünüyle hatırlamak gerekli midir? Beynin bazı kötü hatıraları bastırmasının, filtrelemesinin nedeni nedir? Bazı anıları bilinçaltımızın derinliklerine atarak vicdan yükünden mi kurtuluyoruz? Beyin bu anıları unutmasaydı, hayatımız ne hale bürünürdü?

Film, bu soruları hem soruyor hem de kendince yanıtlar veriyor. Öte yandan bir ölüm vakası ve cihazın ortadan kaybolmasının ardından hikayeye paralel bir polisiye kurgu da ekleniyor. Açıkçası, bu polisiye kurgunun filme çok fazla katkısı olduğunu söylemek zor. Hafıza oyunları ve Sam'in temas ettiği deneklerin hayat hikayelerinin cazibesi, filmin polisiye ayağına ilgiyi dağıtıyor ki bu bölüm de yeterince iyi yazılmamış.

RUHLAR BÖLGESİ: SON ANAHTAR

Bir nevi spin-off çekilmişken böyle bir garabete ne gerek vardı?

★ BİÇİM ★ İÇERİK ★ OYUNCULUK ★★
Insidious: The Last Key **ÇIKIŞ** 12 Ocak **YÖNETMEN** Adam Robitel **SENARYO** Leigh Whannell
OYUNCULAR Lin Shaye, Leigh Whannell, Angus Sampson, Kirk Acevedo, Caitlin Gerard, Spencer Locke **YAPIM** 2018 ABD-Kanada **SÜRE** 103 dk. **DAĞITIM** Warner Bros. (Sony)

Fırat ***ATAÇ***
firat_atac@hotmail.com

Devam filmlerinin sayısını unuttuğumuz, unutmadığımız zamanlarda aradaki bir bölümün varlığını sorguladığımız birçok seri var. "Ruhlar Bölgesi" evreninden "Bölüm 3" bunun harika bir örneği. James Wan'ın yönetmen olarak kenara çekilmesiyle niteliğe değil gişesel niceliğe bakacağı baştan belli olan filmde ne olduğunu anımsamak oldukça güç.

Kısacası zaten yönetmeni, ana karakterleri ve onları oynayanlar mahalleden ayrılmış, bir nevi spin-off çekilmişken "Ruhlar Bölgesi: Son Anahtar" gibi bir garabete ne gerek vardı? Lin Shaye'in oynadığı parapsikoloğun filmin tam merkezine oturması sınırsız bir alan yaratıyor kuşkusuz. Düz mantığı baz alırsak "Bu kadın bu kafaya gelene kadar neler neler yaşamıştır?" sorusunun cevabı bile sekiz filme tekabül edebilir. Ne yazık ki kazın ayağı öyle değil, zira Elise fena halde bunaltıcı bir kahraman. İlelebet arkasında durmamız gereken, öcüleri defetmesini keyifle izleyeceğimiz, sözüm ona 'kendi şeytanlarıyla yüzleşmesinden' pay çıkarabileceğimiz kahraman bunaltıcı değil, sürükleyici olmalı.

Konusunu "Dr. Elise Rainier, en büyük korkularıyla karşılaşacaktır!" olarak özetleyebileceğimiz bu devam filminin yönetmeni Adam Robitel, arkasına dönüp baktığında bizzat serinin yaratıcılarından biri tarafından çekilmiş kötü bölümü görüp rahatlamıştır. Maalesef bu rahatlığın hiçbir olumlu

karşılığı yok. Peşine takılabileceğimiz hikayenin var olmaması, elde fener uzun uzun yürüyüşe çıkmakla bertaraf ediliyor. Saldırıya uğrasanız da rahatsınız, bir sonraki seansta hiçbir şey olmamış gibi davranma özgürlüğünüz var. Elise'e yardımcı olmaya çalışan ruhların 'jump moment'larla "Bana yardım et!" diye bağırmalarına ne demeliyiz? Durun işte, kadın da bunun için çalışıyor. Film gibi sinekten yağ çıkararak para kazanma derdi yok.

"Ruhlar Bölgesi", James Wan'ın "Korku Seansı" serisine atlamasından sonra devam etmemesi gereken bir seriydi. Aynı şey, bırakacak olursa "Korku Seansı" için de geçerli. Görünen o ki bu gereklilikler Wan'ı fazla bağlamıyor. O, her yapımcılığında kendinin ne kadar yetenekli bir yönetmen olduğunu bir kez daha bize hatırlatıp banknotları saymaya devam edecek.

3 DALDA OSCAR ADAYI

BEN, TONYA

Sanki dışarıdan kılçığı belli olan bir balık var karşımızda. Film, ne karakterleriyle dalgasını geçiyor ne de onları anlamamızı bekliyor.

BİÇİM ★★★★ **İÇERİK** ★★★★ **OYUNCULUK** ★★★★

I, Tonya

ÇIKIŞ 16 Şubat **YÖNETMEN** Craig Gillespie **SENARYO** Steven Rogers

OYUNCULAR Margot Robbie, Sebastian Stan, Allison Janney, Julianne Nicholson, Paul Walter Hauser, Bobby Cannavale

YAPIM 2017 ABD **SÜRE** 120 dk.

DAĞITIM Bir Film (Fabula Films)

Erman Ata ***UNCU*** *- ermanata64@gmail.com*

Daha en baştan kendini ele veren bir duyuruyla açılıyor "Ben, Tonya" (I, Tonya): "Hikaye, ilgili kişilerin ironi içermeyen röportajlarına dayandırılmıştır." İzleyeceklerimizin inanılması güç doğası, filmin yaratıcı cephesindekileri böyle bir önleme yönlendirmiş olsa gerek. Ancak ilk başta masum, zararsız bir uyarı gibi duran bu açıklama, aslında filmin de, izleyicilerin de üzerinde yürüdüğü, bıçak sırtı kadar ince ahlaki çizgiyi görünür kılmakta. Gücendirici 'white trash' tanımlaması altında değerlendirilen bu gerçek hayat kahramanlarının başından geçenlere, izleyiciler olarak bulunduğumuz güvenli konumdan mı bakacağız? Bu karakterlerin 'white trash' yollarını alaya alabilecek miyiz? Yoksa özdeşleşme, benimseme, anlamaya çalışma gibi farklı duygulanımlar da devreye girecek mi?

"Ben, Tonya"yı ilginç kılan, tam da bu bıçak sırtı çizgiyi görünür bir hale getirmesi. Sanki dışarıdan kılçığı belli olan bir balık var karşımızda. Film, ne karakterleriyle dalgasını geçiyor ne de onları anlamamızı bekliyor. İzleyiciyi daha zorlu bir noktaya çekiyor, ondan tüm bu olasılıkların farkında olarak yolunda devam etmesini istiyor. Margot Robbie tarafından canlandırılan, 1990'ların tabloid kraliçesi/artistik buz pateni şampiyonu Tonya Harding, filmin belki de en tatsız noktasında kameraya hışımla dönerek "Siz de suçlusunuz" diyor. Neyse ki yönetmen Craig Gillespie'nin seyirciye suçluluğunu hatırlatma taktikleri her seferinde bu kadar kaba ve mizah yoksunu değil. "Ben, Tonya", 'gerçek' bir vakayı algılama biçimlerimizi deşerken işi parmak sallamaya getirmeyecek kadar bilince sahip, ustaca çekilmiş bir film. Yazılmış olsa kimsenin inanmayacağı zenginlikteki gerçek hayat kahramanlarının cazibesinden sonuna kadar yararlanıyor. Ama bu caziplikte bir hikayenin kaçınması zor tuzaklarına düşmemeyi de başarıyor. Bebeklikten yeni çıkmışken paragöz annesi (Allison Janney) tarafından, buz pateni konusunda yeteneği paraya çevrilsin diye buz pistine atılan Harding, 1990'lara denk gelen ergenliğinde dönemin en şatafatlı skandalının kahramanı oluyor. Harding'in, dönemin buz pateni otoritelerinin, ekonomik sınıfıyla ilişkilendirdikleri ve pistlere hiç yakıştıramadıkları hırçınlığı, daha en baştan onu farklılaştırıyor. Coen Biraderler'in senaryolarını aratmayacak türden ters giden bir kumpas, Harding'in rakibi Nancy Kerrigan'ın bacaklarının kırılmasıyla sonuçlanan olaylar silsilesi sonucunda ise bu şampiyon, tam bir medya kahramanına dönüşüyor.

"BEN, TONYA", **FARKLI** KARAKTERLERİN **FARKLI** BAKIŞ AÇILARIYLA YETİNECEK KADAR **'AZA TAMAH ETMİYOR'...**

Filmde, buz pateninin 'kitsch' dünyasıyla bir araya geldiğinde iyice dayanılmaz bir hal alan bu hikayenin şamatasının tadına varmak için her fırsat önünüzde. Ama o alaycı bakışı bumerang misali size döndüren, dördüncü duvarı umursamadan perdenin içinden konuşan karakterler de var. Gerçek bir hikaye izleyecek olmanın şehvetine mi kapıldınız? Gerçeklik algımıza göbekten bağlı belgesel klişesi 'konuşan kafalar' bu filmde de yer alıyor. Ancak bu sefer hikayenin gerçek

kahramanları değil, onları canlandıran oyuncular başlarından geçenleri anlatıyor. Aynı olayın farklı perspektiflerden anlatılması, ya da "Rashomon" yöntemi, gerçeğe zaten hiç ulaşılamayacağının mı kanıtı? "Ben, Tonya" farklı karakterlerin farklı bakış açılarıyla yetinecek kadar 'aza tamah etmiyor'; işin içine tüm bu perspektifleri çarptıran medya temsillerini, toplumsal basmakalıpları da sokuyor. Perspektif çeşitliliği takibi zor bir noktaya çekiliyor. Özetle Gillespie, 1990'ların en şatafatlı tabloid skandallarından Tonya Harding vakasını, olayın içyüzünü ortaya çıkarmak, gerçek kahramanlara duyarlı bir bakışın yolunu açmak ya da onları mizahi bir unsur olarak kullanmak amacıyla perdeye getirmiyor. Daha çok seyircinin bu vakayı nasıl değerlendirerek algıladığı sorusunun peşine düşüyor. Dolayısıyla dördüncü duvarı yıkma, farklı bakış açılarına başvurma gibi bildik yöntemler, hikayenin doğasından dolayı "Ben, Tonya"da yeniden tekrar tazeliklerine kavuşuyor.

Filmin tüm bu stratejisi, medyayla ilişkimizin geri dönülemeyecek biçimde değiştiği 1990'lar arkaplanında daha da hayati bir önem kazanıyor. Bir sahnede fonda O.J. Simpson skandalının ilk perdesinden televizyon haberlerinin dönüyor olması tesadüf değil. 1990'larda medyanın büyük bir şehvetle yaklaştığı Tonya Harding vakası da tıpkı O.J. Simpson skandalı gibi, medya ve kamuoyu ilişkisinin iyice çetrefil bir hal almaya başladığı döneme işaret ediyor. Sadece ABD'ye özgü olan 'white trash' mizahı da böylece sınırlarından kurtuluyor. Televizyonların her an her yerden canlı yayın yapabilme kapasitesiyle gerçeklik algımızı dönüştürdüğü 1990'lar, "Ben, Tonya"nın gayet lokal atmosferinde bile küresel yüzünü gösterebiliyor. **APM**

ALLISON JANNEY, O KAHVEYİ KAFANIZDAN AŞAĞI BOCA EDER Mİ, EDER!

TENKİT

SOFRA SIRLARI

Ümit Ünal'ın "Sofra Sırları"nda, Demet Evgar'ın deli sakinliği, sabırlı coşkusu, masumane acımasızlığı o kadar sahici ki...

★★★

BİÇİM ★★★ **İÇERİK** ★★★ **OYUNCULUK** ★★★★

ÇIKIŞ 16 Şubat **YÖNETMEN** Ümit Ünal
SENARYO Ümit Ünal **OYUNCULAR** Demet Evgar, Fatih Al, Alican Yücesoy, Elit Andaç Çam, Fırat Altunmeşe, Emrah Kolukısa
YAPIM 2017 Türkiye **SÜRE** 103 dk.
DAĞITIM Chantier Films
(Anka Film, Chantier Films, RTNT Film)

Müjde **IŞIL** *- mujde.isil@superonline.com*

80'lerin ortasında senarist kimliğiyle tanıştığımız, 2000'lerin başında da "9" ile yönetmenliğe adım atan Ümit Ünal, sinemamız için özgün ve yaratıcı fikirlerin sesi olageldi. Genelde gerilim üzerine bol diyaloglu isyanlar, izolasyonlar ve gizemler inşa etti. Kahramanları çoğunlukla kimliğini arayan ve muktedir ile sorun yaşayan kişilerdi. Sonuçta ("Kaptan Feza"yı biraz daha dışında tutabiliriz) özgün ve farklı bir dil arayan seyirciye hitap etmeyi tercih etti. Ünal'ın yeni filmi "Sofra Sırları" ile kendine ters düşmeden ve geçmişteki ayak izlerini silmeden (erkek tahakkümü üzerinden "Teyzem", "9", "Nar" ile akrabalık kurarak), genel seyirciyi avucunun içine alıp pek şık bir kara komedi armağan ediyor anaakım sinemamıza.

Aslında kara komedi, sinemacılarımıza genelde uzak ya da zor gelen bir tür. Reha Erdem'in "Kaç Para Kaç"ı, Taylan Biraderler'in "Vavien"i nadiren çıkan örnekler. Peki neden bu kadar zorlanıyor sinemacılarımız? İşin 'kara' kısmını doldurmak mı daha zor, yoksa mizah kısmını mı? Yoksa ikisini birlikte harmanlayabilmek mi? Sinemamızın başlıca sorununun senaryo olduğunu hepimiz kabul ediyoruz. Mizah konusunda ne kadar alt seviyelerde süründüğümüzü de... Dolayısıyla iki tarafı da yapılamamış bir şeyi harmanlama imkanı olmuyor. Salt basit komediye alışmış genel seyirciye işin 'kara' kısmını sevdirebilmek de zor. Çünkü "Kafam dağılsın"dan öte bir çaba gerektiriyor. Sinemacı için de "Seyirci yuttu mu işimiz kolay" kurnazlığına yatmayan, tam tersine zekaya hürmet gösteren bir çabaya karşılık geliyor bu durum.

"SOFRA SIRLARI"NDA İTALYAN KOMEDİSİNİN SICAKLIĞI DA VAR, İNGİLİZ MİZAHININ MESAFESİ VE İNCE ZEKASI DA...

Ümit Ünal, "Sofra Sırları"nda bu zor işin altından alnının akıyla çıkıyor; alengirli numaralara başvurmadan kara mizahı kolaymış gibi göstermeyi başarıyor. İstanbul'da doğup büyüdüğü halde kocasının işi nedeniyle taşrada yaşamak durumunda kalan Neslihan'ın 'uyanış ve özgürleşme' öyküsünü izliyoruz filmde. Kendini ünlü bir yemek programı sunucusu olarak hayal eden Neslihan; kocası, arkadaşları, hemcinsleri, konu-komşu dahil neredeyse tüm çevresinin kendisinden akıllıca bir hamle beklemediği, elinin hamuruyla mutfağında takılan; özellikle kocasının 'alık' olarak küçümsediği bir kadın. Hayatını öyle yaşamaktan şikayeti olmayan ya da öyle görünmeyi tercih eden bir ev hanımı. Ta ki kocasının başka bir kadın için kendisini terk edeceğini öğrenene dek... İçindeki isyan duygusu uyanan, tetiklenen Neslihan'ın bir intikamcıya dönüşmesi bu şekilde başlıyor. Kocasının sersem arkadaşları, himayesine aldığı genç âşığı, külyutmaz komiser, kocasının kendisini aldattığı kadın... Hepsi de Neslihan'dan nasibini alıyor bir şekilde. Bu nasip, onun en maharetli olduğu yemekten geliyor.

Ümit Ünal, filmlerinde hassas konulara odaklanmayı, bamteline basmayı sever. Mizahı da bu ciddi konular arasına nefes molası olarak yerleştirir ama baskın olmaması için de özen gösterir. "Sofra Sırları" bu açıdan diğer filmlerinden ayrılıyor. Ünal komediyi yükseltiyor,

yüceltiyor bu filmde. Üstelik bunu, 'arthouse' seyircisinin alıştığı tarzının sınırlarını genişleterek, anaakımı kodlayarak gerçekleştiriyor. "Sofra Sırları"nda İtalyan komedisinin sıcaklığı da var, İngiliz mizahının mesafesi ve ince zekası da, Fransız usulü 'femme fatale'lik de (Demet Evgar'ın Neslihan'ı, Peter Sellers komedisini özümsemiş bir femme fatale)... Ama hepsinden çok, erkek egemen geleneklerle, mahalle baskısıyla, erkeğin kalbine giden yol midesinden geçer ve kadının yeri evinin mutfağı gibi klişelerle dalgasını geçiyor. Neslihan özelinde kadınları, erkek dünyasının figüranı olmaktan çıkararak iktidar merkezi olarak konumluyor. Çok eskilere gidersek, Üftade'nin intikamı olarak değerlendirmek de mümkün Neslihan'ın yolculuğunu.

İş sadece incelikli ve keskin senaryoda bitmiyor tabii. Demet Evgar'ın deli sakinliği, sabırlı coşkusu, masumane acımasızlığı o kadar sahici ki. Yerine kim oynayabilir diye düşündüğünüzde alternatifinin olmadığını net biçimde öngörüyorsunuz. Erkekliklerine halel gelmeyeceğinden emin ama ava giderken avlanan karakterlerde Fatih Al ve Alican Yücesoy da gayet başarılı. Hatta Yücesoy yer yer Evgar'dan rol çalıyor. Filmin genel olarak kapalı alanı mesken tutması ve karalık tonları, Neslihan'ın hapis hayatıyla bütünleşiyor. Ferzan Özpetek'in rengarenk, müzikli, muhabbetli kutsal mutfağı ve yemekleri, Ümit Ünal'ın terminatörü haline geliyor ve müthiş bir ironi yaratıyor.

"Sofra Sırları", pırıl pırıl bir anaakım sinema örneği olarak ulusal festivallerde jürinin kapsama alanına giremedi ne yazık ki. Geçen sene festivallerde hem halkın hem de sinema yazarlarının beğenisini buluşturabilen "Sofra Sırları", umarız gişede karşılığını alır. **APM**

DEMET EVGAR, "ERKEĞİN KALBİNE GİDEN YOL MİDESİNDEN GEÇMEZ!" DİYOR.

HAKARET

"Hakaret", duygu sömürüsüne bulaşmamak için mizahi bir ton yakalamaya çalıştığı anlarda ironisini yitiriyor.

★★

BİÇİM ★★ **İÇERİK** ★★ **OYUNCULUK** ★★★
L'Insulte (The Insult) ÇIKIŞ 19 Ocak
YÖNETMEN Ziad Doueiri
SENARYO Ziad Doueiri, Joelle Touma
OYUNCULAR Adel Karam, Kamel El Basha, Camille Salameh **YAPIM** 2017 Lübnan-Belçika-Kıbrıs-Fransa-ABD **SÜRE** 112 dk. **DAĞITIM** Filmartı

Hasan ***CÖMERT*** - *h.k.comert@gmail.com*

İlk filmi "Batı Beyrut"ta Lübnan İç Savaşı'nın başladığı 1975 yılında savaşın ortasındaki üç gencin hikayesini anlatan yönetmen Ziad Doueiri, 20 yıl sonra "Hakaret"te savaşın travması üzerine bir hikayeyi perdeye getiriyor. "Hakaret", Beyrut'ta sıradan bir günde basit bir tartışma esnasında sarf edilen bir hakaretin ülke çapında büyük bir olaya dönüşmesini konu alıyor. Oto tamircisi Tony'nin balkon giderinden akan suyun aşağıda çalışan işçilerin üzerine sıçraması ve bunun üzerine usta başı Yasser ile karşı karşıya gelmesiyle başlayan hikaye, ikilinin arasındaki inatlaşma ve geçmişlerindeki travmalar nedeniyle giderek büyüyor ve mevzu Lübnan'ın tarihinin masaya yatırıldığı bir anlatıya dönüşüyor.

Filmin başında partisinin toplantısında gördüğümüz, evinin duvarında parti başkanının fotoğrafı yer alan Tony'nin, mülteci olarak Lübnan'da yaşayan Yasser'e karşı ırkçı ve nefret dolu tavrının altında yatan nedeni deşmeye çalışan yönetmen Doueiri, ikilinin arasındaki mevzuyu basit bir hakaretten öteye taşıyarak ülkesinin tarihiyle ilgili sorgulamalara girişiyor. Bunun için de konuyu mahkemeye taşıyarak hesaplaşmalar için kendisine alan açmış oluyor. Hakaret davası kısa sürede ülke çapında krize ve çatışmalara yol açarken, yönetmen Doueiri bu süreçte tarafları haklı-haksız, suçlu-suçsuz karşıtlığından çıkararak meseleyi toplumsal ve tarihi yönüyle ele almayı seçiyor.

Lübnan'ın tarihini ve ülkedeki toplumsal dengeleri anlayabilmek, dışarıdan bakan seyirciler için biraz zorlayıcı olsa da Doueiri meseleyi evrensel boyutta ele alarak ve temel aldığı kavramları da bu evrensellik zemininde tartışarak Ortadoğu ülkelerinde yaşanan benzer sorunlara da dokunmuş oluyor. Öyle ki mahkemede kurulan cümlelerin birçoğu Ortadoğu'daki ülkelerin problemlerine de parmak basıyor. Lakin filmin büyük bölümünü oluşturan mahkeme sahnelerindeki didaktizm dramatik yapıya fazlasıyla zarar veriyor. Yer yer piyes tadında ilerleyen bu sahnelerde yönetmenin tercihiyle -hakimin otoritesinin olmaması, avukatın müvekkilini polis gibi sorgulaması, avukatların arasındaki ilişki ve avukatların yaptığı savunmalar- anlatım dili değişiyor, tuhaf bir hal alıyor. "Hakaret", duygu sömürüsüne bulaşmamak için mizahi bir ton yakalamaya çalıştığı bu bölümlerde ironisini de sahiciliğini de yitiriyor. Problemin çözüme ulaştığı final bölümünün politik açıdan tartışmalı olduğunu ve empati üzerine kurulu bu sahnelerin ikna etmek bakımından da güçlü olmadığını söylemek lazım. Doueiri, film boyunca tartıştığı meselenin geçmişteki bir olayla aniden çözülmesini sağlayarak kolaya kaçıyor.

Savaşın yaralarının kapanmadığını gösteren "Hakaret"in geçmişle hesaplaşmayı sinemaya dönüştürürken yaşadığı sorunlar, anlattığı hikayenin önüne geçiyor maalesef. **APM**

COCO

Finalinde tatlı bir duygusallıkla seyircisini gözleri yaşlı bırakıyor “Coco”.

BİÇİM ★★★★ **İÇERİK** ★★★★
ÇIKIŞ 19 Ocak **YÖNETMEN** Lee Unkrich
SENARYO Adrian Molina, Matthew Aldrich
SESLENDİRENLER Anthony Gonzalez, Gael García Bernal, Benjamin Bratt, Alanna Ubach, Renée Victor, Jaime Camil, Alfonso Arau **YAPIM** 2017 ABD
SÜRE 105 dk. **DAĞITIM** UIP (Walt Disney)

Janet ***BARIŞ*** *- janetiko@gmail.com*

Hayallerinin peşinden git ‘motto’su çoğu Hollywood filminin ana fikri; karakter ister murada ersin ister ermesin, hayallerinin peşinden gitmek ne demek görür ve deneyimlemek için şekilden şekle girer. Bu durum animasyonlara da yansıyor kuşkusuz ve seyircisine de ne olursa olsun hayallerinden vazgeçmemesini öğütlüyor.

Filme adını veren Coco, yani büyük büyük Meksikalı anne, artık hafızası körelmiş yaşlı bir kadın. Tipik, bildiğimiz animasyonların başlığı, adı olamayacak kadar eski, yaşlı gibi görünüyor başta ama derine indikçe, ölüler ile yaşayanlar diyarındaki ana çizginin Coco olduğunu, tüm sırrın Coco’da çözüleceğini anlıyoruz.

Yıllar önce müzisyen olmak için evden ayrılan Hector, ailesini yalnız bırakır ve bu yüzden de müzisyenlik bir aile laneti gibi görülür. Özelikle büyükanne Mama Imelda müzik sesine bile tahammül edemez. Ne var ki ailenin en küçüğü Miguel tüm bunlara inat müzikle ilgilenir, kendince kıyıya köşeye gitarını saklar, büyük büyük babasının da ünlü müzisyen Ernesto de la Cruz olduğunu keşfeder. Büyükanne Mama Imalda, Miguel’in müzisyenlik sevdasını anlayıp, gitarını kırınca Miguel kaçar, büyük büyük babası sandığı Ernesto de la Cruz’un peşine düşer ve kendisini ölüler diyarında bulur. Bu noktadan sonra atılacağı macerada hem yaşayanlar ile ölüler arasında bir köprü olacak hem de yıllardır gizli kalmış bir sırrı ortaya çıkaracaktır.

“Coco”, Miguel’in müzisyenlik hayalini inatla sürdüreceğine inandığımız bir maceraya atılacak gibi başlıyor önce, fakat kendisini bambaşka bir diyarda bulup ölülerle karşılaşınca bu kez daha karanlık bir süreç işleyecek gibi görünüyor. Oysa bu ölüler diyarı bildiğimiz, karanlık bir diyar değil, dans eden iskeletlerle dolu, rengarenk yaratıkların uçuştuğu bir masal evreni. Hatta ölüler yaşayanlardan daha da çok yaşıyor sanki!

Miguel’in, ruhlar diyarının bohem yalnız adamı Hector’la karşılaşması, yaşayanlar ve ölüler arasındaki çok ince bir çizgiye denk düşüyor. Anımsayarak yaşamak, ölülerin hatıralarla hep yaşayabileceği, ancak zihinlerden silindiğinde ölüler diyarında bile var olamayacağını gösteren bir denklik bu.

Film, yaşayan da olsa ölü de olsa tipik bir iyiler-kötüler savaşına dönüştüğünde ufak tefek klişelere de alan açmış oluyor. Yine de tüm bu klişeler Miguel’in yolculuğunu renklendiren unsurlar. Bir yandan da ‘an’ı yakalamak mı yoksa aileden kopmadan hayallerin peşinden gitmek mi gibi bir düşünceyi de sorguluyor ince ince.

Trump, Meksika sınırına duvar örmeyi düşünedursun, Pixar animasyonları o duvarı çoktan yıkmış bile, finalinde tatlı bir duygusallıkla seyircisini gözleri yaşlı bırakan “Coco”, Altın Küre’de ‘en iyi animasyon’ ödülüne layık görüldü, Oscar’lar için de güçlü bir aday olacağına kuşku yok elbette. **APM**

TENKİT

THE FLORIDA PROJECT

Üstten bir acıma duygusuyla kendi sosyo-ekonomik düzlemimize şükrettiren hikaye anlatıcılığı, Sean Baker'in tercih ettiği bir yöntem değil.

★★★★

BİÇİM ★★★★ **İÇERİK** ★★★★ **OYUNCULUK** ★★★★
ÇIKIŞ 23 Şubat **YÖNETMEN** Sean Baker
SENARYO Sean Baker, Chris Bergoch
OYUNCULAR Brooklynn Kimberly Prince, Bria Vinaite, Willem Dafoe, Mela Murder, Valeria Cotto, Christopher Rivera, Sandy Kane, Macon Blair, Caleb Landry Jones
YAPIM 2017 ABD **SÜRE** 111 dk. **DAĞITIM** Filmartı

Sezen ***SAYINALP*** *- sezensayinalp@gmail.com*

Sean Baker, teknik tercihleri ve anlatısındaki nüanslarıyla yönetmenliğinde bir dönüm noktası yaratmıştı 2015 yılında. "Tangerine"in bir telefon kamerasına sığdırdığı dünyası, sıcaktan kavrulan Tinseltown'da kaçma kovalama halinde ve düşmanlarını takip mesafesinde iki kahramanı merceğine alıyordu. Yarattığı bu dünya, kameranın işlevsel alanını sorgulatıyor ve sinemanın hayatı yansıtmakla kalmayıp, hayatın içinde yeni bir gerçeklik kuran dünyasını da aynalıyordu. Baker, bu sene ilk gösterimini Cannes'da yapan filmi "The Florida Project"te de gerçekliğe dair renkli bir kesit sunuyor.

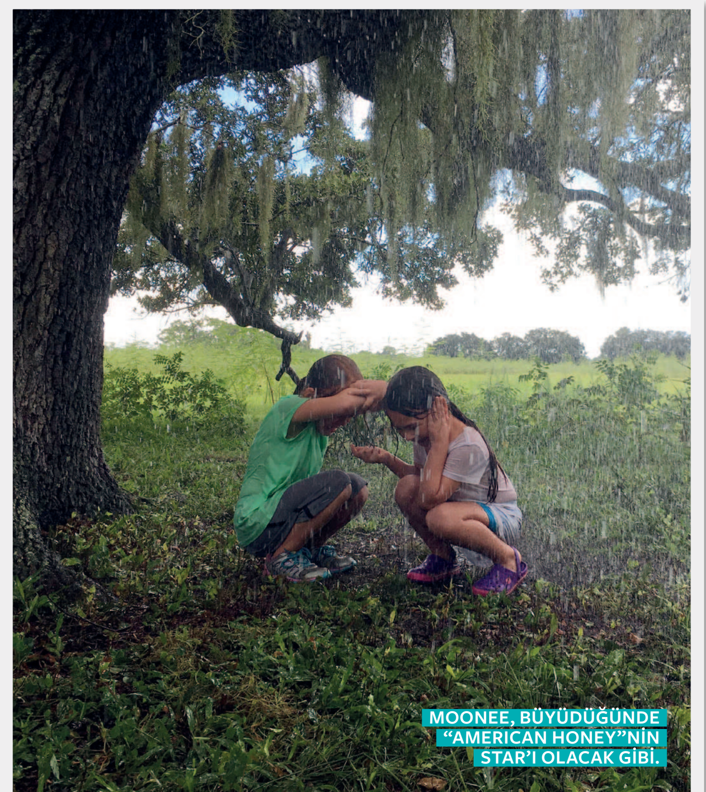
Florida'da bir motele dahil olduğumuz film, daha ilk sahnesinden çocuk cıvıltılarıyla bizleri çevreliyor. Renkli ve eğlenceli bir dünya gibi "The Florida Project"in dünyası. 'Gibi'nin ardına saklanmış nedenler de filmin gerçek dünya katmanları bir bir açıldıkça kendini belli ediyor. Çocuk gülüşleri de bu katmanları her açtığımızda hayalin, alternatif dünyaların, ideal gerçeklerin şu an akan hayatla bağlarını kuran aracıları. Annesi Halley ile birlikte Magic Castle adlı bir motelde yaşayan altı yaşındaki Moonee, her gününü kendisiyle aynı yaşlardaki arkadaşı Scooty ile oyun oynayarak, gülerek, eğlenerek, zaman zaman çocukluğun getirdiği umursamazlıkla yaramazlık yaparak geçiriyor. Yanlarındaki motele yeni taşınan Jancey'yi de aralarına aldıktan sonra üçünün moteller arasında koşuşturmasını, civarlarındaki mekanlarla kurdukları oyun-eğlence ilişkisini, kendi çevrelerini keşfedişlerini, ellerinden geldiğince sınırları zorlamalarını izliyoruz. Canlı morların, sarıların, mavilerin ve yeşillerin eşliğindeki bu oyun bahçesi, onların kendi elleriyle kurduğu alanın temsili. Çünkü tüm bu renklerin arasında cıvıl cıvıl dolaşan çocuklar, temas ettikleri/edecekleri dünyanın tehlikesine ve cansızlığına çektikleri setle Disneyland'in yanıbaşında alternatif bir gelecek hayali gibi duruyorlar. Sanki hepsi Moonee'nin resim defterinde olup bitiyor.

"THE FLORIDA PROJECT", YARATTIĞI DUYGU YOĞUNLUĞUNUN ARDINDAKİ TÜM SORGULAMALARIN HAKKINI VERİYOR.

Sean Baker'in hikaye anlatıcılığında yan yana duran ama birbirine dokunmaktan imtina eden hayatların kurduğu etik düzlem, "The Florida Project"in de tonunu belirliyor. Motel renkli, çocuklar neşeli, ortam gürültülü, yer de gök de mağazalar da dondurmacılar da capcanlı, ama geleceklerinin muğlaklığını fark ettiğimiz çocukların üzerine basa basa yaşamaya çalıştıkları gri bölge tüm o renklerin arasından ağırlığını hissettiriyor. Moonee'nin annesi Halley de Scooty'nin annesi Ashley de, motelin sorumlusu Bobby de o gri alanın farkında. Onlar da kendi dünyalarının hem esiri hem kurtarıcısı olmuşlar zaman içinde. Bir tane çıkış noktası olmadığını, daha doğrusu çıkış noktasının hiç olmayabileceğini fark ettiren karakterler, hepimizin zaman zaman yanılgısına düştüğü ideal ve steril gerçek hayat algısının peşinden gitmeyi bırakmışlar. Doğruluğu ya da güvenilirliği tartışılır bu karar onların hayata karşı geliştirdikleri birbirinden farklı savunma mekanizmalarıyla dile gelmiş. Halley, Moonee ve onun gelişimi için sağlıklı bir ortam yaratmaya muktedir olmasa da Moonee'ye özgüvenini aşılayabilen ve sevgi ihtiyacını

karşılayıp benliğinin sağlamlaşacağı bu yaşlarda ona birey olma yetkinliği verebilen bir anne. Öğrenilmiş kurallarla, ideal annelik kodlarıyla ya da sarsılmaz aile kavramıyla da değil üstelik. Ashley de geleceğini göremediği bu çıkmazdan her gününü garsonluk yaparak geçiren ve hayatını kazanmaya çalışan bir anne. Ve evet Scooty'yi çok seviyor. Geleceğin belirsiz, sosyo-ekonomik durumun yetersiz olduğu alanların kurtarıcısı olarak karşımıza çıkan ebeveyn sevgisizliği ve dertlere gark olunan -haliyle ajitasyona oldukça meyleden- anlatının zerresine rastlamıyoruz "The Florida Project"te. Tüm bunlar filmin dile getirdiği dertleri hafife almadığı gibi gerçekliklerini katmerliyor. Çünkü üstten bir acıma duygusuyla kendi sosyo-ekonomik düzlemimize şükrettiren hikaye anlatıcılığı, Sean Baker'in tercih ettiği bir yöntem değil. Pas geçmeyi değil temas etmeyi seven bu yönetmenlik, seyircisine üstten bir bakış vadetmiyor. Tam da bu yüzden Bobby, seyircinin etik anlamda dara düştüğü yerlerde bir kurtarıcı gibi yetişiyor. Filmin en kritik noktalarını naifliğiyle sırtlamasının yanı sıra vicdanla ilgili türlü ikilemlerin de hesaplaşmasının gerçekleştiği bir yapıyı barındırıyor bünyesinde. O moteldeki çocukların bir koruyucusu mu, orada yaşayanların yoldaşı mı, gerçeğin savuncusu mu, belirsiz. Belki hepsinden biraz, belki de hiçbirini tam anlamıyla gerçekleştiremiyor. Ama oradaki küçükten büyüğe herkes gibi çabalıyor. Mutlu olmaya değil belki ama kendi sınırları içinde iyi olmaya çabalıyor.

"The Florida Project", yarattığı duygu yoğunluğunun ardındaki tüm sorgulamaların hakkını veren bir yapı kuruyor izleyicileri için. Filmin Brooklynn Kimberly Prince ve Willem Dafoe başta olmak üzere tüm oyuncuları da bu gerçeklik ikilemine kendilerini kaptırarak unutulmayacak renkler sunuyorlar. **APM**

MOONEE, BÜYÜDÜĞÜNDE "AMERICAN HONEY"NİN STAR'I OLACAK GİBİ.

Uğur **VARDAN**
ugurvardan@hotmail.com

Sevme Biçimleri
Ya da 'Gelecek Program'

Mesleğe 1989'da adım attım; tıpkı geçen ay gösterime giren "The Post"taki gibi ***daktiloların, dizgicilerin, kalıpçıların*** hâkim olduğu, basının kalbinin Cağaloğlu'nda attığı (ki çalıştığım Gelişim Yayınları 'merkez'in dışında, Levent'teydi), binalarda 'fosur fosur' ***sigara içilebildiği*** bir zaman dilimiydi.

Bir film ilk kez belleğimizin ana rahmine ne zaman düşer? Şimdiki zamanın ritüellerini gerçekten bilmiyorum ama mesleki refleksler gereği benim cephemdeki serüvenin ne kadar basit olduğu malum; mesela çalıştığım gazetede (Hürriyet) 'Kış sezonu' dosyası toparlanacak ve bu dosyada neler izlenecek, neler okunacak, hangi oyunlar sahnelenecek türünden listeler çıkarılırken ben de bir sinema yazarı olarak payıma düşen taramayı yapıyorum. Ya da benzer mantıkla hazırlanan 'Yeni yıl' derlemelerinde aynı yönteme başvuruyorum. Eh, bir de belli başlı festivallerde öne çıkan ve daha sonra memleket salonlarına uğrayan filmler var; çoğu önce bizim festival ağımızdaki turlarını tamamlayıp sonra da vizyona çıkanlar yani... Bir şekilde yeni filmlerden bu yolla da haberdar oluyorum, oluyoruz...

Oysa çok 'Uzun zaman önce uzak, çok uzak bir geçmişte' her şey çok farklıydı. Bilgisayar yoktu, internet yoktu, sosyal medya yoktu; televizyon bile sinemaya farklı bir şekilde hizmet ederdi ve bir filmle ilişkiniz çoğu kez ancak salona adım attığında mümkün olurdu. Ne güzeldi ki şimdilerde film öncesi yaklaşık 25-30 dakika süren reklamlar da yoktu; aslında bir ya da iki tane olurdu ve biz onları seyretmekten mutluluk duyardık. Bir de Ziraat Bankası'nın sunduğu bir hizmet olan 'Haftanın maçı' olurdu, onda da iki ya da üç hafta önceki karşılaşmanın birkaç dakikalık özeti izlenirdi. Bu arada bir not düşeyim: Üniversite öğrenciliğim zamanı: Okuldaki en yakın arkadaşım Ufuk'la (Gültekin) "Brubaker"ı izlemek için Şişli Kent'in yolunu tutmuştuk. Filme girmeden önce fuayede Atillâ Dorsay'ın olduğunu fark ettim. Kendisini daha önce sadece gazetedeki fotoğrafında görmüştüm. Yanına gidip tanıştık (ki dostluğumuz böyle başlamıştı), Atillâ abi bize "Çocuklar, isterseniz girin, maç özeti gösteriliyor" demişti, ben de o sırada açık olan kapıdan perdeye bakıp "Önemli değil, ben bu maçı izledim" cevabını vermiştim. Gayet iyi hatırlıyorum; Şenol Çorlu'nun eski takımına gol attığı bir Fenerbahçe-Sakaryaspor maçıydı.

Ara yola saptım, yeniden otobana çıkayım: İşte o dönemde fragman seyretmek özel bir zevkti adeta. Ki bizim için 'fragman' bilmediğimiz bir kelimeydi ve izlediğimiz şeyin ismi 'Gelecek Program'dı. Bir de 'Çok Yakında' varsa, değmeyin keyfimize olurdu. Ama çocukluk (ve ergenlik) zamanımdaki (yani 70'lerin ikinci yarısı daha çok) asıl ilişki, daha sonra 'lobi' dendiğini öğrendiğim bir filme ait fotoğraf kareleriyle kurulurdu. Bu fotolar sinemaların girişlerindeki panolara asılır, genellikle üç, bilemediniz dört tane olur ve siz afişle birlikte bu kareler üzerinden filmi hayal eder, farklı bir beklenti içine girerdiniz. Çocukluğumu geçirdiğim Bursa'da, sırf bu fotoları görmek için evden çıkıp dönemin sinemaları Yazıcıoğlu'na, Dilek'e, Tayyare'ye gittiğimi ve cam panoların önünde bambaşka hayal alemlerine daldığımı çok iyi hatırlarım.

Benzer hissiyatı gazetecilik yıllarımın ilk döneminde de yaşamıştım. Mesleğe 1989'da adım attım; tıpkı geçen ay gösterime giren "The Post"taki gibi daktiloların, dizgicilerin, kalıpçıların hâkim olduğu, basının kalbinin Cağaloğlu'nda attığı (ki çalıştığım Gelişim Yayınları 'merkez'in dışında, Levent'teydi), binalarda 'fosur fosur' sigara içilebildiği bir zaman dilimiydi. Ertesi yıl (1990), sanırım Temmuz ayından itibaren bilgisayar eğitimi verilmeye başlandı ve Eylül-Ekim gibi bilgisayara geçildi (yıl sonunda da çalıştığım dergi olan 'Erkekçe' kapatıldı, bense basın serüvenimi başka bir güvertede sürdürmeye devam ettim). Erkekçe'de işin sinema kısmında az biraz vardım ama asıl Antrakt ve Aktüel'de

"The Post", en iyi film ve kadın oyuncu (Streep) dallarında bu yıl Oscar'a aday.

"Star Wars: Son Jedi"ı sinemada izlemek kabusa dönüşürse...

Erkekçe'de işin sinema kısmında az biraz vardım ama asıl Antrakt ve Aktüel'de *gerçek rotam* film eleştirmenliği olmuştu.

gerçek rotam film eleştirmenliği olmuştu. Yıllar boyu eleştiri, tanıtım yazısı, söyleşi derken çocukluk sevdamın mesleğine dönüşmesi (bir diğer aşkım olan futbol için de geçerliydi bu durum) duygusunu, şükürler olsun ki fazlasıyla tattım.

O zamanlar 'lobi' fotoğrafların son dönemiydi ve artık çağın hakimi 'dia'lardı. Dağıtımcı şirketler filmlerden kareleri dia ('slayt' da denirdi) olarak kültür servislerine gönderir, gelen zarflar açılır, dia şöyle bir ışığa tutulur ya da ışıklı masaya yatırılır, hangi karenin kullanılacağına karar verilirdi. Her film için basın gösterimi yapılmadığı zamanlardı. Ki bazıları için yapılsa bile ben haftalık bir dergide (Aktüel) çalıştığım için önce o filmin tanıtım yazısını yazar, ertesi hafta da eleştirisini kaleme alırdım. Dağıtımcı şirketler, elbette ki basına orijinalinden çoğaltılmış diaları dağıtırlardı; genelde kalite ortaydı ama bazen çok kötü kareler gelirdi. Sağ olsun burada 'Bir Numara Yayıncılık'ın bu işlerdeki ismi sevgili Ahmet Örs devreye girer ve oğlu gibi gördüğü bana her konuda olduğu gibi bu cephede de kol kanat gererek, ajanslar üzerinden satışa sunulan diaları alma işini, "Uğurcum, parayı düşünme, istediğin kareyi arşivine kat" cümlesi eşliğinde hallederdi. Ajanstan arkadaşlar diğer servislere uğrayıp nihayetinde bana geldiğinde diaları elime alıp ışıklı masanın üzerine yayarken tıpkı çocukluğumda sinemaların girişinde 'gelecek hafta'nın filmlerine ilişkin fotoları arasındaki hayal âlemine benzer bir duyguyu yaşardım. Bu duygunun aslında gerçekte şöyle bir karşılığı da vardı (ki kuşaklar geçse de herkesin hâlâ aynı şeyi yaşadığını sanıyorum): O karenin filmin hangi anında karşınıza çıkacağını hep beklerdiniz (ben hâlâ bekliyorum)...

Lumière Kardeşler

Bu sayıdaki nostalji yolcuğumuzu yakın tarihten bir anıyla bitirelim: "Star Wars: Son Jedi"a şirket basın gösterimi yapmadı. Efsane serinin sekizinci adımı bir çarşamba günü (13 Aralık 2017) salonlarımıza 'merhaba' dedi. Gazetedeki sinema sayfam perşembe günü yapılıyor, dolayısıyla vizyona girdiği ilk günün ilk seansı, evime en yakın olan sinemanın yolunu tuttum. Sözleşmemiştik ama bir de baktım ki sinema yazarı dostlarım Mehmet Açar, Ali Ulvi Uyanık ve Murat Erşahin de orada. Basın gösterimlerinin en iyi yanı elbette film öncesi gösterilen reklamlara maruz kalmamaktır. Saat tuttum, tam 22 dakikalık bir zaman kaybına uğradık. Neyse, sinema seyircisinin her buluşma öncesi karşı karşıya kaldığı muameleye ayda yılda bir biz kalmışız, sızlanmanın anlamı yok... Lakin bu kez bambaşka bir dert vardı karşımızda. Altyazılar oturmuyordu. Film yaklaşık 10-15 dakika oynamaya devam etti, sonra da durduruldu. Tekrar gösterildiğinde ise yine meselenin üstesinden gelinmemişti.

Erşahin öğleden sonra sinema dersi veriyordu, grubu terk etti; Mehmet, Ali Ulvi ve ben şansımızı başka bir salonda denemeye karar verdik ve ikinci seansı yakalamak üzere harekete geçtik. Tabii aynı ritüeli bir başka sinemada yaşamış olduk. Yine reklamlar için kayıp 22 dakika; tamam, bir kısmında dışarıda bekledik ama yine de boşa geçen zaman...

Moderni geçtik sanırım, post-modern zamanları bile neredeyse tüketmek üzereyiz. Sinema da Lumière Kardeşler'in o ilk gösteriminden bu yana o ünlü trenle birlikte bir hayli yol kat etti. Artık makinelere sarılan bobinler yok, dijital bir serüvenin parçasıyız. Sinyal geliyor ve 'tak' film başlıyor. Lakin bizim "Star Wars: Son Jedi" serüvenimizde olduğu gibi bazen sinyal bir işe yaramıyor. Oysa klasik bir makinist olsa meseleyi kendi yöntemleriyle halledecekti belki de! Serinin ilk filmi 1977'de çekilmiş, Türkiye'ye iki yıl sonra uğramış ve o dönemin seyircisi olarak George Lucas imzalı yapımı 1979'da görme şansına erişmiştik. Şimdi ise tüm dünyayla aynı anda mevzunun parçası olabiliyoruz. Ama dijital kazalara uğramazsak! **APM**

YILDIZ FİLOSU

ARİF V 216

BENİ ADINLA ÇAĞIR

COCO

THE FLORIDA PROJECT

	MEHMET AÇAR HABERTÜRK	BİLGEHAN ARAS ARKA PENCERE	OKAN ARPAÇ ARKA PENCERE	TUNCA ARSLAN AYDINLIK	FIRAT ATAÇ ARKA PENCERE	ŞENAY AYDEMİR GAZETE DUVAR	CUMHUR CANBAZOĞLU SINEMAMUZIK.COM	EBRU ÇELİKTUĞ ARKA PENCERE	MURAT ERŞAHİN SINEMAMUZIK.COM
AMAN DOKTOR / DJAM	★★★					★★	★★★	★★★	★★★
ARAMIZDAKİ SÖZLER / THE MOUNTAIN BETWEEN US	★★★		★★				★★		★★
ARİF V 216	★★★	★★★	★★★★	★★★	★★★	★★★	★★★	★★★	★★
BENİ ADINLA ÇAĞIR / CALL ME BY YOUR NAME		★★★★	★★★★		★★★	★★★★	★★★	★★★★★	★★★★
COCO	★★★		★★★★★				★★★★		★★★★
DAHA	★★★		★★★			★★★	★★★	★★★	★★★★
ENES BATUR HAYAL Mİ GERÇEK Mİ?	★				★				
THE FLORIDA PROJECT		★★★★			★★★		★★★		
FOXTROT									
HAFIZA / REMEMORY						★★	★★★		
HAKARET / THE INSULT	★★★					★★★★	★★★★		★★★★
İNGİLTERE BENİM / ENGLAND IS MINE	★★★				★★★		★★★		★★★★
JUMANJI: VAHŞİ ORMAN	★★						★★★		★★
LOVING VINCENT		★★★★★	★★★★		★★★	★★★★	★★★★★		★★★★
MUHTEŞEM SHOWMAN		★★★		★★		★★	★★★	★★★	★★★
ÖLÜM ODASI / THE VAULT	★★	★★	★★				★★	★	★★
PARAMPARÇA / IN THE FADE		★★★★							
THE POST	★★★	★★★★★		★	★★★	★★★	★★★★★		★★★★
RUHLAR BÖLGESİ: SON ANAHTAR	★★				★		★★	★★	★★
SEVGİSİZ / LOVELESS			★★★★		★★★	★★★★	★★★★	★★★	5
SOFRA SIRLARI			★★★			★★★		★★	★★
SUYUN SESİ / THE SHAPE OF WATER		★★★★	★★★★		★★	★★	★★★		
ÜÇ BILLBOARD EBBING ÇIKIŞI, MISSOURI			★★★★	★★★	★★★★	★★★★★	★★★★	★★★★	★★★★
YOLCU / THE COMMUTER	★★				★		★★	★★	★★
ZİRVE / THE SUMMIT	★★★			★★★	★★		★★★★	★★★★	★★★

PARAMPARÇA

THE POST

SUYUN SESİ

ÜÇ BILLBOARD EBBING ÇIKIŞI, MISSOURI

	BERKE GÖL ALTYAZI	BURAK GÖRAL SÖZCÜ	MÜJDE IŞIL ARKA PENCERE	KAAN KARSAN EKŞİSİNEMA	NİL KURAL MİLLİYET	ESİN KÜÇÜKTEPEPINAR ARKA PENCERE	MURAT ÖZER ARKA PENCERE	OLKAN ÖZYURT SABAH	ALİ ULVİ UYANIK MİLLİYET SANAT	UĞUR VARDAN HÜRRİYET	BURÇİN S. YALÇIN ARKA PENCERE	ORTALAMA
				★★			★★★		★★★	★★★		2,77
	★★		★★	★		★★	★★		★★★	★★★		2,18
		★★★★	★★★	★★	★★★		★★★	★★★★		★★★★	★★★	3,11
	★★★★★	★★★★	★★	★★★★★	★★★★	★★★★	★★★★		★★★★	★★★★		3,93
		★★★★	★★★	★★★	★★★★		★★★		★★★★	★★★		3,63
	★★★	★★★★	★★★				★★★	★★★★	★★★★	★★★		3,30
		★★						★		★		1,20
	★★★★		★★★	★★★★		★★★★★	★★★★					3,75
	★★★		★★★	★★	★★★★	★★★★				★★★★		3,33
				★★								2,33
	★★★	★★★★		★★	★★★	★★★	★★★		★★★★	★★★★		3,41
			★★	★★	★★	★★★	★★★★		★★★	★★★		2,90
		★★★	★★	★★					★★★	★★	★★★	2,44
		★★★★	★★★			★★★	★★★★		★★★★		★★★★	3,91
	★★	★★★★	★★★	★★	★★		★★★		★★★	★★★	★★★	2,73
									★★	★★		1,87
		★★★		★★	★★★	★★★						3,00
	★★★	★★★★	★★★	★★	★★★		★★★	★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★	3,52
		★★			★★				★★			1,87
		★★★★	★★★	★★	★★★	★★★	★★★	★★★★	★★★★★	★★★★★		3,66
	★★★	★★★	★★★						★★	★★★		2,66
	★★★	★★★	★★	★★	★★★		★★★		★★★★	★★★		2,92
	★★★	★★★★	★★	★★★	★★★★	★★★	★★★★		★★★★	★★★★	★★★	3,64
		★★		★★★					★★	★★		2,00
		★★★				★★	★★★		★★★★		★★★	3,09

boxofficeturkiye.com | Tolga AKINCI

1 YIL ÖNCE / ŞUBAT 2017
1. RECEP İVEDİK 5
2. OLANLAR OLDU
3. JOHN WICK 2
4. KARANLIĞIN ELLİ TONU
5. MOANA

2 YIL ÖNCE / ŞUBAT 2016
1. OSMAN PAZARLAMA
2. DEDEMİN FİŞİ
3. DEADPOOL
4. İFTARLIK GAZOZ
5. KARDEŞİM BENİM

3 YIL ÖNCE / ŞUBAT 2015
1. YAPIŞIK KARDEŞLER
2. SEVİMLİ TEHLİKELİ
3. GRİNİN ELLİ TONU
4. MUCİZE
5. AŞK SANA BENZER

2017 – 2018 SEZONU BOX OFFICE TOP 10

18 Ağustos 2017 – 21 Ocak 2018

	FİLM ADI	DAĞITIM	VİZYON TARİHİ	TOPLAM SEYİRCİ
1	AYLA	WARNER BROS.	27 EKİM 2017	5.516.483
2	Aile Arasında	CGV Mars Dağıtım	01 Aralık 2017	4.490.565
3	Arif V 216	CGV Mars Dağıtım	05 Ocak 2018	3.754.653
4	Yol Arkadaşım	CGV Mars Dağıtım	27 Ekim 2017	2.003.280
5	Çılgın Hırsız 3	UIP	25 Ağustos 2017	999.234
6	Deliha 2	CGV Mars Dağıtım	12 Ocak 2018	911.078
7	Thor: Ragnarok	UIP	27 Ekim 2017	795.596
8	Maide'nin Altın Günü	UIP	08 Aralık 2017	779.285
9	Adalet Birliği	Warner Bros.	17 Kasım 2017	730.458
10	Cingöz Recai	CGV Mars Dağıtım	13 Ekim 2017	648.159

** Seyirci sayıları; filmlerin tarih aralığı içindeki seyirci sayılarıdır.*

DAKOTA JOHNSON
ÖZGÜRLÜĞÜN ELLİ TONU
Karanlığın Elli Tonu.................................506.777
Sen Benimsin...5.962
Bekar Yaşam Kılavuzu...............................21.750
Kara Düzen..46.199
Grinin Elli Tonu...875.585

ŞAHAN GÖKBAKAR
KAYHAN
Recep İvedik 5.......................................7.437.050
Osman Pazarlama...................................1.983.777
Recep İvedik 4.......................................7.369.098
Celal İle Ceren.......................................2.853.772
Recep İvedik 3.......................................3.326.084

WALT DISNEY'İN SÖMESTR FİLMLERİ

*Son 5 yıldır, **Walt Disney** çizgi filmlerini Türkiye'deki sömestr tarihine göre vizyona sokmaya başladı. Aslında Amerika'da kasım ayı ortalarında vizyona girmeyi alışkanlık haline getirdiği bir animasyonu, ülkemizde sömestr zamanına saklamayı tercih ediyor. **İlk üç yıl yani 2014, 2015 ve 2016'da** tarih olarak sömestr başlangıcından bir hafta öncesini hedeflerken son 2 yıldır da sömestr başlangıcı olan karne gününü kullanmaya başladı. Böylece başarılı bir neticeye ulaştı. Hatta geçen yıl "Moana", Türkiye'de en çok biletli seyirciye ulaşan animasyon olurken, aynı zamanda ülkemizde en çok seyircili 3. Walt Disney filmi unvanını elde etti.*

2014
KARLAR ÜLKESİ
Vizyon Tarihi: 17.01.2014
İlk 3 gün: 177.255 seyirci
Toplam: 1.220.468 seyirci

2015
6 SÜPER KAHRAMAN
Vizyon Tarihi: 16.01.2015
İlk 3 gün: 92.167 seyirci
Toplam: 610.651 seyirci

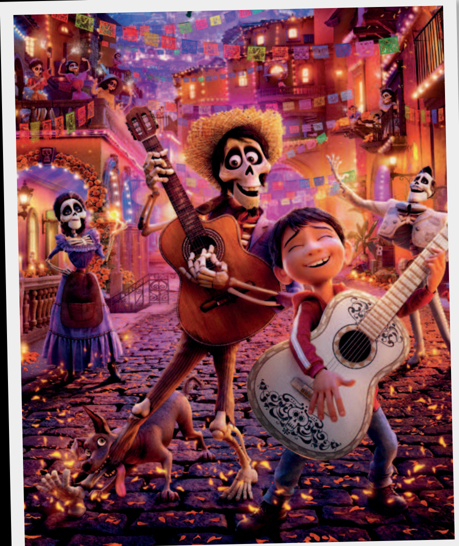

2016
İYİ BİR DİNOZOR
Vizyon Tarihi: 15.01.2016
İlk 3 gün: 88.907 seyirci
Toplam: 718.008 seyirci

2017
MOANA
Vizyon Tarihi: 20.01.2017
İlk 3 gün: 218.018 seyirci
Toplam: 1.337.112 seyirci

2018 COCO
Vizyon Tarihi: 19.01.2018 **İlk 3 gün:** 182.803 seyirci

Nijat Özön'e ithafen

Mevzu

AÇIYLA BAŞ ETME BİÇİMLERİ

Fatih Akın'ın yeni filmi "*Paramparça*" (Aus Dem Nichts), *Diane Kruger*'a Cannes Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu ödülü kazandırmasına rağmen Oscar'da umduğunu bulamadı. En son Altın Küre'de de Yabancı Dilde En İyi Film seçilen "Paramparça" doğrudan ırkçılık meselesini masaya yatıran çok güçlü bir film. Cannes'da yakaladığımız *Fatih Akın* ve 'diva'sı güzel aktris *Diane Kruger*'a filme dair merak ettiklerimizi sorduk.

Esin ***KÜÇÜKTEPEPINAR***
esin.sinema@gmail.com

Fatih Akın "Önemli olan hayatın sana ne kadar sert vurduğu değil, aldığın ağır darbelere rağmen kalkıp yoluna devam edebilmendir. Hani Sylvester Stallone'nin oynadığı meşhur Rocky Balboa'nın oğluna verdiği bir nasihat ya bu, çok doğru" diyor muzip bir ifadeyle, "Bak yeni bir filmle işte buradayız." Eleştirmenlerin pek beğenmediği "Kesik" (The Cut) ile aldığı darbeleri kastediyor. "Paramparça"nın büyük ödül için yarıştığı ve başroldeki Diane Kruger'ın en iyi kadın oyuncu ödülünü aldığı Cannes'da bir yuvarlak masa toplantısında birlikteyiz. Altın Küre ödülünden sonra Oscar aday adaylığıyla da bolca konuşulan Fatih Akın'ın keyfi gayet yerinde. "Paramparça" şerefine verilen parti de iyi gelmiş, film görücüye çıktığı için rahatlamış. Bunda farklı görüşler olsa da genelde olumlu eleştiriler almasının rolü de var, "Ben memnunum filmden, öfkeyle başladım ama iyi oldu, içimi döktüm" diyor. Nasıl bir öfke derken filmin çıkış noktasını anlatmaya başlıyor. Gerçek olaylardan esinilmiş, kurmaca bir film. Almanya'da son yıllara damgasını vuran bir olaydan, Neo-Nazilerin ırkçı saldırısından söz açıyor. Sekizi Türk 10 kişinin ölümünden sorumlu tutulan Nasyonal Sosyalist Yeraltı (NSU) cinayetlerinin açığa çıkmasıyla Almanların önyargılı davranması onu ayrıca sarsmış, "Başlangıçta ölenler çoğunlukla Türk olunca herkes bunun mafya hesaplaşması olduğunu düşündü ve kimse fazla araştırmaya kalkmadı. Arkasındaki ırkçı oluşum ise polislerin büyük gayretiyle değil tesadüfen keşfedildi" diyor. "Aslında hedefleri ben de olabilirdim. Koyu renk saçlı, esmer, Almanya'da doğmuş, Türk asıllı bir adam olarak rahatlıkla beni seçebilirlerdi veya yakınlarımı" diyerek meseleyi nasıl da kişisel aldığını tekrar tekrar vurguluyor. 2012 yılından bu yana kafa yorduğu bu proje için dava dosyaları üzerinde uzun ve detaylı

Fotoğraf: Markus *Jans*

“Almanya’daki *yeni Nazi hareketinin* başka ülkelerde bu kadar az bilinmesine hayret ediyorum.”

incelemeler yapmış. Neticede bir çeşit görev olmuş bu film, “Almanya’daki yeni Nazi hareketinin başka ülkelerde bu kadar az bilinmesine hayret ediyorum. Bu filmi zaten meseleyi duyurmak için de yaptım bir yanıyla. Aslında sadece dışarıda değil, Almanya’da bile konu yeterince bilinmiyor veya çabucak unutuluyor. Unutmak konusunda müthiş başarılıyız, dün olanı bile bugün hatırlamak istemiyoruz. İnsanlık namına pek hoş durum değil. Benim için bu meseleyi ucundan tutarak gündeme getirmek, tartışma açmak önemliydi. Bundan 20 yıl sonra dönüp bakıldığında ülke tarihi görülebilmeli ve anlaşılabilmeli”

Özellikle filme verilen İngilizce “In The Fade” adının yetersiz kaldığını ve Almanca orijinalindeki “Aus Dem Nichts”ın ‘hiçbir yerden’, ‘öyle durup dururken’, ‘ansızın’ manasına geldiğini açıklamaya çabalıyor, kelimeler yetmeyince hep birlikte gülüp

Kocası Nuri olarak izleyeceğimiz Numan Acar’la...

geçiyoruz. Film bir cep telefonu kaydından izlediğimiz evlilik töreniyle başlıyor. Hapishanedeki Nuri Şekerci (Numan Acar) ile evlenen Katja’nın (Diane Kruger) neşeli âşık hallerinden sonra çiftin beş yaşındaki oğulları Rocco ile Hamburg’daki sıradan, mutlu mesut hayatlarını görüyoruz. Üstelik Nuri uyuşturucu satışını bırakmış, düzgün bir iş sahibi. Gelgelelim çok geçmeden patlayan bir bomba bu çekirdek aileyi yok ediyor ve Katja’nın oğlu ile kocasının ardından tutacağı bir yas süreci ve adalet arayışı başlıyor. Bir nevi toplumun kıyısında kalmış karakterleri anlatmayı

Diane Kruger ve oğlu rolündeki Rafael Santana.

seven Fatih Akın senaryoyu yazmaya başladığında kendi kızgınlıkları ve öfkesini kağıda dökmeye başlamış, “Başlangıçta erkek olarak düşündüm karakteri, kadın değil. Derken vazgeçtim çünkü erkekler sıkıcı, kadını görüntülemek daha ilginç” derken gülüyor ve Katja’nın bir nevi kendi alter egosu olduğunu söylüyor. Derken yeniden ciddileşiyor ve “Bu Neo-Nazi grubunun tepkisini ben de çekebilirdim çünkü onların hedef aldığı bir dünyada yaşıyorum. Bu ben olabilirim, çocuğum olabilir. Bunu düşünmek beni çok öfkelendiriyor ve rahatsız ediyordu. Ama bu öfke aynı zamanda bana oturup yazmam için güç verdi. Yazmaya ve bulmacanın parçalarını bir araya getirmeye başladığımda ise karakteri bir anne olarak görmeye başladım ki, bu da hayatta en önemli şey bence.”

Quentin Tarantino’nun “Soysuzlar Çetesi”nde (Inglourious Basterds, 2009) rol yapabileceğini gösterdiyse de, Katja rolü için Diane Kruger ilk akla gelecek isimlerden değil sanki. Peki onu nasıl seçmiş? “Malum, seyircime sürpriz yapmayı, bildik ‘olağan şüpheliler’ dışında numaralar çekmeyi, beklenmedik şeyler sunmayı severim. Oyuncu kadrosu oluşturmak da bunların arasında. Yıllar önce yine bu plajda “Cennetteki Çöplük” (Müll Im Garten Eden) adlı belgeselimin partisi vardı, Diane yanıma geldi, filmlerimi çok sevdiğini ve onun için bir rolüm olursa çok sevineceğini söyledi. Yani bu sahilde tanıştık. Bu rol için tam da Aryan bir Alman arayışı içindeydim ki aklıma geldi. Aslında dünyada tanınıyor ama memleketinde bir çeşit yabancı. Tüm filmlerini izledim, üzerine epey kafa yordum. Sonuçta bu karakteri birlikte yarattık aslında, benden ve ondan küçük parçalar birleşip Katja’yı oluşturdu. Diane inanılmaz verdi kendini, harika bir iş çıkardı.”

Peki bu bilmecenin nereleri ona ait sorusuna esprili bir açıklıkla yanıt veriyor, “Acıyla baş etme biçimi yani içki ve uyuşturucuya sığınma hallerinin kime benzediğini açıklamaya gerek yok elbette. Aynı zamanda karım Monique sürekli

“HAYATTA **KATJA ROLÜNÜ BEKLİYORMUŞUM**”

“**Paramparça**”da ailesi katledilen bir kadını canlandıran **Diane Kruger** bu filmin hayatında dönüm noktası olduğunu söylüyor...

İnanılmaz ama öz be öz Alman kızı olan Diane Kruger’ın Almanya’da ve kendi dilinde oynadığı ilk film bu. Akın yaşanmış bir olaydan yani sekizi Türk 10 kişinin ölümünden sorumlu tutulan aşırı sağcı Nasyonal Sosyalist Yeraltı (NSU) terör hücresinin saldırısından esinlenmiş. Gelgelelim Kruger bu mevzuyla ilgili konuşmayı sevmiyor, “Politik görüşlerimi paylaşmam” diyor. Güneşli bir Cannes gününde iç karartıcı mevzulara dalıyoruz, duygusal anlar arasında üç beş kahkaha da eksik kalmıyor...

Fatih Akın’la nasıl tanıştınız?

Burada, tam bu plajda tanıştık (ünlü Majestik Oteli’nin ‘plaj’ kısmındayız). 2012 yılında burada jüri üyesiydim ve Fatih’in partisine gelmiştim. Açıkçası biraz sarhoştum. Normalde utangaç bir insanım ve yönetmenlere gidip rol istemem. Ama bu kez yapmak istedim çünkü şu an bence Almanya’nın en önemli ve yaratıcı sinemacısı. Cesaretimi toplamak için birkaç kadeh votka ‘shot’ attım. Neyse ki o da epey sarhoştu! Filmlerine olan hayranlığımdan söz açtım ve bir gün bana da belki bir rol çıkmasını umut ettiğimi söyledim. Anında kaynaştık, sevdik birbirimizi. Yıllar aldı bu rolün gelmesi ama sonunda beni hatırladı.

Katja rolünün en zor kısmı neydi?

Acı ve yas tutma sürecini gerektiği gibi yansıtabilmek çok zordu çünkü film boyunca isyan, hak arayışı veya içine kapanmak gibi acının farklı boyutlarını göstermek gerekiyordu. Bir de çok güçlü bir karakter. Kendinizi onun yerine koymaya çalışırken kendiniz olarak kalmak zor. Maliyeti büyük oluyor çünkü çok yorucu ama sonuçta Katja’yı seviyorum!

Herkesin desteklemeyeceği tartışmalı seçimleri de var. Siz nasıl yorumluyorsunuz?

Bence film tek bir doğruyu dayatmıyor bize ve seyirciyi de yorum yapmakta serbest bırakıyor. İlla ‘böyle olmalı’ gibi bir tavrı yok. Canlandırdığım bir karakteri yargılayamam. Ancak onun yerine koymaya çalışabilirim kendimi. Doğrusu çocuğumu ve kocamı terörist saldırıda kaybetsem ne yapardım hayal bile edemiyorum. Ancak empati kurmaya çalışabilirim. Bir oyuncu olarak da bunu yaptım. Yerinde olsam ben ne yapardım bilemiyorum ama bu sonuçta onun kararı. Seyirciye de düşünme, kendini Katja’nın yerine koyma fırsatı veriyor.

Böylesi bir rolde müthiş duygusal çalkantılar yaşamak kaçınılmaz olsa gerek. Hazırlanma süreciniz nasıldı?

Epey sürdü. Diğerleriyle kıyaslarsam en uzun hazırlanma sürecim bu filmde oldu zaten. Katja ile sonuçta fiziksel olarak benzesek de yaşadığı hayatla benden çok farklı birisi. Tabii ki Almanya’da doğdum, büyüdüm, dolayısıyla Katja’yı tanıyorum. Cesur, biraz asi ve mücadeleci bir karakter. Ama dön dolaş bambaşka bir dünyaya giriyorsunuz. Şu ana kadar yaptığım işlerden, canlandırdığım rollerden çok farklıydı. Bir nevi uçurumdan atlamak gibi bir şeydi benim için. Fatih Akın da tahmin edebileceğiniz üzere çok talepkar bir yönetmen. Sıradan olanla ilgilenmiyor ve sınırlarınızı zorlamanızı istiyor. Yani sizden en riskli şeyleri istemekte tereddüt etmez. Ben de hiç itiraz etmedim tabii, her şeye evet dedim. Fatih’in isteğiyle yıllar sonra Almanya’ya döndüm ve filmde Katja’nın yaşadığı mahalleye taşındım.

Peki nasıldı, bildik hayatınız değişti mi?

Katja’nın gidebileceği yerlere gitmeye başladım, takılabileceği barlarda, mekanlarda gezdim. Türkiye’den gelenlerin kültürünü, gelenek ve göreneklerini gerçekten anlamak için de buna ihtiyacım vardı. Zaten Fatih’le iki ayı aşkın bir süre senaryo okuması yaptık. Katja’nın kişiliği, neler yapabileceği üzerine uzun uzun konuştuk, fikir alışverişi yaptık. O süreçte yavaş yavaş bende bir şeyler değişmeye başladı. Farklı müzikler dinlemeye başladım, kıyafetlerimi, giyim tarzımı değiştirdim, saçımı boyatıp kestirdim, tavırlarımı da değiştirdim, Görüntünüzü değiştirmeniz karaktere girmenizi kolaylaştırıyor. Galiba sonuçta ben de değiştim. Bu rolden sonra eskisi gibi değilim diyebilirim.

Neydi değişen sizin için?

Bilemiyorum... Katja’ya karşı büyük bir empati gelişti bende. Terörist saldırılar bitmiyor ve bunlar bana Katja gibi geride kalan diğer kurbanları hatırlatıyor. Bu korkunç saldırılar yüzünden kaybettiklerinin acısını yaşayan anne ve babaları, sevgilileri, kardeşleri, çocukları düşünüyorum. Çünkü geride kalanlar, sevdiklerini kaybedenler de kurban ve bunun sorumluluğunu hissediyor insan.

aklımdaydı, o nasıl karşılardı böyle bir olayı, neler yaşardı diye düşündüm. Bu süreç kendi ailemle ilgili ve aile kavramı hakkında da çok düşünmeme yol açtı, dolayısıyla filmde de bir çekirdek aile yok oluyor."

Filmi memleketi Hamburg'da çekmiş, "Bisikletle gidip gelebildiğim, hatta setten evimi görebildiğim bir yerde çalışmak şahane. Ayrıca ucuza maloluyor, bu da büyük avantaj. Ama zaten benimki gösterişiyle veya mimarisiyle bir Hamburg değil, daha ziyade içsel bir versiyonu."

"Paramparça" Katja'nın yas sürecini detaylı ve etkili bir biçimde anlatıyor. Oyuncusunu ve çevresini iyi tanıdığı belli, gündelik olanda akıcı bir sahicilik yakalayan ve bunu zahmetsiz bir iş gibi gösterme başarısıyla Fatih Akın sinemasının sevdiğimiz özellikleri var. Derken adalet arayışıyışla gelen mahkeme salonu dramı ve üçüncü perdedeki aksiyon faslıyla duruma gayet hakim olsa da bazı yönetmenlik tercihleriyle gidişat biraz dağılıyor. Filmi illa da böyle üç bölüm gibi düşünmemiş ve farklı türler arasında gezinmek de hoşuna gitmiş, sonuçta ayırım yapmayı zaten sevmiyor: "Bir annenin kaybını uzun uzun göstermek istedim ki, hakkaniyet arayışı izleyiciye geçsin. Mahkemede yaşananlar seyirciyi de kızdırsın, duygulandırsın, harekete geçirsin ve bizi sona ikna edici bir şekilde ulaştırsın. Basit bir senaryo matematiği ama detaylarda çok çalıştık. Dolayısıyla kendimi kısıtlamadım, her şey öyküye hizmet için gelişti." Açık etmeden üstü kapalı söylersek, bir nevi ölüm kalım meselesinin altını çizen, neredeyse gotik sayılabilecek banyo küveti sahnesi şahane, nasıl kotardıklarını soruyorum: "Benim için de çok özel bir sahne. Görüntü yönetmeniyle (Rainer Klausmann) çok düşündük üzerinde, sayısız tablo inceledik. Kan kullanımında Batman çizgi romanlarından etkilendiğimizi söylemeliyim. Batman'in Arkham Asylum macerası bayağı karanlıktır, oradan esinlendik. Anlayacağınız çizgi romanlar bazen çok faydalı olabiliyor." **APM**

"PARAMPARÇA", 2 ŞUBAT'TA SİNEMALARDA

Batı aleminde son dönem hortlayan neo-Nazizm ve İslamofobi gibi meselelere dikkat çekmesiyle cesur davranıyor film. Peki düşüncelerinizde değişiklikler oldu mu?
Aslında hayır. Bunlar bildiğimiz şeyler. Terörizm sonuçta korkunç bir şey. Duyarsızlaşıyoruz demeyeyim de, saldırılar artınca kurbanlar maalesef birer rakam ve görüntüye dönüşüyor. Birkaç gün şok yaşıyorsunuz, haberlerde 20 kişi öldü, 100 kişi yaralandı cümlelerini duyuyor, televizyonda korkunç görüntülerini izliyorsunuz, Instagram'da destek mesajları paylaşıyorsunuz ama sonra her şey unutuluyor. Olaylardan altı ay sonra kurbanların yakınları kimsenin aklına gelmiyor. Halbuki insan nasıl böyle yaşayabilir ki! Bilemiyorum, belki de ben fazla hassas yaklaşıyorum.

Memleketiniz Almanya'da çekilen ve Almanca konuştuğunuz ilk filminiz, üstelik ülke tarihini bağlayan politik senaryosu olan bir filmle. Nasıldı dönmek?
Almanya'dan çok genç yaşta, 15 yaşında ayrıldım. Dolayısıyla hiç alakam yoktu. Öyle fazla tanıdığım kişi de kalmadı, sinema endüstrisinden kimseleri de tanımıyorum. Filmi çektik bitti, hâlâ durum aynı. Zaten Fatih'le de Cannes'da tanıştık. Ama tabii ki Almanım ve oraları biliyorum, havasını, ruhunu, Katja gibi insanları da tanıyorum. Öyle bir karakterin özellikleri veya alışkanlıkları nelerdir gibi konularda rahattım.

Fransızca, Almanca, İngilizce, en çok hangi dilde rahatsınız?
Hepsinde rahatım ama çok yorgun veya sinirli olduğumda her zaman Almanca konuşurum. Vahşi hayvanları terbiye etmek için kullanılan uluslararası dilin Almanca olduğunu biliyor musunuz. (Gülüyor) Yemin ederim öyle! Arkadaşlarım zaten konuşurken aksanımda Almanca hissettiklerinde halimi ve meseleyi anlıyorlar.

Fatih Akın'ın sette inanılmaz enerjik olduğu söyleniyor, birlikte çalışmak nasıldı?
Yunanistan'da beni buz gibi denize soktu, şikayetçiyim! (Gülüyor) Şaka bir yana çok dinamik, enerjisi inanılmaz, sette veya senaryoda sürekli bir şeyleri değiştirmekten de hiç çekinmiyor. Mahkeme salonlarındaki çekimlerde inanılmaz gergindi çünkü hakkıyla yapılmadığında seyirci için çok sıkıcı olabiliyor böyle sahneler. Neticede mahkeme gibi dar bir alanda, diyalogların art arda geldiği, kurallara uygun bir süreci izlemek zorunda izleyici. Ama Fatih oraya

dram ve duygusallık taşımak, hareket ve enerji kazandırmak istiyordu. Ne de olsa adalet meselesi filmin can alıcı taraflarından. Tek bir mekanda 10 günde çekildi. Bir sahneyi 30 farklı açıdan çektiğini hatırlıyorum. Onun için en zor bölümdü sanırım.

Mahkeme salonu sizin için de zor olmuştur, çünkü çoğunlukla dinleme pozundasınız ve duygusal hezeyanlarınızı sözcükler olmadan yansıtmak zorundasınız...
Evet çok yorucuydu ama Fatih belli ki Katja'yı çok seviyor. Bana da yardımcı oldu. Tabii ki bedensel ve duygusal bir tükenme oluyor. Hepimiz için çok yorucuydu ama onda enerji hiç eksilmiyordu, herkesle tek tek ilgileniyor, yorgunları (ellerini çırpıyor) "Haydi kendine gel" diyerek canlandırıyordu.

Kariyerinizde ne tür roller arıyorsunuz?
İşte böyle roller arıyorum! Fatih bana hayatımın şansını verdi, minnetarım. Bildik imajımın dışına taşabileceğim, sınırlarımı sonuna kadar zorlayacağım fırsat buydu. Bir nevi hayatımın rolü oldu. Kadın için böyle dört başı mamur biçimde tanımlanmış roller o kadar az yazılıyor ki! Inanın çok senaryo okuyorum, böylesi az bulunuyor.

Fatih Akın "Ben Hamburg'dan sokak çocuğuyum, Diane ise üst sınıftan mahallenin güzel kızı" benzeri bir şeyler söylemişti, buna ne dersiniz?
Aslında gayet mütevazı bir hayatımız vardı (gülüyor). Yaşadığımız iki bin nüfuslu bir yerdi, etrafımızda veya ailemde sanatçı kimse yoktu, annem bankada çalışıyordu.
Fatih bir mültecinin oğlu, başarılı olmak dürtüsü var ve adalet duygusu çok gelişmiş. Almanların Türklere karşı bazı önyargılarına itiraz ediyor elbette. İnanılmaz hassas birisi. Kadın karakteri böyle incelikle ve hassasiyetle tanımlayabilecek kaç erkek yönetmen tanıyoruz ki? Aile kavramı da inanılmaz gelişmiş. Kendi başına böyle bir şey gelse gözünü karartacağını tahmin ediyorum. Ben zaten bu filmde onun alter egosuyum malum.

Küçük bir yerde büyüdünüz değil mi?
(Gülüyor) Evet, iki bin nüfuslu köyümü terk ederek yollara düştüm. Öncelikle kendinize inanmanız gerek. Ayrıca ben bu yolda güvenebileceğim ve bana yardım eden insanları da buldum, çok şanslıyım. Sevdiğim bir işi yapıyorum, Geziyorum, düşler bir şekilde gerçekleşebiliyor.

ARKA PENCERE YAZARLARINA GÖRE

2017'NİN **EN İYİ 50 FİLMİ**

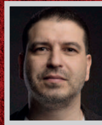

Acısıyla tatlısıyla 2017 de geride kaldı. Çoğu unutulup gidecek olsa da yarına kalacak filmler de yok değildi. Arka Pencere yazarlarından yılın en iyi 10 filmi listelerini istedik. *60 yazarın* listelerinden oluşan puanlamalar sonucunda *2017'nin en iyi 50 filmini* belirledik. Vakit kaybetmeden en iyi filme doğru sayfalarımızı çevirmeye başlayın!

Burçin S. ***YALÇIN***
burcyalc@gmail.com

KATILAN YAZARLAR

Mehmet AÇAR, **Tolga AKINCI**, Cem ALTINSARAY, **Bilgehan ARAS**, Okan ARPAÇ, **Tunca ARSLAN**, Fırat ATAÇ, **Şenay AYDEMİR**, Burcu AYKAR, **Senem AYTAÇ**, Janet BARIŞ, **Melis BEHLİL**, Hakan BIÇAKCI, **Abbas BOZKURT**, Yeşim BURUL, **Cumhur CANBAZOĞLU**, Hasan CÖMERT, **Gizem ÇALIŞIR**, Ebru ÇELİKTUĞ, **Feride ÇETİN**, Hilal ÇETİNDER, **Suzan DEMİR**, Hasan Nadir DERİN, **Ali ERCİVAN**, Murat Emir EREN, **Murat ERŞAHİN**, Engin ERTAN, **Berke GÖL**, Burak GÖRAL, **Selin GÜREL**, Gözde HATUNOĞLU, **Müjde IŞIL**, Kaan KARSAN, **Şeyda KARTAL**, Evrim KAYA, **Ali KOCA**, Yekta KOPAN, **Serdar KÖKÇEOĞLU**, Nil KURAL, **Esin KÜÇÜKTEPEPINAR**, Sevin OKYAY, **Utku ÖGETÜRK**, Murat ÖZER, **Fatih ÖZGÜVEN**, Kaya ÖZKARACALAR, **Olkan ÖZYURT**, Vuslat SARAÇOĞLU, **Sezen SAYINALP**, Ecem ŞEN, **Ali Deniz ŞENSÖZ**, Müge TURAN, **Ali Ulvi UYANIK**, Burak ÜLGEN, **Uğur VARDAN**, Burçin S. YALÇIN, **Eray YILDIZ**, İlhan YURTSEVER, **Sinan YUSUFOĞLU**, Doğu YÜCEL, **Fırat YÜCEL**

50. O (*It*)
Yön: Andy Muschietti

49. SARI SICAK
Yön: Fikret Reyhan

48. GODARD VE BEN
(*Le Redoutable* / *Redoubtable*)
Yön: Michel Hazanavicius

47. DAVID LYNCH: YAŞAM SANATI
(*David Lynch: The Art Life*)
Yön: Jon Nguyen

46. SENİN ADIN
(*Kimi No Na Wa.* / *Your Name*)
Yön: Makoto Shinkai

45. OTOPSİ
(*The Autopsy Of Jane Doe*)
Yön: André Øvredal

44. BRIMSTONE
Yön: Martin Koolhoven

43. ZOMBİ EKSPRESİ
(*Busanhaeng* / *Train To Busan*)
Yön: Yeon Sang-Ho

42. GENCÔ
Yön: Ali Kemal Çınar

41. GENÇ KARL MARX
(*Le Jeune Karl Marx* / *The Young Karl Marx*)
Yön: Raoul Peck

40. İŞE YARAR BİR ŞEY
Yön: Pelin Esmer

39. KAYGI
Yön: Ceylan Özgün Özçelik

38. İZ
(*Pokot* / *Spoor*)
Yön: Agnieszka Holland

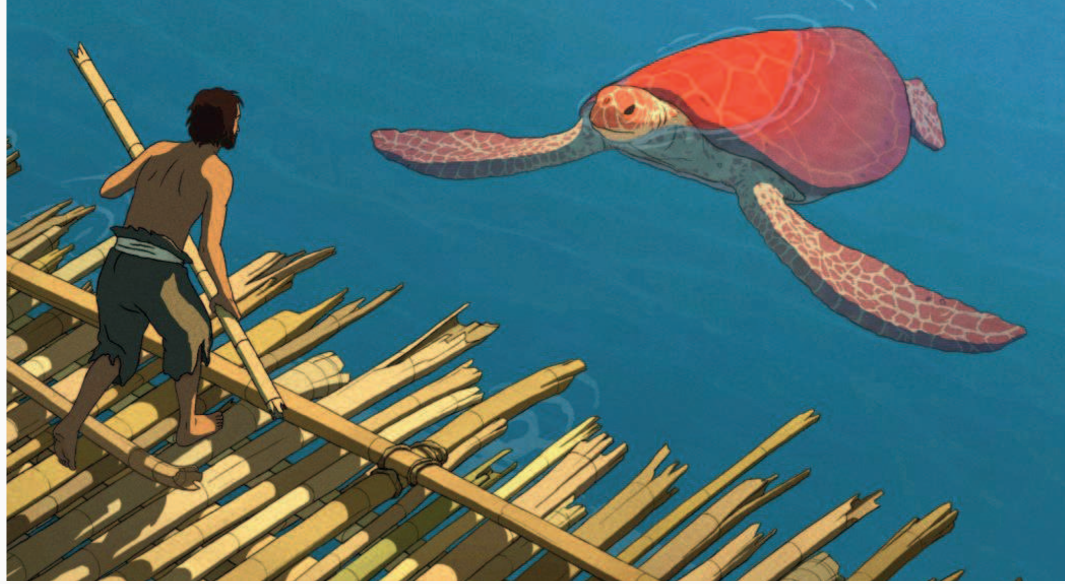
37. ELLY HAKKINDA
(*Darbareye Elly* / *About Elly*)
Yön: Asghar Farhadi

36. NOCTURAMA: PARİS YANIYOR
(*Nocturama*)
Yön: Bertrand Bonello

35. MANİFESTO
Yön: Julian Rosefeldt

KIRMIZI KAPLUMBAĞA

(*La Tortue Rouge* / *The Red Turtle*)
Yön: Michael Dudok de Wit

25 "Studio Ghibli'nin yaratıcı yapımcılığında çekilen Belçika-Fransa-Japonya ortak yapımı animasyon 'Kırmızı Kaplumbağa', nefis ve aynı zamanda medidatif bir seyirlik. Aynı zamanda hayatla ilgili tertemiz bir alegori. Söze dökülmesi çok güç hissiyatları şaşılacak basitlikte anlatmayı başaran, üstelik bunu sıfır diyalogla yapan, neredeyse 80 dakikalık çok güçlü bir kısa film hüviyetinde."
MURAT EMİR EREN

STAR WARS: SON JEDI

(*Star Wars: The Last Jedi*)
Yön: Rian Johnson

24 "Son Jedi', ilginç bir biçimde inanılmaz sert bir 'Star Wars' eleştirisi yapıyor ve bunu seyirlik kılmayı bir şekilde başarıyor. 'Star Wars' ismini ve geçmişini mitleştirmek mi (ki bugüne kadar yapılan aşağı yukarı buydu), yoksa bu mitleri saygın yerlerinde bırakıp, artık yeni mitlerden arınmak mı? Bu soruyu sorup, sert bir dümen kırıyor film. Ana karakterimiz Rey'in hikayesi de bu değişimin bayraktarı."
MURAT EMİR EREN

KOCA DÜNYA

Yön: Reha Erdem

23 "Film, doğa ile taşra arasında gezinirken Ali ve Zuhal'in, yani Berke Karaer ile Ecem Uzun'un zaman zaman çekingen, zaman zaman baskın bir hale gelen oyunculukları da önem kazanıyor. Görsel olarak da her zamanki gibi zengin bir film 'Koca Dünya'. Salyangozlardan yılana, dikenli böğürtlenlere kadar her ayrıntı yerini buluyor."
JANET BARIŞ

JACKIE
Yön: Pablo Larraín

22 " 'Jackie'de de Pablo Larraín damgası baskın unsur olarak kendini gösteriyor, ilk defa Şili sınırlarının dışına çıkmış olsa da. Birçok sinemacının Amerikan sularına daldığında kolayca battığını görmüştük, ama Larraín'de böyle bir 'çaresizlik' yok. Aksine, Amerikalılara 'Sizi en iyi ben anlatırım, anlamak isterseniz' diyerek rengini belli ediyor yönetmen."
MURAT ÖZER

LOVING VINCENT
Yön: Dorota Kobiela, Hugh Welchman

21 "Ürkmekle sevmek, acımakla kızmak arasında gidip gelirken, bir de bakıyoruz filmin sonu gelivermiş ve bu büyük sanatçı hakkında elimizde-zihnimizde bir alay detay, unutmayacağımız bir sürü 'özel bilgi' birikmiş. Kanvas üzerine yapılmış bu muhteşem yağlı boya eseri, 'ölmeden önce görmeniz gereken filmler' listelerine girmeden önce, beyazperdede izleme şansını kaçırmayın."
OKAN ARPAÇ

KALP ATIŞI DAKİKADA 120
[120 Battements Par Minute / BPM (Beats Per Minute)]
Yön: Robin Campillo

20 "'Kalp Atışı Dakikada 120', ilk bakışta sinemasal olarak çok heyecan verici gelmeyebilir. Anlattığı hikayede seyircinin duygularını manipüle edebileceği kimi dramatik zirveleri zorlamıyor olması da bazı seyircilerin beklentilerini karşılamayabilir. Fakat Campillo, AIDS salgınına dışarıdan bakan ve bu trajediyi sadece bir dramatik araç olarak gören yönetmenlerin aksine olabildiğince dürüst ve gerçekçi bir filme imza atmış."
ENGİN ERTAN

34. GENÇLİK BAŞIMDA DUMAN
(***Hjartasteinn / Heartstone***)
Yön: Guðmundur Arnar Guðmundsson

33. DUNKIRK
Yön: Christopher Nolan

32. AQUARIUS
Yön: Kleber Mendonça Filho

31. TUTKU OYUNU
(***L'Amant Double / The Double Lover***)
Yön: François Ozon

30. GELECEK GÜNLER
(***L'Avenir / Things To Come***)
Yön: Mia Hansen-Løve

29. KAPAN
(***Get Out***)
Yön: Jordan Peele

28. KABAKÇIĞIN HAYATI
(***Ma Vie De Courgette / My Life As A Courgette***)
Yön: Claude Barras

27. MUTLU SON
(***Happy End***)
Yön: Michael Haneke

26. ANNE!
(***Mother!***)
Yön: Darren Aronofsky

LADY MACBETH
Yön: William Oldroyd

19 "Fransız düşünür Michel Foucault, 'İki kişinin olduğu her yerde iktidarın olduğunu' ileri sürer. 'Lady Macbeth'in ilk sahnesinden itibaren baba-oğul, kadın-erkek, efendi-köle ve tabii iki âşık arasında çeşitli şekillerde iktidar ilişkisine tanık oluyoruz. Bir miktar arazi karşılığında kendinden yaşlı ve iktidarsız bir erkeğe kelimenin tam anlamıyla satılan Katherine'in (Florence Pugh) mağdur ve mazlumken erk sahibi bir zorbaya dönüşme hikayesinde, iktidar, ana izleği oluşturuyor."
EBRU ÇELİKTUĞ

İLK YÖNETMENLİKLER

10. Fikret Reyhan (Sarı Sıcak)
9. Jon Nguyen (David Lynch: Yaşam Sanatı)
8. Ceylan Özgün Özçelik (Kaygı)
7. Guðmundur Arnar Guðmundsson (Gençlik Başımda Duman)
6. Jordan Peele (Kapan)
5. Claude Barras (Kabakçığın Hayatı)
4. Michael Dudok de Wit (Kırmızı Kaplumbağa)
3. Hugh Welchman (Loving Vincent)
2. William Oldroyd (Lady Macbeth)
1. Carla Simón ('93 Yazı)

ÇIKIŞ YAPAN GENÇLER

Bill Skarsgård (O)
Öykü Karayel (İşe Yarar Bir Şey)
Marine Vacht (Tutku Oyunu)
Daniel Kaluuya (Kapan)
Kelly Marie Tran (Star Wars: Son Jedi)
Ecem Uzun (Koca Dünya)
Florence Pugh (Lady Macbeth)
Dafne Keen (Logan: Wolverine)
Ansel Elgort (Tam Gaz)
Barry Keoghan (Kutsal Geyiğin Ölümü)
Ashton Sanders (Ay Işığı)
Sasha Lane (American Honey)
Lucas Hedges (Yaşamın Kıyısında)

LOGAN: WOLVERINE

(Logan)
Yön: James Mangold

18 "Gelelim Hugh Jackman'a... İstediği oldu. Kendisiyle özdeşleşen, 'X-Men' filmlerinde anları beklenen, tamamen kendine ait olan örneklerde ise hayal kırıklığı yaratan karakteri 'en sonunda' ve 'kendi sonunda' olması gerektiği hale getirdi. Yüzündeki yorgunluğu unutmak bir süre mümkün olmayacak olsa da 'Elveda Wolverine' ancak bu kadar güzel söylenebilirdi. Şık olduğu kadar iç parçalayan finalden sonra 'Geri dön' demek ihtimal dahilinde, ancak susup tadını çıkarmak en iyisi."

FIRAT ATAÇ

TAM GAZ

(Baby Driver)
Yön: Edgar Wright

17 "Tür filmini kendi tarzıyla birleştirip bugüne dek imza filmler çekmiş olan Edgar Wright bizi yine yanıltmıyor. 'Tam Gaz', içinde müzik, aşk, entrika, soygun, kovalamaca, bir tutam karanlık, bolca klişe ve daha birçok üstün teknik detayı barındıran yüksek tempolu, keyifli, dokunaklı bir kokteyle dönüşüyor. Adını bildiğiniz ama daha önce başka barmenlerin öyle güzel hazırlamadığı gibi."

GÖZDE HATUNOĞLU

KUTSAL GEYİĞİN ÖLÜMÜ

(The Killing Of A Sacred Deer)
Yön: Yorgos Lanthimos

16 "'The Lobster'ın aksine 'Kutsal Geyiğin Ölümü' daha gerçekçi bir dünyada geçiyor. Bu gerçeklik, Lanthimos'un filmlerinden alıştığımız duygusuz, durağan ve mekanikleşmiş karakterleriyle bir nebze kırılsa da mitolojiden beslenen hikayenin günümüz dünyasına uyarlandığı ve bir gariplik hali olarak tasvir edebileceğimiz film süresince yönetmen, seyircisini inandırmakta zorluk çekmiyor."

UTKU ÖGETÜRK

SATICI

(***Forushande / The Salesman***)
Yön: Asghar Farhadi

15 "Filmde insan duygularının yıktığı duvarları anlatan Asghar Farhadi, 'Satıcı'nın en başında 'ailenin en temel özel alanını', yani evin duvarlarını 'gerçek' manada çatlatıyor. Yıkılmaya doğru yüz tutan bu çiftin ilişkisinin gidişatını, filmin daha ilk dakikalarında metaforik bir şekilde veriyor. Bir gece vakti yan tarafta yapılan kazı sonrası hasara uğrayan binadaki çatlaklar, hikayenin yönünü kırmızı oklarla imliyor."
SUZAN DEMİR

UMUDUN ÖTEKİ YÜZÜ

(***Toivon Tuolla Puolen / The Other Side Of Hope***)
Yön: Aki Kaurismäki

14 "Ülkesi göçmenler için umut kapısıyken, kimi tuzu kuru Finlerin de emekliliklerini geçirmek için Meksika gibi sıcak iklim ülkelerine göç ettiği bir gerçekliği anlatıyor Kaurismäki. Mülteci sorununa karşı da buz gibi soğuk bir Kuzey Avrupa devletinin duyarsızlığına ve toplumun belli kesimleri içinde var olan ırkçı eğilimlere rağmen, meselenin bu acımasız ve karanlık tarafını es geçmeden, ister Finli ister Suriyeli ister Iraklı olsun, neticede benzer gelecek umutlarına tutunmaya çalışan küçük insanların dayanışma öyküsünü kuruyor seyircisine."
ALİ ERCİVAN

BLADE RUNNER 2049: BIÇAK SIRTI

(***Blade Runner 2049***)
Yön: Denis Villeneuve

13 "Denis Villeneuve ilk filmin özünü, ruhunu sonuna kadar koruyor. Scott'ın filmi gibi, onun filmi de ultra yakın plan bir göz görüntüsüyle açılıyor. İlk dakikasından son dakikasına kadar da müthiş bir 'Blade Runner' dünyası inşa ediyor. Elbette, dünya 2049'da 2019'dakinden besbeter durumda. Her yer çölleşmiş, çoraklaşmış ve daha da yozlaşmış. İnsanlar ve android'ler arasındaki sınır iyiden iyiye bulanıklaşmış."
BURÇİN S. YALÇIN

'93 YAZI

(Estiu 1993 / Summer 1993)
Yön: Carla Simon Pipó

12 "Tek başına kalmış, kendi yolunu bulmaya çalışan ve zekasını asla sakınmayan cesur bir karakterle karşı karşıyayız '93 Yazı'nda. Çocuk hallerinin her bir ayrıntısını, konuşmasından hareketlerine etkili nüanslarla yansıtan deli fişek bir karakter Frida. Çocuk merkezli filmlerin yansıtmaktan çekindiği ya da yansıtmayı hiç beceremediği bir karakter hatta."

SEZEN SAYINALP

SOYGUN

(Good Time)
Yön: Benny Safdie, Josh Safdie

11 "Bu senenin Cannes seçkisinde yer alan 'Soygun', bir soygun hikayesi çerçevesinde iki kardeşin hayatlarındaki birkaç güne tanık ediyor bizi. Robert Pattinson ve Benny Safdie'nin iki kardeşi canlandırdığı film, kardeşlerden Nick'in terapi seansıyla açılıyor. Yakın plan kullanımlarına alışık olduğumuz Safdie Kardeşler'in kurduğu sinema estetiğinin 'Soygun'da bir imzaya dönüşmesi de daha filmin ilk sahnesinden kendini belli ediyor."

SEZEN SAYINALP

HİZMETÇİ

(Ah-Ga-Ssi / The Handmaiden)
Yön: Park Chan-Wook

10 "Chan-Wook'un 'Hizmetçi'yi klasik dolandırıcılık hikayesi formundan çıkarıp film zamanını ileri geri sararak hikayeyi ters yüz ettiği ikinci bölüm, asıl lezzeti ihtiva ediyor. Yönetmenin ilk bölümde Sook-Hee'ye odaklı anlattığı hikayeyi bu kez Leydi Hideko'nun gözünden aktarmak suretiyle derinleştirip yapıbozuma uğrattığı bu bölümde, eşsiz yeteneğini perdeye boca ettiğini görmek mümkün."

TALİP ERTÜRK

HAYALET HİKAYESİ

(Personal Shopper)
Yön: Olivier Assayas

9 "Geçmişin hayaletleri ve arada kalmış kimlikler, Assayas'ın belki de hep etrafında dolandığı meselelerdi, aynı karakterlerinin etrafında süzülen akışkan kamerası gibi. "Hayalet Hikayesi"nde ise bu meseleleri en doğrudan ve çıplak haliyle ortaya koyuyor."

ASLI ILDIR

KARE
(The Square)
Yön: Ruben Östlund

8 "Östlund'un film boyunca en iyi kalem oynattığı yer, çağdaş sanat ve burjuvazi arasındaki ilişkiye dair eleştirisi; günümüzde sergilenen herhangi bir nesnenin sanat eseri ivmesi kazanması düşüncesi filmin bütününe yayılan bir süreç. Bu sürecin en üst noktasına ise açılış yemeğinde insan-maymun bir varlığın gerçekten insanlıktan çıkıp maymuna dönüştüğü anda varıyoruz."

JANET BARIŞ

PATERSON
Yön: Jim Jarmusch

7 "Paterson'ın şiirle ilişkisindeki nevrotik tavır ise köpeği Marvin sayesinde beklenmedik şekilde çözülüyor. Her şeyi kaybettiğin noktada yeniden başlama motivasyonunu filmin sonunda bu kadar zarafetle anlatmak da sanıyoruz sinemanın şairi Jim Jarmusch'a düşerdi. Jarmusch'un melankoli yüklü 'Paterson'ı, olgunluk döneminin başyapıtı."

EBRU ÇELİKTUĞ

BEDEN VE RUH
(Teströl És Lélekröl | On Body And Soul)
Yön: Ildikó Enyedi

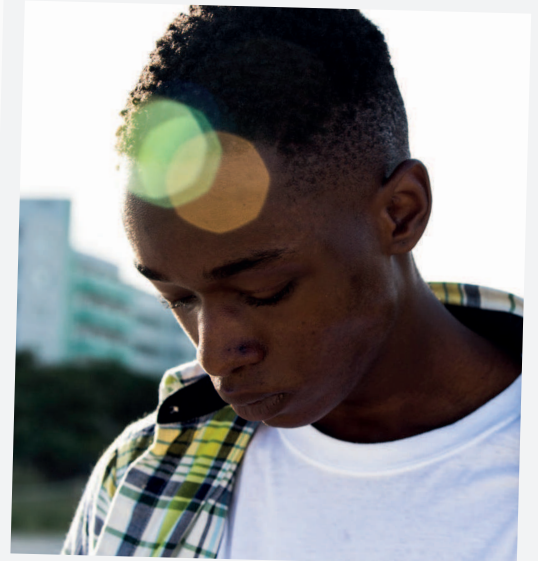
6 "Ildikó Enyedi, 'Beden Ve Ruh'la 'rüya gibi' bir aşk hikayesi anlatıyor, bir yandan da gerçekliğiyle tabanlarını yara bere içinde bırakan. Rüyaya sığınıp kabuğuna çekilen iki âşığın 'kılçıklı' dünyasını izlerken biz de hırpalanıyor, hayatla ya da aşkla kurduğumuz bağı sorgular hale geliyoruz. Önyargılarımızın yarattığı itiş kakışı daha derinden hissediyor, 'onlar' dediğimiz her dakikayı lanetliyor, pustan arındıramadığımız manzaraya sırtımızı dönme isteği duyuyoruz."

EBRU ÇELİKTUĞ

AY IŞIĞI
(Moonlight)
Yön: Barry Jenkins

5 "Bu filmde öyle çok 'kilit sahne' var ki, hangi birini merkeze alıp ilerlesek bilemiyoruz. Chiron'un çocukluğundan ilk gençliğine ve oradan gençliğine uzanan yolda birçok 'kırılma noktası' karşımıza çıkıyor. Ama karakterin üç evresinden birini seçip, oradan yola devam etmek gerekirse, lise çağında bir akşam Kevin'la deniz kıyısında oturdukları ve Kevin'ın ona 'dokunduğu' sahneyi tercih ederiz muhtemelen. Finalde de şahane bir şekilde 'hatırlatılan' bu an, Chiron'un keşfinin kapılarını ardına kadar açıyor, ona belki daha zorlu ama 'özgürleştirici' bir alan sağlıyor."

MURAT ÖZER

NERUDA
Yön: Pablo Larraín

4 "Larraín, Pablo Neruda'yı bir yapboz haline getirmeye onun hayatını bir tür slayt gösterisine çevirerek başlıyor. Sordurmak istediği soru basit ve biyografilerde asla sormaya alışık olmadığımız türden: Kim bu adam? Bir alkolik mi? Uçkuruna pek düşkün bir sözüne güvenilmez belki? Tertemiz ruhundan beslenen romantik mi yoksa sadece sahte ve kirli bir yalancı mı? Ya da ideallerinin peşinden gözünü kırpmadan mezara kadar gidebilecek bir komünist mi? Bir yazar ya da bir roman olabilir mi kendisi? Bir şair, şiir? Hangi şair, hangi şiir? Pablo, büründüğü bu karakterlerden en çok hangisi?"

KAAN KARSAN

AMERICAN HONEY
Yön: Andrea Arnold

3 "Andrea Arnold, dördüncü uzun metrajında, Birleşik Krallık topraklarından ayrılıp tanımadığı ve belli ki onda büyük merak ve heyecan uyandıran bir diyarı, Amerikan coğrafyasını keşfe çıkıyor; hem de bir minibüs dolusu serseri mayınla birlikte. "American Honey", günümüz Amerika'sının genç yersiz yurtsuzlarının, taşranın yoksul ve geleceksiz gençlerinin, evsiz, niteliksiz, güvencesiz bir grup alt sınıf gencin; en çok arabalara aitmiş gibi görünen Kuzey Amerika'nın göbeğindeki otobanlarda, motellerde, devasa süpermarketlerde adeta 'yarınsızlıklarını kutlamaları'nın filmi."

SENEM AYTAÇ

YAŞAMIN KIYISINDA
(Manchester By The Sea)
Yön: Kenneth Lonergan

2 "Geçmiş ile gelecek arasındaki karşıtlıklar, iki kuşak arasındaki farklar, amca ile yeğen arasındaki ilişkinin dönüşümü, birbirine olan mesafeleri ve deniz... Deniz tüm zıtlıkları da hikayeyi de çepeçevre sarıyor. Bütün zıtlıkların, kasvetin, trajedinin ötesinde 'Yaşamın Kıyısında'nın açılış ve kapanış sahnesinin aynı olmasının bir anlamı olmalı. Denizde açılıyor ve denizde kapanıyor. Amca ve yeğen yan yana. Yine balık tutuyorlar. Açılıştaki resim daha renkli. Ağabeyi ve yeğeniyle huzurlu ve mutlu zamanları Lee'nin. Kapanışta amca yeğen yine yan yana."

HASAN CÖMERT

TONI ERDMANN

Yön: Maren Ade

1 “162 dakikalık filmin ilk çeyreğinde bir yerlerde, genç yönetmen Maren Ade'nin sadece tümüyle özgün bir film yapmakla kalmayıp, yeni bir film dilinin ilk adımlarını da attığı anlaşılıyor. İnsan o zaman kendini nefesini tutmuş, baş döndürücü bu yolculuğun yalpalayıp kaybolmadan hedefine varması için dua ederken buluyor. ‘Toni Erdmann’ çok acayip bir film ve eleştirmenlerin Cannes'daki ilk gösteriminden beri kopardıkları yaygarayı sonuna kadar hak ediyor. Hem her anında hem de her yeniden izleyişte, seyircisini avucunun içinde sıkıca tutup, onu başka anlara, geniş duygu ve düşünce ufuklarına taşıyor.”

EVRİM KAYA

Tunca **ARSLAN**
tuncaarslan@yahoo.com

Ölü Bir Kadının İmajı **Ve Aşk İçin...**

Alfred Hitchcock'un 1958 yapımı "***Ölüm Korkusu"*** (***Vertigo***) filmini uyarladığı Boileau-Narcejac imzalı polisiye-gerilim romanı "***Ölüler Arasında***" ilk kez Türkçede. Kitabın, edebiyat-sinema ilişkisinin en verimli sonuçlarından birine karşılık gelen harika bir polisiye olduğuna kuşku yok.

François Truffaut, Alfred Hitchcock'la 1966 yılında üç günde tamamladığı tarihi söyleşisinde, sıra 1958 yapımı "Ölüm Korkusu"na (Vertigo) geldiğinde söze şöyle başlar: "Öykü, tarafınızdan sinema filmi yapılabilmesi amacıyla Boileau-Narcejac'ın özel olarak yazdığı 'D'Entre Les Morts' adlı romandan alınmıştı."

Hitchcock bunu reddeder: "Hayır değildi. Daha biz telif haklarını almadan önce yayımlanan bir kitaptı."

"Ölüm Korkusu" hayli şaşırtmacalı bir film.

Truffaut ısrarlıdır: "Fark etmez, gene de kitap özel olarak sizin için yazılmıştı."

Hitchcock da pes etmemektedir: "Gerçekten böyle mi düşünüyorsunuz? Ya satın almasaydım?"

Konuşma bu minvalde, birkaç cümleyle daha sürer... Truffaut'nun, "Şeytan Ruhlu İnsanlar"ın (Les Diaboliques, 1955) uyarlandığı romana da imza atmış olan Boileau ve Narcejac'ın "D'Entre Les Morts"unun, Alfred Hitchcock beyazperdeye aktarsın diye Paramount tarafından hakları satın alındıktan sonra yazıldığı konusunda geri adım atmaya niyeti yok gibidir.

İster bağımsız bir roman olarak kaleme alınmış, isterse adı konmamış bir sipariş üzerine yazılmış olsun, kısa süre önce Ece Yücel'in çevirisiyle Alakarga Yayınları tarafından ilk kez ülkemiz okuruyla buluşturulan "Vertigo / Ölüler Arasında"nın, edebiyat-sinema ilişkisinin en verimli sonuçlarından birine karşılık gelen harika bir polisiye olduğuna kuşku yok. Hemen belirteyim, Boileau-Narcejac'ın "Dişi Kurtlar"ı da 2017 içinde gene Alakarga Yayınları'nca dilimize kazandırılmıştı.

Romanı ve filmi en genel hatlarıyla tek cümlede şöyle özetleyebiliriz sanırım: Zengin bir adam, eski bir arkadaşından, garip davranışlar gösterdiğini söylediği karısını izlemesini ister.

Romandaki, eski polis-avukat Flavieres ve onun zengin işadamı arkadaşı Gevigne, filmde 'Scottie' Ferguson (James Stewart) ve Gavin (Tom Helmore) adlarıyla karşımıza çıkarlarken, gizemli eş ve sevgili Madeleine'nin (Kim Novak) adı değişmez, aynı kalır. Fondaki savaş döneminin Paris'i de yerini San Francisco'ya bırakır. Hitchcock, romanın bizzat kendisi için yazılmış olduğu iddialarını baştan bertaraf etmek istercesine, pek çok ayrıntıda değişikliğe gitmiş, 'şaşırtmaca'ları yeniden kurgulamıştır. Romanda kendisini en çok etkileyen yanı ise şöyle anlatır: "Kahramanın, yaşamakta olan bir kadından yararlanarak ölü bir kadının imajını yeniden yaratma girişimi dikkatimi çekmişti." Bu, romanı ve filmi özetlemek için kurulabilecek en iyi ikinci cümledir gerçekten de.

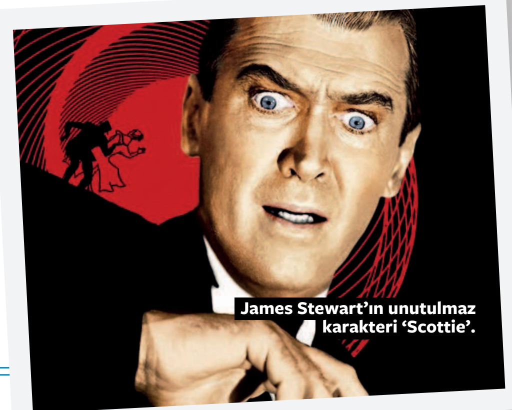
Polis olmak için hukuk okumuşken yükseklik korkusu nedeniyle teşkilattan istifa eden, hiç evlenmemiş avukat Flavieres, karısının intihar eden yarı deli bir büyükanneye sahip olduğunu öğrenen ve "Kesin olan şey, Madeleine'nin artık aynı olmadığı. Dahası birlikte yaşadığım kadının Madeleine olmadığını dahi düşündüğüm oluyor" diyen eski arkadaşı Gevigne'nin isteğini kabul ederek genç kadını izlemeye başlar. Birkaç gün sonra da "Madeleine'i takip etme, yaşantısını izleme fikri onu heyecanlandırıyordu" aşamasına geçilir.

Hafif kınalı saçları, saydam masmavi gözleri, çıkık elmacık kemiklerinin altındaki çökük yanakları, ince dudaklarıyla, mutsuz bir kadındır Madeleine... İlk bakışta hiçbir tutku ifade etmemektedir ama 'fazlasıyla değerli ve hassas' olduğunu ilk görüşte anlar Flavieres.

Genç kadın, amaçsızca parklarda gezinir, sonra büyükannesi Pauline Lagerlac'ın (1840-1865) mezarını ziyaret eder, müzede bir portrenin önünde uzun uzun oturur ve birkaç saatliğine de olsa küçük bir otelde ayırttığı odaya kapanır. Sanki bir büyünün etkisi altında gibidir: "Hangi gizemli çağrı onu bu otele getiriyordu?"

Başlangıçta pek de gönüllü olmadığı bu

> **Hitchcock, romanın *kendisi için yazılmış* olduğu iddialarını bertaraf etmek istercesine, pek çok ayrıntıda değişikliğe gitmiş...**

James Stewart'ın unutulmaz karakteri 'Scottie'.

tuhaf iş, Flavieres için giderek vazgeçilmezlik kazanır. Baş döndürücü, karanlık, saplantı haline gelen bir şeyler söz konusudur artık. Boileau-Narcejac'ın "Madeleine'i haftalarca ve aylarca takip etmeye kararlı olduğunu, bu gizemi çözmedikçe tekrar huzur bulamayacağını itiraf edemiyordu" şeklinde ifade ettikleri bu durum, savaşa dair haberlerin yoğunlaştığı günlerde kahramanımızın iç dünyasına şöyle yansır: "Bu savaş artık ilgisini çekmiyordu. Mühim olan tek şey Madeleine'di."

Ulaşılmaz gibi görünen Madeleine'nin tıpkı büyükannesi gibi intihar amacıyla kendisini nehre atması, bu serüvende yeni bir safha demektir. Genç kadını kurtaran Flavieres içinse önce tanışma, ardında da aşk gelir: "Terk edilmiş bir madende yanan ateş gibi gizlice kavrulan, melankolik bir aşk."

Olayların bundan sonra nasıl geliştiğini ve tabii ki sürprizleri aktarmayayım ama Madeleine'nin kendisini rıhtımdan sonra bir başka yerden de aşağı atacağını belirteyim. Truffaut'nun deyimiyle, şehvet dolu görünümü, pasif ve hayvansı nitelikleri nedeniyle ideal bir seçim olan Kim Novak'ın tipik bir 'Hitchcock sarışını' olarak başarıyla canlandırdığı, bende hep Trevanian'ın müthiş romanı "Katya'nın Yazı"ndaki karşı konulamaz aşk öznesi Katya'nın ruh kardeşiymiş izlenimi uyandıran Madeleine için romanda yapılan tanımı alıntılamadan da geçmeyeyim:

"Madeleine hasta değildi, öte yandan tamamen normal de değildi. Hayatı, hareketliliği, kalabalığı seviyordu, şen şakraktı, hatta bazen ele avuca sığmazdı, hayat doluydu. Görünüşte kadınların en neşelisiydi. Bu onun aydınlık, güneşli yanıydı. Ancak diğer tarafı da vardı; karanlık, gizemli. Soğuktu, egoist değildi ama hesapçıydı. Derinliklerinde buz gibi, umursamaz, arzudan ve tutkudan yoksundu (...) Madeleine'in içinde kırık bir yay vardı."

Net biçimde iki bölümden oluşan roman, temel izlek korunmakla birlikte Hitchcock'un "Gerilim mi istiyoruz, yoksa şaşırtmaca mı?" sorusuna verdiği yanıtın ve "Romanı okuduğumda, ikinci bölümün sanki sonradan gelecek hiçbir sürpriz yokmuş gibi yazıldığını hissetmiştim" demesinin gereği olarak, filme farklı bir entrikayla yansımış durumda.

Gerisini öğrenip öğrenmemek, edebiyat-sinema ilişkisinin renkli labirentlerinde gezinip gezinmemek, tümüyle size kalmış...

Kısacası, gerçek sinema kültürü adına, önce Boileau-Narcejac'ın heyecan verici polisiyesini okumak, ardından da Hitchcock'un filmini bir kez daha seyretmek gibi çok keyifli bir süreç öneriyorum tüm sinemaseverlere. **APM**

> Edebiyat-sinema ilişkisinin renkli *labirentlerinde* gezinip gezinmemek, tümüyle size kalmış.

ORTAK İMZA: **BOILEAU-NARCEJAC**

Paris doğumlu Pierre Boileau (1906-1989) ve Rochefort'lu Thomas Narcejac (1908-1998), başarılı ve çeşitli ödüllerle dolu parlak yazarlık geçmişlerine rağmen, 1948'de tanışmalarının ardından 'farklı bir şeyler yazmak' için işbirliği yapmayı kararlaştırırlar. Birlikte yürüyecekleri yol Fransız polisiye edebiyatını derinden etkileyerek çığır açacak, ortak imzaları 'Boileau-Narcejac' olacaktır.

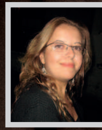
'Psikolojik-gerilimi polisiye türünün kalbine yerleştiren' yazarlar olarak tanınmaya başlayan ikilinin 1952'de yayımladıkları "Celle Qui N'Etait Plus" romanı, 1955'te Henri-Georges Clouzot tarafından "Şeytan Ruhlu İnsanlar" (Les Diaboliques) adıyla sinemaya aktarılır ve büyük başarı kazanır. Bu başarı, Paramount'un dikkatini de çekecek, ardından Alfred Hitchcock imzalı "Ölüm Korkusu" (Vertigo) gelecektir.

Gençler için yarattıkları, kahramanı gözüpek 'Sans-Atout' olan bir roman serisiyle de tanınan Boileau-Narcejac'ın yapıtlarından hareketle bugüne dek 60'a yakın sinema ve televizyon filmi üretilmiştir.

İnsanlık tarihinin gördüğü en cimri zenginlerden J. Paul Getty'nin, torunun kaçırıldığı döneme odaklanan "*Dünyanın Bütün Parası*" (All The Money In The World), sıra dışı öyküsü ve Kevin Spacey'nin taciz skandalları yüzünden kadrodan çıkarılması ile dikkatleri üzerine çeken bir *Ridley Scott* filmi.

Müjde **IŞIL**
mujde.isil@superonline.com

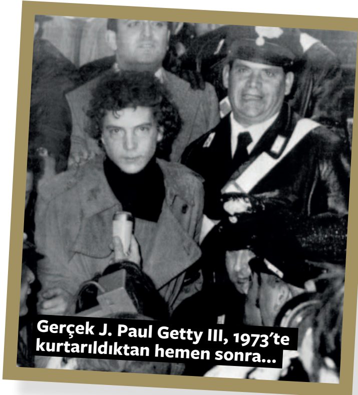
PARA VAR

HUZUR YOK

Damdaki Kemancı müzikalinde sosyalist Perchik, "Ah bir zengin olsam" diye dert yanan Tevye'ye "Para dünyanın lanetidir" der. Dünyanın en zengin adamı J. Paul Getty'nin torununun kaçırılması, bu sözü akla getiriyor. Çünkü bu olay, Getty sülalesini saracak lanetin fitilini ateşledi. Aslında her şey çok güzel başlamıştı. 1892'de dünyaya gelen J. Paul Getty, İngiliz bir aileye mensuptu. Petrol, aile işiydi. Babasının Oklahoma'daki petrol rezervlerinde ilk saha eğitimini aldı. Sonra bunları, satın aldığı irili ufaklı Amerikan petrol şirketleriyle birleştirdi. 25 yaşına geldiğinde petrol milyoneri olmuştu! 1942'de Getty Oil'i kurdu. Petrol kralı J. Paul Getty, 1966'da 1.2 milyar dolarlık servetiyle dünyanın en zenginiydi. Sadece para biriktirmedi; sanat koleksiyoncusu olarak, ölmeden iki sene önce Kaliforniya'da J. Paul Getty Müzesi'ni kurdu.

İş hayatındaki başarı, kişiyi iyi bir insan yapmaya yetmiyor. J. Paul Getty, bu düsturun sağlam örneklerinden biri. Biyografi yazarı Robert Lenzner onun için "İş dünyasında bir dehaydı ama samimiyet ve aile bağlamında cahil cühelanın tekiydi" diyor. Gençliğinde ünlü bir çapkın olan Getty beş kez evlendi; bu evliliklerinden beş oğlu ve onlardan da toplam 14 torunu oldu. Çocukları ve torunlarıyla ilişkisi, Getty'nin iş takıntısı nedeniyle hep sekteye uğradı.

Gerçek J. Paul Getty III, 1973'te kurtarıldıktan hemen sonra...

John Paul Getty Jr, Getty'nin üçüncü oğluydu. Baba şefkatinden uzak bir çocukluk geçirdi. 60'ların sonunda petrol şirketinin İtalya'da şube açması kararlaştırılınca Getty Jr, ailesiyle Roma'ya taşındı ve Getty Oil Italiana'nın patronu oldu. Özel hayatı babasından farklı değildi. İlk evliliğini, eski sutopu şampiyonlarından Abigail Harris ile yaptı. Bu evliliğinden John Paul Getty III ile birlikte 4 çocuk sahibi oldu ama onları bırakıp sonradan yüksek dozda uyuşturucudan ölecek oyuncu-model Talitha Pol ile evlendi.

John Paul Getty III, Getty Jr.'ın en büyük çocuğuydu. 1956'da San Francisco'da doğdu ama Getty Oil Italiana nedeniyle çocukluğunu İtalya'da geçirdi. Ailesi boşandığında 8 yaşındaydı. Babası yeniden evlendiğinde, Getty III annesi ile birlikte yaşamaktaydı. Babasız büyümüştü; buna tepkisini 15 yaşına geldiğinde 7-8 okuldan kovularak, uyuşturucu kullanarak ve porno dergisine çıplak poz vererek gösterdi.

10 Temmuz 1973'te, Getty III bir İtalyan çetesi tarafından kaçırıldı. Fidye talebi, annesi Abigail Harris'e geldi. Miktar 17 milyon dolardı. Olay, büyükbaba J. Paul Getty'ye ulaştığında, bunun kendisinden para sızdırma girişimi olduğunu, aslında torunun kaçırılmadığını ileri sürdü. Anne Harris'e oğlunun ağzından yazılmış not ise durumun ne kadar ciddi olduğunu gösteriyordu. Notta şöyle yazıyordu: "Sevgili anne, pazartesinden beri beni kaçıranların elindeyim. Lütfen öldürülmeme izin verme." Annesinin yeterli maddi gücü yoktu, babası maddi olarak büyükbabaya bağımlıydı, 14 torun sahibi olan büyükbaba Getty ise şunu söylemekteydi: "Eğer bir kuruş ödersem, 14 torunum da kaçırılır." Bile isteye torununun hayatını riske attı!

Kaçırılışının üzerinden yaklaşık 4 ay geçtikten sonra çete, İtalyan gazetesi Il Messaggero'ya bir zarf gönderdi. Zarfın içinde Getty III'ün kesilmiş sağ kulağı vardı, bir de not: "Bu Paul'un kulağı. 10 gün içinde parayı alamazsak, diğer kulak gelecek." Fidyeciler bu notta talep ettikleri para

miktarını 17 milyondan 3.2 milyon dolara düşürmüşlerdi. Dünyanın en cimri zengini, bu miktarı da fazla buldu. 2.9 milyon dolar ödemeye razı oldu. Bunun 2.2 milyon dolarını kendisi ödedi. Çünkü vergiden düşülebilecek en yüksek miktar buydu. Kalan tutarı da oğlu Getty Jr.'a borç verdi; %4 faizle geri ödeme koşuluyla!

Getty III, fidyenin ödenmesi üzerine 15 Aralık 1973'te bir benzin istasyonuna bırakıldı. Genç Getty'nin annesinin önerisine uyarak teşekkür etmek için büyükbabasını aradığı ama büyükbabanın telefonda torunuyla konuşmayı reddettiği söylenir. Kaçırma suçundan 9 kişi yakalandı. Çoğu delil yetersizliğinden serbest bırakıldı, sadece ikisi hapse girdi. Fidye parasının akıbeti ise bilinmiyor.

Böylesi bir travmanın ardından da hiçbir şey yolunda gitmedi. Genç Getty'nin kurtulduktan sonra kesik kulağı estetik cerrahi ile yenilendi. Alman fotoğrafçı Martine Zacher ile evlendi ve 18 yaşında baba oldu (oğlu Balthazar Getty bugün bir

"Bence *Ridley*'nin hayran olduğu şey *Abigail*'in dik başlılığı. Bu filmi yaptığı için ona minnettarım."

Cimri dede John Paul Getty...

İşe 'Getty'nin (Plummer) adamı olarak başlayan Fletcher (Wahlberg) çok geçmeden saf değiştirip Gail'e (Williams) yardımcı olmaya başlıyor.

aktör). Büyükbabası tarafından mirastan mahrum bırakılan Getty III, eşinin entelektüel çevresinden yararlandı; birkaç Avrupa filminde göründü, Andy Warhol ile görüşmelerini sıklaştırdı. 1981'de aşırı dozda uyuşturucudan komaya girdi. Komadan çıktığında belden aşağısı felçti. Yaklaşık 30 yıl boyunca tekerlekli sandalyeye mahkum oldu, doğru düzgün konuşamadı. Babası öldükten sonra, büyükbabasınca mahrum bırakıldığı servet için dava açtı ve mirasın belli bir kısmını alabildi. Hastalıkla geçen yılları takiben 2011'de 54 yaşında öldü.

Bu sıra dışı kaçırılışın öyküsü, Ridley Scott yönetiminde perdeye taşındı. John Pearson'ın 1995'te yayımlanmış "Painfully Rich: The Outrageous Fortune And Misfortunes Of The Heirs Of J. Paul Getty" adlı kitabı "Son Kale" (The Last Castle) ve "Dünyanın Durduğu Gün"den (The Day The Earth Stood Still) tanıdığımız David Scarpa tarafından senaryolaştırıldı.

Seyircinin "Dünyanın Bütün Parası"nı merakla bekleme sebeplerinden biri de makyajla yaşlandırılan Kevin Spacey'yi 80'lerindeki J. Paul Getty rolünde izlemekti. Ancak Hollywood, yapımcı Harvey Weinstein'ın taciz ve tecavüz dolu geçmişini konuşurken başka pis koku da Spacey'den geldi. O sırada filmin kurgusu henüz tamamlanmıştı ancak Scott, Spacey'nin yer aldığı bölümlerin kesilmesine karar verdi. Yeni aktör bulunacak ve atılan sahneler onunla yeniden çekilecekti. Böylesi bir olay bir yönetmenin başına kaç kere gelebilir? Kuşkusuz Scott'ın bu kadar hızlı hareket etmesinde, geçmişteki tecrübesi büyük rol oynamış olmalı. Hatırlarsanız "Gladyatör"ün (Gladiator) çekimleri sırasında Oliver Reed ölmüş, aktörün kalan sahneleri bilgisayarda tamamlanmıştı.

Kevin Spacey'nin yerini Christopher Plummer aldı. Yaklaşık 22 sahne 9 günde yeniden çekildi ve bu da 10 milyon dolara mal oldu. 88 yaşındaki aktörün kendi yaşlarındaki karaktere benzemek için ultra makyaja ihtiyacı yoktu ama repliklerini ezberleyip rolüne hazırlanmak için kısa bir zamanı vardı. Tiyatro geçmişi sayesinde ezberde sıkıntı yaşamadığını söylüyor tecrübeli aktör. Yönetmen de "Yeni oyuncumu korumak zorundaydım. Kevin'ın sahnelerini Christopher'a asla göstermedim. Kendisi gibi oynamasını istiyordum. Kendi parıltısını kattı filme. Kevin de iyi iş çıkarmıştı ve soğuk bir yorum getirmişti ama Christopher'ınkinde sempati ve zalimlik bir aradaydı" diyor.

Hikayenin merkezinde her ne kadar cimri büyükbaba olsa da film, annenin yaşadığı drama çokça odaklanıyor. Anne Gail Harris'e Michelle Williams hayat veriyor. Kocasından boşanmış, eski kayınpederinin fidye ödemeyi reddettiği erkek egemen bir dünyada oğlunun canı için didinen bir anneyi canlandırıyor. Erkeklere ve hatta yaratıklara direnen kadın kahramanları pek şık şekilde ikonlaştıran Ridley Scott'ın bu filmi neden çekmek istediğine şaşmamalı.

Michelle Williams, canlandırdığı karaktere çok saygı duyuyor, özellikle de dirençli tavırlarına. "Bence Ridley'in de hayran olduğu şey, Abigail'in dik başlılığı. Görünüşe göre kimse başrolünü kadınların oynadığı filmleri izlemek istemezken 'Bu filmi yapacağım' dediği için Ridley'e minnettarım" diyor. Kevin Spacey'den sonra yeniden çekilen sahnelerin bir kısmında Michelle Williams ve Mark Wahlberg de var. Wahlberg, sanılanın aksine kurmaca bir karakteri değil, gerçekten soruşturmada aktif olarak rol almış eski CIA ajanı J. Fletcher Chase'i canlandırıyor. Torun rolünde ise Christopher Plummer ile sadece soyadı benzerliği olan, akrabalık bağı taşımayan Charlie Plummer'ı izliyoruz.

"Dünyanın Bütün Parası", şimdilik ödüllerde aradığını bulamadı. Ancak kurmaca için bile çok tuhaf sayılabilecek gerçek öyküsüyle seyircinin kolay unutamayacağı filmlerden biri olacak gibi görünüyor. **APM**

"DÜNYANIN BÜTÜN PARASI", 23 ŞUBAT'TA SİNEMALARDA

CEPLERİNDE AKREP VAR

Cimrilik deyince akla gelen başlıca sinema karakterleri...

HARPAGON
FİLM: "CİMRİ" (L'AVARE, 1980)
Molière'in ünlü oyunu Cimri, sinema tarihi boyunca pek çok kere perdeye uyarlandı ama Louis de Funès'in yorumu bir başka. Ünlü aktörün ilk ve son yönetmenliği olan bu film, Fransız komedisinin tüm ayrıntılarını ve güzelliklerini sergiliyor.

BAY PEMBE
FİLM: "REZERVUAR KÖPEKLERİ "(RESERVOIR DOGS, 1992)
Tarantino'nun konuşmayı çok seven karakterlerinin bahşişi tartıştıkları bölümde Bay Pembe, garsona 1 dolar bahşiş vermemek için o kadar direniyor ki... Birçok kişi gerçek hayatta onun savunmasını onaylamış olsa gerek. Bahşişi verse de tartışma unutulmaz.

EBENEZER SCROOGE
FİLM: "YENİ YIL ŞARKISI" (A CHRISTMAS CAROL, 2009)
Charles Dickens'ın bu ünlü kahramanı pek çok kez sinemaya uyarlandı ama Robert Zemeckis animasyonundaki Ebenezer Scrooge ile cimrilik daha net yansıdı perdeye sanki! Tabii ki Jim Carrey'nin süper enerjik yorumunun da hakkını yemeyelim.

RAGIP ELİBOL
FİLM: "VARYEMEZ" (1991)
Kemal Sunal'ın en iyi filmleri arasında yer almasa da onu Şaban dışında farklı bir karakterde izlemek çok zevkli. Bu filmde Sunal'ın esprileri çok da ağır basmıyor; Yasemin Yalçın mizahta daha baskın ama filmin kendine özgü hüznü de akıp gidiyor.

HER ŞEY KAYITLI

Serra Yılmaz ilk yönetmenlik denemesi "Cebimdeki Yabancı" ile bir masa etrafına topladığı yedi arkadaşın adım adım birbirine düşmesine tanık edecek bizleri. Belçim Bilgin, Buğra Gülsoy, Çağlar Çorumlu, Leyla Lydia Tuğutlu, Şebnem Bozoklu ve Şükrü Özyıldız'dan oluşan enfes bir oyuncu kadrosuyla çektiği filminin yapımcısı ise bilin bakalım kim: ***Ferzan Özpetek***...

Fotoğraf ***Muhsin AKGÜN***

Feride **ÇETİN**
feridecetin@gmail.com

Kırk yılı bulan oyunculuk kariyerinde Serra Yılmaz, yer aldığı filmleri parlak bir dokunuşla süsleyen performanslara imza attı. Seyirciyi sinema salonundan alıp kendi dünyasına misafir etmesini sağlayan bir samimiyet halesi taşıdığı iddiası, mübalağa sayılmaz şüphesiz. "Anayurt Oteli", "Harem Suare", "Dokuz", "Vavien", "Nar" gibi 'zamansız' yapımlarda da meraklı ve her daim enerjik duruşuyla fark yaratmasını bildi. Belki de bu yüzden doksanların sonunda sinemamız kabuk değiştirirken kendisine yer bulması zor olmadı. Oyunculuğun yanında varlık gösterdiği diğer işlere rağmen Serra Yılmaz'ın ismi son yıllarda iki şeyle anılır oldu: Ferzan Özpetek filmlerindeki yaşama sevincini diri tutan ermiş karakterleri ve keyifli yaşamın reçetesini verdiği yemek programlarıyla...

Bu ay gösterime girecek BKM, Frigo ve İmaj ortak yapımı "Cebimdeki Yabancı" ile Serra Yılmaz'ı yönetmen olarak anmaya başlayacağız. Güzel bir yemek yemek için buluşmuş arkadaşların hikayesi olarak başlayan "Cebimdeki Yabancı" hayatlarımızı ele geçiren teknoloji ve insan ilişkilerindeki sırlar üzerine odaklanıyor...

"Dünyada birçok ülkede büyük beğeni toplayan bir proje. Dişi bir hikaye... Her ülkenin şartlarına uygun olarak, güncel ve çağdaş bir konu. Bütün gücü orada zaten. Bunu seyredenlerin kayıtsız kalması mümkün değil. Çünkü hepimiz bu alete bağımlıyız."

Kendisini yenilikleri denemeyi seven bir hikaye anlatıcısı olarak tanımlayan Yılmaz, senaryo yazımına ilgi duymasına rağmen ilk yönetmenlik denemesi için kadim dostu Ferzan Özpetek'le işbirliğine gitmeyi seçmiş.

"Ben çok hikayesi olan biriyim. Hikayelerimi fena da anlatmam. Kendimi aslında bir anlatıcı olarak görürüm. Hep senaryo gruplarına katılmayı çok istemişimdir. Teklif de etmişimdir. Bugüne kadar hiç kimse beni öyle bir gruba almak istemedi. Halbuki çok katkım olacağını düşünüyorum. Kapanıp bir odada bir şey yazamam, ama teybe kaydederim. Yönetmenlikten ziyade işin hikaye yanını oluşturmakta yeterince kullanılmadığımı düşünüyorum. Benim anlatmak istediğim bir hikayeyi bir senaristle birlikte yazmam lazım belki de. Öyle bir şey yapmak istesem mutlaka Murat Dişli ile çalışırım. Onun senaryosu, imlasından hikayenin diline severek okuduğum ender senaryolardan biri oldu. Paolo Genovese'nin filmi 'Perfetti Sconosciuti'yi de sevmiştim ama tabii ki biz burada kendi dünyamızı ve atmosferimizi yarattık."

Serra Yılmaz'ın Özpetek ile işbirliği filmin bütün aşamalarında devam etmiş...

"Ferzan ile birlikte seçtik oyuncuları. Benim daha önceden tanıdığım oyuncular da vardı, hiç tanışmadığım oyuncular da vardı. Ferzan ile ikimiz; her halükarda her oyuncuyu oynatırız diye bir iddiaya sahip insanlarız. Bir tedirginliğim yoktu. Birkaç prova yaptık. Oyuncuların hepsi çok heveslilerdi projeye. Elimizde senaryo vardı, doğaçlama yapmadık. Oyuncular da çok iyi performanslar çıkardılar. 3 hafta sürdü ve çok keyifli bir dönemdi."

Özpetek de Yılmaz da yaratıcı nitelikleri baskın karakterler olduklarından anlaşmazlığa düştükleri noktalar da olmuş elbette...

Filmin rengarenk kadrosu ışıl ışıl bir film vadediyor.

"Ferzan olmasaydı ben de bu işte olmazdım. Onun varlığından güç alarak bu işe giriştim. Dalga geçiyorum, yönetmenlik konusunda özel 'master class' aldım, diye. Zaten çok uzun zamandan beri birlikte çalışan yakın dostlarız. Kavga da ederiz, birbirimizin gözünü de oyarız. Severiz de... Tartışmalar da oldu. Kim ötekini ikna ederse onun sözüne uyduk. Filmi makul çektik. Bir sahneyi on kez çekmedik. Zaten kaba montajı biz filmi bitirdiğimizde yapılmıştı. Onun üzerinde ince ince çalıştık. Kısaltırken bazı yerlerin kalıp kalmaması konusunda tartıştığımız oldu, ama genellikle rahat çalıştık. Ferzan çalışırken keyiflidir, gergin değildir. Genelde komiktir."

Gerilim-komedi türünde tanımlanan "Cebimdeki Yabancı" günümüz ilişkilerini kıskaca alan konuları da masaya yatırıyor. Peki Yılmaz ilişkilere dair aslında ne söylemek istiyor?

"Biz bir ilişkiye girerken karşımızdaki insanın; ne yaparsak yapalım, bilmediğimiz yönleri olacağını kabul ederek girersek daha çok mutlu oluruz. Beklenti insanları hep mutsuz eder. Bazı beklentiler meşrudur tabii. Gidip bir adamla çocuk yaptıysanız o adamın çocukla ilgilenmesini beklersiniz. Çok çalışıyorsanız o adamın ev işlerine sizin gibi katılmasını beklersiniz. Bu tür beklentiler ortak hayatta olur, ama dediğim gibi, belirli bir süre sonra beklentiler azalırsa mutsuzluk oranımız da azalır."

Peki Türkiye'de son yıllarda ayrılık oranlarının artmasını nasıl değerlendiriyor Yılmaz?

"Türkiye'de çiftler birlikte yaşamayı bilmiyorlar. Arkadaş akşamlarına bakın... Bizim mensup olduğumuz çevrelerde ileri görüşleri olan, okuyan, yazan, çizen, sanatla iştigal eden insanlarız, değil mi? Bir akşam buluşalım bir arkadaşımızın evinde, bir süre sonra erkekler bir tarafa kadınlar bir tarafa ayrılıyor. Erkekler ve kadınlar baş başayken birlikte çift hayatı sürmeyi bilmiyorlar. Güner Sümer'in rol aldığı 'Pazar Gezintisi' adında harika bir piyes vardı bunu özetleyen. Burukluğunu hâlâ hissettiğim, anne babaların çocuklarının elinden tutup da hiçbir konuşacak şeyleri olmaksızın, birtakım abuk sabuk yerleri ziyaret edip eve dönerken çocuk da düşer dizi yaralanır. Aile de kavga eder. Türkiye'de çiftler bir arada olmayı bilmiyorlar ki, ayrılmayı bilsinler."

Aslında filmin anlattığı her döneme dair bir hikaye mi?

"En yakınlarımızı ne kadar az tanıdığımızı söylüyor film. Birbirine en yakın olanların bile birbirlerinden sakladıkları, en azından beyaz yalanların var olduğunu anlatıyor. Hayatta çok üzülmemek istiyorsanız, bunların varlığını baştan kabul edip sineye çekmenin daha makul bir yol olduğunu düşünenlerdenim. Filmde Belçim'in bir cümlesi var, Yılmaz Erdoğan'ın 'Münaşaka' oyunundan gelen bir cümle. Telefonda 'söylemediklerimiz var' diyor. Hiç söylememek de bir tercih. Modern dünya sözü beni irkiltiyor. Modern dönemi aştık. Çağdaş dönem diyelim isterseniz. Bu her zaman var olan bir şeydi. Çağdaş yaşamımızda bu alet her şeyin kaydını tutuyor. Benim telefonumda 'yürüyüş mesafesi' veren bir aplikasyon var. Dün nereye gittiğimi görüyorsunuz. Uçtuğumu bile fark edebilirsiniz bunu takip ederek. Bir arkadaşım var mesela, 'Bir yere gidip döndüğümde eve kaç kişi gelmiş gitmiş mutfaktaki bulaşıktan tahmin ederim' demişti. Sevgilisi de tembel biri olduğundan kalıyormuş bulaşıklar. Bunu yapmaya bile gerek yok. Telefon kurcalandığında her şey ortaya çıkıyor. İtalya'da bir arkadaşım, arabada karısı ile giderken, karısı telefonuna bakıyor ve bir şey buluyor. Orada korkunç bir kavga kopuyor. Bu olay beş altı yıl önce oluyor, sonra tekrarlanıyor. Hâlâ öğrenemedin mi mesajlarını tutmaman gerektiğini, diye sordum. Ama galiba hiçbirimiz telefonun ne denli bir karakutu olduğunu öğrenemeyeceğiz. Çünkü çok fazla hayatımıza girmiş oldu. Kalabalık bir ortama girdiğimizde artık hepimiz telefona sığınıyoruz, çünkü telefon bir anlamda da o andaki yalnızlığımızı ortadan kaldıran bir durum. Çevreye karşı adeta kendimizi bir çeşit korumaya alıyoruz. O yüzden ne kadar bilinçli olsak da, galiba hiçbirimiz bu cep telefonlarından kurtulamayacağız." **APM**

"CEBİMDEKİ YABANCI", 2 ŞUBAT'TA SİNEMALARDA

Kırılgan bir buz üstünde

Buz pateni sporunun belki de en tartışmalı, en trajik figürü *Tonya Harding*'in hikayesini anlatan "Ben, Tonya" (I, Tonya), bugünün Hollywood'unun afet-i devranı *Margot Robbie* başta olmak üzere izleyeni hayran bırakacak oyunculukları ve özenli hikaye anlatımıyla dikkat çekiyor.

Janet ***BARIŞ***
janetiko@gmail.com

Axel atlayışı, buz patencilerinin iyi bildiği ama bize biraz yabancı gelen bir kavram, kıdemli patencilerin bile kolay kolay yapamadığı, buz üzerinde bir kez döndükten sonra ekstradan bir dönüş daha gerektiren zorlu bir buz pateni figürü. Amerikalı Tonya Harding dünyada üçlü Axel atlayışı gerçekleştirebilen birkaç patenciden biri. Hayatını kaymaya adamış zira yapacağı, yapabileceği başka bir şeyi yok, okula da gitmemiş! Bu yüzden yıllar sonra rakibi Nancy Kerrigan'ın dizini kırmaktan dolayı suçlanıp buz pateninden uzaklaştırıldığında hakime de aynı şeyi söylüyor, "Beni hapse atın ama kaymamı engellemeyin, hayatta başka hiçbir şey bilmiyorum." Olimpiyatlara katılmış, dereceler almış ve meşhur Axel üçlü atlayışı yapabilmiş bir kadın olarak Tonya için durum gerçekten de böyle, hayatı boyunca öğrendiği yegane iş kaymak...

Tonya Harding Amerikalı bir buz patencisi. Yoktan var ettiği kariyeri, olimpiyatlara hazırlandığı sırada rakibi Nancy Kerrigan'ın dizini kırdırmakla itham edilmesiyle sekteye uğrar. Kocası Jeff Gillooly ile arkadaşı Shawn'un sorumlu olduğu bu durumdan Tonya'nn haberi yoktur, Tonya belki biraz psikolojik baskıyla rakibini yormak istemiştir ama hepsi o kadar. Sıradan gibi görünen yersiz bir plan şiddete dönüşür ve Tonya'nın kariyerini zirvede bitirir, olimpiyatlara katılması, kayması yasaklanır.

Steven Rogers'ın yazdığı, Craig Gillespie'nin yönettiği "Ben, Tonya", Tonya Harding'in çocukluğundan çöküşüne giden süreci, Tonya'yı yakın merceğe alarak anlatan bir biyografi. Başta sanki dışarıdan bir gözmüşçesine, belgeselvari bir biçimde karakterlerin yaşlılıkları üzerinden gençliklerine uzanıyor gibi görünse de hikayesinin merkezinden kopmadan ilerliyor. Baştaki görüntüler üzerinden değerlendirirsek de bir hesaplaşma filmi olduğunu da düşünebiliriz.

Sporcu biyografilerinde genel olarak karşımıza çıkan, yontuldukça derinde gördüğümüz sevilme ihtiyacıdır çoğu zaman. Sanki kazanmak istenilen başarının ardında hep bir onay alma, aileden görülemeyen sevgiyi birileri tarafından gerçekten sevilerek telafi etme duygusu yatar. Tonya'nın ailesiyle olan ilişkisi daha en baştan sevilme ihtiyacına denk gelen bir duygu. Hiçbir zaman başarılı bir sporcuya yakışan 'formel' bir ailesi olmamış. Babası gittiğinde, annesinin zorlamalarıyla başa çıkmaya çalıştığında hep patene sığınmış bir kadın Tonya. İlk âşık olduğu adamla birlikte gitmesi bu yüzden boşuna değil ya da jüriden istediği skoru alamadığı için peşlerinden gidip sorduğunda 'düzgün' bir aile ithamıyla karşılaşması da...

Yine benzer biyografilerde daha hırslı

3 DALDA
OSCAR
ADAYI

Hırslı anne LaVona Golden olarak müthiş bir dönüşüm geçiren Allison Janney, Altın Küre'den sonra Oscar'da da En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalının favorilerinden.

olma, en iyisi olma ve mükemmele ulaşmaya çalışmanın ana karakter için ne denli yıkıcı olabileceği ile de karşılaşırız, zorlu antrenman sahneleri sporcu biyografilerinin vazgeçilmez görüntüleridir bu yüzden. "Ben, Tonya"da bu türden sahnelerle çok az karşılaşıyoruz. Çünkü Tonya için buz üstünde paten kaymak daha da iyi olmak, daha mükemmelini yapmak için değil, tam tersine hayatta kalmak için bir neden. Kendini var edebildiği, kendi olabildiği, nefes alabildiği tek yerdir belki de.

Şiddet hayatından eksik olmuyor Tonya'nın, hem annesi hem de kocasından şiddet görse de çok daha farklı bir şey tercih ediyor, artistik buz pateni. Paten ehlileştiriyor Tonya'yı, ne zaman ki patenden uzaklaştırılıyor, o zaman çıkıyor dışarı öfke. Tonya patenden men edildikten sonra boks yapıyor. Yıllarca içinde tuttuğu şiddeti dışarı çıkarmanın bir yolu oluyor boks. Hem naif, hem kırılgan ama bir o kadar da yüklü bir kadın Tonya, rakibinin dizini kırdıracak bir şiddeti barındırmıyor belki ama yine de yükü ağır.

Bir dönem kendisinden "Bill Clinton kadar meşhurdum" diye bahseden Tonya'nın masum olduğuna inanan da var inanmayan da... Her ne olursa olsun hem filmden hem de Tonya Harding'in verdiği röportajlardan rakibinin dizini kırdıracak kadar kötücül bir karakter olmadığını anlıyoruz. Tonya yıllar geçtiğinde bile böyle bir suçlamayı kabul etmiyor. Film vizyona girmeden önce, konunun tekrar gündeme gelmesiyle birlikte verdiği bir röportajda ilk defa bir şeyler bildiğini itiraf ediyor, "Kocamın ve arkadaşı Shawn'un bir şeyler çevirdiğini biliyordum" diyor ama o kadar. Bu işin nereye varacağını, varabileceğini tahmin etmiyor.

Tüm bu sürece uzaktan baktığımızda bizi trajik bir hayat öyküsü beklediğini düşünebiliriz ama öyle değil. Yönetmen Craig Gillespie'nin Tonya'yı drama boğmak yerine kara bir mizahla, zaman zaman da şaşırtıcı bir komedi ile anlatıyor. Melodram gibi görünecek bir hikayeyi dinamik kadrajlarla ve asla karakterini yargılamayarak çekip çeviriyor. Hatta onu temize çıkarmak, masum olduğunun altını çizmek gibi bir derdi olduğunu bile söyleyebiliriz filmin. Yönetmenin şefkatli yaklaşımı müziklere de tesir ediyor. Tonya çöküşe doğru giderken fonda sanki onu yavaş olması, sakin olması konusunda uyarır gibi Gloria (I Think You've Got To Slow Down Before You Start To Blow It) çalıyor, filmin içinden çığlık çığlığa koşarak çıkıyor şarkı, bağırarak Tonya'nın peşinden gidiyor.

Kimin mağdur, kurban ya da kimin güçlü olduğunu bilemediğimiz bir hikaye bu. Yine de yıllar sonra ortaya çıkan bir film, bizi Tonya Harding'e yaklaştırıyor. Bunda oyuncuların gerek fiziksel gerekse de içsel anlamda gerçeğine çok yakın bir ilişkiyi kurabilmelerinin de etkisi var. Nostaljik, artistik buz pateni görüntüleri eşliğinde 90'ların üstünden geçen, seyircisini bir trajedi etrafında mizahla dolaştıran "Ben, Tonya" ile Tonya Harding'i anlıyor, biraz da onun safında kalıyoruz. **APM**

"BEN, TONYA", 16 ŞUBAT'TA SİNEMALARDA

SOĞUK REKABET

Tonya Harding ile Nancy Kerrigan rekabetinin Kerrigan'ın dizinin sakatlanması ile sonuçlanması 90'lar için ilgi çekici olduğu kadar şaşırtıcıydı. Kerrigan sakatlanmasına rağmen çabuk toparladı ve 1994 Kış Olimpiyatları'nda gümüş madalya kazandı, aynı olimpiyatlarda Tonya Harding ise sekizinci olabildi. Tonya Harding bu olay öncesinde Amerika'nın en başarılı ve meşhur buz patencilerinden biriydi. Nancy Kerrigan da en büyük rakiplerinden biri. İşte iki sporcunun derece tablosu. Görünüşe göre olayların geliştiği 1994 Kış Olimpiyatları öncesi özellikle ulusal yarışmalarda (ABD Şampiyonası) Nancy Kerrigan, Harding'ten bir adım daha önde...

TONYA HARDING

KIŞ OLİMPİYATLARI: 1991-92 Dördüncülük, 1993-94 Sekizincilik
DÜNYA ŞAMPİYONASI: 1990-91 İkincilik, 1991-92 Altıncılık
SKATE AMERICA: 1986-87 İkincilik, 1989-90 Birincilik, 1991-92 Birincilik, 1993-94 Üçüncülük
NHK TROPHY: 1987-88 Üçüncülük, 1990-91 İkincilik
PRIZE OF MOSCOW NEWS: 1988-89 Birincilik
NATIONS CUP: 1989-90 Birincilik
ABD ŞAMPİYONASI: 1989-90 Yedincilik, 1990-91 Birincilik, 1991-92 Üçüncülük, 1992-93 Dördüncülük

NANCY KERRIGAN

KIŞ OLİMPİYATLARI: 1991-92 Üçüncülük, 1993-94 İkincilik
DÜNYA ŞAMPİYONASI: 1990-91 Üçüncülük, 1991-92 İkincilik, 1992-93 Beşincilik
SKATE AMERICA: 1989-90 Beşincilik, 1992-93 İkincilik
NHK TROPHY: 1987-88 Beşincilik
PRIZE OF MOSCOW NEWS: 1988-89 Birincilik
NATIONS CUP: 1991-92 Birincilik
ABD ŞAMPİYONASI: 1989-90 Dördüncülük, 1990-91 Üçüncülük, 1991-92 İkincilik, 1992-93 Birincilik

BURAYA REK

Orta yaşlarda bir kadının eski püskü üç dev reklam panosunu kiralamasıyla başlayan "*Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri*" (Three Billboards Outside Ebbing, Missouri), İrlanda asıllı İngiliz oyun yazarı, senarist ve yönetmen *Martin McDonagh*'ın üçüncü uzun metraj filmi. Başrollerinde *Frances McDormand*, Sam Rockwell ve Woody Harrelson'ın yer aldığı film, ABD'nin göbeğinde kurmaca bir kasabada geçiyor. Film, Altın Küre'den sonra Oscar'da da ses getirecek gibi görünüyor.

Melis ***BEHLİL***
melisb@gmail.com

7 DALDA OSCAR ADAYI

LAM ALINIR

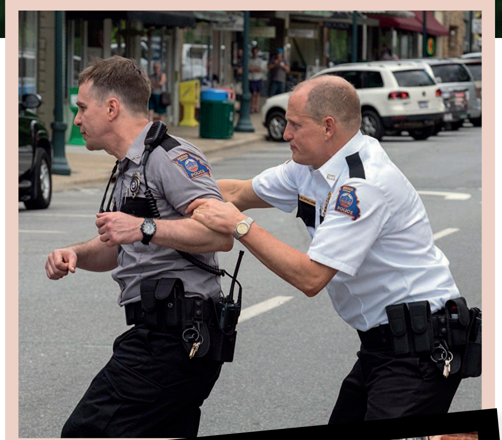
Woody Harrelson'ın adını ilk duyurduğu efsanevi dizi "Cheers"ın minicik barında olduğu gibi, Ebbing'de de herkes birbirini tanıyor sanki. Bir yabancının bakış açısıyla neredeyse idealize edilmiş bir Amerikan hayatı yaşanan bu kasaba, aslında ilk görüldüğü kadar da saf değil; güçsüzler burada da eziliyor. Karısını döven kocalar, siyahi zanlılara işkence yapan polisler, ve hikayenin temelini oluşturan, genç kadınlara tecavüz edip yakarak öldüren caniler burada da var. Kızı Angela vahşice katledilen Mildred Hayes (McDormand), 7 ay geçip de polisin bir arpa boyu yol alamamasını protesto etmek amacıyla şehrin pek de uğrak yeri olmayan bir yolundaki üç dev panoyu kiralıyor ve panolara doğrudan kasabanın emniyet amirinin bu basiretsizliğini sorgulayan metinler yerleştiriyor. İşler de burada karışıyor zaten, zira her ne kadar Hayes'in öfkesi anlaşılabilir olsa da, polis şefi Willoughby (Harrelson) kasabanın en sevilen simalarından.

Filmin hikaye ve karakterleri kurma konusundaki en büyük başarılarından biri, ana karakterlerin hiçbirinin sadece iyi veya sadece kötü olmaması ve kolay çözümlere kaçmaması. İşkenceci ve biraz kalın kafalı polis memuru Dixon'ın (Rockwell) bile iyi bir kalbi olduğuna ikna edebiliyor bizi film. Gerçi ABD'de filmin en çok eleştirilen yanı, özellikle bu karakter bağlamındaki ırksal duyarsızlığı ve bu ırkçı karakterin hemencecik affedilebilir hale gelmesi.

Filmdeki karakterler "Angela Hayes'i kim öldürdü?" sorusuna cevap arasalar da, filmin kendisi bu sorudan ziyade bu karakterlerin kendi hayatlarındaki trajedilerle nasıl başa çıkmaya çabaladıklarına odaklanıyor. Hepsinin içinde farklı kaynaklardan gelen bir öfke olsa da, aslında tüm ana karakterlerin kırgın bir yanları da var. Kiminin annesi, kiminin hastalığı, kiminin boyu ("Game Of Thrones"un en sevilen oyuncularından Peter Dinklage küçük ancak etkileyici bir rolle yer alıyor filmde), kiminin ise kaybettiği evladı sanki ayağına pranga olmuş, onları daima aşağı çekiyor. Bir şekilde hayatlarına devam etmeye çabalıyorlar. Ama bu çabalar esnasında etrafındakileri yaralamak da mümkün, çoğu bunu fark edemeyecek kadar kendi derdine gömülmüş durumda. Yine de temelde insanların iyiliğinden bahsedilebiliyor bu filmde; karakterlerden birinin Mildred'a söylediği gibi, herkes düşman değil, hatta neredeyse kimse düşman değil. Neredeyse romantiklik seviyesinde evrenindeki iyiliğe inanan bir film "Üç Billboard". Bu da aslında oldukça şaşırtıcı, zira filmin senaristi ve yönetmeni Martin McDonagh, sinemada daha sert karakterlerle adını duyurmuş bir isim.

“*Martin McDonagh*’ın tüm eserlerinde görülen kara mizah burada da fazlasıyla mevcut.”

İrlandalı bir ailenin Londra’da doğup büyüyen oğulları Martin McDonagh, doksanlı yılların ikinci yarısından itibaren Londra ve New York sahnelerinin en gözde oyun yazarlarından biri haline geldi. “Leenane’in Güzellik Kaliçesi”, “Inishman’in Sakatı” ve “Yastık Adam” da aralarında olmak üzere hepsi İrlanda’da geçen oyunları Türkiye’de de sahnelenen McDonagh, 2004 yılında çektiği kısa filmi “Six Shooter” ile sinemaya geçiş yaptı ve bu filmiyle En İyi Kısa Film dalında Akademi Ödülü’ne layık görüldü (film YouTube ve Vimeo’da izlemeye açık). Daha ilk filminde mebzul miktarda şiddet kullanan yönetmenin sonraki filmleri “Brüj’de” (In Bruges) ve “Yedi Psikopat” (Seven Psychopaths) ise zaten merkezlerine kiralık katilleri ve psikopatları alıyordu. “Üç Billboard”, bu filmlere göre çok daha sıradan insanların hayatlarını anlatıyor. Ancak McDonagh’nın tüm eserlerinde görülen kara mizah, burada da fazlasıyla mevcut. Başta Mildred olmak üzere, filmin karakterleri birbirlerine laf yetiştirme konusunda son derece hevesli ve başarılı, bu da filmi zaman zaman bir diyalog komedisine çeviriyor. Genç bir kadının katlinin sonuçlarını anlatan bir filmde komedi unsurları irkiltici gelebilir, ancak McDonagh evreninde bu şaşırtıcı bir durum değil. Oyuncululukları ve sıkı diyaloglarıyla dikkati çeken “Üç Billboard”un sinematografisi de son derece başarılı, gayet kısıtlı mekanlarda geçen hikayede seyircinin karakterlerle yakınlaşmasını sağlayan önemli unsurlardan. Carter Burwell imzalı müzikler ise, kimi yerlerde filmin lokasyonunun, kimi noktalarda karakterlerin kırılganlıklarının altını çiziyor. “Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri”, yılın görmeye değer filmlerinden. **APM**

“ÜÇ BILLBOARD EBBING ÇIKIŞI, MISSOURI”, 2 ŞUBAT’TA SİNEMALARDA

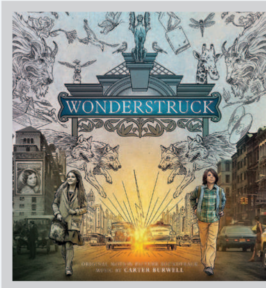
Alkan **AVCIOĞLU**
alkanavcioglu@gmail.com

2017'nin **En İyi 10 Soundtrack Albümü**

Geçtiğimiz yıl film müzikleri adına ***yaratıcı fikirler*** ve yeniliklerle doluydu. Albüm formatında basılan toplama ve özgün film müziklerinin en iyilerine göz atmanın tam vakti.

10) CALL ME BY YOUR NAME
(SONY CLASSICAL)
Yılın en çok övgü alan filmlerinden "Beni Adınla Çağır"ın müzikleri de benzer seviyede övgüleri hak ediyor. Klasik müzikle 80'ler pop müziği arasında bir düş gibi gidip gelen tınılar, Ryuichi Sakamoto'dan F.R. David'e kadar uzanıyor. Bir bütün olarak bu toplama soundtrack'in, filmin duygusal evreniyle muhteşem bir şekilde eşleşerek hafızalara kazındığı söylenebilir. Kimi zaman atmosferin en ayrılmaz parçasına dönüşerek. Bunda şüphesiz yönetmen Luca Guadagnino'nun sinema dilinin büyük payı var. Ama ona sorarsanız, en çok Sufjan Stevens'ın payı olduğu görüşünde. İlk kez bir film için şarkı besteleyen Stevens'ın (hem de iki tane), filme kattıkları inanılmaz. "Mysteries Of Love" ve "Visions Of Gideon" kayıtları, filmin kendisi gibi zamana karşı direnmekte zorlanmayacak.

9) WONDERSTRUCK
CARTER BURWELL
(LAKESHORE)
Carter Burwell bu yıl iki muhteşem film müziğine imza attı: "Three Billboards Outside Ebbing, Missouri" ve "Wonderstruck". Her ikisi de yılın en iyileri arasında sayılabilecek albümlerden özellikle ikincisi, "Carol"dan sonra bir kez daha Todd Haynes'le çalışan Burwell'in en incelikli işlerinden birisi. Haynes 50 yıl öncesinin New York'una adeta bir müze gözüyle bakarken, Burwell'in nostaljik tınıları filmin kalbi oluyor. Burwell'in yeteneklerini geniş bir çeşitlilikte gösterdiği müzikler, diyalogların boşluğunu doldurmakta usta işi.

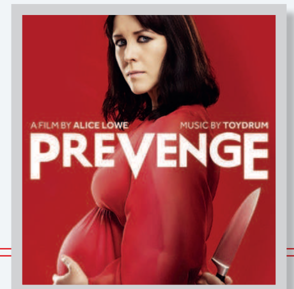
8) A GHOST STORY - *DANIEL HART*
(MILAN RECORDS)
Yılın hazine filmlerinden birinden hazine bir soundtrack. Daniel Hart'ın derinlikli ve esrarengiz müzikleri insanın derisinin altına işleyen türden. David Lowery'nin sessizliği anlatının büyük bir parçası yaptığı filmde, Hart'ın müzikleri buyurucu olmadan da duyguların nasıl harekete geçirileceğinin mükemmel bir örneği. Lowery'nin narin ruhlu filmine uyan tınılarıyla Hart, hikaye anlatımına olağanüstü bir güç katıyor. Ama tabii ki en özel yeri Dark Rooms'un "I Get Overwhelmed"ine ayırmak gerek. Lowery'nin layıkıyla kullanımı sağ olsun, Dark Rooms'un kaydı Milan Records etiketi altında yayımlanan albümün zirve noktası.

7) RAT FİLM
DAN DEACON
(DOMINO)
Son yıllarda elektronik müzik arenasından film müziklerine geçiş yapan pek çok sanatçı oldu. Dan Deacon bunlar arasında oldukça özel bir isim. "Twixt"'e yaptığı müziklerle ilk uzun metrajlı macerasının harika başladığı söylenemez. Ama Chris Marker'ın izinden giden belgesel "Rat Film"de, bu konudaki yeteneklerini tamamen ispatladığı kesin. Şarkıların yapısında yankıları, sessizliği usulca evrilen armonilere çevirişiyle Brian Eno'dan, Max Richter'e kadar uzanan geniş bir ekolü anımsatıyor. Domino etiketli albüm, Deacon'un kendi alanının dışına çıkmaktan çekinmediği, soyut ve etkisi zaman ile güçlenen ambient bir çalışma.

6) PREVENGE - *TOYDRUM (INVADA)*
Unkle üyeleri James Griffth ve Pablo Clements'in 2011'de kurduğu grup Toydrum, yılın en sürpriz soundtrack albümlerinden birine imza attı. Bu ikili daha önce "Detour" ve Shane Meadows'un "This Is England '90"ın müziklerinde karşımıza çıkmıştı. Yılın hit korku filmlerinden "Prevenge" ile ulaştıkları seviye ise tamamen başka denilebilir. Dario Argento ilhamlı soundtrack, sintisayzır ve elektronik tınılarıyla adeta perdeyi kaplıyor. Griffith ve Clements ikilisi retro bir sesin peşinde koşarken, etki gücü dalga dalga yayılan, tüyler ürpertici bir işitsel evren yaratıyor. Alice Lowe'un filmi iyi bir fikrin ilgi çekici bir stilize uygulamasıydı. Fakat Invada

> Yılın en çok övgü alan filmlerinden "***Beni Adınla Çağır***"ın müzikleri de övgüleri hak ediyor...

> **Müzikleri çıkarırsanız filmden *geriye bir şey kalmaz* klişesini "Tam Gaz"dan daha fazla hak eden bir film olamaz...**

etiketiyle yayımlanan albüm filmin gücünden kat be kat üstün. "Biological Clockwork"un iki varyasyonu ("The Train" ve "The Walk"), eleştirmenleri de mest eden albümün en çarpıcı kayıtları.

5) THE SHAPE OF WATER
ALEXANDRE DESPLAT (DECCA)
2017'de 5'ten fazla film müziğine imza atan Alexandre Desplat, günümüzün en üretken bestecilerinden birisi. Altın Küre Ödülü ile taçlandırılan "The Shape Of Water" sadece bu yılki çalışmaları arasında değil, Desplat'nın tüm kariyerinin en iyi işlerinden birisi. Film müziklerinin oldukça deneysel bir eksene doğru kaydığı bir yılda, özlediğimiz geleneksel, büyük orkestral film müziği tam da Desplat'nın ellerinden geldi. Guillermo del Toro'nun filmine adeta hayat kaynağı olan müzikleri ile Fransız besteci, oy verenlerin kalbinde Hans Zimmer'ı bir kez daha geçerse, Mart ayında ikinci kez Oscar'a uzanabilir.

4) GOOD TIME
ONEOHTRIX POINT NEVER (WARP)
Cannes'dan En İyi Soundtrack Ödülü'yle dönen Warp etiketli albüm, son yıllarda yapılan en zekice elektronik film müziği çalışmalarından biri. Oneohtrix Point Never'in yarattığı Tangerine Dream ilhamlı ses atmosferi, Safdie Biraderler'in filminin iliklerine kadar işliyor. Ama yine de Sezar'ın hakkını Sezar'a teslim etmek gerek: Iggy Pop'un film için yazdığı "The Pure And The Damned", hem filmi hem de bu soundtrack albümü tek başına özel kılabilecek bir kayıt. Adeta dili olmayan, kargaşa dolu bir evrenin kalbini dinleyiciye fısıldıyor.

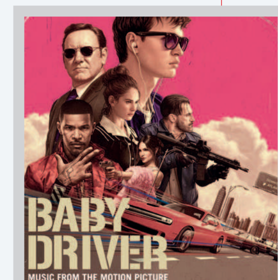

3) JANE – *PHILIP GLASS*
(SONY CLASSICAL)
"Kurt Cobain: Montage Of Heck" ile dikkatleri çeken yönetmen Brett Morgen, National Geographic'in arşivlerine dalıp; hayvan hakları konusunda tarihin akışını değiştirmiş araştırmacı Jane Goodall'un hayatı ve çalışmalarını anlatıyor. 2017'nin en güçlü belgesellerinden "Jane" Oscar'a şimdiden göz kırpıyorsa bunda Goodall'un hikayesi ve Morgen'ın kurgu yetenekleri kadar Philip Glass'ın müziklerinin de payı var. Glass'ın müzikleri filmin gücüne güç kattığı kadar, filmden bağımsız olarak da kendi ayakları üzerine basan olağanüstü bir çalışma. "Time Of Discovery", "The Proposal" ve "Serengeti" Glass'ın neden günümüzün en önemli bestecilerinden biri olduğunu bir kez daha ispatlıyor.

2) DUNKIRK
HANS ZIMMER (SONY CLASSICAL)
1980'lere kadar uzanan kariyeriyle Alman besteci Hans Zimmer, film müziklerinde eğilimlere yön veren öncü bir isim. Nolan ile yaptığı iş birliklerinin sonuncusu "Dunkirk"in müzikleri, adeta saat gibi işleyen ve gerilim üreten bir makinaydı. The Shepherd Tone adıyla bilinen bir işitsel illüzyonu filmin müziklerinin yapısına yerleştirmeye çalışan Zimmer, biçimsel anlamda kariyerinin en yenilikçi çalışmalarından birini üretti. Şarkıların formlarında, duyguları yakalamayı değil, duyguları yaratmayı hedefleyen ve tek bir sonuç elde etmeye çalışan matematiksel bir modeli kusursuz bir şekilde yorumladı. "Dunkirk"in müzikleri öylesine ince bir çizgide mükemmel ki, bundan bir adım sonrası bu bir film müziği mi diye sormayı gerektirebilir. Lakin "Anne!"nin (Mother!) deneysel müziklerini yapan Jóhann Jóhannsson'un filmin künyesinde müzik ve ses danışmanı olarak geçmek istemesi de benzer bir sebepten.

1) BABY DRIVER
(30TH CENTURY RECORDS)
Müzikleri çıkarırsanız filmden geriye bir şey kalmaz klişesini "Tam Gaz"dan daha fazla hak eden bir film olamaz. Beach Boys'tan T.Rex'e, Queen'den Barry White'a uzanan bir efsaneler geçidi. Ama bu soundtrack'i unutulmaz kılan şey Edgar Wright'ın seçkileri değil, sezgileriydi. Müzikle zihninde canlanan görüntülerin üzerine hikaye yazarak, şarkıları dramatik iskeletin temeline oturtmuştu. Sürekli müzik dinleyen Baby karakteri sayesinde müziğin enerjisi, karakterlerin ve olay örgüsünün önüne geçerek direksiyona hakim oluyordu. Film için yazılan tek özgün şarkı olan, 6 kez Grammy Ödülü kazanan Danger Mouse'un "Chase Me" kaydı ise şahane bir bonus. Toplama film müzikleri adına kilometre taşı niteliğinde bir albüm. **APM**

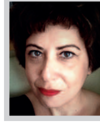

HAYATI ZEHİR EDEN ERKEKLİK

Sakin bir taşra kasabası, birbirinin aynısı gibi geçen günler, rutin hayatlar. Acaba her şey göründüğü gibi mi? *Ümit Ünal* sıradan bir ev kadınının dünyasına davet ettiği "*Sofra Sırları*"nda psikolojik gerilim türünü bolca kara mizahla harmanlıyor.

Fotoğraf ***Muhsin AKGÜN***

Ebru ***ÇELİKTUĞ***
ebruceliktug@gmail.com

Sinemamızın az ama öz üreten yönetmenlerinden Ümit Ünal ilk senaryosu "Teyzem"i kaleme aldığında 18 yaşındaydı. Bir yarışmada birincilik ödülünü kazanan Halit Refiğ imzalı "Teyzem" 1980'lerin kült filmine dönüşecekti. Yönetmenlik serüveni ise 2002'de "9" ile başlayan Ünal'ın yedinci uzun metrajlı filmi "Sofra Sırları" başrollerde Demet Evgar, Fatih Al ve Alican Yücesoy'u bir araya getiriyor. Filmlerinde karakterlerinin psikolojik derinliklerine inmeyi seven yönetmen bu kez kamerasını taşrada yaşayan 'umutsuz ev kadını' diye tasvir edebileceğimiz Neslihan'a çeviriyor. Neslihan'ın bir seri katile dönüşme süreci ise bolca kara mizah içeriyor.

Önce "Sofra Sırları"nın başkarakteri Neslihan ile başlayalım, nasıl biri?

Hepimiz kendimizi sürekli ikna ederek yaşıyoruz. Hepimiz bir şekilde kendimize "Her şey iyi olacak, her şey iyi gidiyor aslında" diyoruz. İnsan kendi kendini ikna etme ustası ve o manada çok sert bir şey olana kadar hep bir hayal dünyasında yaşıyor, o hayal kabuğu kırılana kadar. Bunu sadece ev kadınlarıyla sınırlamıyorum, bütün insanlar için geçerli bir şey. Fıkrada olduğu gibi: Adam gökdelenden düşüyor, 32, 30, 28. katları geçiyor, "Buraya kadar iyi idare ettik" diyor. İnsanların hepsi "Buraya kadar iyi idare ettik" diye yaşıyor. Ama bu bazı insanlarda kendini bir hayal dünyasının içine hapsetme şeklinde gerçekleşebiliyor. Neslihan da zor bir çocukluk yaşamış, travmalar atlatmış, anne-babası ölmüş, halası büyütmüş vs -bunları çok küçük diyaloglardan öğreniyoruz- ve küçük yaşta evlenince bütün hayatını bir erkek çevresinde kurmuş. Kocasının dünyanın en iyi kocası olduğuna, kendisinin çok iyi bir aşçı ve herkesi mutlu edebilen biri olduğuna inanıyor ama aslında çok sıradan bir kadın, hayallerinden başka sığınacak bir şeyi kalmamış bir insan. Ancak televizyonda gördüğü o insanlara kendini benzeterek mutlu olabiliyor.

Sizin kadınları hep sevip kollayan yönetmenlerden olduğunuzu düşünüyorum, "Sofra Sırları"nda da bu hissediliyor. Senaryosunu yazdığınız "Teyzem"den beri kadınlara olan bu merhametli tavrınızın altında ne yatıyor?

Benim ilk senaryomdan beri sadece kadınlara değil bütün azınlıklara karşı bir ilgim ve onların hikayelerini anlatma derdim var. O da sanırım Türkiye'nin çok baskıcı bir erkek toplumu olmasından kaynaklanıyor. Erkeklere de hayatı zehir eden bir erkeklik... Kadınların hayatını mahvediyor ama aynı zamanda eşcinsellerin, aslında maço erkek tanımı dışında kalan herkesin hayatını zehrediyor. Benim çabam da bir parça onlara ses olmak. Bir de onların hikayelerini daha içeriden, onların gözünden bakarak anlatmaya çalıştım hep. Çocukluğumdan itibaren kadın sohbetlerini -aslında bütün sohbetleri dinlerdim, erkek sohbetlerini de- ama kadınların o dilini bir şekilde kaptığıma ve anlayabildiğime inanıyorum. Eski filmlerimi ya da şimdiki filmlerimi gören insanlar ya da yeni yazdığım bir kadın karakteri okuyan insanlar nasıl bu kadar anlıyorsun diye soruyor, ben de bilmiyorum aslında (gülüyor). Bir şekilde onların gözünden bakmaya çalışıyorum. Aslında bütün karakterlere aynı şekilde yaklaşmaya çalışıyorum, bu filmin belki en kötü adamı koca karakteri ama bir arkadaşım filmi seyrettiğinde kocaya çok acıdığını söyledi,

belki onunla biraz özdeşleşerek. “Ben bu hayattan sıkıldım ya!” diye bağırdığı bir sahne var, “Bu koltuklardan sıkıldım, bu sehpalardan sıkıldım” diye. Gerçek hayatta hiçbir zaman tam iyiler veya tam kötüler yok. Kötü filmlerin, kötü tiyatro oyunlarının en büyük kusuru tamamen kötü ya da tamamen iyi karakterler yaratmaya çalışmak; halbuki gerçek hayatta herkesin hayatına yakından baktığınızda biraz, anlayabiliyorsunuz. Belki de bir başkasının gözünde o da iyi bir adam. Kimseyi çok yargılamamaya çalışıyorum filmlerde. Herkese bir şekilde hak vermeye çalışıyorum. Ama kadın karakterlere de çok iyi davrandığım söylenemez (gülüyor). Onları da hem eleştiriyorum -o iki komşu Kadriye ve Müjgan karakterleri- onların da hırs açısından kocalarından geri kalır yanları yok! Erkekler kötü, çok hırslı ve açgözlü ama o iki kadın da öyle.

Filmde Coen Kardeşler’in kara mizahıyla Alfred Hitchcock’a dair hınzırlıkları hatırlatan şeyler de var. Bu yönetmenlere yakın hisseder misiniz? Sıradan dikkat çekmeyen orta sınıf insanların olmayacak bir olayın içine düşme fikrini seviyor musunuz?

Coenler’i çok severim, onların da çok benzeyen bir kara mizah anlayışı var. Benim ilham gibi gördüğüm “Merhaba Dünya” (Being There) vardı. Mesela orada da çok saf bir karakter, bütün saflığına rağmen her şeyin içinden geçer ve ona bir şey olmadan kurtulur, biraz da öyle görüyorum bu hikayeyi. Ben de sonuçta orta sınıftan geliyorum, annem babam öğretmen ve o taşra kasabası dünyası iyi bildiğim bir dünya. O insanları da çok gözlediğim için iyi anlatabildiğimi düşünüyorum. Gerçi bu senaryonun ilk hali İngiltere’de geçiyordu. Filmi orada çekmeyi istemiştim. Orada yaşayan Türkler arasında geçecekti. Hikaye hemen hemen aynıydı fakat oradaki bir yapımcıyla uzun süre çalışmamıza rağmen olamadı, sonunda ilişkimizi bitirdik ve ben burada çekmeye karar verdim, senaryoyu buraya uyarladım.

Tek mekanda geçen hikayeler anlatma konusunda tercihiniz var ve zor bir tercih aslında, bunun nedeni ne?

Mekanları az tutmak tamamen bütçe tercihi. Senaryoyu tasarlarken eğer kısıtlı bir mekan düşünürseniz bütçeyi daha hesaplı tutabiliyorsunuz. Aynı hikayeyi birçok evde, sokakta ve parkta da yazabilirsin ama bir evin içinde bir günde çekebileceğin şey daha fazla. Bu işin pratik kısmı, ışıklar falan kurulduktan sonra bir evin içinde çok daha rahat çekebilirsin. Mesela “9”u 11 günde çekmiştik. “Ara”yı 13 günde çektik. “Nar” 15 işgünü, “Sofra Sırları”nı da 22 işgününde... “Sofra Sırları” diğer filmler gibi tam olarak tek mekanda çekilmedi; dış sahnelerimiz de var ama büyük kısmı evin içinde geçti. Ben ‘outdoor’ insanı değilim, dağlar, tepeler veya şehrin ara sokakları değil de evde hayal kurmayı daha çok seviyorum, hayatımın çoğu evde geçiyor. Bir mekanı usturuplu şekilde kullanıp o mekanın dramatik imkanlarından yararlanmak bana daha güzel geliyor. Bu aslında tamamen “9”da bütçe tercihiydi, o film tamamen bir prodüksiyon fikrinden yola çıktı: Her oyuncuyu bir günde çekme fikrinden... “9” tek mekan da değil neredeyse tek plan filmi, tek ışık altında oyuncuları konuşturduk.

Mekanın tek ya da az oluşu karakterlere odaklanmayı da pekiştirmiyor mu?

Evet, oyuncularla gerçekten daha yakın ve uzun süreli çalışma imkanı veriyor, onları çok ince ince işleme imkanı da veriyor. İstiklal Caddesi’nde bir çekim yapmaya kalksanız orada oyuncuyu düşünene kadar o kadar çok detay var ki. İster istemez insanın dikkati dağılıyor ama ışıklar hazır, sıcak bir mekandasınız (gülüyor), oyuncuyla beraber daha incelikli çalışabiliyorsunuz. Bir de ben diyaloglarla derdimi anlatmayı seviyorum, ilk senaryomdan beri. Müjde Ar “Teyzem”i ilk okuduğunda “Güzel diyalog yazıyorsun” demişti, oradan kalktım ve yürüdüm! Bir şekilde diyalog konusunda bir kulağım var. David Mamet diyalog yazmanın müzik kulağına sahip olmak gibi bir şey olduğunu söylüyor. Ama şu tehlikeye dikkat çekiyor: İyi diyalog yazan insanlar tamamen o diyaloğun büyüsüyle senaryoyu lafa boğabilirler, diyor. Ben ortasını bulmaya çalışıyorum ama diyalog seviyorum.

Neslihan’ın kendini ünlü bir aşçı gibi hissettiği fantezileri aracılığıyla yeni bir anlatım biçimi denemek mi istediniz?

“Piyano” (The Piano) filmini hatırlar mısınız? Orada filmi bize bir küçük kız sesi anlatıyordu. Ama aslında yetişkin fakat sağır-dilsiz bir kadını anlatıyordu, o kadının sesi küçük bir kız sesi olarak kalmış, iç sesiydi. “Sofra Sırları”nda da baş karakterin iç sesi, kendisini hayal ettiği şey, o televizyon sunucusu. Bilinen bir yemek programı sunuyor ve gerçek hayattakinden çok daha güzel, makyajlı ve enerjik bir kadın. Aslında Neslihan’ın içinde öyle bir kadın var. Neslihan’ın potansiyeli konuşuyor. **APM**

“SOFRA SIRLARI”, 16 ŞUBAT’TA SİNEMALARDA

FİLMİN YAPIMCISI ANLATIYOR

Chantier Films’in kurucusu Metin Anter’e göre bu proje önemli bir boşluğu dolduracak...

2001 yılında Chantier Films’i kurarken hedefimiz Türkiye’de sinemaseverlere kaliteli ve başarılı yapımlar sunarak ülkemizde ve dünyada ses getirecek yapımlara imza atabilmekti. Bugüne kadarki süreçte dağıtımını üstlendiğimiz birçok yabancı filmin sinemaseverleri memnun ettiğini duymak bizleri de mutlu ediyor. Yabancı filmlerdeki amacımız aynı çizgisinde devam ederken yerli yapımlarla da klişeleşmiş düzenden uzak filmlerin yapımcılığını üstleniyoruz.

Sinema evrensel bir iştir, duygulara hitap eden bir sanattır. Bir film, hikayesiyle, oyunculuğuyla, yönetimiyle, yapım tasarımıyla bir ülkeye ait olmaktan çıkıp, farklı dil ve kültürdeki insanlarda farklı tatlar yaratabilir. Bizim de isteğimiz böyle yapımlarda imzamızın olması.

Geçtiğimiz yıl evrensel sinemada da yer bulacağına inandığımız üç farklı filmde yapımcı ortağı olduk. Bunlardan biri usta yönetmen Ümit Ünal’ın aynı zamanda senaristi olduğu “Sofra Sırları”. Bize yaklaşık 7-8 yıl önce gelen bir projeydi ve şu anki halinden çok farklıydı. Zaman içinde proje her anlamda oldukça iyi duruma geldi.

“Sofra Sırları” anaakım sinemada boşluğu hissedilen bir alanı dolduracak. Yapımcısı olduğumuz bir diğer film de “Sarmaşık” ve “Gişe Memuru” filmlerinin yönetmen ve senaristi Tolga Karaçelik’in “Kelebekler” filmi. “Kelebekler”, Sundance Film Festivali’nde yarışacak. Evrensel bir mizah anlayışı ile hem ülkemizde hem de dünya genelinde çok beğenileceğini düşünüyoruz. Son olarak Can Evrenol ile çalıştığımız “Housewife” şu ana kadar birçok festivalde gösterildi ve kendi janrında oldukça beğeni toplayan bir film. Şimdiden yurtdışı satışları ve teklifleri almaya başladık.

!f

ist-
an-
bul

BAĞIMSIZ/
FİLMLER/
FESTİVALİ/
INDEPENDENT/
FILM/
FESTIVAL/

17. !f İSTANBUL BAĞIMSIZ FİLMLER FESTİVALİ

17th !f ISTANBUL INDEPENDENT FILM FESTIVAL

FESTİVAL PARTNERİ
maximum
maximum.com.tr

CGV MARSCINEMAGROUP

İstanbul
15 - 25 Şubat / February 2018
Cinemaximum City's Nişantaşı
Cinemaximum Kanyon
Cinemaximum Akasya
Caddebostan Kültür Merkezi (CKM)

Ankara
1 - 4 Mart / March 2018
Cinemaximum Armada

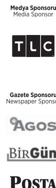
İzmir
1 - 4 Mart / March 2018
Cinemaximum Konak Pier

ifistanbul.com #if2018 #ifteizledim #ifmaximumda

SU KATILMIŞ AŞK

Guillermo del Toro'nun Altın Aslan ve Altın Küre ödüllü filmi "***Suyun Sesi***" (The Shape Of Water), 'büyüklere masal' niteliği taşıyan naif bir aşk hikayesi anlatıyor.

Müjde ***IŞIL***
mujde.isil@superonline.com

Yakın dönem sinema sanatının en yaratıcı, geleceğe iz bırakacak ve yenilikçi yönetmenleri listesine Guillermo del Toro'nun ismi de girer mutlaka. Özgün, bazen rahatsız edici, bazen duyguları coşturan tarzıyla her filmi seyirciye ayrı bir tat veriyor, ayrı bir masal diyarına götürüyor.

Yönetmenin Venedik'te En İyi Film, Altın Küre'de de En İyi Yönetmen ödülü kazanan yeni filmi "Suyun Sesi", Guillermo del Toro sinemasının zirve noktası olarak kabul edilen "Pan'ın Labirenti" (El Laberinto Del Fauno) ile benzerlikler içeriyor. Bu sefer konu İspanya İç Savaşı'nda değil, Soğuk Savaş döneminde ABD'de geçiyor. Başkahramanımız Elisa bir çocuk değil ama bir çocuk kadar sevgiye aç. Tek başına yaşayan ve Amerikan hükümetinin gizli bir laboratuvarında temizlik işi yapan, dilsiz bir kadın. Sıradan yaşamı, laboratuvara getirilen bir yaratığı fark etmesiyle değişiyor. Kısa sürede iletişim kurduğu bu balık-insan karışımı yaratık ile duygusal bağı kuvvetleniyor. Sovyetler'in eline geçme ihtimaline karşı ABD'li yetkililer onun canına göz dikince Elisa, gönlünün yaratığını korumak için kolları sıvıyor.

"Su o sırada onu tutan ne ise onun şeklini alır. Aynı zamanda evrendeki en yumuşak güçtür. Tıpkı sevgi gibi… Sevgiyi hangi şekle koyarsak onun halini alır, ister bir erkek ister bir kadın ya da ister canlı olsun" diyerek özetliyor filminin çıkış noktasını ve ismini Del Toro. Ve devam ediyor: "Umutla ilgili, zamanımızın sorunlarına panzehir olacak zarif bir öykü yaratmak istedim. Bu hikayenin bir masal biçimini almasını tercih ettim. Çünkü tevazu, hayatınızdaki her şeyden daha görkemli bir durum. Ve sonra bu sevgiyi, Soğuk Savaş, uluslararası düşmanlık ve insanların ırk, renk, yetenek ve cinsiyet ayrımından kaynaklanan nefretleri kadar kötü bir şeyle birleştirmenin harika bir fikir olacağını düşündüm." Sevgisizliğin, tahammülsüzlüğün, ötekileştirmenin hüküm sürdüğü günümüzde Del Toro'nun böyle bir film yapmak istemesi hem naifçe hem de çok yerinde…

Ödüllerde coşan, seyirciyle genel olarak sempatik bir bağ kuran "Suyun Sesi" için yapılan yorumların başında Del Toro'nun özgünlüğünden çok, başka filmlerden izler taşıyor olması geliyor. Örneğin Elisa karakteri Amélie'ye, yaratık "Kara Gölün Canavarı"ndaki (The Creature From The Black Lagoon), "Güzel Ve Çirkin"i temel alan hikayesi yeni bir "E.T." yorumuna benzetiliyor. Yönetmen bu noktada ilham kaynağını hiç saklamıyor zaten: "'Kara Gölün Canavarı', 6 yaşımdan beri kafamdaydı; bir hikaye olarak değil, bir fikir olarak. Julie Adams'ın altında yüzen yaratığı gördüğümde, bunun tanık olduğum en şiirsel şey olduğunu düşündüm." Bu şiirsel etkiyi, "Suyun Sesi"nin o ünlü posterinde de görmek mümkün.

Filmin ödüllerdeki başarısında, seyirci nezdindeki sempatisinde oyuncuların da payı büyük. Del Toro, röportajlarında Elisa karakterini Sally Hawkins için yazdığını, filmi onun şekillendirdiğini özellikle belirtiyor. Mike Leigh'in "Daima Mutlu"su (Happy-Go-Lucky) ile Berlin Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu seçilmiş, Woody Allen'ın "Mavi Yasemin"inde (Blue Jasmine) de En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında Oscar'a aday olmuştu Hawkins. "Guillermo'nun koreografisi o kadar güzel ki… Sanki dans gibi… Müzik, görüntü yönetimi ve diğer tüm oyuncular; hepsi birlikte sihir getirdi" diyor aktris. Del

Kariyeri boyunca canavarlarla haşır neşir olan Guillermo del Toro, yine bildiği sulardan şaşmıyor.

Laboratuvarda çalışan temizlik görevlisi Elisa, bir yaratığa gönlünü kaptırır!

Toro'nun "Suyun Sesi"nde güzellik olgusunu özellikle ötelediği, alışılmış bir "Güzel Ve Çirkin" uyarlamasından kaçındığı, klasik güzellik tanımlarına pek uymayan ve filmde canlandırdığı karakterle de bunu bütünleştiren Hawkins'in varlığı kanıtlar nitelikte.

Hawkins'in rol arkadaşı Doug Jones, Del Toro'nun kadim 'yaratık' dostu. "Tehlikeli Yaratıklar" (Mimic), "Hellboy", "Hellboy 2: Altın Ordu" (Hellboy II: The Golden Army), "Pan'ın Labirenti" ve "Kızıl Tepe" (Crimson Peak) ile devam eden işbirliği (arada öcüyü canlandırdığı "The Bye Bye Man" gibi yapımlar da var tabii) "Suyun Sesi"nde de devam ediyor. Aktörün olduğu bölümlerin çekimi 7 hafta sürmüş. Lateks, köpük ve kauçuktan yapılmış özel kostümü giymek için, çekim süresince her gün 3 saatini harcamış.

Filmin yardımcı oyuncu kadrosu da göz kamaştırıyor: Richard Jenkins, Octavia Spencer ve kariyerine hatırı sayılır bir 'psycho' performansı ekleyen Michael Shannon… "Tehlikeli Yaratıklar" ve "Kızıl Tepe"den sonra Del Toro'nun yeniden çalıştığı görüntü yönetmeni Dan Laustsen hem Soğuk Savaş döneminin kasvetini hem de farklılığın renklerini başarıyla yansıtıyor. Film, Del Toro'nun en iyileri arasında anılacak mı, onu da zaman gösterecek. **APM**

"SUYUN SESİ", 16 ŞUBAT'TA SİNEMALARDA

ARZU FİLM'E SELAM

İlk filmi "Limonata" ile sinemada yönetmen olarak dikkate değer bir varlık göstereceğinin işaretlerini veren oyuncu *Ali Atay*, ikinci filmiyle seyirci karşısında. Sinemamızın toplumsal hafızamızda yer etmiş en tatlı döneminden ilham alan ve herkese tanıdık gelecek bir ailenin suç dünyasındaki macerasını anlatan "*Ölümlü Dünya*", son dönemin komedide çıtayı yükselten örneklerinden.

Fotoğraf *Muhsin AKGÜN*

Senem *ERDİNE*
senemerdine@hotmail.com

Mermer Ailesi perdede gördüğümüz en sevgi dolu ailelerden birisi. Koşulsuz sevgi, anlayış, güven, dayanışma ruhu... Bu aileyi bir yerlerden tanıyoruz. Yeşilçam dönemini, Arzu Film ekolünü akla getiriyor. Esin kaynaklarınızdan bahseder misiniz?
Arzu Film demenize o kadar sevindim ki, çünkü çıkış noktamız orası. Bugünlerde tiyatroda, sinemada, müzikte bizim gibi insanlar belli sınırlar içine hapsediliyoruz gibi hissediyorum. Kendi çevremiz, kendi izleyicimiz var ama bir süre sonra birbirimize hikaye anlatır duruma geliyoruz. Oysa hikayelerimizi daha geniş kitlelere anlatabilmeliyiz. Gişeye yaklaşan işler yapmak istiyorum düşüncesiyle yola çıktım. Gişeye yakın olan sevdiğim filmler hangileriydi diye düşününce Arzu Film dönemi geliyor akla. Bu filmi yaparken o filmlerin seyirciyle kurdukları ilişkinin sırrını çözmeye çalıştık. Her şeyden önce, hikayeden de önce aile ortaya çıktı; Mermer Ailesi. Sonra Feyyaz Yiğit ve Aziz Kedi'yle beraber hikayeyi yazmaya başladık.

Nasıl bir aile Mermer Ailesi?
Tam olarak tarif etmek zor ama birbirlerine hiç öfkelenmiyorlar, her zaman birbirlerinin yanındalar, birbirlerini anlayışla karşılıyor, her durumda destekliyorlar. Baba aşırı sakin. Birbiri için ölebilecek bir aile. Bu hep laftadır ya, bunlar için gerçekten öyle. Bunun masalsı bir tadı var. Gerçek olamayacak kadar tatlı bir durum. Bana çok romantik geliyor ama gerçek yaşamda öyle olmam mümkün değil.

Sinemamızın geçmişine selam gönderen bu aileyi suç dünyasının içine atma fikri nasıl ortaya çıktı?
Yüksek tempolu, sürükleyici bir film yapmanın yolu aksiyondan geçiyor. Doğrudur yanlıştır, biz böyle bir noktaya vardık. Bu aileyi aksiyona sokmanın alışılmışın dışında bir yolunu aradık, klişelere düşmeden ama güzel klişeleri de kullanarak ilerledik. Konuşa konuşa bu fikir çıktı ortaya.

Geçmişin masum ailesi bugünün suç dünyasında. Burada bir alegori var mı?
Yo, biz sadece o aileyi bu durumun içine koyup gelişmeleri izledik. Bunlar suç dünyasının içine doğmuş bir aile. Çocukluklarından beri silah kullandıkları için silah kullanmanın araba ya da cep telefonu kullanmaktan farkı yok. Hayatlarının bir parçası, kurtulmak da istiyorlar ama nasıl kurtulacaklarını bilmiyorlar. Kurtulmak istedikleri şey de peşlerindeki bir adam, polis, mafya filan değil, her şeyden, kendi hayatlarından kurtulmak istiyorlar. Her şeylerini bırakıp gitmek istiyorlar. Çünkü mutlu değiller. Âşık olamıyoruz diye bağırıyor birisi. Sevgilileri olamıyor. Boş zamanlarında ne yapacaklarını bilmiyorlar. Dış dünyayla bir bağları var ama aslında yapayalnızlar. Çok paraları var ama öyle bir sistem ki para onlara gelmiyor.

Tam bir takım oyunu var filmde. Neredeyse hiçbir karakter diğerinden fazla öne çıkmıyor. Fakat İrem Sak'ın canlandırdığı karakter çok eleştirilen bir anaakım klişesi; erkeklerin hikayesi içinde sürüklenen, edilgen kadın. Dünyada cinsiyet eşitliğinin bu kadar tartışıldığı bir zamanda böyle bir kadın karakterle çıkmayı riskli bulmadınız mı?
Kadınla erkek yer değiştirse diye düşündüm bir ara. Orada erkek de sürüklenebilirdi. Söylediğiniz şeyleri düşündüm ama sonra dedim ki burada bir aşk var, çocuk sevdiğini alıp götürmek istiyor. İster istemez kız orada edilgen olmak zorunda çünkü kendini birdenbire çok acayip bir durumun içinde buluyor ve ister istemez sürükleniyor ama bu erkek de olabilirdi. Ayrıca kızın irade gösterdiği yerler de var. Arabayı alıyor gidiyor bir noktada, kutu değilim ben burada diyor.

Türk sineması seksist mi?
Bunu çok konuşuyoruz aramızda. Bana da soruyorlar niye kadın hikayesi anlatmıyorsun diye. Erkek hikayesi ne, kadın hikayesi ne, onu da bilmiyorum ama ben böyle hikayeler anlatmayı biliyorum çünkü ben kendi tarafımdan bakabiliyorum. Bütün kız arkadaşlarıma hep diyorum ki hikayelerinizi yazın, siz yazın. Ben bir yan karakteri oynayayım orada. Bunu yapacak kişi kadınlar. Ben onların hikayelerini bilmiyorum, bilsem yazarım. Herkes kendi hikayesini anlatmakla sorumlu bence. Ben istesem de doğru anlatamam bir kadının hikayesini.

Ali Atay'ın "Ölümlü Dünya"sı, Mermer Ailesi'yle tanıştırıyor bizi.

"Ölümlü Dünya"da oyuncuların komedi performansı çok önemli rol oynuyor. Nasıl bir ekip çalışması yaptınız?
Konuşmak çok önemli. Temiz iş ancak çok konuşarak çıkıyor. Çok uzun bir ön çalışma süreci geçirdik. Herkes her şeyi denedi önce. Ve sadece şuna önem verdik: Gerçekçi, inandırıcı olmak... Sen eğer inanıyorsan yaptığın şeye, komik olmak zorunda değiliz, şaka yapmak zorunda değiliz, sadece bu karakter sende can bulmalı. Bunun bir formülü de yok. Bu sadece tecrübelerle, çok uzun konuşarak çıkıyor.

Sarp Apak'ın canlandırdığı karakterin kovalamaca sahnesinde arabanın tepesinden ateş ettiği bir sahne var mesela. O sahneyi nasıl tarif ettiniz ekibe?
Dedim ki; şu anda geniş bir ailesiniz, ortak kurbana girmişsiniz ve kurban etinin dağılımı oluyor. Ve bütün sakatatlar birine düşmüş. Onun serzenişi vardır ya, onu istiyoruz: "Bize de bu kaldı, neyse problem değil de yani..."

Dünya karanlık zamanlardan geçiyor. Bizde de öyle. Karanlık dönemlerde komedinin hayatımızdaki rolü konusunda ne düşünüyorsunuz?
Komedi hep olmalı bence. Benim hayatımda oynarken, yazarken, film çekerken mizah hep var zaten. Cenazede gülen bir aileden geliyorum. Mizah benim hayatımda hep olacak. Bu bir tarafa, hiçbir şeyden emin olamadığımız bir dönemden geçiyoruz. İçlerimiz karanlık, gülmüyoruz çok fazla ama her şey çok komik geliyor bir yandan, sinirlerimiz boşalabiliyor. Kanyon'un önünde bir gün patlayacakmışım gibi hissettim gerçekten. İlk bombalarla beraber bunları hissettik ama sonra ne kadar şiddetli bir şey olursa olsun bu senin hayatının olağan bir parçası oluyor. Şu yaşadığımız toplumdaki durumdan kaçıp kurtulmak istemeyen var mı acaba? Herkes gitmek istiyor ama nereye gitmek istediğini de bilmiyor. Sadece gitmek, kurtulmak istiyor. Filmdeki "Her şeyi bırakıp komple gidiyor muyuz?" o yani. Cep telefonlarını da kapatıp komple gidebiliyor muyuz?

Türkiye'de komedi gişede iyi iş yapıyor. Ama artık sadece komedi iş yapıyor gibi bir durum var. Bu gerçekle sınırlanmış hissediyor musunuz?
Bilmem. Ben sadece zorlama şeylerden hoşlanmıyorum. Hiç gülmeyeceğim bir şeye bile sempati duyabilirim eğer inanarak yapılmışsa. İstiyorsa üç kişi izlesin, istiyorsa 30 milyon kişi izlesin. Bir Kanada filmi var diyelim ki, konunun bizimle hiç alakası yok, bu adam bunu niye anlatmış dersin, o kadar uzak ama eğer inanarak yapılmışsa çok başka oluyor.

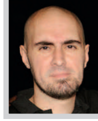
"Leyla İle Mecnun" Türkiye dizi tarihinde bir dönüm noktası. Bu dizinin TV dünyasında, komedide ve ekibin bir üyesi olarak sizin kariyerinizdeki etkileri hakkında neler söylersiniz?
Genel değerlendirmeler yapmak bana göre değil ama şunu söyleyebilirim, geniş kitlelere böyle bir yoldan da komedi yapılabileceğini göstermesi bakımından önemliydi. Serbest çağrışımlar üzerine kurulmuş bir dünyası vardı. O açıdan yeniydi. Artık yadırgamayacaklar. "Leyla İle Mecnun" kafası diyecekler. Benim hayatımda ne değiştirdi? İnsanların beni aslında tam istediğim gibi tanımasını sağladı. Nasıl bir dünyada yaşıyorum, nasıl bir algım var, neye gülüyorum, ne tür şeyler yapmak istiyorum? Bunların anlaşılmasını sağladı. Anlattığım hikayeleri daha fazla insana ulaştırma imkanı verdi. **APM**

"ÖLÜMLÜ DÜNYA", SİNEMALARDA

MOONEE HARİKALAR DİYARINDA

2017'nin en çok ses getiren yapımlarından; festivalleri, eleştirmen birliklerini ve izleyen hemen herkesin kalbini fetheden "*The Florida Project*" beyazperdenin unutulmayacak çocuk karakterlerinden biriyle, *Moonee* ile tanışmaya çağırıyor cümlemizi. Aman bu davete kayıtsız kalmayın!

İhan ***YURTSEVER***
broflovski_jr@yahoo.com.tr

İki yıl evvel çektiği "Tangerine" ile özellikle eleştirel düzeyde kayda değer bir başarıya ulaşan Amerikalı bağımsız sinemacı Sean Baker 2017'de çıtayı birkaç basamak daha yukarı çekerek "The Florida Project" ile yılın en beğenilen filmlerinden birine imza attı. İsmi birçoğumuz için taze olsa da Baker "The Florida Project" ile aslında altıncı uzun metrajını kotarmış bulunmakta ve filmin, yönetmenin filmografisinin geneline sinmiş gerçekçi, yer yer hayli sert, neredeyse belgeselvari sinema dilinden nasibini fazlasıyla aldığını söyleyebiliriz.

Adından da anlaşılabileceği üzere ABD'nin Florida eyaletinde geçen öykü dünyaca ünlü eğlence parkı Disney World yakınlarındaki bir moteli mesken tutuyor. Yönetmenin önceki çalışmalarından da aşina olunabilecek alt sınıftan küçük insanların yuva bellediği ve ahvaline tam tezat Magic Castle (Sihirli Şato) ismiyle maruf motelin en müstesna sakini ise ağzı bozuk, çokbilmiş, yaramaz, laf dinlemez ama yine de her ne hikmetse dünya tatlısı minik cadaloz Moonee'den (Brooklynn Prince) başkası değil. Sorumsuzluk abidesi, kızı hariç tüm dünyayla kavgası olan ve hayattan en az birkaç sağlam tokat yediği besbelli annesi Halley (Bria Vinaite) ile yaşayıp, daha doğrusu savrulup giden Moonee için kafaya takmaya değecek pek fazla şey yok şu hayatta; bir külah dondurma, reçelli ekmek, el âlemin arabasına yapıştırılacak tükürük hokkaları, söğüşlenecek turistler, motelin işletmecisi Bobby'yi (Willem Dafoe) gıcık edecek her nevi komplo ve kalpazanlık yeter de artar küçükhanıma. Tüm moteli çekip çevirdiği yetmiyormuş gibi anne-kızı elinden geldiğince kollamaya çalışan Bobby'nin çabaları beyhude; huylu huyunda ısrarcı.

Önceki filmlerinde devinim halinde bir kamerayla izleyici karşısına çıkan Sean Baker "The Florida Project"te de farklı bir tarife uygulamıyor. Yönetmenin soluksuz koşturup duran Moonee ve arkadaşlarının peşine takılıp motel koridorlarından Florida'nın varoşlarına sürüklenen kamerası çocukların boy hizasına yakın hep. Böylece izleyiciye onların bakış açısını duyumsama fırsatı sunarken, filmin gerçeklik hissini de perçinliyor. Oyuncuların büyük bölümünün amatörlerden, hatta bir kısmının motelin gerçek müşterilerinden oluşması da filmin belgesel tadı veren yapısını destekliyor.

Herhangi bir izin alınmaksızın cep telefonuyla gerilla usulü çekilen finali dışında fiziki olarak hiç karşımıza çıkmayan Disney World ise adeta bir hayalet, bir gölge misali geziniyor filmin üstünde. Zira ne Moonee ve annesi, ne de hikayeye girip çıkan herhangi bir karakter ait o harikalar diyarına. Onların yeri gerçek dünya; sihirli şatoların tahtakurularının istilasına uğramış odaları; aylakçının, sübyancının, ayaktakımının, göçmenlerin, yersiz yurtsuzların, fıttırıkların cirit attığı otoparkları, balkonları, merdiven altları. Bu açıdan filmin adını Disney World'ün proje aşamasındaki ismi olan "The Florida Project"ten almış olması da gayet manidar.

"The Florida Project"in şu ana dek topladığı övgü ve ödüllerin ana kaynağı iş icabı sert ve otoriter görünmeye çalışan fakat içinde kanadı kırık bir iyilik meleği yatan Bobby rolündeki Willem Dafoe oldu. Performansıyla Amerikan eleştirmen birliklerinin yardımcı oyuncu ödüllerini adeta silip süpüren usta aktör Altın Küre'yi Sam Rockwell'e kaptırmış olsa da an itibariyle Oscar'ın en güçlü adaylarından. Öte yandan kariyerinin zirvesindeki bir Willem Dafoe'yu bile gölgede bırakmaya muktedir; değil Bobby'yi, buzdağlarını bile eritecek şirinlik ve doğallığıyla Moonee'yi hafızalarımıza kazıyan 7 yaşındaki Brooklynn Prince şovun asıl yıldızı oluyor. Baker'ın onsuz bu filmi hayal edemediğini söylemesi haybeye değil elbette. **APM**

"THE FLORIDA PROJECT", 23 ŞUBAT'TA SİNEMALARDA

WILLEM DAFOE 'İYİLİKMETRE'

Willem Dafoe bu filmde adeta kanatsız bir melek. İyi karakterlerde nadiren gördüğümüz usta aktörün rollerindeki iyilik/kötülük skalasına yakından bakalım...

BOBBY The Florida Project (2017)

ALAN Mississippi Burning (1988)

İSA The Last Teptation Of Christ (1988)

TEĞMEN ELIAS Platoon (1986)

CARAVAGGIO The English Patient (1996)

ERIC MASTERS To Live And Die In L.A. (1985)

GREEN GOBLIN Spider-Man (2002)

MAX SCHRECK Shadow Of The Vampire (2000)

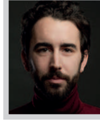
JOPLING The Grand Budapest Hotel (2014)

BOBBY PERU Wild At Heart (1990)

ÇİN USULÜ UCUZ ROMAN

Geçen sene Berlin'de *Altın Ayı* için yarışan Çin yapımı animasyon "*İyi Günler*" (Hao Ji Le), Wong Kar Wai usulü bir düşsellik ile Tarantino'nun delişmen ilk dönemini harmanlayan, ülkesinin sansürüyle mücadele etmiş hayli çarpıcı bir film.

Fırat **ATAÇ**
firat_atac@hotmail.com

2018 ŞUBAT'I SANSASYONEL BİR İŞİ DE beraberinde getiriyor. Jian Liu'nun 67. Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı için yarışan kara filmi "İyi Günler", geçirdiği başarısız estetik operasyonundan sonra 'beterin beteri var' cümlesinin anlamını öğrenen sevgilisine yardım etmek isteyen Xiao Zhang'ın hikayesini anlatıyor. Mafya patronu olan işvereninden çaldığı 1 milyon yuan ile sevdiceğine yeni bir ameliyat fırsatı yaratan Zhang, şaşılmayacak biçimde paranın etrafındaki kanlı savaşın başrolüne oturuyor.

"İYİ GÜNLER", 9 ŞUBAT'TA SİNEMALARDA

SEVDİĞİ SİNEMACILARIN ETKİSİ

"İyi Günler"de kara mizahla soslanmış tüm suç filmlerinde akla gelen 'Tarantino etkisi'nin hayranlık uyandırıcı bir görsel tasvir ile kendi kanalını bulduğunu söyleyebiliriz. Oluşan tüm delilik ve kaosa verilen aralarda günlük rutinler hakkında gevezelik yapan gangsterler var. Steve Jobs, Bill Gates ve Mark Zuckerberg'le ilgili yapılan geyikler durumu özetliyor sanki. Liu'nun arka sokakları, Amerikan Rüyası'nın sulandırılmış halini barındırıyor. Açgözlülüğün ortaklaştırdığı karakter profilleri, sadist patron, eksantrik kiralık katil ve romantik yarı mazlum şeklinde arz-ı endam ediyor. Berlin'deki ilk gösterimden sadece üç hafta önce filme eklenen Donald Trump'ın zafer konuşmasını yaptığı radyo kaydı, yönetmenin 'tam kontrol' isteğinin bir yansıması.

Tabii ki durum sadece bu eğlencelik olma halinden ibaret değil. Karanlık bir film "İyi Günler". Birçok açıdan Jia Zhangke'nin "Günahın Dokunuşu"na (Tian Zhu Ding, 2013) da benzetiliyor. "İyi Günler"in Pingyao Film Festivali'ndeki gösterimine onur konuğu olarak katılan Zhangke, filmin 'Çin animasyon sinemasında bir kilometretaşı' olduğunu söylüyor ve ekliyor: "Peri masalları, mitler ve efsaneler üzerine kurulu Çin animasyonunu bambaşka, gerçekçi ve karanlık bir yere taşıyor."

İLKLERİN YÖNETMENİ

İlk filmi "Piercing I"in (2010) üzerinde taşıdığı "Çin'in ilk uluslararası uzun metraj animasyonu" etiketini geliştirmek istercesine hedef yükselten Jian Liu, tam üç sene boyunca yalnız başına çalışarak bunu başarmış görünüyor. Zira "İyi Günler", Berlin'de gösterilen ilk uzun metraj Çin animasyonu olmakla kalmayıp, büyük usta Hayao Miyazaki'nin ikonik "Ruhların Kaçışı"ndan (Sen To Chihiro No Kamikakushi) sonra Altın Ayı'ya aday olan ilk Uzakdoğu menşeli animasyon olma şerefine de nail oldu.

KİM BU ADAM?

"Piercing I"den önce de çağdaş sanatın içerisinde olan Jian Liu, ressam, fotoğrafçı ve yarı zamanlı müzisyen. Film yapmayı artistik dışavurumun yollarından biri olarak gören Liu, sinemaya adım atma kararını 'fikirlerini daha net anlatabilme' konusunda yetersiz hissettiği bir dönemde almış. Kapsamlı bir sanat formu olarak sinemanın, anlatım metodunu maksimum verimle aktarabildiğine inancı tam. Yakın zamanda gerçek oyuncularla çalışmak gibi bir planı yok. Durumu kontrolün tamamen kendisinde olması isteğiyle özetliyor. Onun için her filminde yeni bir seviyeye çıkabilmek yeterli.

Bir yönetmenin sinemasını anlamaya çalışırken en fazla doneyi onu etkileyen filmlerden alırız. Bakın Jian Liu, bu konuda sorulan bir soruya ne cevap vermiş: "Doğal olarak etkilendiğim birçok film var. Bunların başında 'Ghost In The Shell' (1995) geliyor. Yalnızca birincisi. Kon Satoshi'nin 'Tokyo Godfathers'ı (2003) ise film yapmaya karar vermemi sağladı. Sevdiğim sinemacılar arasında Clint Eastwood, Takeshi Kitano, Coen Kardeşler ve Quentin Tarantino gibi isimleri sayabilirim."

ÇAĞIMIZIN İLLETİ: SANSÜR

Jian Liu'nun Çin toplumundaki alt sınıflara dair gerçekçi çıkarımları Çin hükümetini rahatsız etmiş gibi gözüküyor. Kara film trükleri filmin her anına sinmiş olsa da belgesel tadına varmış olan gerçekçilik günümüz Çin'ine dair sayısız sosyal eleştiriyle dolu. Hümanizm ve bireycilik, umut ve umutsuzlukla harmanlanıyor. Hükümetin, Annecy Uluslararası Animasyon Festivali'ndeki gösterimi durdurabilmesi filmin yapımcı ve dağıtımcıları tarafından şaşkınlıkla karşılanmış durumda. Yapımcı Yang Cheng konuyla alakalı "Çin, gurur duyması gereken bir filmi sansürlüyor. Yine de filmin Çin'de gösterilmesi konusunda umutlarımızı ayakta tutuyoruz" diyor.

Memento Films, filmin haklarını İngiltere, İspanya, İsviçre, Yunanistan, Türkiye (evet, Türkiye) ve Doğu Avrupa'ya satmış olsa da filmin daha fazla seyirciye ulaşması konusunda çaba göstermekte de kararlılar. Filmin sinema çevreleri tarafından "büyüklere yönelik bir animasyon olarak 'Beşir'le Vals'den (Waltz With Bashir, 2008) beri en büyük potansiyele sahip film" olarak gösterilmesi boşuna değil. Anlaşılan o ki; 'arthouse' sinema estetiğini animasyona yediren bu filmi izleyen azınlıktan olmanın hem tadını hem de hüznünü yaşayacağız.

KAYA GİBİ

"Labirent" (The Maze Runner) serisinin asi kızı Teresa olarak karşımıza çıkan *Kaya Scodelario*, son dönemde yüksek bütçeli Hollywood filmlerinde yüzüne aşina olduğumuz genç İngiliz aktrislerinden biri. Serinin üçüncü filmi "*Labirent: Son İsyan*" (Maze Runner: The Death Cure) vizyona gelmişken, güzel aktrisle sizi hoş bir soru-cevap seansında baş başa bırakıyoruz.

Dört yıl önce başlayan "Labirent" (The Maze Runner) serisi hem dünyada hem de Türkiye'de sürpriz bir başarıya imza attı. Bu başarı başroldeki Dylan O'Brien kadar kalabalık erkek grubunun ortasına güzelliği ve cesaretiyle bomba gibi düşen Teresa'nın, yani Kaya Scodelario'nun biraz da. Serinin üçüncü filmi gelirken onun karakteri de iyiden iyiye karmaşıklaşmış durumda.

Bu filmle serideki oyunculuğun zorlukları da artmış gibi. Bu film sizin için nasıl geçti?
İlk etapta bu filmlerde yer almamın tek nedeni, Teresa'nın bu kadar güçlü bir karakter olduğunu biliyor oluşumdu ve bu bir karakterde aradığım bir özellikti. Özellikle bir kadın karakterde, çünkü maalesef bu tür karmaşıklıkları kadınlarda bulmak için iyice araştırmış olman gerekiyor. Teresa benim için her zaman gizemli bir karakter olmuştur ve bu rolü tekrar canlandırmak beni çok mutlu ediyor. Duygusal ve fiziksel olarak çok farklı geçişler yaşıyor. İlk filmde diğer çocuklarla etrafta koşturuyor, "Alev Deneyleri"nde çölden geçiyor ve kumları tırmanıyor. Bunda biraz sabit gibi. Daha çok laboratuvarda bulunuyor ve fiziksel gücünü tekrar görüyoruz.

"Son İsyan", ilk "Labirent" filmini çektiğinizde zaten yayımlanmıştı. Teresa için geleceğin ne göstereceğini biliyor muydunuz?
Tam olarak değil çünkü anı yaşamaya inanıyorum. Hayatta, 5 yıl sonra neler olacağını bilmiyoruz. Büyük bir plan yapmaya çalışabilir ve nereye gittiğimizi görebiliriz, ancak yönü her zaman değiştirebiliriz. Bu yüzden, son kitabı okumak istemiyordum. Gerçeği biliyordum. Senaryonun nasıl gelişeceğini görmek istedim. Bu noktada, Wes'in bu filmi kitabından ayrı olarak yapacağını çok iyi biliyordum. Bu yüzden, bana göre, kaynak materyali okumanın bana bir şey kazandıracağını hissetmedim. Bir şey olursa, performansımın engelleneceğinden endişe ettim. Daha sonra bu köprüyü birleştirmek için Wes (Ball, yönetmen) ile yakından çalıştım.

Teresa'yla empati kuruyor musunuz?
Gerçekten onu anlıyorum. Anlıyorum ve ona hayranım. Keşke onun gibi başkalarının ne düşündüğünü umursamadan kendi yolumda ilerleseydim. Gerçekten onun savaşına hayranım çünkü o iyiliğe inanıyor ve buna ihtiyacımız var. Bu farklılığa diğer karakterlerde de ihtiyacımız var. Thomas çok içgüdüsel ve her şey ona çok spontane olarak geliyor. O savaşçı bir adam. İkinci filmde, sosyal medyada onun hakkında "Seni bilmem ne" tarzında söylentiler çıktığında ona karşı çok korumacı hisler beslediğimi hatırlıyorum. Bazıları gerçekten çok sert ve kişiseldi ve ben ona güvenmek, inanmak için mücadele etmek durumunda kaldım. Doğru olduğunu düşündüğü şeyleri yapmayı seçtiği için onu takdir ediyorum.

Thomas'la derin bir bağları var, ancak görmeye alıştığımız türde romantik bir bağ değil bu...
Buna bayıldım. Bence, ikimiz için de başından beri farklı cinsiyetler olarak rollerimizi canlandıracağımızı ama bu duruma hiçbir zaman cinselliğin dahil olmayacağını bilmek rahatlatıcıydı. Fiziksel bir etkileşim değildi. İkinci filmde, daha romantik hale gelmesi yönünde bir baskı oluştuğunda, ilişkileri için doğru olduğuna inanmadığımızdan silahlarımıza sarıldık ve bu durumun o şekilde ilerlemesine izin vermedik. Bence bu arkadaşlığa sahip olduğumuz için şanslıyız. Dylan'a (O'Brien) bayılıyorum. Onun için kalbimde büyük bir sevgi var, o da aynı şeyi hissediyor.

Teresa'nın gerçekten saf değiştirip değiştirmediğini üçüncü filmde anlayacağız.

Akıllarında daha önemli şeyler var, mesela hayatta kalmak...
Kesinlikle. Bu hep bizim mesajımızın bir parçasıydı. Dünya'nın sonu geliyor ve insanlar ölüyordu, başka şeyler için gerçekten vakit yoktu.

Bu üç filmde, diğer oyuncu ve set ekibiyle birlikte bir aile olmuşsunuz sanki...
Biz bir aileyiz. Bunu planlayamazsınız. Çok şanslıyız. Bu üçüncü film, dört yıl aradan sonra birbirimize bağlanmış olmalıyız. Öyle olmalı. Özellikle dört yılda insanlar değişiyor. O günden beri bir bebeğim oldu. Evlendik ve çok şey değişti ve henüz ilk günümüzde, yapmak istediğimiz ilk şey bir araya gelip takılmak, sadece sohbet etmek ve bu bağa sahip olmaktı. Ve bence bunun birçoğunun hepimizin farklı oluşuyla bir bağlantısı var. Çünkü biz (oyuncular) aynı olan bir grup değiliz. Amerikalılarımız, İngilizlerimiz, Latinlerimiz, yaşlımız ve gencimiz var. Akla gelebilecek her geçmişe sahibiz, hepimiz küçük ailemize bir şeyler getiriyoruz ve onu koruyoruz. Hiçbirimiz bu işe megastar olmak için girmedik.

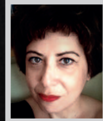
Orada bulunan oyuncuların çeşitliliğinde sizin de katkınız var. Bunun sizin için anlamı nedir?
İnsanlar filmleri izlemeye gidip filmdeki karakterlerle bağlantı kurmak istiyorlar ve biz içinde çok fazla farklılıklar barındıran çok güzel bir dünyada yaşıyoruz. Londralı olmaktan gurur duyuyorum. Farklı etnik kökenlerle büyüdüğümü bilmekten çok mutluyum. Oyuncu kadromuzdaki çeşitlilikten de gurur duyuyorum. **APM**

"LABİRENT: SON İSYAN", SİNEMALARDA

İNGİLTERE ONUN

"Kefaret", "Aşk Ve Gurur", "Anna Karenina" gibi edebiyat uyarlamalarının usta yönetmeni ***Joe Wright*** bu kez tarihi bir dramla karşımızda. Yönetmen, ***Gary Oldman***'ın Winston Churchill'e hayat verdiği "***En Karanlık Saat***" (Darkest Hour) ile, II. Dünya Savaşı'nın kritik dönemeçlerinden birine dalıyor.

Ebru ***ÇELİKTUĞ***
ebruceliktug@gmail.com

Geçtiğimiz ekim ayında, 1947 tarihinde içtiği bir puronun izmaritinin 43 bin liraya satıldığı Sör Winston Churchill, İngiltere'nin en değer verdiği politikacılarından. (Yazıya puro ile başlamışken "En Karanlık Saat"in prodüksiyonu boyunca yaklaşık 150 bin sterlinlik puro harcaması yapıldığını da hatırlatalım. Hatta Gary Oldman'ın nikotin zehirlenmesi yüzünden kolonoskopi yaptırmak zorunda kalması da filmin bu puro konusundaki 'hiper gerçekçi' tutumunun sonuçlarından! Halbuki Brian Cox yine 2017 yapımı "Churchill"de, İskoçya'daki katı sigara yasağı gereği elektronik puro içerek Oldman gibi zehirlenmemişti!)

Uzun bir ömür ve uzun bir politika kariyerini geride bırakarak hayata veda eden Churchill bugüne dek televizyonda ve sinemada 60 kadar oyuncu tarafından yorumlandı ama "En Karanlık Saat"teki Gary Oldman kadar rolün cefasını çeken azdır herhalde. 200 saatin üzerinde makyaja harcanan zamana, Oldman'ın ağırlığının yarısı kadar eklenen protezler için verilen emek de dahil. (Brian Cox protez desteği yerine kilo almayı tercih etmişti.) Bunca emek ve çabanın karşılığını ise Gary Oldman, birçok film festivalinde kazandığı ödül ve adaylıkların ardından en son Altın Küre'de verilen En İyi Erkek Oyuncu ödülüyle alıyor ki, sırada Akademi Ödülleri var. Bizce şansı orada da yüksek zira Akademi kendisinden çıkıp tamamen karakterin şekline bürünen oyuncuları pek sever, bkz. Charlize Theron...

Joe Wright imzalı bu yetkin biyografik dram II. Dünya Savaşı'nın hemen başlarında 1940 yılında Winston Churchill'in başbakanlığa getirilmesiyle başlıyor. Almanya'nın Fransa'nın kuzeyinde, İngiltere'nin karşı kıyısında Dunkirk ve Calais'de binlerce Fransız ve İngiliz askerini kuşattığı kabus gibi günlerin hemen başında Churchill tavrını net biçimde ortaya koyuyor: Savaşa girdik, mücadeleye devam. Oysa hükümette Almanya ve İtalya ile diplomatik çözüm için görüşmeler yapılmasını isteyenler de var ve Churchill asıl savaşını onlarla veriyor. Başbakanlığa atadığı ilk sahneden itibaren Kral VI. George (Ben Mendelsohn) ile ilişkileri de Churchill'in neden çoğu kez dışlandığını anlatıyor seyirciye: Kral'ın bile korktuğu bir politikacı! Geçtiğimiz yıl Christopher Nolan'ın görkemli ve iddialı "Dunkirk"üne konu olan bozgun ise filmde karşımıza sadece harita üzerinde çıkıyor; kaldı ki Joe Wright, Dunkirk için yapacağını "Kefaret"teki (Atonement) yaklaşık beş dakikalık tek plan çekimiyle yapmıştı. "En Karanlık Saat"te Wright, Churchill'in karakterine odaklanan, onu insani özellikleriyle, zaaflarıyla ve sekreteri Elizabeth (Lily James) ile eşi Clementine (Kristin Scott Thomas) başta olmak üzere kişisel ilişkileriyle perdeye taşıyan bir senaryodan yola çıkıyor. Bu yüzden film II. Dünya Savaşı'nı konu alan ve bir miktar bıkkınlık da yaratan savaş dramlarından ayrılıyor.

"En Karanlık Saat" bir Churchill güzellemesi. 1940 yılının Mayıs ayındaki kısa bir döneme odaklanıp Churchill'in Almanya'ya karşı savaşarak dik durma konusundaki karar sürecini perdeye aktaran bir dram. Tabii ki dört başı mamur bir Churchill biyografisi ya da belgeseli değil. Eğer Churchill'in gerçekte emperyalizmin sevimsiz bir lideri olduğunu görmek isterseniz Joe Wright'ın filmi bu anlamda yardımcı olmayacak. Onun Uzakdoğu, Ortadoğu, Hindistan, Kenya başta olmak üzere yürüttüğü politikaların günümüze dek varan etkilerini öğrenmek için pek çok kaynak var. Nobel edebiyat ödülü de alsa, nüktedan ve huysuz ama sevimli bir politikacı olarak da tasvir edilse, Churchill'in saldırgan dış politikası bugün hâlâ pek çok ülkenin kaderini onulmaz biçimde değiştirdi ve değiştirmeye devam ediyor. **APM**

"EN KARANLIK SAAT", 2 ŞUBAT'TA SİNEMALARDA

Karısı Clementine rolünde İngiliz aktris Kristin Scott Thomas.

Oldman'ın makyajı her gün 4 saat sürüyordu (üstte); sekreteri Elizabeth rolünde Lily James (ortada); İngiltere Kralı VI. George (Ben Mendelsohn).

MAKYAJLA İMTİHAN

Gary Oldman'ın kariyerinde ağır makyaj veya tuhaf saç yaptırdığı yegane film bu değil.

SID VE NANCY
(SID AND NANCY, 1986)
Karakter: Sid Vicious

DRACULA (1992) **Karakter:** Dracula

ÇILGIN ROMANTİK
(TRUE ROMANCE, 1993)
Karakter: Drexl Spivey

ÖLÜMSÜZ SEVGİ
(IMMORTAL BELOVED, 1994)
Karakter: Ludwig van Beethoven

5. GÜÇ
(LE CINQUIÈME ÉLÉMENT, 1997)
Karakter: Jean-Baptiste Emanuel Zorg

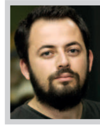
HARRY POTTER SERİSİ
Karakter: Sirius Black

AT, AVRAT, SİLAH (GUNS, GIRLS AND GAMBLING, 2012)
Karakter: Elvis

Devlerin Aşkı

Yalnızca Hollywood'un değil, sinemanın en büyük aşk hikayelerinden biri bu. Filmlerin gerçek hayata derinlemesine nüfuz ettiği, bir noktadan sonra filmin gerçekliğiyle hayatın gerçekliği arasındaki sınırın iyiden iyiye görünmez hale geldiği, sonu itibarıyla buruk bir aşk hikayesinden bahsediyoruz; *Humphrey Bogart* ve *Lauren Bacall*'ın 12 yıl süren aşklarından...

Murat Emir ***EREN***
memireren@gmail.com

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinin ardından sadece birkaç ay geçmişti. Akşamın bir vakti, muhafazakar bir Amerikan ailesinin telefonu çaldı. Yüreği göz bebeklerinde atan genç kız, Betty (o zamanlar ismi buydu lakin sonradan değişecek Lauren olacaktı), annesinden gizlemeye çalıştığı kızarmış yanaklarıyla telefona koşup ahizeyi kaldırdığında, kimin aramış olabileceğine dair bir fikri vardı şüphesiz. Telefondaki, kendisinden 25 yaş büyük ama kalbi çocuk gibi kalmış Humphrey, ya da nam-ı diğer Bogie onu, birkaç dakika içinde evinin sokağına geleceğini haber vermek için aramıştı. Telefonu kapadıktan dakikalar sonra, annesinin şaşkın, onaylamaz bakışları altında genç kız sokağa attı kendini, sonra da kollarını sonuna kadar açarak, saçlarını dağıta dağıta sevdiği adama doğru koştu. Caddeyi nasıl geçtiğini, yolu nasıl bitirdiğini bile anlamadan, gülümseyerek bekleyen Bogie'nin kollarında buldu kendisini. Bogie'yi oraya getiren otomobile geçip oturdu Betty ve Humphrey. Arka koltukta bir başka aktör James Gleason da vardı, ama iki âşığı umursamıyordu bile, çoktan devrilmişti. İki arkadaş önce iyi bir içmiş, sonra da bu genç kızın sokağına gelmişlerdi, çünkü Bogie sarhoştu, âşıktı ve Betty'yi görmek zorundaydı. Betty o geceyi "Kimse daha önce benim için böyle şeyler hissetmemiş, bunu bana hissettirmemişti, o küçücük anlarda dünya bizimdi, biz de dünyanın" diyerek anlatacaktı yıllar sonra...

Humphrey Bogart ve Lauren Bacall arasındaki aşk, 1944 yapımı Howard Hawks filmi "Alevli Dudaklar"ın (To Have And Have Not) çekimleri sırasında filizlenmişti. Rivayete göre Ernest Hemingway ve Howard Hawks bir iddiaya girmiş, usta yönetmen, Hemingway'in en kötü romanından bile, iyi bir film yapabileceğini söylemişti. İşte bunun

üzerine, Hemingway denince akla olsa olsa son sıralarda gelebilecek "To Have And Have Not"ın (bizde "Ya Hep Ya Hiç" ismiyle Tarık Dursun K. tarafından Türkçeye kazandırılmıştı) sinema uyarlaması için kolları sıvamıştı. Filmin efsane kadın karakteri Marie 'Slim' Browning için arayışlar sürerken, Hawks'ın o dönemki eşi Mary Raye Gross tembel bir pazar günü okuduğu dergilerden birinin kapağında Betty Bacall adlı müthiş bir kız keşfetmiş, bunu eşiyle paylaşmıştı, yeni filminin başrolü olabileceği iddiasıyla. O dönemler modellik yapan Bacall, aciliyetle deneme çekimlerine katılmış ve rolü kaptığı kendisine müjdelenmişti. Hawks, onu filme dahil etmeden evvel kendisini Cary Grant ya da Humphrey Bogart'la aynı sahneyi paylaşmaya hazırlamasını salık vermişti. Bacall'sa "Cary Grant olursa müthiş, Humphrey Bogart'sa, ehh..." diyecekti o dönemki aklıyla. Zaten "Kazablanka"yı (Casablanca) çok sevmesine rağmen bu filmde Bogart'ın neden bu kadar övüldüğünü, bu adamın neden yakışıklı bulunduğunu anlayamıyordu henüz. Ta ki projeye Cary Grant yerine Humphrey Bogart dahil olana ve daha birlikte paylaştıkları ilk sahneden itibaren aralarında tarifi mümkünsüz bir çekim başlayana dek.

Aradaki 25 yaş farkı bir anda buhar olup uçmuştu sanki; Bacall'ın, Bogart'la ilgili önyargıları da öyle. Bacall'dan hem hayat hem de oyunculuk tecrübesi namına kat kat ileride olan Bogart, genç yıldıza hemen her sahnesinde yardımcı olmuş, onun sette işini yaparken rahat hissetmesi için olağanüstü çaba sarf etmişti.

Hayli hareketli bir gece hayatları vardı. Hollywood'un tüm yıldızlarıyla iç içeydiler; (solda) Bacall, "Afrika Kraliçesi"nin set ekibine bir mola esnasında sandviç hazırlıyor.

Ayrıca ismi Betty'yi değiştirip, Lauren'i kullanmasını öneren de yine Bogart'tı. Zekası, alçakgönüllülüğü, sıcaklığı ve hayat tecrübesiyle Bacall'ın gönlünü fethetmesi kısa sürdü. O vakitler Bogart, üçüncü eşi Maya Methot'la evliydi. Evliliği berbat durumdaydı ve çift handiyse ayrılmanın eşiğindeydi. Böyle bir anda ortaya çıkan Bacall'ın zekası, şahsına münhasır kişiliği ve nefasetine kendisini bırakıvermişti Bogie. Hiç uzatmadan, flört evresini Bacall'ın yüzüne kondurduğu bir öpücükle tamamladı usta aktör ve telefon numarasını sordu Bacall'ın. Cebinden çıkardığı kibrit kutusuna numarayı yazdıktan sonrası çorap söküğü gibi gelecekti...

"Alevli Dudaklar"ın çekimleri sırasında başlayan aşk, Bogart'ın eşinden boşanma sürecine dek devam etti. Çekimler sırasındaki bu aşk vakası, yönetmen Hawks'ı rahatsız etmiş, Hawks sonradan Bogart'ın aslında Bacall'a değil, aktrisin filmde canlandırdığı karaktere âşık olduğunu, Bacall'ın da bu yüzden hayatı boyunca Marie 'Slim' Browning gibi davranarak yaşadığını iddia edecek kadar ileri gitmişti. Hawks'ın, Bacall kendisine değil de Bogart'a âşık olduğu için kıskançlık krizine girdiğini, hatta Bacall'ı kariyerini bitirmekle bile tehdit ettiğini iddia edenler de mevcut. Hawks sette, Bogart ve Bacall aşkının filmi mahvedeceğini iddia ederek, Bogart'a "Bu kızla ciddi bir ilişki yaşanmaz" kabilinden akıl vermeye çalıştığı da vaki.

Öngörüsüz Hawks'ı bir kenara bırakıp, hikayemize geri dönelim. Filmin çekimleri tamamlandıktan sonra Bogart, Bacall'ı görmeyi bir süreliğine bırakıp evliliğini kurtarmayı denemişti. Ancak ne yapsa, o dönemler alkol sorunlarıyla da boğuşan eşiyle arasını düzeltemedi ve Bacall'dan ayrı kalamayacağına da kani oldu usta aktör. Bu dönem içerisinde Bogart, Bacall'a yazdığı mektupta şöyle diyecekti: "Hayatta başıma öyle şeyler geldi ki, bir daha herhangi birini sevebileceğim aklımın ucundan geçmezdi, seni kaybetsem bile, seni sevmeye devam edeceğim".

Bogart ve Bacall arasındaki ilişki, Bogart'ın evliliğini bitirme sürecinden etkilenmeden, hatta daha da güçlenerek sürdü. Bogart'ın eşinden resmen boşandığı

Aralarındaki 25 yaşlık fark o dönemde yadırgansa da onların umurunda değildi.

Bogie'nin ölümünden sonra adı Sinatra'yla anılsa da ilişkileri evlilikle sonuçlanmadı.

10 Mayıs 1945'ten çok değil, sadece 11 gün geçtikten sonra 21 Mayıs 1945'te ünlü çift, Bogart'ın can dostu, Pulitzer ödüllü yazar Louis Bromfield'in evinde gerçekleşen düğünle dünyaevine girdi. Nikah seremonisi sırasında Humphrey Bogart gözyaşlarını tutamamış, içli içli ağlamış, hem heyecandan dizleri titreyen eşi Bacall'ı, hem de töreni izleyen yakın dostlarını mutluluk gözyaşına boğmuştu.

Düğünün ardından Bogart ve Bacall çifti, Holmby Hills'te 160 bin dolar değerinde son derece özel bir malikaneye taşındı. Howard Hawks gibi, evliliklerinin daim olmayacağını düşünen azımsanmayacak bir çoğunluk olmasına rağmen, daha en baştan itibaren nefis bir evlilik sürdürdü ikili. Hem de belirgin farklılıklarına rağmen. Örneğin Bogart evcimen bir adamdı, gece hayatını sevmez uzak durmaya çalışırdı. Bacall'sa gerçek bir gece kuşu, gece hayatını seven bir kadındı. Bogart denizde zaman geçirmeye bayılırdı, Bacall'sa denizde olmanın fikrine bile dayanamıyordu. Ayrıca Bogart'ın ağırlaşan alkol bağımlılığı zaman zaman evde tansiyonun yükselmesine vesile oluyordu. Bunlara rağmen ikilinin evliliği sarsılmamıştı. Kariyerleri de nefis gidiyordu. Bogart'ın beyazperdedeki o puslu ve karizmatik mizacı perçinlenmiş, Bacall'ın da kara film sularında başlayan kariyeri yine aynı sularda devam etmiş ve ikili neredeyse bu janrın yüzü haline gelmişti. Bu anlamda Bogart Bacall'ın, Bacall da Bogart'ın beyazperdedeki etkisini, aynı filmde rol almasalar bile artırmış, değiştirmişti.

Bogart'ı izlerken, onun performansını Bacall'ın etkisinden ayrı düşünmek imkansızdı. Aynısı Bacall için de geçerliydi. Bacall, Bogart'ın canlandırdığı o feleğin çemberinden geçmiş adamların tümünün âşık olduğu kadındı her daim. Bogart da, her rol aldığı filmde sadece oynadığı karakter değildi, aynı zamanda, gözleri çok derinlere, sanki bu dünyaya ait olmayan metafizik bir boyuta odaklanmış gibi duran Bacall'ın âşık olduğu adamdı sonuçta. Filmlerdeki kişilikleri, gerçek hayattaki kişiliklerinden bu denli beslenen bir başka çift de kolay kolay gelmemişti gümüş perdeye o güne dek. Evlilikleri süresince hiç uzamayan, hiç ciddileşmeyen ufak kaçamakları olmuşsa da (Bacall'ın Frank Sinatra, Bogart'ın da kuaförüyle), aşklarında en ufak bir eksilme, birlikteliklerinden doğan o manyetik alanın gücünde hiçbir sarsılma olmadı. Sinemanın, hayatlarında kapladığı devasa alan evlatlarına isim verirken bile etkiliyordu onları. Çiftin, 1946 yılında bir oğlu olmuştu ve "Alevli Dudaklar"da Bogart'ın canlandırdığı karakterin ismi verilmişti kendisine: Steve! Altı yıl aradan sonra 1952'de doğacak kızlarınaysa Leslie ismini vermişti çift. Bacall ve Bogart'ın evliliği, kızları Leslie dört, oğulları Steve 10 yaşına bastığında gelen kara bir haberle gölgelendi.

1956 yılının yeni yıl kutlamaları için Romanoff Ailesi'nin verdiği davette,

> **"Bogart evcimen bir adamdı, gece hayatını sevmez uzak durmaya çalışırdı. Bacall'sa gerçek bir gece kuşu, gece hayatını seven bir kadındı."**

BAŞROLDE **BOGIE** VE **BACALL**

Ünlü çift, kariyerleri boyunca dört filmde birlikte rol aldı...

ALEVLİ DUDAKLAR (TO HAVE AND HAVE NOT, 1944)
Howard Hawks'ın imzasını taşıyan film, Fransız bir direnişçi ve eşini sınırdan geçirirken türlü badireler atlatan ve bir yandan da aşka yelken açan Harry Morgan'ın hikayesine odaklanıyordu. Ernest Hemingway'in romanından uyarlanan filmde Lauren Bacall, eksantrik şarkıcı Marie 'Slim' Browning rolündeydi.

BİRLEŞEN KALPLER (THE BIG SLEEP, 1946)
Bogart-Bacall ikilisinin birlikte rol aldığı belki de en iyi film bu. Zengin bir aile tarafından bir cinayeti aydınlatmak üzere tutulan özel dedektif Philip Marlowe'un hikayesi anlatıyor burada. Yine Howard Hawks imzalı film, katman katman açılan senaryosu ve muazzam kara film atmosferiyle unutulmaz bir klasik.

KARANLIK GEÇİT (DARK PASSAGE, 1947)
Karısını öldürmekle suçlanan ve masumiyetini ispat etmek için hapisten kaçan bir adamla, yolunun kesiştiği bir kadının hikayesini anlatan bu Delmer Daves filmi, Bogart'ın yüzünü rol gereği neredeyse filmin yarısı boyunca bandajlar altında gizleyen enteresan bir deneyimdi o vakitler için.

ÖLÜM GEMİSİ (KEY LARGO, 1948)
Bogart ve Bacall çiftini bir araya getiren sinema tarihindeki bu son film John Huston'ın imzasını taşıyor. Vefat eden bir arkadaşının şimdilerde eşinin işlettiği oteli ziyaret eden ve otele mafyanın çöreklendiğini gören gözüpek Frank McCloud'un hikayesini anlatan film, aktris Claire Trevor'a En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu kategorisinde Oscar getirmişti.

Çocukları Stephen ve Leslie ile birlikte...

> *Korkunç bir hastalıkla* **boğuşuyordu Bogart, ancak Bacall'ın anlatımıyla** *'sanki gripmiş gibi davranmıştı'*, **sonuna kadar.**

Bogart'ın yıllardır çilesini çektiği öksürüğü artık aktör için dayanılmaz bir hale geldi. Hemen ertesi günü soluğu doktorda alan Bogart'a, yapılan tetkikler sonrasında gırtlak kanseri teşhisi kondu. İki ay içinde ameliyat edilen ve gırtlağındaki ur, gırtlağının da büyük bölümüyle birlikte alınan aktör, eve tekerlekli iskemleyle dönmüştü. Bacall ve Bogart aşkında son perdeye girilmişse de, çiftin aşkı burada da önemli bir sınav verecekti.

Korkunç bir rahatsızlıkla boğuşuyordu Bogart, ancak Bacall'ın anlatımıyla 'meseleyi hiç büyütmemiş, sanki grip gibi basit bir rahatsızlık yaşıyormuşcasına' davranmıştı, sonuna kadar. Bacall, Bogart'ı hastalığının hiçbir anında yalnız bırakmadı. Aşkları en başa dönmüştü sanki, ilk başladığı günkü gibi güçlüydü. Bacall, Bogart'ın hem bakımıyla hem de eve ziyarete gelenlerle birebir ilgileniyor, çocuklarla ve işleriyle ilgilenmeyi de ihmal etmiyor, bin pareye bölünüyordu bu süreçte. Çok değil teşhis konduktan bir yıl sonra, bir akşam, Bogart, kendisini ziyaret eden yakın dostları Spencer Tracy ve Katharine Hepburn'le vedalaştı. Ertesi sabah da okula giden çocuklarıyla... Bogart, 14 Ocak günü sabaha karşı 02:25'te hayata gözlerini yumdu, ve eşi Bacall'ı ilk ve son kez o gün terk etti.

Bogart'ın cenazesinde Lauren Bacall, tanıştıkları film "Alevli Dudaklar"ın efsane repliği "Islık çalmayı biliyorsun değil mi? Sadece birleştir dudaklarını ve üfle"ye göndermede bulunarak, bir ıslıkla veda etti aktörün tabutuna. Bogart'ın ölümünün ardından Bacall önce Frank Sinatra'yla bir ilişkiye başladı, uzun sürmedi. Ardından aktör Jason Robards'la evlendi, ancak bu evlilik de sekiz yıl içinde sona erdi. Bacall, 2014 yılında, 89 yaşında hayata gözlerini yumana dek tekrar evlenmedi.

Ölmeden kısa süre önce verdiği bir röportajda, Bogart'la yaşadıklarına dair şöyle buyuruyordu aktris: "Sürekli diyorum ki kendime, çok şanslıymışım". İhtimaldir ki o da konu oldukları şarkıdaki gibi görüyordu aşklarını, "Yaşadık her şeyi, Bogie ve Bacall gibi". **APM**

Bogie'nin ölümünden sonra usta aktör Jason Robards'la evliliği sekiz yıl sürdü.

ÖLÜM BİZİ AYIRANA KADAR

Onlar hem sinemanın efsaneleri, hem de istikrarlı âşıklardı. Onları yalnızca ölüm ayırabildi!

CLARK GABLE VE CAROLE LOMBARD

Hollywood'un en trajik aşk hikayelerinden biri de Gable ve eşi Lombard'a ait. Büyük jön Gable ve bilhassa 30'lu yılların efsane komedi oyuncusu Lombard, aralarındaki büyük politik görüş ayrılığına rağmen âşık olmuş, evlenmişlerdi 1939'da. Ancak aşkları sadece 3 yıl sürebildi, çünkü Lombard, bir uçak kazasında hayatını kaybetti. Kazanın ardından Başkan Roosevelt, Gable'a bir taziye mektubu göndermişti.

SPENCER TRACY VE KATHARINE HEPBURN

26 yıl süren fırtınalı bir aşk hikayesi onlarınki. Tracy ve Hepburn 1941 yılında tanıştıklarında Tracy halen evliydi ve uzunca bir süre de Hepburn'le olan ilişkisini evli bir adam olarak sürdürdü. Dokuz filmde birlikte rol alan ve Tracy'nin 1967'deki vefatına kadar hiç ayrılmayan çift, Hollywood'un efsane aşklarından biri olarak tarihe geçti.

PAUL NEWMAN VE JOANNE WOODWARD

Bilhassa 60'lı ve 70'li yıllarda fırtına gibi esen, beyazperdenin mavi gözlü devi Paul Newman ve yetenek fıçısı aktris Joanne Woodward, 1953 yapımı "Cehennem Sıcağı"nın (The Long, Hot Summer) setinde tanışıp, beş yıl sonra da evlenmişti. Çift, Newman'ın 2008 yılındaki vefatına dek evli kaldı ve birbirlerine olan bağlılıklarıyla bilindi.

JOHN CASSAVETES VE GENA ROWLANDS

Sinemanın belki de en üretken, en nefis çiftlerinden biri de Rowlands ve Cassavetes. 1954 yılında evlenen, sayısız filme, muazzam ortaklıklara imza atan ikilinin arasındaki aşk, salt "Etki Altında Bir Kadın" (A Woman Under The Influence, 1974) gibi bir filme vesile olduğu için bile pamuklara sarılası. Çift, Cassavetes'in 1989'da gerçekleşen vefatına dek evli kaldı ve üç şahane evlat yetiştirdi.

CHRISTOPHER REEVE VE DANA REEVE

Aşkın fedakarlıkla birleştiği Dana ve Christopher Reeve çiftinin hikayesi de bir hayli trajik, ancak bir o kadar da gıpta edilesi. Dana'nın rol aldığı bir kabarede tanışan çift, 1992'nin Nisan ayında evlenmişti. 1995 yılında nam-ı diğer Superman, Reeve, tüm dünyayı üzüntüye boğan bir kazada sakat kalınca çift, yıllarca süren bir mücadelede omuz omuza vermek zorunda kaldı. Reeve'in 2004 yılındaki vefatına dek, Dana onun en büyük destekçisiydi. Eşinin ölümünden sadece 2 yıl sonra, genç sayılabilecek bir yaşta Dana da hayata gözlerini yumdu. Aşkları birçok insana umut oldu.

Giovanni Scognamillo'ya ithafen

Keyif

ÖLÜM GEMİSİ

John Huston imzalı 1948 yapımı "Ölüm Gemisi" (Key Largo), gangster filmlerinin klasik dokusuna kattığı yeniliklerle dikkat çeken, dile kolay, aradan geçen 70 yıla rağmen canlılığından hiçbir şey kaybetmemiş gerçek bir başyapıttır. Humphrey Bogart, Edward G. Robinson, Lauren Bacall ve Claire Trevor'ın ölümsüz performansları da cabası...

Tunca **ARSLAN**
tuncaarslan@yahoo.com

Yalnızca filmografisine göz atmanın, uzun bir zincirin parlak halkaları gibi dizilen o başyapıtların adlarını saymanın bile sinemaseverlere eşsiz hazlar yaşattığı yönetmenlerdendir John Huston.

"Malta Kartalı" (The Maltese Falcon, 1941), "Altın Hazineleri" (The Treasure Of Sierra Madre, 1947), "Elmas Hırsızları" (The Asphalt Jungle, 1950), "Afrika Kraliçesi" (The African Queen, 1951), "Kırmızı Değirmen" (Moulin Rouge, 1953), "Beyaz Balina" (Moby Dick, 1956), "Affedilmeyen" (The Unforgiven, 1960), "Uygunsuzlar" (Misfits, 1960), "Ateşli Geceler" (The Night Of The Iguana, 1964), "Yanardağın Altında" (Under The Volcano, 1984), "Prizzilerin Onuru" (Prizzi's Honor, 1985), "Ölüler" (The Dead, 1987) gibi görkemli filmler, sinema tarihine hiç soğumayan bir damga vurmuşlar, zamana dayanmanın en canlı örnekleri olmuşlardır.

Çoğu John Huston filminin, ait olduğu türe yeni bir viraj aldırdığı, bir tür yenilenme sağladığı görülür. 1948 yapımı "Ölüm Gemisi" (Key Largo) de gangster filmlerinin klasik dokusuna kattığı yeniliklerle dikkat çeken, dile kolay, aradan geçen 70 yıla rağmen canlılığından hiçbir şey kaybetmemiş gerçek bir başyapıttır.

Gangster şefi Johnny Rocco ve adamları tarafından, Florida yarımadasındaki bir otelde rehin tutulan bir grup insanın öyküsünün anlatıldığı filmin hareket noktası Maxwell Anderson'ın 1939'da yazdığı tiyatro oyunudur. Otel ve içindekiler, yaklaşmakta olan kasırga tarafından da tehdit edilince, gerilim artar ve cepte sıkılı duran yumruklar dışarı çıkar, nihai hesaplaşma kaçınılmaz

Gemiden ziyade evde geçen filmin rüya kadrosu...

hale gelir.

Gözle görülür bir gerileme yaşadığını düşündüğü stüdyonun gidişatından memnuniyetsiz John Huston'ın Warner Bros. için yaptığı son film olan "Ölüm Gemisi", Anderson'ın oyunundan çok daha güçlü bir dramatik çizgi barındırır ve zamanın değiştirilerek metnin epeyce güncellenmesiyle farklı bir dinamizm kazanır. Anılarında, "Roosevelt'li yılların büyük umutları ve idealizmi eriyip gidiyordu ve yeraltı dünyası, toplumsal duyarsızlıktan faydalanarak tekrar harekete geçmişti. Biz bunu filmin teması haline getirdik" der Huston. Bu tema, filmin açılış sahnesinde ağzında purosuyla banyo küvetinde uzanan Johnny Rocco'yla simgelenir. Savaş sonrası ABD'si açısından çok şey anlatan bir sahnedir bu.

Humphrey Bogart'la o güne dek "Malta Kartalı" ve "Altın Hazineleri"nde çalışmış olan (sonrasında "Afrika Kraliçesi", "Pasifik Kahramanı", "Sarışın Şeytan") Huston, büyük çoğunluğu tek mekanda geçen filmde karakter incelemelerine ve diyaloglara ağırlık verir. İlk bakışta hareket-aksiyon azlığına yol açmış gibi görülen bu tercih çok az filmde rastlanan bir gerilim yaratılmasına engel olmamış, tam tersine benzersiz bir atmosfer kurulmasının yolunu açmıştır.

Bogart, savaş kahramanı Frank McCloud rolünde, kariyerinin en ayrıksı, en karmaşık rollerinden birindedir. Rocco tarafından, kendilerini bir tekneyle Küba'ya götürmesi için zorlanmaktadır. Gangster şefi, yalnızca bir ziyaret amacıyla otelde bulunan, savaşta kendisini kanıtlamış bu adamdan kısa sürede nefret eder. Çünkü McCloud, kendisinde olmayan bir şeye, cesarete sahiptir. Fakat yine de olaylara dahil olmamak, kayıtsız kalmak için elinden geleni yapar. İkinci Dünya Savaşı, onu yeterince 'öldürmeye' zorlamıştır ve hâlâ savaştan uzak durmak istemektedir. Rocco'lara yer olmayan bir dünya özlemi ile filmin en ünlü repliğinde dile getirdiği "Bir Rocco fazla ya da eksik, uğrunda ölmeye değmez!" tavrı arasında bocalamaktadır. Ama geri çekilmenin de bir sınırı vardır ve iyice köşeye sıkıştırıldığı anda şiddetli bir hesaplaşmaya doğru gitmek zorunda kalır.

Sürekli gangster rolü üstlenmekten yorulduğunu söyleyen Edward G. Robinson, kendisini dev aynasında gören Johnny Rocco rolünü biraz gönülsüzce kabul etmiş, fakat sonuçta muhteşem bir performans sergilemiştir. "Gangster imajı artık hiç hoşuna gitmiyordu. Sanki kendisi eskiden gangstermiş de ıslah olmak istiyormuş gibiydi" diyor Huston. Sürekli geçmişi anan, kurnaz ama hep korku içindeki, yaklaşan kasırga nedeniyle iyice korkuya kapılan acımasız gangster rolü için biçilmiş kaftan olduğunu baştan sona kanıtlar usta oyuncu. Özellikle Bogart'a boş silah uzattığı sahne unutulacak gibi değildir.

"Ölüm Gemisi"nin çekimleri sırasında yalnızca 23 yaşında olup 49 yaşındaki Bogart'la üç yıldır evli bulunan Lauren Bacall, bu sert gangster filmindeki dişil öge olmanın hakkını fazlasıyla verir, hatta bazı eleştirmenlerce 'filmin sürprizi' olarak tanımlanır. "Çünkü..." denilmektedir, "kıvrımlarını unutuyor ve Nora'da düz ve gerçekten inanılır bir karakter çiziyor."

"Birleşen Kalpler"de (The Big Sleep, 1946) de Bogart'la birlikte harikalar yaratmış olan Bacall, küçük oteli, tekerlekli sandalyedeki büyükbabasıyla birlikte işleten, hayal kurmayı seven ama hayalleri McCloud tarafından yıkılacak olan gencecik Nora Temple rolüne, bilinmez, belki kendisinden de çok şey katmıştır.

Fakat filmin gerçek gizli silahının, Rocco'nun sürekli aşağıladığı alkolik metresi Gaye Dawn'ı canlandıran Claire Trevor olduğuna kuşku yok. Dawn, bir damla alkol uğruna yapmayacağı alçaklık bulunmayan ama sonunda bıçağın kemiğe dayandığını hisseden meşum kadın rolüyle En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Oscar'ını kazanmış ve "Ölüm Gemisi"nin tek heykelciğine adını yazdırmıştı. **APM**

"Ölüm Gemisi" İçin Ne Dediler?

Kaan Karsan
"Neredeyse tamamı tek mekanda geçen olağanüstü bir yönetmenlik dersi. Bogart-Huston beraberliğinin nadide parçalarından."

Murat Erşahin
"John Huston'dan 'dar alan' şiiri... Fırtına fonunda, trençkotsuz Bogart, 'rehinci' Robinson ve Bacall'ın karşı durulmaz manyetizması."

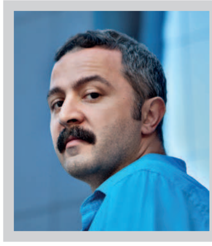
Cem Altınsaray
"Hem tabiat ana hem de E.G. Robinson gibi bir baba tarafından ve bu kadroyla rehin alınmak bir sinemasever için ne büyük zevk."

Ali Ulvi Uyanık
"Eski bir askerin, savaş sonrasında da kirli bir dünyayla karşılaşmasının doğurduğu umutsuz ruh halinin güçlendirdiği suç filmi."

Burçin S. Yalçın
"Sinema tarihinde hiçbir fırtına, daha ulaşmadan karakterlerle birlikte izleyicileri de bu filmdeki kadar gerim gerim germemiştir."

Cem **ALTINSARAY**
cemaltinsaray@gmail.com

Ama **Listeler İyidir!**

Bir insan ömrü nasıl yaşanırsa yaşansın, ***bütün iyi filmleri*** bir kerecik olsun görmeye dahi yetmez. Derya gibi film var. Amaca dönüşmeyip ***araç olarak kaldığında*** hayatı kolaylaştırabilir listeler.

Yeni bir yıla girdik ve son bir ay sosyal medyada en sık karşılaştığımız şey, yıl sonu listeleri oldu yine. O kadar ki liste sayısı ve çeşitlilik açısından diğer tüm yılları geride bıraktığımız bile söylenebilir. Yılın en iyi yabancı filmleri/yerli filmleri/gösterime giren filmler/gösterime girmeyen filmler vb. dallanıp budaklanan ve kafamızı nereye çevirsek pıtrak gibi türeyen listelerden serseme döndük. İş liste yapan/paylaşanların yapmayan/paylaşmayanlar tarafından alay konusu edilmesi, eleştirilmesi ve tabii olmazsa olmaz, yerin dibine sokma teşebbüslerine kadar gitti. Peki o yaptı ben de yapayım nevinden sürü psikolojisiyle kotarılan ve kişisel olmaktan uzak, özenti listeler bir yana, o kadar mı fena bir iş bu listecilik? O kadar mı yararsız, hatta manasız bir uğraş en iyileri sayıp dökmek ve karşılaştırmak istemek?

Bireysel listelerin kurumsal muadili ödül gelenekleri var bir de, her yıl sil baştan tartışma konusu olan. Kasım ayıyla birlikte başlayan ve Şubat sonuna dek süren, sezonun vazgeçilmezi. Bir tarafta ödül bahsiyle yatıp kalkanlar, diğerinde ödül dedin mi hafakanlar basanlar. Ben bir sinemasever olarak, listelerden de ödüllerden de fayda buldum bu vakte kadar. Örnekse, şu yukarıdaki görsel, ortaokul son sınıftayken gazetenin kuponla verdiği bir ansiklopedinin bir formayı aşmayan sinema sayfalarında rastladığım ve bana uzunca bir süre pusula olmuş bir liste. Doktor ve eczacı çocuğu bir sinema delisi olarak sinema sanatı ve kültürüyle münasebetim çoğunlukla kendi çabamla inkişaf etti. Sinema perdesinde izlemek üzere annesi tarafından "E.T."ye (E.T. The Extra-Terrestrial, 1982), babası tarafından "Cazcı Kardeşler"e (The Blues Brothers, 1980) götürülmüş bir çocuktum ve bu konuda şanslı olduğumu inkar etmeyeceğim. Gelgelelim "Potemkin Zırhlısı"nın (Bronenosets Potemkin, 1925) P'sinin bile uğramadığı bir evde büyüdüm. Böyle bir filmden, önce kupon biriktirerek, sonra henüz gelmedi diye üç kere geri çevrildiğim toptancı bayinin kapısını aşındırarak, nihayet kucağıma aldığım ansiklopediyi kitaplığa yerleştirmeyip baş ucumda tutarak ve adeta yiyip yutarak haberim oldu.

DÜNYANIN EN İYİ FİLMLERİ

Brüksel Evrensel Sergisi sırasında (1958), sinema eleştirmenleri ve tarihçilerinin oluşturduğu 120 kişilik bir seçici kurul, tüm zamanların en iyi 12 filmini seçti.
1. *Potemkin Zırhlısı* (Ayzenştayn) ;
2. *Altına Hücum* (Chaplin) ;
3. *Bisiklet Hırsızları* (De Sica) ;
4. *Jeanne D'Arc'ın Çilesi* (Dreyer) ;
5. *Harp Esirleri* (Renoir) ;
6. *Tutku* (Stroheim) ;
7. *Hoşgörüsüzlük* (Griffith) ;
8. *Ana* (Pudovkin) ;
9. *Yurttaş Kane* (Welles) ;
10. *Toprak* (Dovjenko) ;
11. *Son Adam* (Murnau) ;
12. *Doktor Caligari'nin Muayenehanesi* (Wiene).

Her on yılda bir ingiliz sinema dergisi *Sight and Sound* uluslararası sinema eleştirmenlerinin katıldığı bir seçim yapar.

1952 :
1. *Bisiklet Hırsızları* (De Sica) ;
2. *Şehir Işıkları* (Chaplin) ;
Altına Hücum (Chaplin) ;
4. *Potemkin Zırhlısı* (Ayzenştayn) ;
5. *Lousiana Hikâyesi* (Flaherty) ;
6. *Hoşgörüsüzlük* (Griffith) ;
7. *Tutku* (Stroheim) ;
8. *Son Ümit* (Carné) ;
9. *Jeanne D Arc'ın Çilesi* (Dreyer) ;
10. *Kısa Tesadüfler* (D. Lean) ;
Milyon (Clair) ;
Oyunun Kuralı (Renoir).

1982 :
1. *Yurttaş Kane* (Welles) ;
2. *Oyunun Kuralı* (Renoir) ;
3. *Yedi Samuray* (Kurosava) ;
4. *Yağmur Altında* (Donen) ;
5. *Sekiz Buçuk* (Fellini) ;
6. *Potemkin Zırhlısı* (Ayzenştayn) ;
7. *Macera* (Antonioni) ;
8. *Şahane Ambersonlar* (Welles) ;
9. *Ölüm Korkusu* (Hitchcock) ;
10. *General* (Keaton) ;
Çöl Aslanı (Ford).

Not : Bazı dereceler birden fazla film tarafından paylaşılmıştır.

"Potemkin Zırhlısı"nı ancak üç yıl kadar sonra, liseyi bitirdiğimde görebildim. Üç yıl boyunca zihnimin ücra bir köşesinde, dünyanın en iyi filminin ne mene bir şey olabileceğini merak edip durdum. Nihayet filmin başına oturduğumda kalbimin nasıl küt küt attığını, pelikül aktıkça heyecandan neredeyse gözlerimin karardığını dün gibi hatırlıyorum. Şu küçücük listenin benim sinema hastalığına iyiden iyiye tutulmamda oynadığı rol bir hayli büyük oldu. Ben de yıllarca sinema üzerine hangi mecrada yazıp konuştumsa genç bir dimağa benim hikayemdeki "Potemkin Zırhlısı" gibi bir kurt düşürebilmeyi hayal ettim. Buna emek verdim.

İlkokul sona geçtiğimde en tepede beni gecelerce ağlatmış "Bonnie Ve Clyde"ın (Bonnie And Clyde, 1967) yer aldığı, "Maymunlar Cehennemi" (Planet Of The Apes, 1968), "Dünyalar Çarpışıyor" (The War Of The Worlds, 1953), "Hayvan Çiftliği" (Animal Farm, 1954) gibi bugün dahi çok sevdiğim klasiklerin yarıştığı enfes bir gelmiş geçmiş (!) en iyi 10 film listem vardı. O listenin de bir-iki arkadaşıma ilham verdiğini, önce belli birkaç filmi, sonrasında belirsiz sayıda filmi izlemeleri için bir kıvılcım çaktığını söylemeliyim. Herkes gibi film izlemekle yetinmeyip, üzerine okumak, düşünmek, tartışmak, yazmak, film ve sinema kitaplığı yapmak gibi gün günden büyüyen bir sinemasever serüvenine atılmışsanız, indirgemecilikle suçlanan listeler ancak iştah açıcı bir yan uğraş olabilir sizin için. Nihayet tüm o liste ve ödüller insanların filmleri merak etmesine, ne yapıp edip izlemek istemesine kapı açıyor. Ödül mekanizması olmasa kaç filmi hiç izlemeyecektik, kaç filmden haberimiz bile olmayacaktı kim bilir. Listelere ve ödüllere, bu nasıl olmaz, ona nasıl vermezler diye değil, hımm, demek bu var ve demek ona vermişler mantığında yaklaşmak hiç de zor değil. Hayat kendi bilgimizden, kendi fikrimiz ve beğenimizden ibaret olsa tatsız tuzsuz bir şey olurdu kesin. Başkalarının fikirleri, zevkleri sayesinde keşfedeceklerimiz bizim için yeni kapılar açıp, yepyeni bakış açılarına, giderek ihtiyaçlara dönüşebilir. Hayat kendi dışımıza çıktığımızda inanın daha heyecan verici. Siz siz olun, ödüllere bakmaktan, içinizden gelirse oturup liste yapmaktan kendinizi esirgemeyin. **APM**

> **Tüm o liste ve ödüller insanların filmleri *merak etmesine*, ne yapıp edip izlemek istemesine kapı açıyor.**

Potemkin Zırhlısı

Café
SİNEMAMA
UZAKTAN DA
SAHİP ÇIKIYORUM!
beyoglusinemasikarti.com

Neşeli Günler

Hani 'antidepresan gibi film' denir ya bazı filmlere, "Neşeli Günler" (***The Sound Of Music***) de işte tam o filmlerden biridir. Bu güzelim başyapıtı çocuğunuzla birlikte izlemek hem size ***çok iyi gelecek*** hem de çocuğunuzun ilerde anne babasıyla geçirdiği en güzel anılarından biri olarak zihninde yer alacaktır.

Burak **GÖRAL**
bgoral@hotmail.com

Babamın gençlik yıllarında sinemada izlediği "Neşeli Günler"in (1965) bir iki gün sonra tek kanallı TRT'mizde yayımlanacağını öğrenince ne kadar heyecanlandığını ve filmi ailece hep beraber izlememiz gerektiğini söylediğini çok net hatırlıyorum. Julie Andrews babamın ilk gençlik aşkıydı. Yıllar sonra yine büyük keyifle izlerken nasıl mutlu olduğunu da hatırlıyorum. Hepimiz keyifle izledik o gün filmi. Çok beğendiğimi hatırlıyorum. Kısacık saçları olduğu için benim çocukkenki güzel kadın tanımıma çok uymuyordu doğrusu Julie Andrews. Ama babam haklıydı, Julie Andrews kişilikli yüzü, muhteşem sesiyle olağanüstü bir kadındı aslında ve ben bunu büyüyünce filmi bir kez daha izlediğimde daha iyi anlamıştım.

Seneler sonra oğlumla "Neşeli Günler"i bir kez daha o 8-9 yaşlarındayken izledim. Bu üçüncü izleyişimde filmi daha çok sevmiştim. Emre'nin filmle kurduğu bağ ise olağanüstüydü. Film biter bitmez "tekrar izlemek istiyorum ya, o kadar iyi geldi ki" dedi. Filmin şarkılarının bazılarını ezberledi. Yine Julie Andrews'ın rol aldığı klasik müzikal "Gökten İnen Melek"i (Mary Poppins, 1964) de sonrasında keyifle izledi. Hatta Andrews'u Marilyn Monroe ile birlikte en sevdiği kadın oyuncu ilan etti...

Emre daha yeni doğduğunda bile klasik müzikle, çeşitli müzikallerle ve hatta Beatles'ın seçme bazı şarkılarıyla uyurdu. Geceleri uyandığında kucağıma alıp kulağına Beatles şarkıları söylediğim de olmuştur. Her zaman müziğe ve müzikallere ilgi duydu, sonradan bir konservatuar öğrencisi olması kimseyi de pek yadırgatmadı. Hâlâ müzikallere özel bir düşkünlüğü vardır ama mutlaka senede bir kez, güzel bir tatil gününe denk getirip "Neşeli Günler"i izleriz. Hâlâ ruhumuza iyi gelir...

NE ANLATIYOR?

Yönetmen Robert Wise'ın ustalığını konuşturduğu başyapıtlarından biri olan film, en güzel sinemalaştırılan sahne müzikallerinden biridir. Yedi çocuklu, Avusturyalı dul bir deniz subayı olan Georg Von Trapp'ın çıktığı deniz seferleri sırasında evle ve çocuklarla ilgilenecek biri lazımdır. Çok güzel şarkı söyleyen ve iyimserliği, nezaketi ve anaçlığı ile şahane bir kadın olan Maria gelir eve. Çocukların bazıları en başta ona alışamasa da Maria hepsiyle doğru frekanslarda buluşur. Sadece çocuklar değil babaları Von Trapp da ondan çok etkilenir.

"Neşeli Günler"in bir yerden sonrası, II. Dünya Savaşı'nın iyiden iyiye insanların hayatlarını tehlikeye soktuğu günlerde geçiyor. Bütün zorluklara göğüs gerebilmek için yaşamanın aslında ne kadar güzel olduğunu

7+

KARNE
Flörtöz durumlar ●
Şiddet/korku öğeleri ●
Argo kullanımı
Alkol - sigara kullanımı ●
Pozitif mesajlar ●●●●

hatırlamamızın önemini anlatan temasıyla ölümsüz bir filmdir bu. İyi insan olmaya dair bir sürü pozitif mesajı içinde barındırır.

Filmin yarısından sonra çocuklarınıza biraz da II. Dünya Savaşı'ndan bahsetmek durumunda kalabilirsiniz tabii böyle olunca. Çünkü Avusturya'nın Nazi sempatizanları Von Trapp'i de kendi taraflarına çekmeye çalışıyorlar. Ancak Von Trapp, Maria'nın temsil ettiği barışı ve insanlığı seçiyor elbette.

Rengarenk, iyimser, güzel şarkılarla dolu (özellikle de Maria'nın çocuklara söylediği "My Favorite Things") ve görüntüleriyle de şiir gibi, insanın ruhuna çok iyi gelen, içini umutla dolduran bir doping filmdir "Neşeli Günler".

NELER KONUŞABİLİRİZ?

Maria'nın hayat dolu hali en çok ne düşündürüyor seyirciye? Kendisini bu kadar olumlayan bir karakter bunu nasıl başarıyor? Kendi moralini nasıl düzeltiyor Maria? İyilik, sevecenlik, pozitif enerji bulaşıcıdır. Çocuğunuzla en çok nelerin ona moral verdiğini, nelerin kendisini iyi hissettirdiğini konuşabilirsiniz...

Maria çocuklara müzikle ulaşıyor en çok elbette. Müziğin, şarkı söylemenin insan ruhuna etkilerinden bahsedebilirsiniz. Çocuğunuzun en çok hangi türden müziğe ilgi duyduğunu ve bir enstrüman çalmak istese bunun hangisi olabileceğini konuşabilirsiniz...

Alçakgönüllülük nedir? Maria'nın en güzel meziyetlerinden biri ve çocuklara da öğrettiği gibi alçakgönüllülük insana ne kazandırır? Sonunda Von Trapp ailesi huzurlu bir yaşam için kenetlenip cesaretli bir karar alıyorlar. Kötülüğe karşı huzuru ve yaşamı seçen aile üyeleri bunu nasıl sağlıyorlar?

NEREDEN İZLEYEBİLİRİZ?

Filmin DVD'si ülkemizde bulunmakta. **APM**

Emre ***GÖRAL***
emregoral34@gmail.com

MUTLULUĞU BULMAK O KADAR DA ZOR DEĞİL!

Müzikalleri çok seviyorum çünkü müzikaller gerçek hayattan çok daha renkli, büyülü ve daha çok müzikle dolu. Bazen keşke hayat bir müzikal olsa da şu kapıdan çıkıp çok doğal bir şekilde şarkı söyleyip dans edebilsek diyorum. Bu yüzden "Batı Yakasının Hikayesi"nden (West Side Story) "Aşıklar Şehri"ne (La La Land), "Operadaki Hayalet"ten (Phantom Of The Opera") "Muhteşem Showman"e (The Greatest Showman) kadar bütün müzikalleri seviyorum, müziklerini her zaman ilgiyle dinliyorum. Ama yine de bütün müzikallerin içinde "Neşeli Günler"in çok ayrı bir yeri var bende.

"Neşeli Günler"i sanırım ilk kez 9 yaşındayken izledim. Hayatın mutlu yanlarını ve güzelliklerini bir müzikal halinde bize sunan bu mükemmel filmi izlemeye başladığımda benim için çok özel bir film olacağını hissetmiştim. Öyle de oldu. Maria'nın büyük ve ihtişamlı Von Trapp evine girişiyle birlikte film yükseldikçe yükseldi gözlerimin önünde. Ama mesela bu filmde Julia Andrews yerine başka bir kadın oyuncu olsaydı, yine bu kadar sever miydim bilemiyorum. Zaten "Gökten İnen Melek"te de Julie Andrews'ın oynadığını duyunca hemen onu da izledim.

"Neşeli Günler"de Julie Andrews resmen ışık saçıyor bizlere. Adeta bir asker disipliniyle yaşayan çocuklara da bize de müzik eşliğinde bir hayat dersi veriyor. Bu filmde hiç müziği sevmeyen birine bile, müziği sevdirebilecek güçte şarkılar söylüyor neşe içinde. İnsan onun peşine takılıp bütün dertlerinden uzaklaşıp kaybolmak istiyor. Mesela Maria'nın çocuklara notaları öğrettiği "Do Re Mi" ve fırtınadan korktukları sırada onlara moral vermek için söylediği "My Favorite Things" şarkıları muhteşem! Hâlâ bazen moralim bozukken YouTube'dan bu sahneleri açıp izlerim. Mutluluk bazen sevdiğin bir yemeğin içinde olduğu gibi sevdiğin bir şarkının bazen de sevdiğin insanlarla izlediğin bir filmin içinde. Yani çok uzaklarda aramaya gerek yok bazen. Önemli olan onu bulmak ve ihtiyacın olduğunda da ondan yardım almak.

Ayrıca "Neşeli Günler"den sonra babamdan Nazileri de öğrenmiştim. Böylece "Indiana Jones"un üçüncü filminde Indiana'nın neden "Nazilerden nefret ediyorum" dediğini de daha güzel anlamıştım.

Deli Değildir Kesin, **Yani Galiba!**

Şenay ***AYDEMİR***
sinesenay@gmail.com

Her ikisinin de senaryosu ***Yılmaz Erdoğan*** tarafından yazılan ***"Vizontele"*** ve ***"Vizontele Tuuba"*** 1970'lerin ve 80'lerin Türkiye'sine ayna tutarken, ***Deli Emin*** karakteriyle de aynı şeyi insanlığımıza yapar.

Deli Emin dışarıdan bakıldığında çok basit bir adammış gibi görünüyor. Ama onun hikayesine ve hayatına çok değil, biraz dikkatli bakıldığında "Vizontele" serisinin en dikkat çekici ve üzerine en fazla konuşulabilecek karakteri olduğu görülecektir. Yalnızca merak uyandırıcı bir karakter olduğu için değil, 'toplumun içinde' ama 'toplum dışı' bir karakter olarak da ilgiyi hak ediyor.

'Deli Emin' ilk bakışta kelimenin gerçek anlamıyla nevi şahsına münhasır bir karakter olarak dikkat çekiyor. 35-40 yaşlarında, kasabanın dışında tek başına yaşamaktadır. Kasabalıların deyimiyle 'ayakkabıdan bile radyo' yaptığı için aynı zamanda 'Radyocu Emin' olarak da çağrılıyor. Elinden her iş geliyor. Kendince hayatını kolaylaştıracak ev aletleri icat ediyor. Babasını bilmiyor, annesi ölmüş. Onun kasabalıların bir kısmı tarafından alaya alınmasında, itilip kakılmasında bu öksüz/yetim hallerinin de etkisi var hiç kuşku yok ki. Kimsesizliği dert etmiyormuş gibi görünse de aslında yanında kimselerin olmasına da ihtiyaç duyuyor.

Türkiye sinemasında, 'deli' tiplemesinin yarattığı birçok sıkıntı vardır. Daha çok acındırma duygusunu kışkırtmak için kullanılırlar örneğin. Ama Emin için aynı şeyi söyleyemeyiz çünkü o deli değil. Sadece adı deliye çıkmış. Kendi tabiriyle: "Beni de ilk gören 'deli' diyor." Zaten ona 'deli' diyenlerle 'Emin' diyenleri, iyi ve kötü olmalarından anlayabiliyoruz. Kasabanın 'iyileri' onu adıyla çağırırken, 'kötü'leri 'deli' sıfatını yerleştiriyorlar isminin önüne. Onu küçük

DELİ EMİN OYUNCU ***Yılmaz Erdoğan*** FİLMLER ***Vizontele (2001), Vizontele Tuuba (2004)***
SENARYO ***Yılmaz Erdoğan*** YÖNETMENLER ***Yılmaz Erdoğan, Ömer Faruk Sorak*** ÇIKIŞ ***2 Şubat 2001, 23 Ocak 2004***

düşürmeye, tikiyle dalga geçmeye, toplumda yalnızlaştırmaya itiyorlar. Oysa diğerleri evlerini açıyor, işlerini gördürüyor. Örneğin kasabanın belediye başkanının neredeyse 'sağ kolu' gibi. Çünkü Emin'deki sadakati ve yeteneği görüyor.

Vakti zamanında Gevaş'a yolu düşmüş Danimarkalı bir turist olan Christine'le aşk yaşadıklarını söylüyor. Bunun gerçekten yaşanıp yaşanmadığının bir önemi yok. Deli Emin öyle olduğunu anlatıyor en azından. Emin'in gerçekten deli olup olmadığına dair kuşkuya düştüğü tek nokta da bu aslında. Yani kadınlar. Christine ile yaşadıklarından sonra aralarındaki bağlantının kopması, uzun yıllar boyunca ondan haber alamaması, yazdığı mektupların yanıtsız bırakılması onda büyük bir hayal kırıklığına neden olmuş. Bunda, 'deli' olmasının ve kendini yakışıklı bulmamasının payı olduğunu da düşünüyor. Ama Emin'in farklı olmasının sonuçlarını kadınlar konusunda da görüyoruz. Emin, normal olanla, herkes gibi olanla ilgilenmiyor. Bu nedenle ilk sevgilisi bir turistken, ikinci filmde, engelli bir kadına âşık oluyor. Âşık olduğu kadın yine dışarıdan, yine Emin'in dünyasına ait değil. Emin, aslında gitmek istiyor. O yüzden gitmek üzere olanlara ya da önünde sonunda gidecek olanlara kaptırıyor gönlünü. Ufkunun, yaşadığı kasabanın çok ötesinde olduğunu seziyor da sanki kendince bir çıkış yolu olarak bunu buluyor.

Peki, Emin'i diğerlerinden farklı kılan, onun gibi olmayanların gözünde onu 'deli' mertebesine yükselten şey nedir. Emin'in 'deli' olarak adlandırılması için fiziksel ya da zihinsel bir durum söz konusu olmadığına göre, karakterin yaratıcısı ve canlandırıcısı Yılmaz Erdoğan ona neden 'Deli Emin' ismini uygun bulmuş. Çünkü Emin, normal olmayanı, sıradanın dışında farklı olanı temsil ediyor. Çoğunluğun fikirlerine ayak uydurmadığı için, mesela kendince icatlar

> **"Nasıl hiç. Hiç, bir iş değildir ki..."** ***Deli Emin***

çıkardığı için, onların yapamadığı birçok şeyi yaptığı için, kendi icat ettiği gözlüğü ile dolaşmakta bir sakınca görmediği için farklı görülüyor. Çünkü Emin, annesi çok sevdiği türküyü dinleyebilsin diye mezarına hat çekmek gibi buluşlara, bitmeyen pil yapmak gibi parlak fikirlere sahip! Kasaba ahlakını, dinsel kuralları, diplomatik davranma biçimlerini bilmiyor ya da bildiği halde umursamıyor. Birisi hakkında ne düşünüyorsa yüzüne söylüyor, fikri sorulduğunda aklından geçeni sıralamakta beis görmüyor. Toplumun 'genel ahlak' düzeyinin dışında hareket ediyor işin aslı. O öyle davrandığı için mi toplum ona 'deli' gözüyle bakıyor, yoksa öyle bakıldığı için mi davranışları bu şekilde, bunun hakkında bir fikrimiz yok. Ama bildiğimiz Emin'in deliliği, deliliğinden değil farklılığından kaynaklanıyor. Onun farklı olmasından, kural tanımamasından, tabiri yerindeyse 'icat' çıkarıp durmasından...

Emin gibi olamayanların, onun yarattıklarını yaratamayanların küçük dünyalarının içinden bakıp ve aslında içten içe ona gıpta edip 'deli' diye işin içinden çıkmalarını anlayabiliriz. Çünkü Emin onlara olamadıkları ve asla da olamayacakları şeyi gösteriyor. Kasabalı ona bakıp, kendileri gibi olamayacakları, küçük hesapların geleneksel kodları içinde debelenip duracakları gerçeğini görüyor durmadan. Kendi küçük hesaplarına meşruiyet kazandırmak için Emin'e Deli demek işine geliyor. 'Deli Emin'in 'deliliği' bir anlamda 'sıradan' insanların sıradanlığının yüzlerine vurulması gibidir. Çünkü o, ahlaklı olan, kutsal olan, 'normal' olan ne varsa hepsini yıkmakta bir beis görmüyor. Herkesin evliya olarak kabul ettiği babasının aslında 'şerefsiz' bir adam olduğunu yüzlerine söylemekte sakınca görmüyor. Babasının yarattığı imajın arkasına sığınmaya ihtiyacı yok. O kendi kendine yetebilmenin, hayatını devam ettirmek için yalnızca kendi gücüne ve iyi insanlara ihtiyaç duyulduğunun farkında. Bunun farkında olamayanlar, farkında olup onun gibi davranmaya cesaret edemeyenlerin delisi. 'Deli Emin'in deliliği, deliliğinden değil aslında, ortalama aklın çok üzerinde olmasından geliyor. **APM**

Deli Emin İçin Ne Dediler?

Abbas Bozkurt
Mucit gözlükleri, tikleri ve kırık gülüşüyle Yeşilçam'ın köy filmlerinden bir tiplemeyi güvercin taklaları atarak bambaşka bir şekle bürür Deli Emin.

Evrim Kaya
Bir zamanlar taşıdığı ihtimallerin kabuğuna dönüşmüş olan, hazretlerinin halı saha arkadaşı Yılmaz Erdoğan'ın içindeki en güzel ihtimaldi Deli Emin.

Kaya Özkaracalar
Acılı bir anneyi yuhalatan bir muktedirle top koşturacak bir oyuncu tarafından canlandırılmamış olsaydı bugün daha iyi, daha güzel anımsıyor olacağımız bir karakter.

Hasan Cömert
Yılmaz Erdoğan'ın belki de en iyi yaptığı şeyin, karakter yaratmak konusundaki becerisinin sinemada akla ilk gelen örneği.

Yeşim Burul
Deli Emin'in tiki içimizdeki iyiliği ve kötülüğü yansıtan bir aynadır. Gördüğü muamele, bilimsel ve teknolojik gelişime toplum olarak yaklaşımımızı da yansıtır.

MEŞUM KADIN

Bazı filmler, kimi sahneler; perdeden belleğimize yansır ve orada kendilerine özel bir yer edinirler. Bu nadir sinema anlarının yaratıcılarından usta İngiliz *Sir Carol Reed*'in, bir diğer efsane, vatandaşı, edebiyatın 'insan analizcisi' Graham Greene'in kısa öyküsünden uyarladığı "Meşum Kadın" (*The Fallen Idol, 1948*) bu tür kült filmlerdendir işte. Günümüzde fazla telaffuz edilmemesi ise bir akıl tutulması olarak nitelenebilir ancak!

Murat **ERŞAHİN**
muratersahin70@gmail.com

Carol Reed... Belgeci bir okuldan gelen, 'has' auteur! İngiliz polisiye geleneği ve klasik İngiliz mizahı ile harmanlanmış, son derece matematik, ödünsüz ve sağlam bir teknik. 'Sir' unvanlı Carol Reed (1906-1976), bu temeller üzerine inşa ettiği sinema anlayışında çok özel dokunuşlarla 'bambaşka' lezzetler yaratmayı bilmiştir hep. Edebiyat, ironi, insana ve modern topluma bakan yarı karanlık ruh altı röntgenleri ve ödün vermez tekniği ile kotardığı neredeyse birçok başyapıt nasıl unutulabilir ki? Ruh eşi Graham Greene ile yarattıkları filmlerden "Üçüncü Adam Kim?" (The Third Man, 1949), bizi; savaş sonrası türlü ahlaki çöküntünün yaşandığı, harap, yaralı, çıkışsız Viyana sokaklarına götürür. Yine Greene destekli "Havana Casusu" (Our Man In Havana, 1959), Gina Lollobrigida'lı, Tony Curtis'li, Burt Lancester'lı gösterişli ve duygusal sirk filmi "Trapez" (Trapeze, 1956), İtalyan Yeni Gerçekçiliği tarzında, hüzünle neşenin iç içe geçtiği ve renkli olarak çektiği ilk filmi "Büyük Aşkım" (A Kid For Two Farthings, 1955), kendisine en iyi yönetmen Oscar'ını kazandıran, beş Akademi ödüllü "Oliver! - Masum Melekler" (Oliver!, 1968), Reed sinemasının diğer 'alametifarikaları' arasındadır!

Küçük bir çocuğun gözlerinden izlediğimiz ölümün gerçeğini, mütevazı bir 'başyapıt' olarak kuran 1948 tarihli "Meşum Kadın" (The

Anne-babası tatile çıkan Phillipe'in öyküsü bu...

Bobby Henrey ve kötücül Baines rolünde Sonia Dresdel.

Carol Reed'den unutulmuş bir başyapıt.

Fallen Idol), 'hak ettiği önemi' izleyici belleği tarafından göremeyen bir filmdir kanımca. Öylesine önemli bir yapıtaşıdır ki oysa! Graham Greene, "The Basement Room" adlı kısa öyküsünden bizzat uyarlamıştır, yoğun bir dram içeren bu gerilimli 'film-noir'ı... Londra'da bulunan yabancı bir elçilikte baş uşak olarak yıllardır görev yapan 'Bay Baines', evin tek oğlu olan küçük Phillipe'in de en iyi arkadaşıdır öte yandan! Kimsenin sevmediği, insan sevmez eşi 'Bayan Baines' ile araları iyi değildir ve elçilikte yedi ay önce işe başlayan zarif Julie'den fena halde hoşlanmaktadır. Baines için, vakar bir ustalıkla kotardığı gündelik işlerin siyah beyaz aynılığından farklı ve umut dolu, yepyeni bir renkliliktir; Julie'ye duyduğu 'aşk'. Julie de, bu yumuşak huylu, nazik, beyefendi adamla aynı hisleri paylaşmaktadır fakat ikili, bütün gözlerden uzakta, kötücül Bayan Baines'in hemen her şeye hakim görüş açısına girmeden sürdürmeye çalışmaktadırlar yakaladıkları 'romans'ı! Elçi ve eşi, yani, Phillipe'nin anne ve babası bir seyahate çıktıklarında, küçük çocuk, en iyi arkadaşı Baines ve çekinip, korktuğu Bayan Baines ile bir başına kalır.

Bir çocuğun, kahramanı, güvendiği ve daima inandığı idolü, tek arkadaşının hemen her şeyini riske atacak ifadesi, 'yalnız' bir çocuğun 'netameli' iyi niyeti, sürdürülemez yalanlar ve insan ruhunun 'istiap haddi'... Carol Reed'in metronom ritmiyle çektiği, açıları ve kusursuz kadrajıyla zihne çakılan Hitchcock geni taşıyan bu özel kara film, 'oynanmamış' oyunların tarafları ve onların gizemli, 'derin' dünyaları üzerinedir işin aslı! Reed ve Greene'e 'en iyi yönetmen ve 'en iyi senaryo' dallarında Oscar adaylığı getiren yapım, Altın Küre'de, ülkesi İngiltere'ye 'en iyi yabancı film' adaylığı kazandırırken, BAFTA tarafından 'en iyi film' olarak onurlandırılır. Efsane görüntü yönetmeni Georges Périnal'in, neyi nasıl gösterdiğinden emin kamerası ile zenginleşen ve İngiliz sinema endüstrisinde ayrı bir yeri olan Macar asıllı efsane Alexander Korda'nın yürütücü yapımcılığında gerçekleşen filmin başrollerini; dönemin yıldızları, adı, İngiliz dilinin en önemli aktörlerinden, Laurence Olivier ve John Gielgud'la birlikte anılan Sir Ralph Richardson ile Fransız aktris Michèle Morgan üstlenirler. Filmin gerçek yıldızı ise, şüphesiz film çekildiğinde dokuz yaşını süren Bobby Henrey'dir. 'Phillipe' karakteri, sinemanın birçok çocuk oyuncusuna türlü referanslar oluşturmuştur.

Savaş sonrası kimsenin kimseye güvenmediği, 'kekremsi' bir yalnızlığın hüküm sürdüğü, sır tutmanın önemli olduğu günlerde, 'güven' müessesesi ve gerçeklik üzerine çok derin ve katmanlı bir filmdir "Meşum Kadın". Yalan söylemenin ve söylenen yalanların insan dünyasında yaptığı tahribatın, annesiz, babasız, ilgisiz bir çocuğun kırılgan gerçekliğinin, dürüst bir arkadaşın korunaksız mahremiyetinin öyküsü, özellikle Reed'in yarattığı rafine anlarla ölümsüzlük kazanır. Koca evde, örtülü eşyalar arasında oynanan tekinsiz saklambaç oyunu ve kağıttan yapılmış uçak sahneleriyle, meşhur merdiven matematiği nasıl unutulabilir ki? 'İnsanların doğasını değiştiriyoruz' der Baines, sırdaşı ve küçük arkadaşına; 'oyuna müdahale ediyoruz. Bir daha asla yalan söylememeliyiz!'... Bilindiği üzere; 'ne kadar yalansız yaşarsak o kadar iyi'dir hayat fakat pek sık rastlanmayan 'sahici' şeyler; sevgi ve güven gerekir işte. **APM**

Küçük bir çocuğun gözünden izlediğimiz ölüm gerçeği...

BEYAZPERDEDE GRAHAM GREENE

Graham Greene... 1904-1991 yılları arasında yaşamış İngiliz yazar ve gazeteci. Romanları, kısa öyküleri, sahne oyunlarıyla tanınır. Eserlerinde, modern dünyanın karmaşık ahlaki ve siyasi problemleri üzerinde durur. Moral değerler ve insanın zaafları̇ndan kurtulmak için çırpınması sonucu ortaya çıkan trajedi, özel ilgi alanlarıdır.

Beyazperdeyi seven, perdenin de 'onu' çok sevdiği, toplam seksen filmde yazar ve senarist olarak yer alan Greene, sihir dünyasına ilk kez 1934 yılında "Orient Express" adlı romanıyla yansır. Önemli filmleri o denli çoktur ki... İlk aklımıza gelenleri kronolojik olarak sıralayalım: 1944'te Fritz Lang imzalı "İstihbarat Nezareti" (Ministry Of Fear). 1947'de John Ford'un yönettiği ve "The Labyrinthine Ways" adlı romanından uyarlanan "Fedai" (The Fugitive). Başrolünde Richard Attenborough'un döktürdüğü 1947 tarihli "Cinayet Tutkusu" (Brighton Rock). 1949 yapımı, yedinci sanat klasikleri arasına girmiş Carol Reed imzalı "Üçüncü Adam Kim?" (The Third Man). 1955'de Edward Dmytryk'in yönettiği romantik dram "Gizli Bağlar" (The End Of The Affair). 1957'de bu kez Bernard Shaw'un oyununu senaryolaştırdığı Otto Preminger filmi "Azize Joan" (Saint Joan). 1958 Joseph L. Mankiewicz filmi "Sakin Amerikalı" (The Quiet American). 1959'da yine Carol Reed ile "Havana Casusu" (Our Man In Havana). 1972'de George Cukor filmi "Teyzemle Yolculuklar" (Travels With My Aunt). 1979'da Otto Preminger harikası "İnsan Faktörü" (The Human Factor). 1999'da Neil Jordan yeniden çevirimi "Zor Tercih" (The End Of The Affair). 2002'de bu kez Philip Noyce imzalı yeniden çevrim "Sessiz Amerikalı" (The Quite American).

Yeşilçam'da ise iki kez uyarlanmıştır Greene. İlki, 'A Gun for Hire' romanından 1961 tarihli Memduh Ün uyarlaması "Güneş Doğmasın". İkincisi ise, Lütfi Akad ustanın, aynı romanın Selim İleri imzalı senaryosundan 1972'de çektiği "Yaralı Kurt".

Çağımızın Kabusları: **Black Mirror**

Ali ***ERCİVAN***
ali.ercivan@gmail.com

İlk defa, projenin temel amaçlarına hitap etmeyen, eski tutmuş formülleri tekrarlayan veya sadece ***çarpıcı olmaya oynayan*** bölümler var bu sezon.

Charlie Brooker'ın yarattığı "Black Mirror" serisi, teknolojik ve bilişimsel gelişmelerin olası uç noktalarına dair sarsıcı ama bir o kadar da rasyonel ve yaşanması muhtemel öyküler anlatageldi. Her iyi bilimkurgu gibi şimdiki zamana dair söyleyecek sözleri vardı. Tabii, İngiliz televizyonculuğunun yapısı dahilinde her sezon üçer bölümle yetinmesi de antolojik dizinin lehineydi. Brooker tüm odağını üç güçlü hikayeye veriyor, ortaya her biri uzun süre konuşulacak eserler çıkıyordu.

Ne zaman ki "Black Mirror" klasik televizyonculuk dahilinde sürdürülmesi zor bir proje haline geldi, Netflix fırsatı kaçırmadı. Brooker'a daha geniş bir oyun alanı sağlandı. Netflix bünyesinde gerçekleştirilen ilk sezon, yani "Black Mirror"ın üçüncü sezonu, daha geniş bir kitleye ulaştı. Emmy ödüllerine layık görüldü.

Ancak seriyi başından beri takip eden birçok kişi de hayal kırıklığını dile getirdi. Altı bölüm ortaya çıkarma zorunluluğu, diziyi eski gücünden uzaklaştırmış gibiydi. Ayrıca projenin muhafazakar bir 'Teknolojinin fazlası zarar! Cıs!' tarzı ebeveyn tembihlemesi noktasına çekildiği sıkça söylendi.

2017'nin son günlerinde yayımlanan dördüncü sezonla birlikte bu kez biz de hayal kırıklığı kervanına katılmak zorundayız. "Black Mirror"ın anlatım yapısı, yine belli bir merakla izlemeyi sağlıyor şüphesiz.

Brooker bizi her seferinde alışılmadık ya da bazen tam tersine, fazlasıyla alışıldık bir dünyanın ortasına atıyor. Sonra adım adım, görünenin ardında gizli bambaşka bir gerçekliği görünür kılmaya başlıyor. Her defasında bir keşif süreci bekliyor sizi ve bu da Brooker'ın şablon olarak seçtiği, efektif bir öyküleme metodu. Fakat ilk defa, projenin temel amaçlarına hitap etmeyen, eski tutmuş formülleri tekrarlayan veya sadece çarpıcı olmaya oynayan bölümler var bu sezon.

USS CALLISTER
Sezonun en dikkat çeken bölümü, bunu "Uzay Yolu" (Star Trek) referanslarına borçlu. Sanal gerçeklikte, sosyal medya üzerinde oluşturulan kimlikler ve bu ortamlarda her türlü ahlaki, vicdani sorumluluktan azade davranılabilmesine eğilmiş bölüm. Yaygın oyun kültürüne karşı da parmak sallayarak uyarıyor bizi Brooker ama bölümün yapısı, söylediği sözü hareketli bir "Uzay Yolu" macerasının gölgesinde bırakıyor.

ARKANGEL
Jodie Foster'ın çektiği bölümün sorusu, "Çocuklarımızı korumak için ne kadar ileri gideriz?" Küçük kızının kafasına yerleştirilen çip sayesinde onun gördüğü her şeyi tabletinden izleyebilen annenin öyküsü, ebeveyn denetimleri gibi kavramlarla uğraşıyor. Çocuğunun göreceği, duyacağı her şeye karar veren anne, onun sağlıklı gelişimini sekteye uğrattığını fark etmiyor. Bölümün muhafazakar olmayan bir derdi var en azından ama kendi içindeki inandırıcılık sorunları bir yana, bu koşullarda büyümenin bir insanı nasıl şekillendireceğini derinlemesine işleyemiyor "Arkangel".

CROCODILE
Mia kariyer sahibi, mutlu bir aile yaşamı süren bir kadın. Gençliğinde yaşadığı bir olayın su yüzüne çıkması, her şeyi elinden alabilir. Bunu önlemek için insan ne yapmaz ki! Peki bütün bunların "Black Mirror" temalarıyla ne ilgisi var? Hiç. Bölümün teknolojik arka planında, her suçun izi, insanların anılarını görselleştirip ekrana yansıtabilen bir cihaz sayesinde sürülebiliyor. Yani Mia, onu işlediği suçlarla ilişkilendirebilecek herhangi bir şey görmüş herkesi ortadan kaldırmak zorunda. Yaratıcı bir polisiye fikri. Başka bir konseptin içinde heyecan verici olabilirdi.

HANG THE DJ
İlişkilerin kimle, nasıl ve ne kadar yaşanacağının bir çöpçatanlık sistemi dahilinde belirlendiği bir dünya. Birbirlerinden görür görmez hoşlanan ama kaderleri sistem tarafından hep başka yöne sürüklenen Frank ve Amy'nin öyküsü, "San Junipero" tadında romantik bir bölüm vaat ediyor. Günümüz dünyasıyla bağı da net. Fakat son kertede yeni veya önemli hiçbir şey söylemiyor "Hang The DJ". En önemlisi de şaşırtamıyor, her adımda beklendiği gibi ilerliyor.

METALHEAD
"Black Mirror" ilk kez bu denli az tanımlanmış bir dünyayla çıkıyor karşımıza. Köpeği andıran metal robotlar cirit atıyor bu dünyada. Bir kadının bu metal köpeklerden kaçarak hayatta kalma mücadelesini izliyoruz. Özel hiçbir sözünün olmaması, bunun ne kadar "Black Mirror" bölümü olduğunu sorgulatır nitelikte. Fakat en azından ahlaki bir ders verme kaygısından uzak, efektleri ve siyah-beyaz estetiği güçlü, gerilim dozu yüksek, etkili bir hayatta kalma hikayesi.

BLACK MUSEUM
Charlie Brooker'ın artanları değerlendirdiği, toplama final bölümü... Yolu çölün ortasında alışılmadık bir müzeye düşen Nish, mekanın sahibi Rolo Haynes'in rehberlik ettiği tur esnasında üç ayrı öykü dinliyor. Bu öykülerin her biri çarpıcı kısa metraj "Black Mirror" anlatıları. Müzeye, tüm "Black Mirror" külliyatından referanslar serpiştirilmiş. Tam bir kolaj. Rolo Haynes'i bir nevi Charlie Brooker olarak düşünmek bile mümkün. Dizinin bugüne dek yaptığı en kendine dönük bölüm.
"Black Mirror"ın çağımızın "Alacakaranlık Kuşağı" (Twilight Zone), "Alfred Hitchcock Sunar"ı (Alfred Hitchcock Presents) olduğunun da altını çiziyor, hatta bu rolü sahipleniyor. Güçlü katarsisiyle tatmin edici bir sezon finali ama dizinin artık kendine biçtiği sınırlı rolü netleştirmesiyle de aslında genel hayal kırıklığımızın vücut bulmuş hali. **APM**

ŞUBAT AYINDA BAŞLAYACAK DİZİLER, **YOLU GÖZLENENLER...**

Netflix'in en büyük bütçeli projesini merak eden ve bilimkurguyu reddedemeyenler için "**Altered Carbon**" (2 Şubat, Netflix)

Alan Ball'dan yeni bir efsane bekleyenler için "**Here And Now**" (11 Şubat, HBO)

Kimse izlemese de ben vazgeçemiyorum diyenlere dördüncü sezonuyla "**Mozart In The Jungle**" (16 Şubat, Amazon)

Regina King'i başrolde görmek istiyorum ve "The Killing"den beri Veena Sud'a güveniyorum diyenler için, bir Rus aksiyon filminden uyarlanan on bölümlük "**Seven Seconds**" (23 Şubat, Netflix)

Animasyon severlere Conan O'Brian'ın yapımcılarından olduğu "**Final Space**" (26 Şubat, TBS)

Tahar Rahim, Alec Baldwin, Michael Stuhlbarg ve Jeff Daniels'lı, Osama Bin Ladin'in yükselişini ve 11 Eylül saldırılarının gerçekleşme sürecini anlatan "**The Looming Tower**" (28 Şubat, Hulu)

Düşlerin Ağırlığı

"Düşlerin Ağırlığı" yönetmen olmak isteyen herkese aynı anda hem ***ilham veriyor*** hem de yönetmenlik sürecinin ne kadar zorlayıcı bir iş -bir deli işi- olduğunu tasvir ederek ***yönetmen adaylarının*** dünyasına bir tür korku salıyor.

Kaan ***KARSAN***
kaankarsan@gmail.com

Werner Herzog'un 1982 tarihli başyapıtı "Fitzcarraldo" hakkında eskiden beri anlatılan ve herkesin malumu olan hikaye Klaus Kinski'nin sette büyük bir gerilim yaratması, herkesle kavga etmesi ve setteki yerlilerin -büyük ciddiyetle- Herzog'dan Kinski'yi bir zahmet öldürmesini istemesi şüphesiz. Bu çok bilinen kıssadan hisse "Fitzcarraldo"nun çekimlerinde yaşanan kabusun çok azına dair bir bilgi içeriyor.

Brian Sweeney Fitzgerald, nam-ı diğer Fitzcarraldo, yani Herzog'un filminin başkarakteri büyük bir yokluğun ortasına bir opera binası yapmaya çabalayan ve bu uğurda Peru ormanlarında büyük bir maceraya atılan bir adam.

İzlerken seyirciye sürekli "Bu filmi nasıl çektiler?" sorusunu sorduran bu acayip film, ön hazırlık aşamasından ancak dört yıl sonra tamamlanabilmiş. Bu uzun mu uzun çekim sürecinde yaşanan sıkıntılara odaklanan belgeselin adı ise "Düşlerin Ağırlığı" (Burden Of Dreams). Les Blank zamanında Herzog'un peşine kamerasıyla takılırken işlerin bu noktaya varacağından ne kadar haberdardı, bilinmez; ancak nihayetinde karşımızda bir film çekmenin, hele ki epik bir film çekmenin, ne kadar zor bir iş olduğunu inanılmaz detaylarla anlatan bir film var.

Yıl 1979. Hikayenin hikayesi, direkt olarak bir politik gerilimle başlıyor. Herzog'un "Fitzcarraldo"yu çekmek için keşfini yapıp da seçtiği coğrafi bölge Ekvador sınırında bir

Herzog, sette büyük gerilim yaratan Klaus Kinski'yi öldürmemiş!

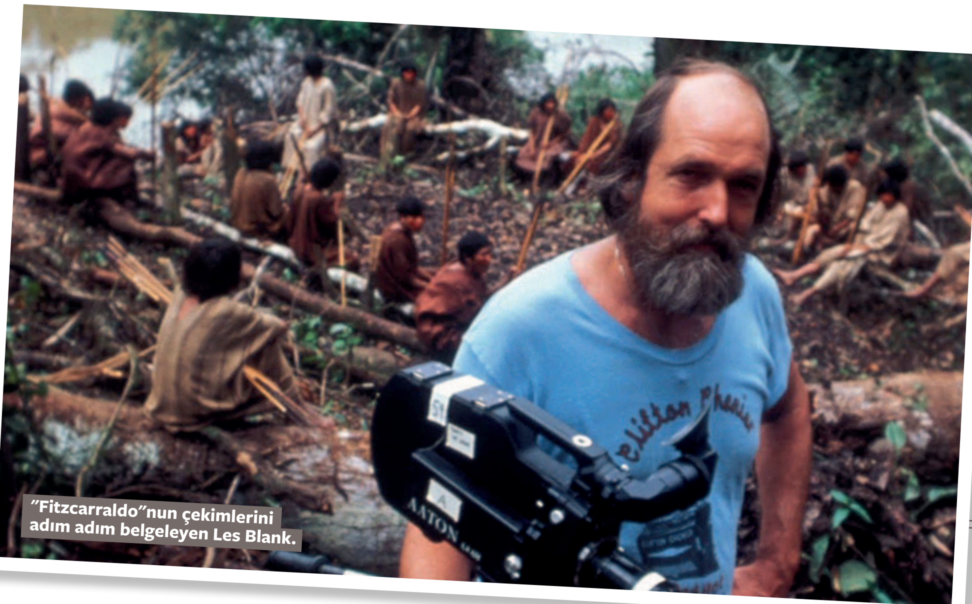
tropikal yağmur ormanı. Film ekibinin kampı da bu bölgeye kuruluyor. Gelgelelim o dönem Peru ve Ekvador çıkar çatışmasından doğan bir savaşın eşiğinde ve bombanın fitili dakikadan dakikaya kısalıyor. Filmi bu bölgede çekemeyeceğini anlayan Herzog büyük bir emeği çöpe atmak durumunda kalıyor ve seti ilk bölgeden çok daha uzak bir yere taşıyarak filmine artık başlamak istiyor.

Altı hafta boyunca yapılan çekimlerden sonra filmin başrolündeki Jason Robards hastalanıyor ve doktoru tarafından sete dönmesi yasaklanıyor. Bu esnada Robards'la başrolü paylaşan Mick Jagger da setin kontrol edilemez bir şekilde uzayacağını anlayınca filmden çekiliyor ve o ana kadar yapılan her çekim çöpe atılıyor. Herzog, Rolling Stones'un programı yüzünden kaybettiği Jagger'ı "Kariyerimde yaşadığım en büyük kayıptı" diyerek anıyor. Tam bu noktada Herzog'un kadrolu oyuncularından Klaus Kinski projeye dahil oluyor ve filmin oyuncu kadrosu çekimlerin yüzde kırkı tamamlanmışken nihayet belli oluyor. Şimdi sırada her şeye baştan başlamak var.

Les Blank, zorlu ve şanslı belgeselinde Herzog'un sette neler yaşadığını olabilecek en kısa mesafeden takip ediyor ve filmdeki hikayenin bağlamını belgeselin bağlamına monte etmeye başlıyor. Filmde Fitzgerald nasıl ki yerlilerle karşılaşıp bambaşka, daha önce hiç görmediği bir dünyanın kapısından içeri giriyorsa film ekibi de aynı tecrübeyle karşı karşıya. Herzog bir grup insanla ormanın ortasında ve filminde büyük bir yer ayırdığı yerlilerle el yordamıyla iletişim kurmaya çabalıyor. Tıpkı Fitzgerald gibi, nasıl kontrol edeceğini hiç bilmediği bir kurulumun içinde; kendi filminin oyuncusu, kendi yazdığı senaryonun bilinmezi olmuş vaziyette. "Düşlerin Ağırlığı" belgeselinden gözlemlendiği kadarıyla, ortada öyle bir karmaşa, öyle bir kavga var ki bu filmin bir şekilde tamamlanması bir mucize olacak.

"Düşlerin Ağırlığı", Herzog'u sadece uzaktan izlemiyor; ona anbean duygularını ifade edebilmesi için bir alan da açıyor. Blank'in bu kaostan çıkardığı röportajlar da sürecin kendisi kadar ilginç çünkü Herzog, yüzünden okunabilen pişmanlığa rağmen rahat görünüyor. Bütün bu yolculukta en büyük hayali (kendisi bu filmi kariyerinin en büyük hayali olarak görüyor) adım adım en büyük kabusuna dönüşürken ve etrafındaki herkes günden güne kontrolünü yitirirken Herzog bir şekilde dizginleri elinde tutuyor ve sabır taşının kudretini belgesel vesilesiyle izleyene gösteriyor. "Düşlerin Ağırlığı" yönetmen olmak isteyen herkese aynı anda hem ilham veriyor hem de yönetmenlik sürecinin ne kadar zorlayıcı bir iş -bir deli işi- olduğunu tasvir ederek yönetmen adaylarının dünyasına bir tür korku salıyor. Sinema tarihinin en acayip işlerinden birine de en az kendisi kadar acayip bir belgesel yakışırdı zaten. Herzog, "Bu film bitince ne yapacaksınız?" sorusuna "Bir yere sığınıp delirir ve muhtemelen hayatım boyunca bir film daha yapmam" diye cevap verdikten sonra duraklıyor. Biraz sonra da "Kim bilir, hep beraber göreceğiz" diyerek devam ediyor.

İzleyenler bilir, "Fitzcarraldo" sinema tarihinde benzerine az rastlanır bir mucizedir. "Düşlerin Ağırlığı" da bir mucizenin belgeseli. **APM**

"Fitzcarraldo"nun çekimlerini adım adım belgeleyen Les Blank.

BİR YAPIMCININ 'KIYAMET'İ

Sinema tarihinde seti çılgınca zorluklarla geçen filmlerin sayısı hayli fazladır. Bu bağlamda "Düşlerin Ağırlığı"na odaklanırken Coppola'nın "Kıyamet"inin (Apocalypse Now) çekim sürecini merkezine alan benzer belgesel "Karanlığın Yüreği: Bir Yapımcının Kıyameti"ni (Hearts Of Darkness: A Filmmaker's Apocalypse) anmadan geçmek olmaz. Fax Bahr ve George Hickenlooper'ın beraber yönettikleri "Karanlığın Yüreği" de tıpkı "Düşlerin Ağırlığı" gibi film yapımının bazen nasıl bir kabusa dönüşebileceğini anlatırken Coppola'nın vazgeçmek ve pes etmemek arasında gidip gelen (ve yıllar süren) çilesine odaklanıyordu. "Kıyamet" de tıpkı "Fitzcarraldo"da olduğu gibi Batı'nın 'öteki'yle temasını anlatıyor; hatta hikayesinde de tuhaf bir inziva, karşı konulmaz bir delirme halinden bahsediyordu. Bir anlamda Coppola, süreç içerisinde, hikayesini anlattığı Batılılardan birine dönüşüyordu.

"Karanlığın Yüreği"nden anlaşılan Coppola'nın sinirleri Herzog kadar sağlam değildi; ancak başladığı filmi bitirmesi için başka yönetmenlerden ricacı olabilecek kadar hırpalanmış olması, Batı'nın bilmediği topraklarla yüz yüze gelişi üzerine çok fazla şey söylüyordu. Bu iki film ve iki belgesel üzerinden hikayenin ehlileşmeyen topraklarını, insanlarını ve doğasını düşündüğümüzde "Kıyamet"in açılışında ufuktan gelen savaş helikopterleri eşliğinde çalan The Doors şarkısını anmamak çok zor: "This is the end, my beautiful friend" ("Bu son, güzel arkadaş").

Vimeo **vs.** YouTube

Serdar ***KÖKÇEOĞLU***
kokceoglu@gmail.com

Vimeo ve YouTube platformlarını karşılaştırmak yaratıcı bir fikir gibi gözükmeyebilir ama ***ayrıldığı noktaları*** belirlemek önemlerinin altını çizmek açısından gerekli. ***Instagram*** ve diğer sosyal medya mecralarının da yardımıyla video'nun ***ortak bir dile*** dönüşmeye başladığı zamanlarda hayati öneme sahipler çünkü.

NiemenLab'in internet sitesinde (.org) yer alan "Televizyon Kazandı" isimli ilgi çekici yazı internetin eskiden okunan bir şeyken artık izlenen bir şeye dönüştüğünü ortaya koyuyor. Yazının ismi de televizyon mantığının interneti ele geçirdiği iddiasından geliyor. Kısaca video, bir ifade ve iletişim aracından genel ortak bir dile dönüşüyor ve video platformlarının önemi her gün artıyor.

Mecraları karşılaştırmaya devam: Vimeo profesyoneller, YouTube ise amatörler ve halı saha ligi. Vimeo havalı bir vitrin; YouTube ise işin mutfağı ve deposu. Veya evin bir köşesinde unutulmuş eski sandık. Küresel bilinçaltı.

Kısa filmcilerin, süre sınırı tanımayan sinemacıların işlerini paylaştıkları yerin Vimeo olması lazım. Festival jürileri YouTube linklerine önyargıyla yaklaşabiliyor, pek çok ön jüri üyesi buna katılacaktır. Sanatsal iddiası olmayan filmlerin ve arşivin yeri ise daha çok YouTube.

Peki hangisi daha değerli? Bu soru sadece kısa filmcilerin değil, içerik pazarlamanın geleceğini videoda gören reklamcıların da gündeminden düşmüyor. Cevap reklamcı da olsanız, amatör veya profesyonel kısa filmci de olsanız pek değişmiyor: Farklı dünyalar!

Vimeo az sonra küratör seçkisinden anlayacağınız gibi ciddi bir sinema mecrası. Günümüzde bağımsız üretimin en iyi takip edilebileceği mecralardan hem de. Vimeo'nun Staff Pick listesine girmek bütün festivallerden daha değerli diye düşünen kısa filmciler var.

Vimeo, YouTube gibi yolgeçen hanı değil, trafiğiniz düşük olabilir ama

ölçümleyebileceğiniz seyirciniz çok daha nitelikli. Ama Vimeo'nun pahalı kamerası olmayan, şık renk ve ses tasarımları yapamayan kısa filmcileri üzdüğü de bir gerçek. DIY ve ev işi sinemacılığı biraz dışlıyor Vimeo. Bu nedenle kimi alternatif ve bağımsız sinemacılar projeleri için YouTube'u tercih edebiliyor. YouTube insanlığın görsel ve işitsel mirası. Dünyanın en değerli çöplüğü. Bu açıdan Vimeo'dan daha zengin ve önemli bir platform.

VIMEO'NUN 'BEST OF' LİSTESİ

Gelelim Vimeo küratörlerinin seçtiği yılın Vimeo içeriklerine. 'Aksiyon Sporları' dalında seçtikleri film, hayatında kar kayağı yapmamış olmasına rağmen kayak oyunlarına bayılan beni benden aldı. İçerik pazarlama kokan, marka destekli kısa filmde ailesiyle yolculuk eden bir çocuk arabanın içinden bir kayakçıyı takip ediyor.

Tom Wallisch'in çatılardan merdivenlere, araba tepesinden tepelere uzanan yolculuğu yönetmen Dave Mossop tarafından iyi çekilmiş, sporun özgürlüğünü tüm çocukların hayaline dönüştürüyor.

'Seyahat' başlığı altındaki "3.000 Miles" şık bir New York'la yönetmenin annesinin telefon konuşmalarını buluşturuyor ve annenin ilgili sesi ve romantik bir müzik eşliğinde New York'a bakıyoruz. Vimeo böyle videoları seviyor. 360 derece videoları da öyle. '360' kategorisindeki "Giant", bir canavarın masalsı hikayesini 360 derece izleten bir deneme. Geleceğin tarih dersleri şüphesiz daha ilginç olacak dedirtiyor.

Altı dakikalık 'Komedi' "No Other Way To Say It", doğru reklam tonunu bulmaya çalışan bir seslendirme sanatçısının bir yandan komut alırken bir yandan cep telefonuna gelen trajik mesajın sırrını çözmeye çalışmasını anlatıyor. 'Çarpıcı anlar sade bir hikaye anlatımıyla nefis sonuçlar doğurur' örneği.

Oscar shortlist'inde bulunan "Ten Meters Tower", ekranı ikiye bölüp iki tarafta birden yüksekten havuza atlama konusunda tereddüt yaşayanları gösteren bir 'Belgesel' kategorisi filmi. Kimi vazgeçiyor merdivenden geri iniyor kimi ise şık şekilde atlıyor. Psikolojik derinliği olan belgeseli ilginç yapan karar anındaki endişeler. Listenin zirvelerinden 'Animasyon' kategorisindeki "Happiness" çizgi roman hissiyle zamanın fotoğrafını çeken bir fare animasyonu. Modern dünyanın mabetlerinde her yerde 'mutluluk' yazıyor. Markalarda, ilanlarda hemen her şeyde. Biz cep telefonlarının ekranlarına, son teknolojiye sığınırken; dünya fare kapanını andıran ofislerde ve dükkanlarda kaybettiğimiz bir şeyi sunma vaadindedir: Mutluluk.

'Müzik' başlığı altında sunulan Leningrad video klibi "Kolshik" bu yıl izlemelere doyamadığımız bir iş. Hikaye basit; bir sirkte aynı anda birden fazla kaza olur ve domino taşı misali hepsi başka şeyleri tetikleyerek sirki yangın yerine dönüştürür. Farkı, olayları sondan başa izliyor olmamız. Her izleyişte prodüksiyon kalitesine hayran oluyoruz.

"Extrapolate" ise bir el, kalem ve kağıtla başlayıp soyut alemlere giden teknik gösteri içeren kavramsal bir iş. Filme yatakta uyanmayla başlamak bir kısa film klişesidir ama aktris Monia Chokri'nin 28 dakikalık kısa filmi bu durumu ilginçleştiriyor. Genç bir kadın tanımadığı bir evde uyanıyor ve nasıl derler, olaylar gelişiyor 'Drama' kategorisi filminde.

Vimeo'nun en iyiler listesinde tematik ve kavramsal ortaklıklar bulmak zorlama olur ama teknolojinin hayatımızdaki yerini sorgulayan işlerin arttığı bir gerçek. Bu ilişki gerçekçi detaylarla vurgulanmış. Teknik yetkinlikler ise şova dönüşmüyor; daha insani ve anlamlı, hayal gücünün önemini hatırlatan hikayeler için kullanılıyor. Kısa filmcilerin listeye göz atmasında yarar var. **APM**

Dave Mossop'un çektiği "Imagination"da Tom Wallisch...

VİDEO PLATFORMLARININ ELEŞTİRİSİ

Peki her tür videoya evini açan platformlar tamamen kusursuz mu? Medium.com sitesindeki bir yazıda James Bridle'ın özetlediği gibi, YouTube eline telefon ve tablet alan çocukların algoritmayla ilerleyen televizyonuna dönüştü ve buradaki çocuk içeriği o kadar masum olmayabiliyor. "Black Mirror" 4. sezonu beğenmedik çünkü gerçeğin aynası çok daha karanlık hale geldi. Söz konusu yazıda algoritmaların da sapıtabileceği güzel özetlenmiş. Hazır sosyal medya düşmanı kalemlerin en güçlüsü Geert Lovink'in "Sosyal Medya Dipsiz Kuyu" kitabı çevrilmişken bir gerçeği daha hatırlatalım: Video içeriklerimizi gelecekte alacağı kararlar belirsiz ve tekinsiz California şirketlerinin silinmeyen arşivlerine bırakıyoruz.

YEŞİLÇAM'IN HD DÖNÜŞÜ

2017 sonunda çıkan "Trash Cinema: The Lure Of The Low" kitabında Yeşilçam'ın tür filmleri incelenirken fantastik Yeşilçam mirasının YouTube ile dönüşünden de bahsediliyor. Arzu Film, Fanatik gibi şirketlerin hesaplarında yenilenmiş halleriyle izlenebilen Yeşilçam filmleri, sadece nostaljiklerin veya Arzu Film masumiyetine düşkün olanların değil, ciddi sinema araştırmacılarının da desteğini bekliyor. Yeşilçam'ı yeniden ele almanın tam zamanı!

'Hababam' Müzikleri Nasıl Doğdu?

Cumhur **CANBAZOĞLU**
cumcan@hotmail.com

Melih Kibar imzalı "***Hababam Sınıfı*" *müziğinin*** sinema tarihimizdeki yeri bambaşka. Aynı temanın ağır çalınırken ağlatması, hızlandığında neşelendirmesi de üzerinde hayli konuşulmuş bir konu. Şarkının öyküsü Türkiye'nin ilk kez ***1975'te katıldığı*** Eurovision Şarkı Yarışması'na kadar gidiyor.

Son günlerin 'flaş filmi' "Arif V 216"nın müziklerini yazmayı planlamıştık bu sayıda. İzleyenler anımsayacak; Arif Işık, zaman tünelinde bir oraya bir buraya savrulurken, müzikler de açık açık Cem Yılmaz'dan hayli rol çalıyordu.

Dergi baskıya girene dek filmin müzik albümüyle ilgili gelişme olmayınca Cem Yılmaz'a sorduk ve şu yanıtı aldık: "Soundtrack değil belki; ama filmin şarkıları çıkacak. Yalnız, vaktini bilmiyorum."

Merak edenlere duyurulur...

Bu arada, geçen ay yaşamını yitiren "Hababam Sınıfı"nın Mahmut Hoca'sı, "Bizim Aile"nin Yaşar Usta'sı Münir Özkul'un ardından birkaç okurumuz, Özkul'un özellikle geniş kadrolu filmlerinin müziklerine, CD ya da plak halinde nasıl ulaşabileceklerini sormuşlar elektronik postayla. Hatıra olarak saklamak istediklerini söylemişler ve bu müziklerin sinema tarihimizdeki önemiyle ilgili görüşlerini yazmışlar.

Bildiklerimizi paylaşalım kısaca. Melih Kibar imzalı "Hababam Sınıfı" müziğinin sinema tarihimizdeki yeri bambaşka. Aynı temanın ağır çalınırken ağlatması, hızlandığında neşelendirmesi de üzerinde hayli konuşulmuş bir konu.

Şarkının öyküsü Türkiye'nin ilk kez 1975'te katıldığı Eurovision Şarkı Yarışması'na kadar gidiyor. Büyük orkestrayı yönetecek şef Timur Selçuk, kendi müzik okulundaki gençlerden, yarışmada sinyal müziği olarak kullanılacak beste yazmalarını istiyor ve öğrencilerinden Kibar'ın bir gecede hazırladığı, "Çoban Yıldızı" adını verdiği temayı seçiyor. "Çoban Yıldızı" o kadar beğeniliyor ki, sonraki yıllarda TRT, Eurovision'da alt sıralarda gezindikçe halk bu sinyal müziğiyle temsil edilmemizin gerektiğini konuşuyor sürekli... Melih Kibar'ın

Melih Kibar

yeteneği, Hababam Sınıfı'nın hazırlıklarını sürdüren Ertem Eğilmez'in de dikkatini çekiyor ve ondan "Çoban Yıldızı" ayarında beste istiyor filmine.

Kibar'ın bu kez biraz daha fazla vakti oluyor ve daha rahat yazıyor "Hababam Sınıfı"nın o çok sevilen müziğini. Sonuç, Antalya'dan gelen Altın Portakal ve yıllara meydan okuyacak, kuşaktan kuşağa aktarılacak bir besteye sahip olmanın getirdiği mutluluk...

Bizde film müziği denince akla ilk "Samanyolu" geliyor (söz: Teoman Alpay, beste: Metin Bükey). Şaka değil; o dönem üç milyon 45'lik sattığı tahmin ediliyor. Ancak, "Hababam Sınıfı" müziğinin uzun yıllar 45'lik ya da albüm halinde halka ulaştırılmaması, "Samanyolu"yla kıstas olanağı tanımıyor. Ayrıca, 'Hababam' filmleriyle tanınan ve sevilen birçok pop şarkısının da bir araya getirilip albümlerde değerlendirilmemesi, hâlâ önemli bir eksiklik olarak duruyor.

"Hababam Sınıfı" müziğinin ilk kez bir albüme koyulması 2001 yılına kadar gecikiyor. Melih Kibar, "Yadigâr" adını verdiği albümünün son parçası olarak değerlendiriyor "Hababam Sınıfı"nı. Tam 26 yıl sonra.

"Bizim Aile" filminin yine Melih Kibar'ın piyanosundan çıkma teması ise 2003 tarihli Kibar albümü "Saat Sabahın Dokuzu"nda yer alıyor. Devamında, 2004 yılında gösterime çıkan "Hababam Sınıfı Merhaba" filminin müzik albümünde, 2007 tarihli "Yeşilçam Şarkıları Vol. 3/Yıldızların Altında" adlı albümde "Hababam Sınıfı"nın klasikleşmiş müziği repertuvara konuluyor. Bu albümler plak halinde yayımlanmıyor ama CD formatında satılıyor.

Kibar'ın yazdığı "Neşeli Günler", "Gülen Gözler", "Aile Şerefi" filmlerinin temaları ise, albüm ya da plak yerine sadece internetten dinlenilmeye devam ediyor...

Melih Kibar'ın film müziği serüveni bunlarla sınırlı değil tabii. Pop kulvarında, söz yazarı Çiğdem Talu ve Erol Evgin'le oluşturduğu 'ekip çalışması'yla, art arda "Sevdan Olmasa", "İşte Öyle Bir Şey", "Bir de Bana Sor", "Etme Eyleme", "Aldım Başımı Gidiyorum", "Ah Bu Hayat Çekilmez" gibi hit parçalarla parlak bir kariyer çizerken ve başarısını "Hisseli Harikalar Kumpanyası" müzikaliyle tiyatro sahnesine taşırken sinemayı da hiç ihmal etmedi doğrusu. "Hababam Sınıfı" serisi ile aile komedilerinin dışında diğer filmlere yazdığı müzikler pek bilinmese de, "Ah Güzel İstanbul", "Dolap Beygiri", "Namuslu", "Çıplak Vatandaş", "Cennetin Çocukları", "Bez Bebek", "Gülüm", "Karılar Koğuşu", "Aşık Oldum", "Soğuktu Ve Yağmur Çiseliyordu" gibi yapıtlara imza atarak Yeşilçam'a büyük katkıda bulundu. **APM**

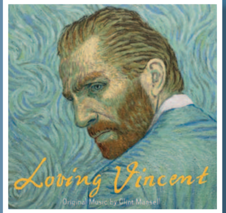
ÜÇ ENFES SOUNDTRACK

Suburbicon", "Doğu Ekspresinde Cinayet" (Murder On The Orient Express), "Kare" (The Square), "Justice League: Adalet Birliği", "Kardan Adam" (The Snowman), "Aman Doktor" (Djam) gibi yapıtların da bulunduğu yabancılar listesinden üç nitelikli çalışmayı tanıtalım dedik bu kez...

Hugh Jackman'in başrolü üstlendiği "Muhteşem Showman"de (The Greatest Showman) sirk dünyasının ilk yıldızlarından P.T. Barnum'un yaşamını anlatan bu renkli maceranın görsel zenginliği müthiş şarkılarla destekleniyor. Albümde, film için özel yazılmış on bir parça bulunuyor ve Jackman'dan başka, oyunculardan Zac Efron, Zendaya, Michelle Williams ile Rebecca Ferguson 'şarkıcılık yaparak' repertuvarı şekillendiriyor. Müziklerin altındaki imzalar ise, 2017 sezonunda "Aşıklar Şehri"yle (La La Land) birçok ödül kazanmış Benj Pasek ile Justin Paul. Geçen ay ödüllere "Muhteşem Showman" filminin şarkısı "This Is Me"ye gelen bir Altın Küre heykelciği daha eklenmiş durumda...

Dikkat çeken albümlerden biri de animasyon harikası "Loving Vincent"a ait. Vincent Van Gogh'un tablolarından yola çıkılarak hazırlanan filme Clint Mansell ("Bir Rüya İçin Ağıt-Requiem For A Dream", "Siyah Kuğu-Black Swan") müzik yazmış. Ünlü ressamın tabloları arasında süren bu sıradışı yolculuğa eşlik eden sakin, dingin melodiler hassas, sıcacık bir atmosfer oluşturmayı başarıyor...

Spielberg'ün yeni filmi "The Post"un müzik albümü de 12 Ocak'tan bu yana dijital ortamda satışta. Filmin müziklerini yazan beş Oscar'lı usta John Williams, öykünün tansiyonunu kavrayan, baştan sona ince dokunuşlarla varlığını sürekli hissettiren kompozisyonlarla "The Post"a çok şey katıyor. Bu arada, geçen ay "Star Wars: Son Jedi"ın müzikleriyle, bu ay da "The Post"la gündemde olan John Williams'a saygı esprisinde görkemli ve dev bir box set yayımladı Sony Music. Tam 20 CD ve 64 sayfalık kitaptan ibaret bu benzersiz toplama, Williams'ın 1990'dan bugüne çeşitli orkestralar ve solistler tarafından yorumlanmış 271 adet film müziğinden oluşuyor.

Murat **ÖZER**
cinemozer@gmail.com

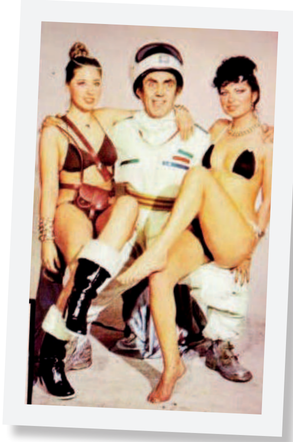
Sirenler

Hayra alamet değildi bu ıssızlık. Sokaktaki evlerin kapılarını çaldık, açan yok. İçine düştüğümüz derin sessizliği tarif edeyim: Kendi ***nefes alıp verişimiz*** de dahil olmak üzere herhangi bir ses duymuyorduk. Düşündüm de, belki de duyamıyorduk!

Kavurucu yaz ayları her daim şenlikli geçerdi çocukluğumda. Bizimkiler, okul kapandıktan sonra, hele ki takdir de almışsam, 'tatil' için (o vakitler İstanbul'un ilçesi olan) Yalova'nın Soğucak köyündeki babaannemin yanına gönderirlerdi beni. Bilmiyorum, belki de postalıyorlardı oğullarını, bir süreliğine de olsa rahat nefes alabilmek için! Neyse, amaç önemli değil, keyfim yerindeydi benim. Kuzenler Ahmet ve Ali de orada olurdu yaz aylarında; vur patlasın çal oynasın anlayacağınız. Elma kasalarından arabalarımızla köyün tepesinden Yalova-Bursa yoluna kadar yarışmak mı istersiniz, köye misafir gelen kızlarla çocukça flörtleşmeler mi istersiniz, anayolu gören 'Tepe' dediğimiz yere çıkıp yoldan geçen Renault ve Murat marka arabaları saymak mı istersiniz, sınırsız yeşilliğin içinde uzun 'keşif' gezilerine çıkmak mı istersiniz, Yalova'ya inip denizde (ve denizle) coşmak mı istersiniz, bir çocuğun isteyebileceği her şey vardı o yaz aylarında...

Evvel zaman içinde bir yaz günü, kuzenler Ahmet ve Ali'yle Yalova'ya inmeye karar verdik, daha önce de defalarca yaptığımız gibi. Aslında amaç Araştırma'nın plajına gidip denize girmekti, ama Yalova'ya varınca kanımız kaynamaya başladı. Yaşlarımız 12-13 civarı, yani 'kan kaynaması' çok normal! Kaynayıp da ne olacak, olacağı şu, sinemaya gidip film izleyeceğiz. Ama ne izleyecektik?

Sokaklarda boş boş dolaşırken gözümüze takılan bir afiş, kararımızı netleştirmemize yardımcı oldu: "Astronot Fehmi". Bir Aydemir Akbaş filmiydi ve aşağı yukarı neyle karşılaşacağımızı biliyorduk. Ama bu kadarını tahmin etmek zordu doğrusu! Fehmi, yani Aydemir Akbaş, sadece kadınlardan oluşan gelişmiş bir uzaylı uygarlık tarafından 'üreme' amacıyla kaçırılıyordu. Uzaylı kadınların üreme şekilleri ilginçti, ama Aydemir Akbaş'ın sazı eline almasıyla 'dünyalı' üreme şekline dönmeleri gecikmedi. Bu sahnelerde bizden çıkan sesleri tahmin edersiniz, burada tarif etmek olmaz şimdi!

Salondan çıktığımızda ağzımız hâlâ açıktı; gördüklerimizle afallamıştık, 'bakir' bedenlerimizin titremesini durduramıyorduk. Bu durumdan kurtulmanın yolu, her çocukta olduğu gibi, tabii ki 'sokak arşınlama' eylemi olacaktı. Pek de düşünmeden vurduk kendimizi sokaklara...

O sokak senin bu sokak benim turlarken, birdenbire üç 'güzellik' çıktı karşımıza. Göz süzmeler, gülümsemeler falan derken, 'yorum kabiliyetinden yoksun' bir şekilde peşlerinde bulduk kendimizi. Bizim köyün kızları yarışamazdı onlarla, bu kesindi. Hele içlerinden biri vardı ki, kelimeler kifayetsiz kalır onu anlatmaya kalksam. Kendi 'ideal güzel'inizi tarif ediverin, işte o diyeyim ben de!

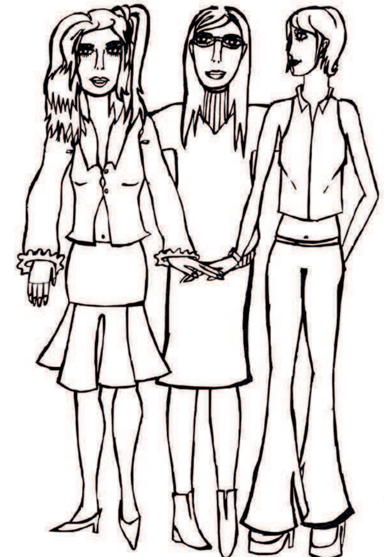
Peşlerine düştük düşmesine de, her adımda merkezden uzaklaşıyorduk. Kalabalıkların yerini sessiz sokaklar almaya başladı, bir tuğlasını bile tanımadığımız. Yaşımız 12-13 ya, sonraki yıllarda bedenimizdeki yerini alacak 'fren' yok o sıralar. Yokuş aşağı gidiyoruz, köyün tepesinden Yalova-Bursa yoluna kadar yarıştığımız frensiz elma kasaları gibi.

Ve bir noktada, isimlerini hiçbir zaman öğrenemediğim üç kız durdu, haliyle birkaç adım geride biz de durduk. 'İdeal güzel', bize doğru bakıp "Gelin!" diye yorumladığımız bir el hareketi yaptı. Şimdi düşündüm de, o el hareketiyle "Gelin!" falan demek istemiyordu!

Sonrasında yürümeye devam edip sokağın sonundaki evin köşesinden başka bir sokağa döndüler. Biz öyle zannettik demek daha doğru olur, çünkü hızlıca peşlerinden gidip köşeyi döndüğümüzde her şey allak bullak oldu.

Sokak falan yoktu döndüğümüz yerde. Dibini ve karşısını göremediğimiz bir

> **Sokaklarda boş boş dolaşırken gözümüze takılan bir afiş, kararımızı netleştirmemize yardımcı oldu: *'Astronot Fehmi'.***

> **“Ateşe bakmak gibiydi o *uçuruma bakmak*, büyülenmiş gibiydik o sonsuz boşluğun karşısında.”**

uçurumun kıyısında bulduk kendimizi. Hatta önden giden Ahmet köşeyi döner dönmez uçuruma düşeyazdı, zar zor çekebildik sokağa... Tamam, yaşımız itibarıyla buradan haberdar olmayabilirdik, ama böyle bir yerin varlığını bilen herhangi biriyle de mi karşılaşmamıştık? Hem nasıl oluyordu da, tam da burada bıçak gibi kesiliyordu yeryüzü? Adapazarı'nda bolca inşaat (temel çukuruna düşüş) tecrübem olduğu için bunun bir temel çukuru olmadığı da aşikardı? Ayrıca, o üç kız dönmüştü köşeyi; uçurumdan aşağı düşmüş olmalıydılar? Sorular, sorular...

Çevremize bakındık, kimse yoktu. Ne bir ses ne bir nefes! Hayra alamet değildi bu ıssızlık. Sokaktaki evlerin kapılarını çaldık, açan yok. İçine düştüğümüz derin sessizliği tarif edeyim: Kendi nefes alıp verişimiz de dahil olmak üzere herhangi bir ses duymuyorduk. Düşündüm de, belki de duyamıyorduk! Uçurumun kıyısına geldiğimizden beri ağzımızı bıçak açmıyordu, acaba konuşma melekemizi de mi kaybetmiştik? Vay başımıza gelenler!

Ateşe bakmak gibiydi o uçuruma bakmak, büyülenmiş gibiydik o sonsuz boşluğun karşısında. Acilen buradan ayrılmamız gerekiyordu. Konuşmadan da olsa bu kararı verebildik neyse ki! Ve o derin, sessiz, karanlık, ürkütücü, ama aynı zamanda garip bir çekiciliği de olan uçurumun kıyısından ayrıldık. Üç güzel 'siren' getirmişti bizi oraya kadar, ama artık ürkek ve yalnızdık. Oysa nasıl bir heyecanla kapılmıştık onların rüzgarına!

O sokakta henüz birkaç adım atmıştık ki, korkunç bir gürültüyle sarsıldık. Sadece biz sarsılmıyorduk, yer gök sarsılıyordu adeta. Ne yalan söyleyeyim, üçümüz de dönüp bakmaya korktuk. Tabanları yağlayıp oradan uzaklaşmaktan başka bir şey yoktu aklımızda. İşin bir de iyi tarafı vardı, ne kadar iyi denebilirse artık, o andan itibaren duyabiliyor ve konuşabiliyorduk.

Issız sokakları hızlıca arkada bırakıp Yalova'nın merkezine ulaştığımızda yavaşlayabildik ancak. Durup birbirimize baktık, gördüklerimizi kimseye anlatmamaya karar verdik. Anlatsak da inanmayacaklar, hatta bize 'deli' muamelesi yapacaklardı. O yaşta 'deli yaftası'yla dolaşamazdık, susacaktık. Şimdiki aklım olsa, 'delilik' mertebesine yükseltileceğim diye anlatırdım muhtemelen!

"Köye kadar yürüyelim mi?" diye sordum Ahmet'le Ali'ye. Onlar da kafalarıyla onaylayınca başladık yürümeye. Saatlerdir yürüyorduk zaten, sekiz kilometre daha yürümek bozmazdı bizi. Bir araya geldiğimizde bir an olsun durmadan konuşan biz, tek kelime etmeden yürüyorduk. Belli ki başkalarına anlatmama kararını birbirimize de uyguluyorduk!

Köy yolunu yarılamıştık ki Ahmet birden durdu, sağ elinin işaret parmağını uzatıp gökyüzünde bir bulutu gösterdi bize, diğerlerinden daha hızlı hareket eden. Çok güzel görünüyordu o bulut, yol kenarına oturup sakince seyrettik geçip gidişini. Gün boyunca büyüyüp ruhumuzda yuvalanan korku ve endişeden eser kalmamıştı... **APM**

DÖRT BAŞI MAMUR

Alkan *AVCIOĞLU*
alkanavcioglu@gmail.com

La Maison Du Mystère (The House Of Mystery, 1923)
Alexandre Volkoff

Her Şey Senin İçin (All That Heaven Allows, 1955)
Douglas Sirk

Neşeli Günler (The Sound Of Music, 1965) Robert Wise

Aşk Sarhoşu (Punch-Drunk Love, 2002) Paul Thomas Anderson

Rus yazar-yönetmen ve aktör Alexandre Volkoff, 'Alman dışavurumculuğu' ve 'Fransız avangart' akımından etkilenmişti. Sessiz sinema döneminde çektiği 10 bölümden oluşan seriyal filmi "La Maison Du Mystère" zamanının ötesinde, yenilikçi bir çalışmaydı. Sinema tarihinde kayıp olduğu uzun yıllardan sonra tekrar keşfedilen film, bir cinayet hikayesi olduğu kadar epik bir melodram.

Volkoff, çekimlerini 2 yılda tamamladığı bu yapımda, döneminin hikaye anlatım tekniklerini ileri iten yaratıcı fikirler ateşler. Tamamen siluetlerle anlattığı düğün bölümünde; çiftin bütünleşerek bir kalp şeklini aldığı simetrik genel plan, bu fikirlerden en güçlü olanı. Biçimsel olarak çerçeve içinde çerçeve yaratarak daha katmanlı bir anlatımın da kapısını aralar.

Geriden aydınlatma tekniğiyle çiftin siluetleşerek adeta kalp şeklini alışı, pek çok yönetmen tarafından farklı türlerde ve farklı dönemlerde uygulanarak evrimine devam eder. Özellikle de meramını görsel düzenlemelerle anlatan melodramlar ve kara filmlerde. Kökleri 'dışavurumculuk'a dayanan bu fikir, hasret ve kavuşmayı sadece diyaloglarla değil görsel olarak ifade etmenin yollarını arayan yönetmenlerin elinde şekil alır. Renkli sinema döneminde çeşitli plan ölçekleriyle hayat bulduğu ve arka çerçeveden gelen kontrast ışığı romantik bir renk paletiyle uygulayarak estetize ettiği söylenebilir. Robert Wise'ın bu görsel uyumu olağanüstü bir şekilde yarattığı "Neşeli Günler"in ikonikleşen genel planı, geleneğin zirvelerinden biri.

Douglas Sirk ise melodramlarda konvansiyona dönüşerek gitgide klişeleşen fikri, parçalarına ayırarak "Her Şey Senin İçin"de yeniden üretir. Arka planın ışığından gelen biçimsel tezatlığı, anlatıyla eşleştirerek. Simetrisi bir tarafta eksik, arka çerçevesinde Cary'nin soğuk ve mavi dünyasını yansıtan sahne, Cary'nin kararsızlığını görsel kompozisyona taşır. Maviyi başkarakterinin soğuk dünyasıyla benzer bir şekilde eşleştiren "Aşk Sarhoşu"; bilinçli referanslarla fikri inşa ederken, anlatı dünyasında başkarakterinin bir türlü erişemediği Hawaii'yi ışığın kaynağı yapar. Paul Thomas Anderson'un başında çerçevelemedeki simetriyle de dalga geçtiği bu sahne, kavuşmayla ve aşkla özdeşleşen bu görsel fikrin özüne en yakın uygulamalarından. **APM**

3 DALDA OSCAR® ADAYI

EN İYİ KADIN OYUNCU - EN İYİ YARDIMCI KADIN OYUNCU - EN İYİ KURGU

3 DALDA ALTIN KÜRE® ADAYI

EN İYİ FİLM - EN İYİ KADIN OYUNCU - EN İYİ YARDIMCI KADIN OYUNCU

MARGOT ROBBIE SEBASTIAN STAN VE ALLISON JANNEY

BEN, TONYA

"YILIN
EN İYİ FİLMİ"
AWARDS CIRCUIT

"MARGOT ROBBIE
BÜYÜLEYİCİ"
UPROXX

TÜM DÜNYAYI ŞOKE EDEN GERÇEK BİR HİKAYE

AI FILM SUNAR BİR LUCKYCHAP ENTERTAINMENT YAPIMI BİR CLUBHOUSE PICTURES YAPIMI BİR CRAIG GILLESPIE FİLMİ MARGOT ROBBIE "BEN, TONYA" "I, TONYA" SEBASTIAN STAN JULIANNE NICHOLSON VE BOBBY CANNAVALE VE ALLISON JANNEY
OYUNCU SEÇİMİ MARY VERNIEU, CSA VE LINDSAY GRAHAM, CSA KOSTÜM TASARIMI JENNIFER JOHNSON MÜZİK PETER NASHEL MÜZİK SÜPERVİZÖRÜ SUSAN JACOBS JEN MOSS YAPIM TASARIMI JADE HEALY
KURGU TATIANA S. RIEGEL, ACE GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ NICOLAS KARAKATSANIS ORTAK YAPIMCI MICHAEL SLEDD UYGULAYICI YAPIMCILAR LEN BLAVATNIK AVIV GILADI CRAIG GILLESPIE VINCE HOLDEN TOBY HILL ZANNE DEVINE ROSANNE KORENBERG
YAPIMCILAR BRYAN UNKELESS STEVEN ROGERS MARGOT ROBBIE TOM ACKERLEY SENARYO STEVEN ROGERS YÖNETMEN CRAIG GILLESPIE

fabula AI FILM

16 ŞUBAT'TA SİNEMALARDA

LuckyChap bir film